BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ABSTRACTS BOOK

RECEP TAYYIP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

EPDAD
EĞİTİM FAKÜLTELERİ PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRME VE AKREDİTASYON DERNEĞİ

2. ULUSLARARASI
ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE AKREDİTASYON KONGRESİ

27-29 EKİM 2018 RİZE

II. INTERNATIONAL TEACHER EDUCATION AND ACCREDITATION CONGRESS

www.iteaccongress.com

II. ULUSLARARASI ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE AKREDİTASYON KONGRESİ

II. INTERNATIONAL TEACHER EDUCATION AND ACCREDITATION CONGRESS

ÖZET KİTAPÇIĞI
ABSTRACT BOOK

27-29 Ekim 2018 Rize/Türkiye
27-29 October 2018 Rize / Turkey

Kongre Onur Kurulu | Honorary Board

Prof. Dr. Ziya SELÇUK, Milli Eğitim Bakanı / Minister of National Education

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı / Deputy Minister of National Education

Prof. Dr. Hüseyin KARAMAN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Rektörü/ Rector of Recep Tayyip Erdoğan University

Doç. Dr. Adnan BOYACI, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürü / Director General of Teacher Training and Education

Kongre Kurulu | Presidents of the Congress

Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı / Dean of Education Faculty of Recep Tayyip Erdoğan University

Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK, EPDAD Başkanı/ President of EPDAD

Kongre Düzenleme Kurulu | Organizational Committee

Dr. Ahmet ŞİMŞEK (Co-Chairman), İstanbul Cerrahpaşa University, Turkey

Dr. Yılmaz GEÇİT (Co-Chairman), Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Adem BELDAĞ, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ali YILMAZ, Marmara University, Turkey

Dr. Ayşe AYTAR, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ayşe SEYHAN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ayşin KAPLAN SAYI, İstanbul Bahçeşehir University, Turkey

Dr. Banu AVŞAR ERÜMİT, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Bekir GÖKÇE, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Demet BARAN BULUT, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Dinçay KÖKSAL, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Dr. Ebru ALTUN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ebru GÜVELİ, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ercan DEDE, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Fatih CAMADAN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. İlknur REİSOĞLU, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. İlhan TURAN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. İrfan NİHAN DEMİREL, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Mehmet Kürşad DURU, Marmara University, Turkey

Dr. Nagihan YILDIRIM, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Nermin KARABACAK, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Samet OKUMUŞ, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Hasan AVCI, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Çiğdem BAKİ PALA, Marmara Üniversity, Turkey

Şafak OĞUZ, EPDAD İktisadi İşletme, Turkey

Kongre Bilim Kurulu | Scientific Board

Dr. Adnan BAKİ, Karadeniz Tecnical University, Turkey

Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar University, Turkey

Dr. Ahmet DOĞANAY, Çukurova University, Turkey

Dr. Ahmet ESKİCUMALI, Sakarya University, Turkey

Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan University, Turkey

Dr. Ahmet TEKBIYIK, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Alejandro José Gallard MARTINEZ, Georgia Southern University, USA

Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey

Dr. Ali Rıza AKDENİZ, Karadeniz Technical University, Turkey

Dr. Ali Sabri İPEK, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ali YILMAZ, Marmara University, Turkey

Dr. Arif ALTUN, Hacettepe University, Turkey

Dr. Asım YAPICI, Çukurova University, Turkey

Dr. Asuman AKAY, Marmara University, Turkey

Dr. Atilla ÇİMER, Karadeniz Technical University, Turkey

Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ayşin SATAN, Marmara University, Turkey

Dr. Aytekin İŞMAN, Sakarya University, Turkey

Dr. Banu YÜCEL TOY, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Bülent GÜVEN, Karadeniz Technical University, Turkey

Dr. Bünyamin AYDIN, Alaaddin Keykubat University, Turkey

Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK, Ankara University, Turkey

Dr. Canan LAÇİN ŞİMŞEK, Sakarya University, Turkey

Dr. Cem TOPSAKAL, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Dilek ERBAŞ, Marmara University, Turkey

Dr. Dinçay KÖKSAL, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Dr. Elif BAHADIR, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Emine Özlem YİĞİT, Abant İzzet Baysal University, Turkey

Dr. Enrique GALINDO, Indiana University, USA

Dr. Erdoğan KAYA, Anadolu University, Turkey

Dr. Erdoğan TEZCİ, Balıkesir University, Turkey

Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Eskişehir Osmangazi University, Turkey

Dr. Fatma ŞAHİN, Marmara University, Turkey

Dr. Fatma HAZIR BIKMAZ, Ankara University, Turkey

Dr. Feral OGAN BEKİROĞLU, Marmara University, Turkey

Dr. Filiz KABAPINAR, Marmara University, Turkey

Dr. Filomena CAPUCHO, Catholic University, Portugal

Dr. Firdevs KARAHAN, Sakarya University, Turkey

Dr. Füsun EKŞİ, İstanbul Medeniyet University, Turkey

Dr. Gönül SAKIZ, Marmara University, Turkey

Dr. H. Gülru YÜKSEL, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Hakan AKDAĞ, Mersin University, Turkey

Dr. Halil EKŞİ, Marmara University, Turkey

Dr. Halil İbrahim SAĞLAM, Sakarya University, Turkey

Dr. Halis Türker BALAYDIN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Hamide ERTEPINAR, İstanbul Aydın University, Turkey

Dr. Handan DEVECİ, Anadolu University, Turkey

Dr. Hayati AKYOL, Gazi University, Turkey

Dr. Hilmi DEMİRKAYA, Akdeniz University, Turkey

Dr. Hülya ÇELİK, Sakarya University, Turkey

Dr. Hülya YILMAZ, Ege University, Turkey

Dr. Ibrahim BAJUNID, Former President of APERA, Kuala Lumpur

Dr. Isabel CATARINO, New University of Lisbon, Portugal

Dr. İbrahim TURAN, İstanbul University, Turkey

Dr. İlhan TURAN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. İlyas YAVUZ, Marmara University, Turkey

Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan University, Turkey

Dr. İsmail ACUN, Eskişehir Osmangazi University, Turkey

Dr. İsmail ÇAKIR, Yıldırım Beyazıt University, Turkey

Dr. İsmail GELEN, Ondokuz Mayıs University, Turkey

Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU, Karadeniz Technical University, Turkey

Dr. Joanna MADALINSKA-MICHALAK, Polish Education Research Association WERA Vice President, Poland

Dr. Kemal DOYMUŞ, Atatürk University, Turkey

Dr. Liesel EBERSOHN, Pretoria University, South Africa

Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin University, Turkey

Dr. Madeleine ATKINS, Coventry University, United Kingdom

Dr. Mehmet CANBULAT, Akdeniz University, Turkey

Dr. Mehmet Engin DENİZ, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu University, Turkey

Dr. Mehmet İNAN, Marmara University, Turkey

Dr. Mehmet Nur TUĞLUK, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Motlalepule Ruth MAMPANE, Pretoria University, South Africa

Dr. Muammer ÇALIK, Karadeniz Technical University, Turkey

Dr. Musa ÜCE, Marmara University, Turkey

Dr. Mustafa CİN, Giresun University, Turkey

Dr. Mustafa Sami TOPÇU, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Mustafa ŞEKER, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Mücahit COŞKUN, Karabük University, Turkey

Dr. Münür BİLGİLİ, Marmara University, Turkey

Dr. Nagihan YILDIRIM, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Orhan AKINOĞLU, Marmara University, Turkey

Dr. Orhan ÇANAKÇI, Marmara University, Turkey

Dr. Orhan KARAMUSTAFAOĞLU, Amasya University, Turkey

Dr. Ömer Faruk URSAVAS, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Paşa Tevfik CEPHE, Gazi University, Turkey

Dr. Ramazan SEVER, Giresun University, Turkey

Dr. Rauf YILDIZ, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Dr. Rengin ZEMBAT, Marmara University, Turkey

Dr. Ruken AKAR VURAL, Adnan Menderes University, Turkey

Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ University, Turkey

Dr. Salih Zeki GENÇ, Çanakkale 18 Mart University, Turkey

Dr. Sara RAVEN , Texas A&M University, USA.

Dr. Sedat UÇAR, Çukurova University, Turkey

Dr. Selahattin GELBAL, Hacettepe University, Turkey

Dr. Selahattin KAYMAKÇI, Kastamonu University, Turkey

Dr. Selami YANGIN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Semih AKTEKİN, National Ministry of Education, Turkey

Dr. Serdan KERVAN, Prizen Ukshin Hoti University, Albania

Dr. Serkan SEVİM, Pamukkale University, Turkey

Dr. Seyfi KENAN, Marmara University, Turkey

Dr. Shannon SUNG SPELMAN, College, USA

Dr. Sibel ÇOBAN, Marmara University, Turkey

Dr. Süleyman DOĞAN, Ege University, Turkey

Dr. Şengül ATASOY, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Şenol SEZER, Ordu University, Turkey

Dr. Şule BAHÇECİ, Karadeniz Technical University, Turkey

Dr. Todor SHOPOV, Sofya University, Bulgaria

Dr. Tuba ÇENGELCİ KÖSE, Anadolu University, Turkey

Dr. Tuğrul KAR, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey

Dr. Ünsal Umdu TOPSAKAL, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Valerie AKERSON, Indiana University, ABD

Dr. Vedat ŞAHİN, Namık Kemal University, Turkey

Dr. Wilco Henricus Maria EMONS, Tilburg University, Netherlands

Dr. Yagut ALİYEVA, Bakü State Univertsity, Azerbaijan

Dr. Yasemin AYDOĞAN, Gazi University, Turkey

Dr. Yavuz ERİŞEN, Yıldız Technical University, Turkey

Dr. Yelkin DİKER COŞKUN, Yeditepe University, Turkey

Dr. Yüksel KAVAK, Hacettepe University, Turkey

ÇAĞRILI KONUŞMACILAR

Keynote Speakers

Assist. Prof.Dr. Wilco H. M. EMONS

Wilco Henricus Maria Emons, 14-07-1973 tarihinde Nijmegen'de (Hollanda) doğdu. 1985-1992 arasında Kruisheren Kollege'de okudu. 1992-1998 arasında Twente Universitesi'nde eğitim teknolojileri alanında uzmanlaştı. 2003'te Tilburg Üniversinde doktorasını tamamladı. Tilburg Sosyal ve Davranış Bilimleri Okulu'nda Metodoloji ve İstatistik Bölümünde görev yapmaktadır. Emons, akademisyen ve eğitim danışmanıdır. Sosyal bilimlerde metodoloji ve istatistik alanında çok geniş bir ilgi ve çalışma alanına sahiptir. Özellikle psikometri ve psikolojik ve eğitimsel değerlendirme ile ilgilenir. Uluslararası indekslerde 45 ortak yazarlı makalesi, bir kitabı, 4 kitap bölümü, 34 uluslararası bildirisi vardır. Emons, pek çok eğitim programına öğretici olarak katıldı.

Wilco Henricus Maria Emons was born on 14-07-1973 in Nijmegen (The Netherlands). He studied at the Kruisheren College in 1985-1992. Between 1992 and 1998, he specialized in educational technologies at the University of Twente. In 2003 he completed her doctorate at Tilburg University. He has been working in the Department of Methodology and Statistics at the School of Social and Behavioral Sciences in Tilburg. Emons is an academic and educational advisor. He has a wide range of interest and research interests in the field of methodology and statistics in social sciences. He is particularly interested in psychometry and psychological and educational evaluation. International index includes 45 co-authored articles, one book, 4 book chapters, 34 international papers. Emons has participated in many educational programs as an instructor.

Prof. Dr. Abdülkerim KAR

Rize, Güneysu ilçesinde 1951 yılında doğdu. Şişli ortaokulu ve Pertevniyal Lisesinden mezun oldu. Lisans eğitimini İTÜ Makine Fakültesinde aldı. Yüksek Lisans ve Doktora eğitimlerini ABD MIT de tamamladı. Doktora sonrası, İTÜ Makine Fakültesi Otomatik Kontrol Kürsüsünde çalıştı. Suudi Arabistan Kral Fahd Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümünde bulundu. Bu bölümü ABET akreditasyonuna hazırlayan ekipte yer aldı. Bu bölüm 1994'te ABET akreditasyonu almıştır. Kar, Marmara Üniversitesi'nde Makine Mühendisliği Bölümünü açtı. Mühendislik Fakültesinde öğretim üyesi, bölüm başkanı, dekan yardımcısı, dekan olarak görev yaptı. Daha sonrasında Marmara Üniversitesi rektörlüğünde enstitü müdürü, rektör yardımcısı, rektör başdanışmanı, uzaktan eğitim merkezi müdürü, öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP) Koordinatörü olarak görev yaptı. Mühendislik Fakültesinin 1995-2000 yılları arasında Avrupa Kalite Ödülü çalışmalarında bölüm başkanı ve dekan yardımcısı olarak fakültenin kalite takımında görev yaptı. Mühendislik Fakültesinde yaygınlaştırılan EFQM kalite süreci eğitimin bir parçası oldu. Bu süre içinde yetişen öğrenciler bu süreci endüstriye aktaran kalite gönüllüleri oldular. Marmara Mühendislik Fakültesi EFQM Avrupa Kalite Ödülü 2000 yılı toplantısında Ödül Finalisti oldu. Türkiye'de mühendislik bölümlerinin akreditasyonu için mühendislik dekanları tarafından başlatılan MÜDEK akreditasyon sürecinde başından beri değerlendirici olarak yer almaktadır. Çalışma konuları; sistem dinamiği ve kontrol (yeni adı mekatronik), mühendislik sistemlerinde tasarım ve enerji optimizasyonu, mühendisliğin felsefesi, mühendislik eğitiminde öğretme ve öğrenme, yüksek eğitimde düşünme stilleri, eğitimde kalite ve akreditasyondur.

Rize was born in 1951 in Güneysu district. He graduated from Şişli Secondary School and Pertevniyal High School. He received his bachelor's degree from ITU Faculty of Mechanical Engineering. He completed his MA and PhD degrees at the US MIT. He worked at ITU Faculty of Mechanical Automatic Control. He was a member of King Fahd University, Department of Mechanical Engineering, Saudi Arabia. He took part in the team that prepared this section for ABET accreditation. This department received ABET accreditation in 1994. He founded the Mechanical Engineering Department at Marmara University. He served as faculty member, head of department, assistant dean, and dean of the Faculty of Engineering. Later, he served as the director of the institute, vice-rectors of the rector, chief advisor of the rector, director of distance education center and instructor training program of the university. Between the years 1995-2000 of the Faculty of Engineering in the European Quality Award for the dean of the head of the department and served on the quality team of the faculty. The EFQM quality process, which was expanded in the Faculty of Engineering, became part of the training. During this time, he trained many students. These were quality volunteers who transferred the process to the industry. Marmara Faculty of Engineering became the award finalist at the EFQM European Quality Award 2000 meeting. Turkey launched by the engineering department of engineering deans are included as assessors for the accreditation MÜDEK since the beginning of the accreditation process. Study subjects; system dynamics and control (new name mechatronics), design and energy optimization in engineering systems, philosophy of engineering, teaching and learning in engineering education, thinking styles in higher education, quality in education and accreditation.

Prof. Dr. Yüksel KAVAK

Eğitim yönetimi profesörüdür. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi bilim dalından doktora derecesini 1986'da almıştır. 1991-2017 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Üniversitede çeşitli kademelerde yöneticilik görevleri üstlenmiştir. 2012-2015 yılları arasında rektör yardımcılığı yapmıştır. Ayrıca, 2000-2002 yıllarında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde ve 2007-2008 öğretim yılında ABD-Tennessee, Memphis Üniversitesi Eğitim Politikaları Araştırma Merkezi'nde bulunmuştur.
Kavak'ın, eğitim politikaları, temel eğitim, yükseköğretim, öğretmen eğitimi, Bologna Süreci, kalite güvencesi ve akreditasyon ve eğitim ekonomisi alanlarında çeşitli yayınları bulunmaktadır. 1996-2005 yılları arasında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın UNICEF, Dünya Bankası ve Avrupa Komisyonu ile işbirliği içinde yürüttüğü kız çocuklarının eğitiminin yaygınlaştırılmasıyla ilgili değişik eğitim projelerinde yer aldı. "Kız çocuklarının okullaşması", "Haydi Kızlar Okula", "Çocuk Dostu Okul" projelerinde danışmanlık hizmetlerinde bulunmuştur. Ayrıca, eğitim yöneticileri ve eğitim deneticilerine yönelik çeşitli mesleki eğitim etkinliklerinde görev almıştır.
TED (Türk Eğitim Derneği) Bilim Kurulu üyeliği (2003-2005), UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Eğitim İhtisas Komitesi üyeliği (2010-2014) ve Türkiye Voleybol Federasyonu Eğitim Kurulu Koordinatörlüğü (2006-2007 ve 2011-2012) görevlerinde bulunmuştur. Halen, EPDAD (Eğitim Fakülteleri Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği) Akreditasyon Kurulu üyesidir.

He is a professor of education management. In 1986, he received his PhD degree from Hacettepe University, Institute of Social Sciences, department of educational administration planning planning and economics. Between the years 1991-2017 he worked as faculty member at the Faculty of Education of Hacettepe University. He has held various administrative positions at the university. He was the vice rector between 2012-2015. In addition, Kyrgyzstan-Turkey Manas University in 2000-2002, and in 2007-2008 academic year in the US-Tennessee, Memphis University Center for Research in Educational Policy has been found.
Kavak has various publications on education policies, basic education, higher education, teacher education, Bologna Process, quality assurance and accreditation and education economics. Between 1996 and 2005, he participated in various educational projects on the dissemination of the education of girls from the Ministry of National Education in cooperation with UNICEF, the World Bank and the European Commission. He has acted as a consultant on the following international projects: "Kız çocuklarının okullaşması", "Haydi Kızlar Okula" ve "Çocuk Dostu Okul". In addition, he has been involved in various vocational training activities for educational administrators and trainees.
TED (Turkish Education Association) Science Board (2003-2005), UNESCO Turkey National Committee, Education Committee member (2010-2014) and Turkey Volleyball Federation Education Coordinating Board (2006-2007 and 2011-2012) were found in their duties. He is a member of EPDAD (Association for the Evaluation and Accreditation of Educational Programs).

İÇİNDEKİLER

Piyano Eğitiminde Yeni Teknik Öğretiminde Farklı Örneklerle Yinelenmiş Anlamlandırma Stratejilerinin Etkisi — 1
Mehmet Kayhan KURTULDU, Mustafa SARIKAYA

Piyano Öğrencilerinin Etüt Çalmaya İlişkin Görüşleri İle Etüt Çalma Becerileri Arasındaki İlişki — 2
Mustafa SARIKAYA, Mehmet Kayhan KURTULDU

Psikolojik Danışmanların İhmal Veya İstismar Vakalarında Yaşadıkları Etik İkilemler Ve Bu Durumlarda Verdikleri Tepkilerin İncelenmesi — 3
Fatih CAMADAN, Cem Tuncay ŞAHİNKAYA, Recep ÖZER

Modern Eğitim Reformları ve Batı'ya İnteqrasyonda Müfredat — 4
Metanet MEMMEDOVA

Örnek Olay Yönteminin Sınıf Yönetimi Dersinde Kullanımına İlişkin Bir Uygulama — 5
Elif ESMER, Ali ÖZDEMİR

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitim Derslerindeki Akademik Başarıları Üzerine Bir İnceleme — 6
Ali ÖZDEMİR, Elif ESMER

Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Uygulanan Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecine İlişkin Yapılan Çalışmaların Analizi — 7
Ekrem CENGİZ

Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar: Fenomenolojik Bir Çözümleme — 8
Şenol SEZER

Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme: Yeni Bir Model Önerisi — 9
Ertuğ CAN, Şenol SEZER

Teacher Cognition And Its Origins: The Case Of Six Efl Pre-Service Teachers — 10
Dilara SOMUNCU

Yüksek Lisans Öğrencilerinin Demokrasiye İlişkin Görüşleri — 11
Burcu ÖKMEN, Şeyma ŞAHİN, Abdurrahman KILIÇ

Okul Öncesi Fen Eğitiminde Eleştirel Düşünme Becerileri Ve Öğretmen Eğitimine Yönelik Öneriler — 12
Deniz SARIBAŞ, Zeynep Gonca AKDEMİR , Ganime AYDIN , Şirin YILMAZ

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fetemm (Stem) Eğitim Yaklaşımı İle İlgili Görüşleri — 13
Ela AYDIN, Fethiye KARSLI BAYDERE

Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Yönerge Hükümlerine Göre Değerlendirilmesi — 14
Osman YILDIRIM

Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Geleceğine Yönelik Eğitim Yönetimi Akademisyenlerinin Görüşleri — 15
Kenan IŞIK , Ferudun SEZGİN

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Proje Çalışmalarına Yönelik Bilgi Tutum ve Becerilerinin İncelenmesi — 16
Emine BİLGE, Hakan Şevki AYVACI

Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Soru Hazırlama Becerilerinin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi — 17
Emine BİLGE, Hakan Şevki AYVACI

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Adana İli Örneği) — 18
Kürşat KARASOLAK

Argümantasyona Dayalı Geliştirilen Rehber Materyalin Öğretmen Adaylarının Kimyasal Denge Kavramlarının Mikro Dünyasını Anlamaya Etkisinin Belirlenmesi — 19
Nagihan YILDIRIM, Çiğdem GÜNDÜZ

Argümantasyona Dayalı Geliştirilen Rehber Materyalin Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarına Etkisi — 20
Nagihan YILDIRIM, Çiğdem GÜNDÜZ

Lise Öğrencilerinin ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Laboratuvar ve Deney Kavramına Yönelik Metaforik Algıları — 21
Kader BİRİNCİ KONUR, Zeynep İLBEN TURAN

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Organik Gıda Tüketimleri ve Tutumları — 22
Zeynep İLBEN TURAN, Kader BİRİNCİ KONUR

İlkokul Kademesinde Uygulanan Değerler Eğitimi Programının Öğretmen Görüşleri Temelinde Değerlendirilmesi: Tek Durumlu Bir Örnek Olay Çalışması — 23
Çiğdem ÇELİK , Alpaslan Ayhan ÇELİK

Öğretmen Üstbiliş Envanteri (The Teacher Metacognition Inventory) Uyarlama Çalişmasi — 24
Hayriye Gül KURUYER, Gökhan ÖZSOY, Emel BAYRAK ÖZMUTLU, Saniye Nur ERGAN

Köy Enstitülü Kadın Öğretmenlerin Türk Toplumu ve Eğitimine Katkıları — 25
Melis AKAY , Adil Adnan ÖZTÜRK

Öğretmen Adaylarının Sinematik Vatandaşlığa İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi — 26
Hilmi DEMİRKAYA

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Gözünden "Akıllı İşaretler" 27
Seher YARAR KAPTAN
Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Stratejileri (Kırgızistan Örneği) 28
Murat GÖKALP , Shiva Saeighi MAMEGHANİ , Zinar ATCA
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Olasılık Konularındaki Kavram Yanılgılarını Belirlemeye ve Gidermeye Yönelik Bilgilerinin İncelenmesi 29
Demet BARAN BULUT
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının İstatistik Kavramına Yönelik Algıları: Metafor Analizi Örneği 30
Demet BARAN BULUT
Öğretmenlerin Nöbet Tutma Davranışlarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi 31
Mustafa Öner HATIRNAZ , Fazilet TAŞDEMİR
Öğretmen Eğitiminde Sinema Filmlerinin Öğretim Materyali Olarak Kullanımı 32
Gül TUNCEL
Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini Yerine Getirme Düzeyleri 33
Ahmet TUTAN, Mustafa DEMİR
Türkiye ve Tayvan Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi 34
Ebru VURAL, Gönül GÜNEŞ
Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Durumu 1: Eğitim Fakülteleri Yöneticileri ve Öğretim Elemanlarına Göre 35
Cemil ÖZTÜRK, Yakup AYAYDIN, Kübra GÜLER, Özge ÖZDELİCE, Hatice YILDIZ AYAYDIN
Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Durumu 2: Öğretmen Ve Öğretmen Adaylarına Göre 36
Cemil ÖZTÜRK, Yakup AYAYDIN, Beyhan GÜNAY, Mustafa ÖZNAY, Ahmet YILMAZ
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Ekolojik Ayak İzi Farkındalıkları, Çevre Dostu Davranışları Ve Çevre Dostu Etkinlik Uygulama Durumlarının İncelenmesi 37
Kübra ENGİN, Serap DEMİRİZ, Banu Sultan KOÇYİĞİT
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Mekân Algısı Ve Öğretimine Yönelik Görüşleri 38
Ayşe SEYHAN
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Doğayla İlişki, Doğaya Bağlılık Ve Çevresel Tutum Düzeylerinin İncelenmesi 39
Kübra ENGİN,Serap DEMİRİZ
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Pedagojik Alan Bilgilerinin Öğretim Stratejileri Bilgisi Bağlamında İncelenmesi 40
Sanem TABAK
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Pedagojik Okuryazarlık Becerileri İle Mesleki Öz-Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişki 41
Selami YANGIN, Mesut KARABACAK, Nur Seda ALİM, Gökçe KILIÇ YILMAZ
The Use Of L1 In Efl Classes: A Comparison Of Teacher And Learner Perspectives 42
Hasan SAĞLAMEL, Leyla ÖMEROĞLU
An Investigation Into Foreign Language Anxiety: A Skill-Based Analysis 43
Hasan SAĞLAMEL
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görsel Sanat Eğitimine Bakış Açılarının Karşılaştırılması 44
Emine BOZKURT, Serap DEMİRİZ, İlkay ULUTAŞ
Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretim Yöntem Ve Teknik Tercihleri 45
Esra ÇİFÇİ, Nimet PIRASA
Ortaokul Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunlarından Fen Bilimleri Dersi Bağlamında Yararlanma Durumları 46
Ayşe AYTAR, Tuncay ÖZSEVGEÇ
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenci Tanıma Bilgilerinin Değişim Sürecinin İncelenmesi: Kesirler 47
Büşra KOTO, Nimet PIRASA
Fizik Öğretmen Adaylarına Okul Dışı Ortamlarda Fizik Derslerinin Öğretimi: Tübitak 2237-A Projesi Örneği 48
Ahmet İlhan ŞEN , Özlem OKTAY
Ortaokul 5-6-7-8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarındaki Halk Ezgilerinin İncelenmesi 49
Sinan BULUT
Bilim Tarihi Dersinin İşlenmesinde Alternatif Bir Yol: Belgeseller 50
Ömer Faruk İSLİM
Eğitim ve İlahiyat Fakültesi Öğretim Elamanlarının Derslerinde Kullandıkları Öğretim Yöntem / Tekniklerine Yönelik Öğrenci Görüşleri (Rize Örneklemi) 51
Osman ALBAYRAK, Hüseyin TOLU, İbrahim YAHŞİ
İbni Haldun'un Eğitim Anlayışının Değerler Eğitimi Bağlamında Değerlendirilmesi 52
İlhan TURAN

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Beşeri Bir Unsur Olarak Köprü ve Değirmen Üzerine Düşünceleri 53
İlhan TURAN, Ayşe SEYHAN
Laboratuvar Ortamının ve Uygulamalarının Fen Bilimleri Öğretmenleri Açısından Değerlendirilmesi 54
Nilay KEFELİ, Filiz KARA
Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmen Adaylarının Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Performnslarına Yönelik Görüş ve Tespitleri (Rize Örneklemi) 55
Osman ALBAYRAK, Vildan ÖNDER, Elif Meyra ERGİN, Abdulkerim ŞAVLIĞ
Hafif Derecede Zihinsel Yetersizliğe Sahip Olan Öğrencilerin Fen Eğitimleriyle İlgili Özel Eğitim Öğretmenlerinin Görüşleri 56
Muharrem DAYIOĞLU, Ahmet TEKBIYIK
Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin Ders İçi Uygulamalarının Değerlendirme Türleri Bağlamında İncelenmesi 57
Sema ZENGİN, Emin AYDIN
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Üstbiliş Stratejilerine İlişkin Bir Değerlendirme: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Örneği 58
Yasemin BAKİ
Bilim ve Toplum Programları Müdürlüğü Destek Programları Kapsamında Hedef Kitlesi "Öğretmenler" Olan Tübitak 4005- Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Projelerinin İncelenmesi 59
Mustafa ORHAN, Ahmet ATAÇ, Gülenaz SELÇUK
Fizik Öğretmenlerinin Nükleer Enerji İle İlgili Görüşleri 60
Mehmet Kürşad DURU
Çağdaş Dönemde Azerbaycan'in Anaokul ve Ortaokul (Lise) Eğitim Sistemindeki Reformlarının Sosyolojik Analizi 61
Yagut ALİYEVA, Sevinç ALİYEVA
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Eğitimi Konusundaki Öz Yeterlik İnançlarının Geliştirilmesi 62
İrfan Nihan DEMİREL
Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı Öğretmen Adaylarına Göre Akreditasyon: Anadolu Üniversitesi Örneği 63
Elvan GÜNEL, Handan DEVECİ, Hatice TÜRE
Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Akreditasyon: Sistematik Bir İnceleme 64
Ayşe BERRE DURMUŞ, Arif YILMAZ
Uluslararası Bakalorya Programı Uygulayan Okullarda Otorizasyon Süreci ve Dış Değerlendirme 65
Seval NACİ, Cemil ÖZTÜRK
Uluslararası Bakalorya Programı Uygulayan Okullarda Otorizasyon Süreci 66
Seval NACİ, Cemil ÖZTÜRK
Detecting Aberrant Test Scores For Turkish Students In Timss 2015 Via Non-Parametric Person-Fit Statistics 67
Asiye ŞENGÜL AVŞAR
TIMSS 2015 Uygulamasında Uyumsuz Madde Yanıt Örüntülerine Sahip Olarak İşaretlenen Türk Öğrencilerinin Bazı Demografik Özellikleri 68
Asiye ŞENGÜL AVŞAR
Eğitim Fakültelerinin Kalitesini Geliştirme Çabaları 69
Necdet KONAN, Salih YILMAZ
Öğretim Üyelerinin Bakış Açısıyla Eğitim Fakültelerinde Kalite 70
Necdet KONAN, Salih YILMAZ
Araştırma Görevliliğinde Kadro Çeşitliliğinden Tek Tip Kadro Türüne Geçişte Araştırma Görevlilerinin Görüşleri 71
Asiye ŞENGÜL AVŞAR, Fulya BARIŞ PEKMEZCİ
Öğretim Elemenlarının Kalite Güvencesi ve Akreditasyon İle İlgili Farkındalıklarının Belirlenmesi 72
CEMİL ÖZTÜRK, TUĞBA KAFADAR
Türkiye ve İngiltere'deki Hayat Boyu Eğitim Kurumlarındaki Eğitmenlerin Kariyer Gelişimi Süreçlerinin Karşılaştırılması 73
Ezgi AĞCİHAN
Coğrafya Eğitiminde 5e Modeli İle Zenginleştirilmiş Kavram Karikatürlerinin Öğrencilerin Kavram Öğrenimine ve Eleştirel Düşünme Becerisine Etkisi 74
Ayşegül ŞEYİHOĞLU, Yakup ŞAHİN
DİL ÖĞRETİMİNDE (ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE) ÇOK UYARANLI ORTAM KULLANIMI VE BİR ÖRNEK SINIF TASARIMI: ÇUTÜS 75
Demet SANCI UZUN, Merve Hülya KİBAR FURTUN, Serkan FURTUN
Teaching English As A Truly International Language: A Field Experience-Powered Pracademic View 76
Şakire ERBAY ÇETİNKAYA

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Beyin Fizyolojik Bilgilerinin Değerlendirilmesi
Güler KOÇAK 77
Okul Öncesi Eğitiminine Yönelik Mühendislik Tasarım Süreci Entegre Edilmiş Örnek Bir Stem Etkinliği
Sinem GÜLDEMİR, Sinan ÇINAR 78
Küreselleşme Döneminde Öğretmen Eğitiminin Önemli Konuları: Beceri, Ahlak ve Değere Ümumtürk Bakış
Sevinc QASIMOVA, Samir ORUC 79
TGA Tabanlı Etkinliklerle Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Örnek Etkinlikler
Ali Haydar AKARSU, Yılmaz GEÇİT 80
5e Öğretim Modelinin Fen Bilimleri Dersinde Değerler Eğitimin Entegrasyonu İçin Kullanımı: Bir Model Önerisi
Esra ÇAVDAR, Ahmet TEKBIYIK 81
Investigation Of The Role Of Educators In Stem And Digital Litearcy: A Case Of Turkey
Hamdi TEKİN, Fırdevs Tugba TEKIN 82
Ortaokul Düzeyinde Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Fen Bilimleri Materyalleri İle Öğretmen Uygulamaları
Nilgün MISIR 83
Görsel Sanatlar Eğitiminde Yaratıcı Düşünme Tekniği Scamper
Şenay BAŞ 84
Ortaokul Matematik Öğretmen Adaylarının Matematik Tarihi Derslerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi
Nazan MERSİN, Soner DURMUŞ 85
Öğretmen Adaylarının Öğretmeyi Öğrenmede Kuramsal Bilginin Yerine İlişkin Görüşleri
Hilmi DEMİRKAYA 86
Mobile Learning Readiness Level Of Turkish Efl Undergraduate Students And Its Relationship With Academic Achievement And Certain Socioeconomic Status Variables
Mustafa Kerem KOBUL, Oğuzhan YILMAZ 87
Foreign Language Teaching Anxiety Of Non-Native Pre-Service And In-Service Efl Teachers
Mustafa Kerem KOBUL, İrem Naz SARAÇOĞLU 88
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Ses ve Yapı Bilgisi Konusundaki Kavram Yanılgıları
Bekir GÖKÇE 89
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazım Kurallarını Uygulama Düzeyleri
Bekir GÖKÇE 90
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kesirlerle İlgili Alan Bilgilerinin İncelenmesi
Esra ÇİFÇİ , Nimet PIRASA 91
Tarih Derslerinde Arşiv Belgelerinin Kullanımına İlişkin Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Görüşleri
Ayşe SEYHAN 92
İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Zihinden Toplama İşlemi Yapma Stratejilerinin Belirlenmesi
Büşra KOLAY ÇEPNİ, Nimet PIRASA 93
Öğretmen Adaylarının Model Kullanımıyla İlgili Öğrenci Yanılgılarını Gidermeye Yönelik Çözüm Önerileri: Kesirlerle İşlemler Örneği
Nimet PIRASA, Meral CANSIZ AKTAŞ 94
Öğretmen Adaylarının Kesrin Modellenmesiyle İlgili Öğrenci Yanılgılarına Yönelik Pedagojik Alan Bilgileri
Nimet PIRASA, Meral CANSIZ AKTAŞ 95
Dijital Öykülerle Sosyal Bilgiler Öğretimi: Kontrol Odağı e Başarıdaki Değişim
Burcu ÜNLÜ, Selami YANGIN 96
Kim Yer Kimi? 8.Sınıf Öğrencileri İçin Argümantasyon Tabanlı Besin Zinciri Etkinliği
Furkan MUŞ, Bahadır NAMDAR 97
Öğretmen Adaylarının Türkiye Yeterlikler Çerçevesindeki Yetkinliklere Yönelik Farkındalıkları
Yı1maz GEÇİT, İbrahim YAHŞİ 98
Okul Öncesi Eğitimi Lisans Programlarının Akademik Personel Profili
Oğuz Serdar KESİCİOĞLU, Gonca ULUDAĞ, Banu AKTAŞ 99
2018 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programının Farklı Yönleriyle Değerlendirilmesi
Yılmaz GEÇİT, Ayşegül YILMAZER, Ali Haydar AKARSU 100
Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon Kurumlarının Karşılaştırılması: Türkiye, ABD ve Avustralya Örneği
Selda ŞAN, Mehmet Nurullah AKKURT 101
Öğretmen Eğitiminde Klinik Danışmanlık Modeli Uygulamaların Değerlendirilmesi
Cem TOPSAKAL 102
Okul Aile İşbirliği İle Değerler Eğitimi: Lisansüstü Çalışmalar Ve Kitaplarda
Büşra KOLAY ÇEPNİ, Seher YARAR KAPTAN 103

İlköğretim Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem Ve Tekniklerine Yönelik Tutumları
Serdan KERVAN, Shemsi MORİNA 104
Türkiye, Japonya ve Finlandiya Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılmalı İncelenmesi
Fazilet TAŞDEMİR 105
Эффект Альтернативного Подхода Для Быстрого Изучения Иностранного Языка
Sopio MAKHATCHASHVILI 106
Öğretmen Eğitimi Üzerine Yaşanan Sorunların Farklı Kültürel Temellerle Tartışılması
Ali YILMAZ, Ahmet TOKMAK 107
Learner Agency And Digital Mindsets: A Study With Student Teachers
Selma KARABINAR 108
Türkçe Öğretmenlerinin 21. Yüzyılda Sahip Olması Gereken Yeterlilikler
Yasemin BAKİ 109
Öğretmen Adaylarının Dijital Vatandaşlık Algısı
Ayhan YEDEK, Buse GENÇ 110
Eğitim 4,0'da Öğrenmenin Geleceği ve Öğretmenin Konumu
Belma UYSAL, Zeki UYSAL, Münevver ÇETİN 111
Öğretmen Adaylarının Fizik Dersi Yazılı Sınav Kâğıtlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
Nilay AKÇAY, Ebru GÜVELİ, Hasan GÜVELİ 112
21. Yüzyılın Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitiminden Beklentileri
Feride ERSOY, Özlem YAĞCIOĞLU 113
36-72 Aylık Çocukların İnternet Üzerinden Video İzleme Durumlarına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi
Nafia Kübra KARAKAYA, Emine BOZKURT 114
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Robota Karşı Tutumu
Sinan ÇINAR 115
Öğretmen Adaylarının Bilimsel Süreçte Bit'i Kullanım Durumlarının İncelenmesi
Ayşe AKTAŞ, Ahmet Fazıl ÇOLAK, Bahadır YAGAN, Seyhan ERYILMAZ TOKSOY 116
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Teknoloji Entegrasyonu Ve Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB)
Ahmet Sami KONCA, Yurdal DİKMENLİ 117
Lisans Öğrencilerinin Tübitak 2209-A Projelerinde Elde Ettikleri Kazanımlar, Karşılaşılaştıkları Zorluklar ve Önerileri
Sinan ÇINAR 118
Akademisyenlere Göre Yetişkinlerin Eğitsel Davranış Beklentileri
İsmail GELEN 119
Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulamasının Sözleşmeli, Kadrolu ve Okul Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi
Hasan Basri MEMDUHOĞLU, Hakan ORAN 120
Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları, Problem Çözme Becerisi ve Helikopter Ebeveyn Tutumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma
Seyhan DAŞTAN KARADOĞAN 121
Öğretmen Performans Değerlendirmesine İlişkin Sendika Söylemleri
Şeyma ŞAHİN, Burcu ÖKMEN, Abdurrahman KILIÇ 122
Öğretmenlik Uygulama Dersi İle Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri Arasındaki İlişkinin Roc Analizi İle İncelenmesi
Fazilet TAŞDEMİR 123
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Pisa Yeterliklerinin Değerlendirilmesi
Tuncay ÖZSEVGEÇ, Büşra EROĞLU, Hatice TAŞDEMİR 124
Rize İlinde Okul Yöneticilerinin Liderlik Stillerinin Çalışanların Motivasyonu Üzerindeki Etkisinin Araştırılması
Gürsen VURAL, Aşkın ASAN 125
Öğretmenlerin Sosyobilimsel Konulardaki Kavram Karikatürleri İle Argümantasyon Temelli Yürüttükleri Diyalojik Tartışmaların Değerlendirilmesi
Şengül ATASOY, Ahmet TEKBIYIK, Ercan ATASOY, Muammer ÇALIK, Özgül YILMAZ TÜZÜN, Sezen CAMCI ERDOĞAN 126
Sınıf Öğretmenlerinin Doğal Sayılara İlişkin Ölçme Değerlendirme Bileşeni Bağlamında Alan Öğretimi Bilgisi
Nurullah KERECİ, Nimet PIRASA 127
2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Çokkültürlü Eğitim Bağlamında İncelenmesi
Nurseda TEYMUR, Adem BELDAĞ 128
Devlet Okullarında Uygulanan Yazılı ve Sözlü Disiplin Kuralarına İlişkin Öğretmen Görüşleri
Cansu KAYGISIZ, Münevver ÇETİN, Şifanur BATTAL 129
Öğretmen Adaylarının Meslek Tercih Algılarının İncelenmesi
Tuncay ÖZSEVGEÇ, Büşra EROĞLU, Merve YILMAZ 130

Akademik Erteleme Üzerine Bir İnceleme: Yılmazlığın Rolü
Sare TÜRKMEN, Ayşegül BAKIR 131
Yeni İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programındaki Analiz Derslerinin Değerlendirilmesi
Ebru GÜVELİ, Hasan GÜVELİ 132
Köy Enstitüleri 1943 Öğretim Programında Sosyal Bilgiler Eğitimi Örnekleri
Resul BOLAT 133
Eğitim Fakültesi Lisans Programlarında Eğitim Gören Öğrencilerin Branşlar Bazında Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri ve Bu Mesleğin Geleceğine Yönelik Beklenti ve Düşünceleri (Rize Örneklemi)
Osman ALBAYRAK, İbrahim YAHŞİ, Hüseyin TOLU 134
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama İle Kaynaştırma Öğrencilerinin Sosyal ve İletişim Becerilerini Destekleme Durumları
Ayşegül OĞUZ NAMDAR, Alper GÜLAY, Sare TÜRKMEN 135

PİYANO EĞİTİMİNDE YENİ TEKNİK ÖĞRETİMİNDE FARKLI ÖRNEKLERLE YİNELENMİŞ ANLAMLANDIRMA STRATEJİLERİNİN ETKİSİ

Mehmet Kayhan KURTULDU [1], Mustafa SARIKAYA [2]

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bu çalışmada piyano eğitiminde yeni bir tekniğin öğrenilmesi ya da geliştirilmesi sürecinde benzer özellikte ama farklı örnekler ile yinelenen anlamlandırma stratejilerinin etkisinin olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma için başlangıç düzeyinde önemli bir teknik olan staccato tekniği seçilmiş ve bu tekniğin öğretilmesinde anlamlandırmaya dayalı benzetimler kullanılmıştır. Birbirinden farklı ama aynı etkiyi yaratması beklenen örnekler farklı gruplarda uygulanmıştır. Bu uygulamalar için üçer kişilik 4 farklı grup belirlenmiş ve öğretilecek konu başlangıç düzeyinde olduğu için eğitim fakültesi müzik öğretmenliği programında piyano eğitimine yeni başlamış olan öğrenciler tercih edilmiştir. Toplam 12 kişiden oluşan öğrenci topluluğu çalışma grubunu oluşturmaktadır. Gruplardan biri kontrol grubu olarak belirlenmiş, diğer gruplar ise aynı özellikli ama farklı üç anlamlandırma uygulamasının yapıldığı gruplar olarak tespit edilmiştir. Gruplardan birinde ağaçkakan, diğerinde pinpon topu, son grupta ise kuşun yerde sekmesi gibi benzetimler yapılmıştır. Kontrol grubunda ise benzetim yapılmadan kesik çalma olduğu anlatılmıştır. Çalışma için literatürde daha önceden duyulmuş olması endişesi ile araştırmacılar tarafından kısa bir eser yazılmıştır. İlgili eser gruplardaki her öğrenci ile 15'er dakika çalışılmış ve staccato bölümler için değerlendirme yapılarak puan verilmiştir. Elde edilen veriler için istatistik işlemler yapılmış ve karşılaştırmalı ölçümler tercih edilerek sonuçlar ortaya çıkarılmıştır. Sonuçlar incelendiğinden 3 farklı deney grupları puan anlamında farklılık gösterse de kontrol grubun göre daha başarılı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Piyano eğitimi, teknik, anlamlandırma.

PİYANO ÖĞRENCİLERİNİN ETÜT ÇALMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ İLE ETÜT ÇALMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mustafa SARIKAYA [1], Mehmet Kayhan KURTULDU [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Bu çalışmada Eğitim Fakültelerinin müzik öğretmenliği bölümlerinde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin piyanoda etüt çalmaya ilişkin görüşleri ile piyanoda etüt çalmaya ilişkin becerileri (puanları) arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Müzik eğitiminin önemli alanlarından biri olan piyanoda teknik gelişim ve bu teknik gelişimi sağlayan etütler, piyano literatüründe önemli yer arz ettiği için incelenmesi gereken bir alandır. Piyanoda teknik gelişimin önemi ve bu gelişim sürecindeki hedef kitlelerden biri olan Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Programında piyano dersi alan öğrenciler göz önünde tutulduğunda, öğrencilerin etüt çalmaya yönelik görüşleri önem kazanmaktadır. Gerçekleştirilen bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli tercih edilmiş ve Sarıkaya (2018) tarafından geliştirilen etüt çalmaya ilişkin görüş anketi kullanılmıştır. Görüş anketi 30 maddeden oluşan ve öğrencilerin etüt çalmaya ilişkin görüşlerini, bakış açılarını, yargılarını belirlemeye çalışan bir içerikten oluşturulmuştur. Yürütülen çalışmada Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programı öğrencileri çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubunun etüt çalmaya ilişkin becerileri, 2017 – 2018 güz yarıyılında ara sınavlarda seslendirilen etütlerden alınan başarı puanları ile tespit edilmiştir. Bu puanlara göre ve KTÜ öğrenci not değerlendirme yönetmeliği ile harf aralıkları düşünülerek öğrenciler üç farklı grupta toplanmış (düşük, orta ve yüksek), bu gruplardan rastgele seçilen 5'er öğrenciye ilgili anket uygulanmıştır. Toplanan veriler için normallik testleri uygulanmış ve verilerin normal dağılım varsayımını karşıladığı görülünce parametrik testler uygulanmıştır. Analiz işlemlerinde anket puanları ile grup karşılaştırmalarında H testi, ilişkilerin tespitinde ise Pearson Korelasyon testi uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Piyano, etüt, başarı, görüş, anket.

PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN İHMAL VEYA İSTİSMAR VAKALARINDA YAŞADIKLARI ETİK İKİLEMLER VE BU DURUMLARDA VERDİKLERİ TEPKİLERİN İNCELENMESİ

Fatih CAMADAN [1], Cem Tuncay ŞAHİNKAYA [2], Recep ÖZER [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı, Rize Rehberlik Araştırma Merkezi

Psikolojik danışmanlar, bazı durumlarda müdahalede bulunurken kararsızlık yaşayabilmektedirler. Yaşanılan bu kararsızlıkta karşılaşılan seçenekler etik açıdan kabul edilebilir olduğunda ise etik ikilem ortaya çıkabilmektedir. Psikolojik danışmanların etik ikilem yaşadıkları durumlardan bazıları ihmal veya istismar vakalarıdır. Bu tür vakalarda psikolojik danışmaların ne tür tepkiler verdikleri önemlidir. Nitekim yaşanan etik ikilem durumlarında etkili karar verme süreçlerinin işletilmesi doğru olan kararın verilmesini kolaylaştırmaktadır. Öte yandan etik ikilem durumlarında karar verme süreçlerinde yapılan hatalar çeşitli etik sorunlara yol açabilmektedir. Dolayısıyla psikolojik danışmanların ihmal veya istismar vakalarında ne tür etik ikilemler yaşadıklarının ve bu durumlarda nasıl bir yol takip ettiklerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Bu düşünceden hareketle araştırmanın amacı psikolojik danışmanların ihmal veya istismar vakalarında yaşadıkları etik ikilemler ve bu durumlarda verdikleri tepkilerin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda nicel araştırma yaklaşımı takip edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 27'si ilkokul (% 24,1), 38'i ortaokul (% 33,9), 42'si lise (% 37,5) ve 5'i RAM'da (% 4,5) görev yapan 112 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Katılımcıların 34'ü erkek (% 30,4) ve 78'i (% 69,6) kadındır. Ayrıca katılımcıların 26'sı 0-3 yıl (% 23,2), 43'ü 4-6 yıl (% 38,4), 26'sı 7-14 yıl (% 23,2) ve 17'si 15 yıl ve üstü (% 15,2) süredir görev yapmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre psikolojik danışmanların mesleki yaşantısının başlangıcından bugüne kadar ihmal veya istismar vakasıyla karşılaşanların sayısı 74 (% 66,1) iken; karşılaşmayanların sayısı 38'dir (% 33,9). Karşılaşılan bu ihmal veya istismar vakalarında katılımcıların 73'ü (% 65,2) etik ikilem yaşamışken; 39'u (% 34,8) yaşamamıştır. Etik ikilemler ve etik karar verme modelleri konusunda katılımcıların 9'u (%8,0) çok az düzeyde; 64'ü (%57,1) orta düzeyde ve 39'u (%34,8) yeterli düzeyde bilgi sahibidir. Karşılaşılan ihmal veya istismar vakalarında etik karar vermede katılımcıların 2'si (%1,8) fiziksel istismar vakalarında; 6'sı (%5,4) duygusal istismar vakalarında; 66'sı (%58,9) cinsel istismar vakalarında ve 38'i (%33,9) ensest vakalarında zorluk yaşamaktadır. Karşılaşılan ihmal veya istismar vakalarında katılımcıların karar verme davranışını olumsuz yönde etkileyen faktörler sırasıyla öğrenciyi koruma kaygısı (f=52, %46,4); sorumluluk ve yetkilerin belirsizliği (f=23, %20,5); etik ikilemlerde karar verme süreçleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmamak (f=19, %17,0) ve çevresel baskılar (f=18, %16,1) şeklindedir. Karşılaşılan ihmal veya istismar vakalarında karar verme sürecinde yapılması gerekenler öncelik sırasına göre yeterli ve detaylı bilgi toplama (f=54, %48,2); gizliliğe önem verme (f=50, %44,6); ihmal veya istismara uğrayan bireye psikolojik destek verme (f=5, %4,5) ve ilgililere bildirimde bulunma (f=3, %2,7) olarak belirtilmiştir. Karşılaşılan ihmal veya istismar vakalarında karar vermede etik ikilem yaşandığında başvurulanlar öncelik sırasına göre RAM'daki meslektaşlar (f=51, %45,5); okullardaki deneyimli meslektaşlar (f=35, %31,3); okul idaresi (f=18, %16,1); meslek derneği (f=6, %5,4) ve sağlık veya aile ve sosyal politikalar müdürlükleri (f=2, %1,8) şeklinde ifade edilmiştir. Katılımcıların 71'i (%63,4) mesleki kurum ya da derneklerin etik ile ilgili hazırladığı güncel yayınları takip ederken; 41'i (%36,6) takip etmemektedir. Katılımcıların 65'i (%58,0) etik ve etik ikilemler konusunda düzenlenen eğitimlere katılırken; 47'si (%42,0) bu tür eğitimlere katılmamaktadır. Etik ve etik ikilemler konusunda düzenlenen eğitimlere katılmayanların 40'ı (%35,7) bu tür bir problemle karşılaşmadığı için; 25'i (%22,3) ise bu tür problemleri kendi yöntemleri ile çözeceğini düşündüğü için katılmamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre psikolojik danışmanların çoğunluğunun ihmal veya istismar vakasıyla karşılaştıkları, karşılaştıkları bu ihmal veya istismar vakalarında etik ikilem yaşadıkları ve bu etik ikilem durumlarında nasıl karar verilebileceklerine ilişkin geliştirilen modeller konusunda çok az düzeyde bilgi sahibi oldukları anlaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar ışığında psikolojik danışmanların etik ihmal veya istismar vakalarında yaşadıkları etik ikilemler ve bu ikilemler konusunda nasıl karar verebilecekleri ile ilgili verilen eğitimlerin yaygınlaştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca daha geniş katılımcı gruplarıyla yapılacak araştırmalarda psikolojik danışmanların yaşadıkları etik ikilemler üzerinde hangi değişkenlerin etkisinin olduğu belirlenmeye çalışılabilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışman, İhmal, İstismar, Etik İkilem

MODERN EĞİTİM REFORMLARI VE BATI'YA İNTEQRASYONDA MÜFREDAT

Metanet MEMMEDOVA [1]

[1] Bakü Devlet Üniversitesi

Küresel dünyanın bilgi zenginliğinin, batıya inteqrasyonda modern eğitim reformlarının okula, öğretiye önemli etkisi vardır. Amerika'da ve birçok Avrupa ülkesinde Tarih eğitiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımların ülkemizin egitimine taşınması inteqrasyonun yararlı olduğunu tespit ediyor. Modern egitim reformları, enteqrasyon esasında kararlaşan Müfredat ögrencilerde beceri ve degerler yaratmakla, bakışaçısını artırmakla onları bir şahsiyet kibi formalaştırır. Yüksek uzman olan Makarenko yazıyor ki, "Öğrenciye mümkün olduğunca çok güvenmek ve ondan mümkün olduğunca çok talep etmek, fakat bu talep onun yaş, bilgi ve beceri, kabilliyyet, yaratıcı faaliyetleri ile uygun kurulmalıdır ki, öğrenci dersten hem yorulmasın, hem de soğumasın. Bununla onları hem aktive, hem de gelecek kimliğin yetiştirilmesine yardımcı olabiliriz ". Makalenin yazılmasında amacımız mufredatın mahiyeti, içerik standartlarının bileşenleri, değerlendirme sistemi, bilgi ve faaliyet, öğretide inteqrativlik, interaktif eğitim yöntemleri, öğrencilerin bir kimlik olarak yetiştirilmesinde onun rolünü vurgulamaktan ibarettir. Müfredat sistemine geçmeyen ülkelerin eğitimi ile karşılaştırmalar da özel ilgi doğuracaktır. Fen kurikulumlarının konseptuallığı ve inteqrativliyi onlar arasındaki ilişki ve bağlılığın sistemli öğrenilmesine ihtiyaç yaratır. Aynı zamanda, makalede mufredatın kurulma tarihi, dünya ülkelerinin çoğunluğunun eğitiminde modern bir yöntem olarak uygulanması, bu alanda özel araştırmalar yapan alimlerin idrak taksonomileri, derketme teorileri, Azerbaycan'da müfredat hareketi hakkında geniş bilgi verilecektir. Ayrıca, makalede mufredatın olumlu yönleriyle birlikte dezavantajları da tahlil ve analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Modern, reform, taksonomi

ÖRNEK OLAY YÖNTEMİNİN SINIF YÖNETİMİ DERSİNDE KULLANIMINA İLİŞKİN BİR UYGULAMA

Elif ESMER [1], Ali ÖZDEMİR [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Bu çalışmanın temel amacı hizmet öncesi öğretmen eğitiminde örnek olay yönteminin öğretmen yeterliliklerine ilişkin etkililiğinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemini "örnek olay yöntemi, öğretmen adaylarının istenmeyen davranışları yönetme yeterliklerini geliştirmede ne derecede etkilidir?" sorusu oluşturmaktadır. Araştırma problemine yönelik alt sorular ise (1) Öğretmen adaylarının sınıfta istenmeyen davranış olarak tanımladıkları davranışlar eğitim öncesinde ve sonrasında nasıl farklılaşmaktadır? (2) Öğretmen adaylarının, örnek olaylara yönelik çözüm önerileri eğitim öncesinde ve sonrasında nasıl farklılaşmaktadır? (3) Öğretmen adaylarının örnek olay yöntemine ilişkin görüşleri nelerdir? olarak belirlenmiştir.

Nitel veri toplama deseninin tercih edildiği bu çalışmada, öğretmen adaylarının istenmeyen davranışların yönetimi konusunda yeterlik kazanmalarında, örnek olay incelemesi yönteminin ne derecede katkısı olduğu incelenmiştir. Araştırmada var olan durum tespit edildikten sonra, bu durumu değiştirmeye yönelik bir işlem gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle çalışma nitel araştırma desenlerinden eylem araştırmasına uygun olarak yapılandırılmıştır. Bu çalışmada eylem araştırması türlerinden "…daha önceden belirlenmiş kuramsal bir çerçeve içinde bir uygulamayı test etmek ya da değerlendirmektir. Bu amaçla araştırmacı ve uygulayıcı arasında uygulama sürecine ilişkin yoğun bir etkileşim bulunmaktadır."(Yıldırım ve Şimşek, 2011) olarak tanımlanan teknik/ bilimsel/ işbirlikçi eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında yaz döneminde sınıf yönetimi dersini alan 45 fen bilgisi, matematik ve sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak (1) konuyla ilgili daha önce çalışan uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan ve açık uçlu sorulardan oluşan anket (2) örnek olayların yer aldığı çalışma yaprakları (3) odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından, 4 hafta/ 8 saat olarak planlanan uygulamadan önce ve sonra, anket ile örnek olayların yer aldığı çalışma yapraklarını doldurmaları istenmiştir. Uygulama sonrasında ise öğretmen adaylarının uygulamaya yönelik görüşlerini almak amacıyla gönüllü öğretmen adaylarıyla odak grup görüşmesi yapılmıştır.

Anket, çalışma yaprakları ve odak grup çalışması aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi, birçok kelimeden oluşan bir metnin belirli kodlama kurallarına dayanarak az sayıdaki içerik kategorileri halinde özetlenmesi için kullanılan sistematik bir tekniktir (Tuncel, 2011). Bu yöntem ile birbirine benzer veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanmıştır.

Uygulama ve analiz sürecinin devam ettiği araştırmada sınıf yönetimi dersinde kullanılan örnek olay yönteminin, öğretmen adaylarının istenmeyen davranışı yönetme yeterlikleri üzerinde olumlu katkıları olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf Yönetimi, Örnek Olay Yöntemi, Eylem Araştırması

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ UZAKTAN EĞİTİM DERSLERİNDEKİ AKADEMİK BAŞARILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ali ÖZDEMİR [1], Elif ESMER [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim yoluyla aldıkları derslerdeki akademik başarılarının analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim yoluyla aldıkları derslerdeki akademik başarılarını yordamada öğrenme stilleri, kişilik özellikleri ve akademik motivasyonun gücü incelenmiş ayrıca uzaktan eğitim derslerindeki akademik başarıya ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri ortaya konmuştur.

Karma yöntem modellerinden açımlayıcı yöntemin kullanıldığı araştırmaya 103 aday sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Reinert (1976) tarafından geliştirilen, Polat ve Güven (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Edmonds Öğrenme Stilleri Belirleme Ölçeği, Tatar (2016) tarafından geliştirilen Beş Faktör Kişilik Ölçeği Kısa Formu, Vallerand ve diğerleri tarafından geliştirilen (1992) ve Güven (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan Akademik Motivasyon Ölçeği Üniversite Formu ile öğrencilerin uzaktan eğitim yoluyla aldıkları derslerdeki akademik başarılarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda yordayıcı değişkenlerin yordanan değişkenler ile ilişkisi nicel analiz yöntemlerinden biri olan korelasyon ve regresyon analiz teknikleri kullanılarak, yarı yapılandırılmış görüşme formları ise nitel analiz yöntemlerinden biri olan betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir . Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrenme stilleri ve kişilik tercihinin uzaktan eğitim ile alınan derslerdeki akademik başarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı, akademik motivasyonun alt boyutlarından olan "başarıya yönelik içsel motivasyon" ve "uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon" alt boyutlarının öğretmen adaylarının uzaktan eğitim derslerindeki akademik başarılarının anlamlı bir yordayıcısı oldukları görülmektedir. Nitel verilerin analizi sonucunda ise uzaktan eğitimde akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarını bağımsız çalışabilmeye olan yatkınlıklarıyla ilişkilendirdikleri, akademik başarısı daha düşük olan öğrencilerin ise bu durumu öğretmen rehberliğine ihtiyaç duyuyor olmalarıyla ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Yetiştirme, Sınıf Öğretmeni, Uzaktan Eğitim, Akademik Başarı

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN UYGULANAN ADAY ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SÜRECİNE İLİŞKİN YAPILAN ÇALIŞMALARIN ANALİZİ

Ekrem CENGİZ [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî eğitim kurumlarına aday öğretmen olarak atananların yetiştirme sürecine ilişkin usul ve esasları düzenlemek için 2016 yılı Mart ayında bir yönerge hazırlanmıştır (MEB, 2016). Bu yönergeye göre eğitim kurumlarına ilk kez atanan tüm öğretmenlerin istedikleri bir ilde altı ay boyunca "Aday Öğretmen Yetiştirme" programına katılmaları gerekmektedir. Bu programa katılacak olan tüm öğretmenler yetiştirme programında öngörülen tüm faaliyetleri yapmakla yükümlüdürler. Aday öğretmen yetiştirme programı altı ay boyunca sınıf içi ve okul içi izleme faaliyetleri, öğretmenlik uygulamaları, okul dışı faaliyetler ve hizmet içi eğitim faaliyetleri olmak üzere farklı başlıklar altında devam etmektedir. Bu kapsamda tüm aday öğretmenlere yetiştirme programının uygulandığı okullarda birer danışman öğretmen verilmiştir. Aday öğretmen yetiştirme süreci bu şekilde devam etmiş ve bu sürecin sonunda aday öğretmenler, yeni eğitim-öğretim yılına kendi atandıkları kurumlarda başlamışlardır. Bu süreç ile ilgili olarak ülkemizde çok sayıda akademik çalışmada yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İl Milli Eğitim Müdürlükleri'ne 11.12.2017 tarihinde gönderilen resmi yazıda (MEB, 2017) *"2016 yılı Şubat ayı ve sonrasında kadrolu veya sözleşmeli olarak atanan tüm aday öğretmenlere "Aday Öğretmen Yetiştirme Programı" (654 saat) uygulanacaktır"* denilmektedir. Bu yazıdan aday öğretmen yetiştirme sürecinin devam edeceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla şimdiye kadar yapılan çalışmaların tümünün incelendiği bir çalışma ile bu alanda ne tür çalışmalara ihtiyaç duyulduğu ortaya konulabilir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'de ilk kez uygulanan "Aday Öğretmen Yetiştirme" sürecine ilişkin olarak yapılan akademik çalışmaları farklı değişkenler açısından incelemektir. Bunun için "Aday Öğretmen Yetiştirme" sürecinin başladığı 2016 yılı Mart ayından başlayıp 2018 yılı Haziran ayının sonuna kadar yapılan çalışmalar Ulusal Tez Merkezi, ULAKBİM SBV tabanı ve Google Akademik gibi veri tabanlarından "Aday Öğretmen Yetiştirme", "Aday Öğretmen MEB", "Aday Öğretmen Uygulama Süreci" gibi anahtar kelimeler kullanılarak taranmıştır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımı içinde yer alan doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüş olup, elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Ulaşılan tüm çalışmalardan sadece aday öğretmen yetiştirme süreci ile ilgili olanlar bu çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışma kapsamında toplam 23 akademik çalışma incelenmiştir. Bu çalışmaların 19 tanesi makale, üç tanesi yüksek lisans tezi ve 1 tanesi ise bildiridir. Çalışma kapsamında incelenen yayınlar veri toplama araçları, yayın türü, çalışma grubu/örneklem türü, araştırma yöntemi, kullanılan veri analiz yöntemleri ve çalışmaların yapıldığı yıl gibi farklı başlıklarda analiz edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına göre, incelenen çalışmalarda; veri toplama aracı olarak en fazla yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanıldığı, makalelerin daha fazla yer aldığı, örneklemlerin adaylık eğitimi almış farklı branşlardaki öğretmenlerden seçildiği, nitel araştırmaların ve betimsel analizin daha fazla tercih edildiği ve 2017 yılında en fazla çalışmanın yapıldığı ortaya çıkmıştır. Çalışmadan yola çıkılarak danışman öğretmen ve okul yöneticilerinin de yer aldığı örneklemlerle de çalışılması, farklı veri toplama araçlarına daha fazla yer verilmesi gerektiği gibi öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Milli Eğitim Bakanlığı, Aday öğretmen yetiştirme süreci, içerik analizi.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF YÖNETİMİ SÜRECİNDE KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR: FENOMENOLOJİK BİR ÇÖZÜMLEME

Şenol SEZER [1]

[1] Ordu Üniversitesi

Toplumsal gelişme ve değişmenin temelinde eğitim, eğitimin temelinde ise öğretmenlik mesleği yer almaktadır. Saygın ve gelişmiş bir toplum olmak için yurttaşların iyi yetişmiş bireyler olması zorunludur. Hemen her uygar toplumda, öğretmenlerden toplumu yeniden şekillendirmeleri, topluma ışık tutmaları ve daha iyi bir geleceğe yönlendirmeleri beklenmektedir. Topluma bu vizyonu kazandıracak öğretmenlerin, kuram ve uygulama bağlamında, öğretmenlik mesleğinin bilgi, beceri, tutum ve değerleri ile donanımlı olarak yetişmeleri gerekmektedir.

Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarına eğitim gördüğü öğretmenlik alanında, yönetim ve ders dışı etkinlikler aracılığıyla, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandırmayı amaçlayan ve belirli ders ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmelerini sağlayan uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği kuram ve uygulama ağırlıklı derslerden oluşur. Öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adayının önceki yıllarda aldığı dersler, yaptığı kuramsal ve uygulamaya dayalı çalışmalarla sınıf ortamında öğretmenlik rolünü gerçekleştirebilecek duruma gelmiş olduğu varsayılmaktadır. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında, öğrendiklerini sınıf yönetimine uygulama ya da kuram ve uygulama arasında bağlantı kurmada sorunlar yaşamaktadır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desendedir. Araştırmanın çalışma grubunu, öğretmenlik uygulaması dersini alan 14 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Sadece bir katılımcı erkek, diğer 13'ü kadındır. Katılımcıların 3'ü okul öncesi, 5'i sınıf öğretmenliği, 3'ü fen bilgisi öğretmenliği ve 3'ü de ilköğretim matematik öğretmenliği lisans alanındadır. Yaş ortalaması 22'dir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirleyen üç olgusal soru yer almaktadır. İkinci ölümde ise araştırmanın alt problemlerini oluşturan beş adet açık uçlu soru yer almaktadır. Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Problem tam olarak neydi?
2. Problemin kaynağı neydi?
3. Olay sizi nasıl etkiledi?
4. Nasıl bir çözüm ürettiniz?
5. Sonuçta ne oldu?

Katılımcılardan görüşme formunda yer alan açık uçlu sorulara yazılı olarak yanıt vermeleri istenmiştir. Elde edilen veriler, fenomenolojik analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Verilerin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayı, problem

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME: YENİ BİR MODEL ÖNERİSİ

Ertuğ CAN [1], Şenol SEZER [2]

[1] Kırklareli Üniversitesi

[2] Ordu Üniversitesi

Türkiye'de Tanzimat döneminde başlayan öğretmen yetiştirme sürecinde sürdürülebilir bir plan ve program oluşturulamamış, günümüze kadar farklı modeller uygulanmıştır. Değişik eğitim kademeleri için farklı öğretmen yetiştirme uygulamalarının sürdürüldüğü görülmektedir. Başka bir deyişle, okulöncesi öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve alan öğretmenleri farklı kurumlarda yetişmiştir. Türk eğitim tarihinde 16 Mart 1848'de açılan Darülmuallimîn-i Rüşdî, gerçek anlamda öğretmen yetiştirmek amacıyla açılan ilk kurum niteliğindedir. Öğretmen olarak yetiştirilmeyen kişilerin mesleğe atanması uygulamasına ilk olarak 1860 yılında rastlanmaktadır. Bu yolu açan ilk eğitim bakanı ise Abdurrahman Sami Paşa'dır. Bu uygulamaya gerekçe olarak öğretmen okulu mezunlarının öğretmen ihtiyacını karşılamada yetersiz kalması ve bazı adayların bilgi bakımından donanımlı olmamaları gösterilmiştir. 1868'de ilkokul öğrencilerinin eğitiminde görevlendirilmek üzere öğretmen yetiştirmek için Dârülmuallimîn-i Sıbyan açılmıştır. 1870'te Darülmuallimat adıyla kız öğretmen okulunun açılması, kadınların öğretmenlik mesleğiyle buluşmasını sağlamıştır. 1891'de rüştiyelerde ve idadilerde eğitim verecek öğretmenleri yetiştirmek için Dârülmuallimîn-i Âliye açılmıştır. 1913'de okul öncesi eğitim kurumlarına öğretmen yetiştirmek amacıyla İstanbul'da Ana Muallim Mektebi açılmıştır.Cumhuriyet döneminde halkın büyük çoğunluğu köylerde yaşadığı için köylerdeki ilkokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla 17 Nisan 1940 tarihinde yayımlanan köy enstitüsü yasası ile köy enstitüleri kurulmuştur. 1940-1954 yılları arasında yaygın olarak ilköğretmen okulları ve köy enstitüleri modelleri olmak üzere iki kaynaktan ilkokul öğretmeni yetiştirildiği görülmektedir. Köy Enstitüleri 6234 sayılı yasa ile 1954'te ilköğretmen okulu modeline dönüştürülmüştür. 1974-1975 öğretim yılında bazı ilköğretmen okulları iki yıllık eğitim enstitüsüne dönüştürülmüştür. 1989-1990 yılından itibaren eğitim süresi dört yıla çıkarılmış, 1992 yılında eğitim fakülteleri bünyesinde sınıf öğretmenliği bölümü haline dönüştürülmüştür. Cumhuriyet döneminde ortaöğretim kurumlarına -ortaokul ve liseler- eğitim enstitüleri ve yüksek öğretmen okulları aracılığıyla öğretmen yetiştirilmiştir. Bu kurumlar, 1982 yılında üniversiteler bünyesine alınmış ve öğrenim süreleri 4 yıl olacak şekilde eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. Cumhuriyet döneminde de öğretmen açığını kapatmak amacıyla farklı modeller üretildiği görülmektedir (Akyüz, 2014, s. 390-391).

1. Köy Eğitmenleri Yasası: 1937 yılında 3238 sayılı Köy Eğitmenleri Kanunu çıkarılmıştır. Kursları bitirenler öğretmeni bulunmayan köy ilkokullarının birinci devreleri olan ilk 3 sınıfında öğretmenlik yapmaları için görevlendirilmiştir.
2. Yedek Subay Öğretmenler: 1960'ta başlayan bu uygulamada, 1963 yılında çıkarılan bir yasayla isteyenlerin sürekli öğretmenlik kadrosuna geçmelerine olanak tanınmıştır.
3. Mektupla Öğretmen Yetiştirme: Öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla kısa yoldan öğretmen yetiştirmeyi öngören bu model 1974-1975 yılında uygulamaya konmuştur. Mektupla Yükseköğretim Merkezi aracılığıyla yaz aylarında birkaç hafta süren ve mektupla öğrenme yoluyla verilen derslerle çok sayıda kişi öğretmen olarak yetiştirilmiştir.
4. Hızlandırılmış Programla Öğretmen Yetiştirme: İki yıllık eğitim enstitülerinde özellikle 1975-1980 arasındaki dönemin politik ve ideolojik çatışmaları nedeniyle eğitim kesintiye uğramıştır. 1978'de bu duruma 'hızlandırılmış program' modeliyle çözüm aranmıştır. Bu dönemde eğitimini tamamlayamayan öğrenciler 1979-1980 yıllarında birkaç aylık hızlandırılmış eğitime tabi tutularak öğretmen olarak görevlendirilmişlerdir.
5. Pedagojik Formasyon Sertifika Eğitimi Programı: 1997 yılında YÖK ve MEB işbirliği ile yürürlüğe giren yasal düzenlemeler ile alanla ilgili derslerin fen edebiyat fakültelerinden, alanın öğretimine yönelik eğitimin ise eğitim fakültelerinden alınması, alan öğretim yöntemlerine ve öğretmenlik uygulamasına ağırlık verilmesi, öğretmenlik formasyonu derslerinin uygulama ağırlıklı olarak yeniden düzenlenmesi hedeflenmiştir. YÖK'ün 28.04.2014 tarihli kararı ile daha önce alınan kararların tersine, öğretmen yetiştirmede yeni bir döneme girilmiş ve tüm lisans öğrencileri ile mezunlarına açık ve uzaktan eğitim seçenekleri de dahil olmak üzere pedagojik formasyon eğitimi verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin tarihsel gelişimini incelemek ve bir model önermektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme desenindedir. Araştırmanın sonuç ve öneriler kısmında yeni bir model ve kavramsal bir çerçeve sunulması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen yetiştirme, model, model önerisi

TEACHER COGNITION AND ITS ORIGINS: THE CASE OF SIX EFL PRE-SERVICE TEACHERS

Dilara SOMUNCU [1]

[1] Gaziantep Üniversitesi

The present qualitative case study investigated foundations of pre-service language teachers' teacher cognitions and its relation to classroom practice. The participants included six Turkish EFL pre-service teachers studying at 4th year of a state university. The data were collected through four semi-structured interviews for each participant and twenty-four hours of video recordings of classroom practice. The data were examined with a content analysis by using NVivo. The findings revealed that ELT courses, apprenticeship of observation, past language learning experiences, school experience and teaching practice courses, peer observation were the main sources of language teacher cognition and these cognitions were among the main factors affecting pre-service teachers' classroom practice during teaching practice course. Course instructor, mentor teacher, peer teaching, learner profile, teaching motivation, classroom management skills, testing and curriculum policies were the other factors shaping classroom practice of the participants. These cognitions may be key factors determining pre-service language teachers' success in their future teaching profession. The results may provide important implications for language teaching programs.

Anahtar Kelimeler : teacher cognition, teacher education, pre-service language teachers

YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRASİYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Burcu ÖKMEN [1], Şeyma ŞAHİN, Abdurrahman KILIÇ

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Demokrasiye ilk olarak antik çağda Yunan sitelerinde rastlanır. Bu sitelerde vatandaşlar "agora" ya da "forum" denilen meydanlarda toplanarak ülke yönetimi ile ilgili önemli konularda karar verirlerdi. Yunanlıların, 2500 yıl önce Atina'da kurdukları şehir devletlerinin yönetim şeklini ifade etmek için "Demokrasi" ya da "demokratia" terimini kullanılırdı. Demokrasi, her ne kadar batı kaynaklı bir kavram olarak düşünülse de, İslam dininin de özünde; özgürlük, inanç hürriyeti, kanun önünde eşitlik, adalet ve şura gibi demokrasinin temel unsurlarının mevcut olduğu görülmekte, bugünkü karşılığı parlamento olan "şura" ya da "meşveret" kurumu halkın yönetime katılımını işaret etmektedir. Demokrasi, eski Yunandan günümüze kadar toplumların farklılaşan siyasal ve yönetsel beklentilerine uygun çözümler üretmeyi başarmış olan bir potansiyele sahiptir ve her dönemin ihtiyacı doğrultusunda sunduğu çözüm modelleriyle, bir önceki modelin eksikliklerini tamamlayarak kendini yeniden kurgulamayı başarmıştır. Böylece demokrasi farklı toplumlarda yaşanan tecrübelerle insanlığın ortak malı olmuştur denilebilir.

Demokrasilerde, tüm insanlar varoluş anlamlarını ortaya koyma ve kendilerini gerçekleştirme ihtiyacı duyarlar. Bu anlamda tüm insanlar varoluşsal olarak eşit haklara sahiptirler. İnsanlara sırf insan olmalarından dolayı değer verilir. Eğitim, kariyer vb olanaklara erişim tüm vatandaşlara açık olmalı, kişiler sosyal konumları, zenginlikleri, cinsiyetleri gibi özellikler yoluyla değil, başarı, beceri ve yeteneklerine göre bu olanaklara erişim şansına sahip olmalıdırlar.). Nielsen'e göre toplumdaki adalet bir bütün olarak, her insana hak ettiğinden bağımsız olarak eşit saygı ile muamele edilmesi ve her insana hak ettiğinden bağımsız olarak kendine saygı gösterme hakkına sahip olması gerektiği şeklinde anlaşılmalıdır.

Bir ülkenin vatandaşlarının davranış ve tutumlarının demokratiklik düzeyi ile o ülkede demokrasinin varlığı ve uygulanma düzeyi arasında sıkı bir ilişki vardır. Demokrasi; demokratik değerlere sahip, demokratik yollarla düşünebilen, demokratik davranış biçimlerini benimsemiş bireylerin varlığını gerekli kılmaktadır. Demokrasinin önemini fark etmiş ve günlük hayatında uygulamaya başlamış bireylerin yer aldığı bir toplumda demokrasinin yerleşmesi, huzur ve mutluluğun sağlanması mümkün olabilecektir. Bu nedenle demokratik bir toplumun oluşturulması için demokrasinin temel öğelerini iyi anlamış bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bu araştırma ile, hepsi öğretmenlik yapan ve öğrencilerin yetişmesinden sorumlu olan yüksek lisans öğrencilerinin demokrasiye ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Katılımcıların temel haklara yönelik algıları nasıldır?
2. Katılımcıların demokrasiye yönelik algıları nasıldır?
3. Katılımcıların demokrasinin unsurlarına yönelik algıları nasıldır?
4. Katılımcıların demokratik toplum özelliklerine yönelik algıları nasıldır?

Araştırma betimsel bir araştırma olup "nitel araştırma" özelliği taşımaktadır. Araştırmada çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde bir devlet üniversitesinin "Eğitim Programları ve Öğretim" ile "Eğitim Yönetimi" yüksek lisans programlarından seçmeli "Demokrasi ve İnsan Hakları" dersini alan 14 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak projeksiyon tekniklerinden olan "cümle tamamlama tekniği" ile "görüşme" yöntemi kullanılmıştır. Cümle tamamlama tekniğinde; katılımcılara eksik cümleler sunulur ve onlardan bu cümleleri tamamlamaları istenir. Bu çalışmada öncelikle ayrıntılı literatür taraması yapılarak 27 tamamlanmamış cümleden oluşan "cümle tamamlama formu" oluşturulmuştur. Daha sonra bu form seçmeli "Demokrasi ve İnsan Hakları" dersi alan öğrencilere dönem başında uygulanmış ve öğrencilerden yarım bırakılmış cümleleri tamamlamaları istenmiştir.Araştırma sonucu elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. "Cümle tamamlama tekniği" yolu ile toplanan veriler ile "görüşme formu" yolu ile toplanan veriler ayrı ayrı kodlanmış, analiz edilmiş ve temalar altında toplanmıştır. Daha sonra iki veri toplama aracı ile elde edilen ve birbiriyle ilişkili olduğu düşünülen temalar ortak kategoriler altında toplanacaktır. Ortaya çıkan sonuçlar tablolaştırılarak sunulacaktır. Araştırma sonuçları doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Demokrasi, İnsan Hakları, Demokrasi Algısı, Yüksek Lisans Öğrencileri

OKUL ÖNCESİ FEN EĞİTİMİNDE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ VE ÖĞRETMEN EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖNERİLER

Deniz SARIBAŞ [1], Zeynep Gonca AKDEMİR [1], Ganime AYDIN [2], Şirin YILMAZ [1]

[1]İstanbul Aydın Üniversitesi

[2] İstanbul Gedik Üniversitesi

Eleştirel düşünme, düşünmenin geliştirilmesinin yanı sıra, onun analiz edilmesi ve değerlendirilmesi sürecidir ve düşünmenin en temel unsurlarına ve düşünmenin en temel entelektüel standartlarına (evrensel entelektüel standartlar) dayanmaktadır. Bu nedenle, öğrenciler her yaş düzeyinde eleştirel düşünmeyi öğrenmelidir. Dünyadaki çeşitli ülkelerin okul öncesi eğitim programında eleştirel düşünme becerilerinin oyun ve soru sorma etrafında değerlendirildiği görülmektedir. Aynı zamanda bu programlar çerçevesinde, çocukların eleştirel düşünme becerilerini destekleyecek, modelleme, keşfetme, yaratıcılık gibi temel becerilerinin sağlanmasında öğretmenlerin çocuklara destek olması ve çocukların ihtiyaç ve isteklerine cevap verecek niteliklere sahip olabilmesi vurgulanmıştır. MEB (2013) okul öncesi eğitim programında yer alan temel ilkelerin 13. maddesinde "Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir" ifadesine yer verilmiştir. Buna ek olarak, okul öncesi öğretim programının temel özellikleri başlığının "Oyun temellidir" maddesi altında "Çocuk oyun aracılığıyla öğrenir, kendini ve içinde yaşadığı dünyayı oyunla tanır ve kendini en iyi oyun sırasında ifade eder, kritik düşünme becerilerini oyun içinde kazanır" ifadesi de yer almaktadır. MEB (2013) okul öncesi öğretim programında belirtilen tanımlar dışında eleştirel düşünme becerisinin okul öncesi çağındaki çocuklara kazandırılması ve geliştirilmesi anlamında herhangi bir kazanıma ulaşılamamaktadır. Ayrıca, Türkiye'de yayınlanan okul öncesi fen etkinlikleri kitapları incelendiğinde ise, okul öncesi çocukların eleştirel düşünme becerilerinin genel olarak düşünme becerileri başlığı altında incelendiği görülmektedir. Diğer bir yandan, eleştirel düşünme becerilerini ayrı bir başlık altında ele alan kaynakların da yetersiz olduğu ve eleştirel düşünmenin hangi boyutlarının hangi etkinliklerle geliştirilebileceği konusunun ayrıntılı olarak ele alınmadığı dikkati çekmektedir. Bu eksikliklerden yola çıkarak, bu çalışmada, eleştirel düşünme ölçütlerini göz önünde bulundurarak okul öncesi dönemdeki çocukların eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik rubrik sunulacak ve bu rubriğe dayanarak okul öncesi fen etkinlikleri tasarımı için önerilerde bulunulacaktır. Bu amaçla, bu çalışmada Paul ve Elder (2007) tarafından belirlenen eleştirel düşünme standartlarından okul öncesi döneme uygun olanlar bu çalışmanın araştırmacıları tarafından belirlenmiş ve buna uygun bir rubrik oluşturulmuştur. Bu rubrik bir okul öncesi kurumunda görev alan 11 öğretmenin görüşü alınarak güncellenmiştir. Güncellenen rubrik öğretmen eğitimi açısından değerlendirilerek bu bağlamda çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi, fen eğitimi, fen etkinlikleri, eleştirel düşünme

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FeTeMM (STEM) EĞİTİM YAKLAŞIMI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Ela AYDIN [1], Fethiye KARSLI BAYDERE [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Giresun Üniversitesi

STEM, **S**cience (Bilim, Fen), **T**echnology (Teknoloji), **E**ngineering (Mühendislik) ve **M**athematics (Matematik) kelimelerinin İngilizce ilk harfleri alınarak oluşturulmuş ve Türk eğitim sistemimize FeTeMM olarak yerini bulmuş olan bir yaklaşımdır. Ülkemizin 2023 vizyon ve hedeflerine ulaşabilmek için Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), FeTeMM ile ilgili çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bu çalışmalardan istenilen sonucun alınabilmesi ve öğrencilerin 21. Yüzyıl becerilerine sahip olarak yetişebilmeleri için FeTeMM etkinliklerini etkili bir şekilde yürütebilen öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle yükseköğretim kurumlarında çağın şartlarına ayak uydurabilecek ve çağdaş yaklaşımları uygulayabilecek seviyede öğretmen yetiştirilmesi bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir. Öğretmen adayları hizmet öncesi kurumlarda ne kadar donanımlı bir şekilde yetiştirilirlerse, onlar ileride de aynı oranda 21. Yüzyılın şartlarına ayak uydurabilecek öğrenciler yetiştirebileceklerdir. Öğretmen adayları ile ilgili araştırmalar incelendiğinde öğretmen adayları ile yapılmış bazı çalışmalara rastlansa da bu çalışmalarda öğretmen adaylarına FeTeMM yaklaşımı ile ilgili çeşitli müdahaleler yapılarak, bu müdahalelerin etkilerine yönelik veriler toplanmıştır. Ancak öğretmen adaylarına FeTeMM yaklaşımı ile ilgi herhangi bir müdahalede bulunulmadan, mevcut bilgilerini belirlemeye yönelik yapılan bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu araştırma ile öğretmen adaylarının FeTeMM yaklaşımı ile ilgili mevcut bilgilerinin ortaya çıkarılmasının literatüre önemli bir katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; öğretmen adaylarının FeTeMM eğitim yaklaşımı hakkındaki mevcut bilgi ve görüşlerinin ortaya konulmasıdır. Araştırmada, betimsel araştırma türlerinden olan örnek olay (Durum çalışması) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Doğu Karadeniz bölgesindeki bir üniversitenin Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü 4. Sınıflarında öğrenim gören toplam 30 öğretmen adayı oluşturmaktadır (NToplam=30). Veri toplama aracı olarak FeTeMM eğitim yaklaşımı ile ilgili 9 sorudan oluşan görüş belirleme formu kullanılmıştır. Görüş belirleme formu hazırlanırken alanında FeTeMM eğitimi ile ilgili araştırmaları olan 3 fen eğitimcisinin görüşleri alınmıştır. Görüş belirleme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmen adaylarının demografik özellikleri ile ilgili sorular yer alırken, ikinci bölümde FeTeMM eğitim yaklaşımı ile ilgili sorular yer almaktadır. Görüş belirleme formundan elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi iki kodlayıcı tarafından yapılarak kendi içinde anlamlı olan verilerden temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının FeTeMM eğitim yaklaşımının açılımını bildikleri ancak bu yaklaşımın güçlü ve zayıf yönlerine ve sınıf ortamında nasıl uygulanabileceğine yönelik bilgilerinin eksik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : FeTeMM (STEM) eğitim yaklaşımı, Fen Bilimleri Öğretmen Adayları, Görüş Belirleme

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSLERİNİN YÖNERGE HÜKÜMLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Osman YILDIRIM [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Bu çalışmanın amacı, 2017-2018 eğitim öğretim yılının bahar döneminde gerçekleştirilen öğretmenlik uygulaması derslerinin Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulaması Yönergesine göre Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Sisteminde gerçekleşme düzeyini belirlemektir.Öğretmen yetiştiren fakültelerde okuyan veya mezun olan uygulama öğrencilerinin edindikleri genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışları gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmaları, bunları alanda uygulamaya dönüştürmeleri ve deneyim sahibi olarak yetiştirilmeleri açısından öğretmenlik uygulaması dersi büyük önem taşır. Bununla birlikte öğretmen yetiştiren fakülteler/yüksekokullar ve Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumların, fakülte-kurum iş birliğinin etkili ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi, etkili öğrenme ortamlarının oluşturulabilmesi için paydaşların konuyla ilgili farkındalıklarının arttırılması ve etkili yürütülebilmesi için Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Sistemi geliştirilmiş ve uygulamaya konulmuştur.Araştırma, çalışmanın amacı doğrultusunda öğretmen yetiştiren fakültelerde okuyan veya mezun 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde öğretmenlik uygulaması derslerine Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda katılan uygulama öğrencileriyle ilgili veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir.Bu çalışmada araştırmanın amacı doğrultusunda betimsel araştırma yöntemlerinden alan taraması, Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Sisteminde elde edilen veriler üzerinde de istatistikler hesaplanmış ve karşılaştırmalar yapılmıştır.Öğretmenlik uygulaması dersi, Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Sistemi üzerinden 2017-2018 eğitim öğretim yılının bahar döneminde 4.944 kurumda, 96.063 uygulama öğrencisi, 22.136 uygulama öğretmeni ve 8.882 uygulama öğretim elemanının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.Öğretmenlik uygulaması derslerinin Uygulama Öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarda Yapacakları Öğretmenlik Uygulaması Yönergesine göre formasyonda muaf tutulan öğrencilerin muaflık alanlarına göre sayısal dağılımları, uygulama öğrencisi, uygulamadan sorumlu akademisyen ve öğretmenin branşlara göre alan eşleştirmesinin göz önünde bulundurulup bulundurulmadığı, uygulama öğrencisinin öğretmenlik uygulamasındaki performansının öğretmen ve öğretim elamanı tarafından genel ve sonuç değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilen sonuçlar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı, uygulama öğrencisinin puan ortalamaları ile başarısızlık sonuçlarının değerlendirmeye ve devamsızlığa bağlı olarak gerçekleşme düzeyleri araştırılmıştır.Öğretmen yetiştiren fakültelerde okuyan ve mezun 96.063 öğrenci 106 alanda öğretmenlik uygulamasına katılmıştır. Uygulamaya katılan öğrencilerin %57'si (57793) lisans, %43'ü ise (43823) formasyon öğrencisidir. bahar döneminde, Pedagojik Formasyon Usul ve Esaslara göre 3594 öğrenci öğretmenlik uygulaması dersinden muaf tutulmuştur. Öğrencilerin % 46,52'si (1672) özel öğretim kurumlarında veya MEB'e bağlı okullarda bir öğretim yılından az olmamak kaydıyla öğretmenlik yapmış, %34,28'i (1232) pedagojik formasyon derslerinin alındığı dönemde Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak Kuran Kursu Öğreticiliği yapmış/ yapıyor, %10,63'ü pedagojik formasyon derslerinin alındığı dönemde MEB'e bağlı okullarda ücretli öğretmenlik yapmış/yapıyor, %8,57'si ise (308) pedagojik formasyon derslerinin alındığı dönemde MEB'e bağlı özel öğretim kurumlarında sözleşmeli öğretmenlik yapmış/yapıyor olmasından dolayı muaf tutulmuştur.Çalışmada öğretmenlik uygulamasında görev alan öğretim elemanı ve uygulama öğrencisinin bölümleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma (39 bölümde) uygulamaya katılan 92.124 öğrenci ve öğretim elemanlarının bölümleri üzerinden yürütülmüştür. Karşılaştırma sonucunda uygulamaya katılan öğrencilerin %33,06'sının bölümünün sorumlu öğretim elemanlarının bölümleriyle örtüşmediği, üniversitelerimiz tarafından uygulamada alan dışı öğretim elemanlarının görevlendirildiği tespit edilmiştir.Ayrıca dönem sonunda uygulama öğrencisinin öğretmenlik performansı öğretmen ve öğretim elamanı tarafından genel ve sonuç değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilmiş ve uygulamaya katılan öğrencilerin % 65,76'sının puan ortalamasının 96-100 (66.826) aralığında olduğu belirlenmiştir. Uygulamaya katılan öğrencilerin %97'si (92890) başarılı %3'ü (3173) ise başarısız olmuştur. Başarısızlığın %58,7'sinin (1863) değerlendirmeye, %41,3'ünün (1310) ise devamsızlığa bağlı olarak gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma, öğretmenlik uygulamalarının gerçekleşmesinde yaşanan aksaklıkların tespiti ve aksaklıklarla mücadelede uygulanacak yöntemlerin belirlemesi bakımından önemlidir. Araştırmanın, öğretmen yetiştiren fakülteler ve öğretmenlik uygulamalarının gerçekleştiği kurumlarda yaşanan aksaklıkları ortaya koyacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırma sonuçlarının öncelikle deneyim sahibi nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesine yönelik olarak öğretmen yetiştiren fakülteler ve politika belirleyicilere, belirledikleri politikaların toplumdaki yansımasını göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca araştırma sonuçlarının deneyim sahibi nitelikli öğretmenin yetiştirilmesinde ve fakülte-kurum iş birliğinin geliştirilmesinde, eğitim politikacılarının ve öğretmen yetiştiren kurumların Türk eğitim sistemine özgü öğretmenlik uygulaması çalışmalarının geliştirilmesine yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmenlik uygulaması dersi, fakülte-kurum iş birliği, uygulama öğrencisi değerlendirme sistemi.

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMİNİN GELECEĞİNE YÖNELİK EĞİTİM YÖNETİMİ AKADEMİSYENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Kenan IŞIK [1], Ferudun SEZGİN [1]

[1] Gazi Üniversitesi

Dünyada ve Türkiye'de öğretmen yetiştirme sistemi tarihsel süreç içerisinde sürekli bir tartışma konusu olmuştur. Öğretmenlerin nerede ve nasıl yetiştirilmesi gerektiği, öğretmen niteliği, öğretmen yeterliklerinin nasıl ve hangi süreçlerle kazandırılacağı önemli bir tartışma alanıdır (Ellis, 2010; Küçükali, 2011; Lewis ve Young, 2013; Nuland, 2011; Oancea ve Orchard, 2012; Suzuki, 2014; Yüksel, 2012; Winch, 2012). Türkiye'de öğretmen yetiştirme bağlamında yapılan tartışmalarda; öğretmen yetiştirmenin sistemi, amaçları, varlık gayesi, hedefleri ve felsefi temellerinin oluşturulamaması bakımından sorunlu olduğu, hâkim politika ve siyasetin etkisinden kurtulamadığı vurgulanmaktadır (Erdem, 2015; Kotaman, 2014; Özoğlu, 2010; Şişman, 2009; Yüksel, 2012). Öğretmen yetiştirme sorununun bir bütün olarak ele alınamaması; nicel sorunlarla boğuşmaktan sistemin niteliğinin ihmal edilmesi, yapılan bilimsel çalışmalarda tekrar ve taklide düşülmesi, öğretmen yetiştirmenin beklenen amaç ve hedeflerinden uzak stratejik olmayan günlük politikalara feda edilmesi sürekli dile getirilmektedir (Karslı ve Güven 2011; Özcan, 2013; Özdemir, 2013; TEDMEM, 2016; Yücel-Toy, 2015). Türkiye devletinin milli eğitim sistemi tarafından eğitim süreçlerinin sağlıklı işlemesini sağlamak için kurulan en önemli yapılardan biri öğretmen yetiştirme sistemidir. Öğretmen yetiştiren kurumlar amaçları yönünden yaşatılması gereken kurumlardır. Ancak öğretmen yetiştirme sisteminde bir bütünlük, nitelik sorunu olduğu, anlık sorun çözme politikaları ve ehil olmayanların aldığı kararların uygulanması nedeniyle sistemin sağlıklı bir ontolojik ve epistemolojik temele oturtulamadığı görülmektedir (Özcan, 2013; TEDMEM, 2016). Bu anlamda, Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin anlamı ve var olma gayesi bakımından, sağlam bir felsefi temele oturtulamaması, ayrıca öğretmen yetiştirmede sahip olunan bilgi ve birikimlerin bilimsel dayanakları bakımından tartışılması Türkiye'nin öğretmen yetiştirme anlayışının bütüncül olarak analizini gerektirmektedir.

Bu araştırmada, araştırmanın amacına uygun olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Nitel araştırmalarda, tekniğin doğal ortama duyarlılık sağlaması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, araştırma deseninde esnekliği ve tümevarımcı bir analize sahip olması önemli özellikler arasındadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

Çalışmanın katılımcılarını 2016-2017 öğretim yılı içerisinde Türkiye'de devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim yönetimi alanında görev yapan 15 akademisyen oluşturmaktadır. Katılımcılar belirlenirken, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik ve ölçüt örnekleme teknikleri benimsenmiştir. Katılımcıların kimliklerini gizli tutmak için A1'den A15'e kadar kodlar kullanılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak, veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme soruları hazırlanmadan önce ilgili literatür incelenmiş, ardından araştırmacı tarafından hazırlanan formlar uzman görüşü alınarak çalışmanın amacına uygun olarak, araştırmacı tarafından tamamlanmıştır. Ön uygulama yapıldıktan sonra görüşme formuna son sekli verilmiş ve geçerlik sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada katılımcılara çeşitli sonda soruları ile desteklenen yedi ana soru yöneltilmiştir. Akademisyenlerle randevulu olarak gerçekleşen görüşmeler yaklaşık 40-50 dakika sürmüştür. Görüşmelerden elde edilen veriler işlenerek metin dosyası haline getirilip temalara ayrılarak betimsel olarak analiz edilmektedir.Verileri analizi devam etmektedir.

Araştırmadan elde edilen veriler incelenerek, Türkiye'nin öğretmen yetiştirme yapısı bütüncül bir bakış açısıyla analiz edilmekte; öğretmen yetiştirme sisteminin tüm alt boyutlarında devam eden problemler için çözüm önerileri sunulmaktadır. Araştırma devam ettiği için sonuçları daha sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen yetiştirme, eğitim, eğitim fakülteleri

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN PROJE ÇALIŞMALARINA YÖNELİK BİLGİ TUTUM VE BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Emine BİLGE [1], Hakan Şevki AYVACI [2]

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

[2] Trabzon Üniversitesi

Son on yıl içerisinde ülkemizde fen bilimleri programlarında eğitim adına gerçekleştirilen yeniklere göz atıldığında; atılan adımların en köklüsünün 2004 ve 2013 fen bilimleri öğretim programı olduğu söylenebilmektedir. Öyle ki; 2004 fen bilimleri öğretim programında en fazla üzerinde durulan noktanın "Bilimsel Süreç Becerileri" kavramı olduğu ve getirdiği yenikler ile öğrencilerin temel ihtiyaçları görülen gözlem, ölçme-sınıflama, yordama yeteneğine sahip olma, sayı-uzay ilişkisi kurma, değişkenleri belirleme/değiştirme, kontrol etme ve sonuca gitme, elde edilen verileri kaydetme, deneysel yeteneklerini ön plana çıkaran hipotez cümleleri kurma, deney yapabilme, model oluşturma ve en önemlisi de karar verme becerilerini geliştirmesi amaçlanmıştır. 2013 fen bilimleri öğretim programı ise yalnızca bilimsel süreç becerileri üzerinde durmamış, aynı zamanda öğrencilerin yaşamın içinden esintilerle yeteneklerini geliştirmesi amaç edinilmiştir. Tüm bunların doğrultusunda bahsi geçen öğretim programlarının öğretmenlerden yerinde bir beklenti içinde olduğu, özellikle de öğretmenlerin girişimci özelliklere ve de bu özelliklerini geliştirici eğitim donanımına sahip olmadan öğrencilerden girişimci özelliklerini geliştirmeye yönelik faaliyette bulunmalarını beklemelerinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır (Deveci ve Çepni, 2014).Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda da belirtildiği gibi öğrenciyi merkeze alan öğrenme ortamlarında (proje, iş birliğine dayalı öğrenme vb.) derslerin yürütülmesi, öğrencilerin bilgiyi anlamlı ve kalıcı olarak öğrenebilmeleri için sınıf/okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının, araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme stratejisine göre tasarlanmasına ön koşul oluşturmuştur. Öğrencilerin fikirlerini rahatça ifade edebilmeleri, düşüncelerini farklı gerekçelerle destekleyebilmeleri ve arkadaşlarının iddialarını çürütmek amacıyla karşıt görüşler geliştirebilmeleri için bilimsel olgulara yönelik fayda-zarar ilişkisini tartışabilecekleri ortamlar yaratılmasının ancak öğrencilerin kendilerini yazılı, sözlü ve görsel olarak ifade ederek iletişim ve yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesine imkân tanıyan fırsatlar ile olabileceği önemle vurgulanmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin, öğrencilerinin geçerli verilere dayalı oluşturdukları iddiaları haklı gerekçelerle sundukları tartışma ortamlarında yönlendirici ve rehber rolü üstlenmeleri (MEB, 2017), öğretmenlerin bu gibi ortamlardaki donanımını ve bu gibi çalışmalara bakış açılarını ön plana çıkarmaktadır.Yaşanılan çağ, öğretmeden çok öğrenme devri olarak düşünüldüğünde; öğrencilerin fen bilimleri dersinde elini kirletmeden (deney yapma, proje çalışmaları, model oluşturma) tam öğrenmenin olamayacağı varsayımı ile öğrenciyi merak uyandırıcı ve araştırmacı misyonunu yüklemenin ne kadar doğru olacağı araştırmacılar için merak konusu olduğundan bu gibi durumlarda kilit nokta gözüyle görülen öğretmenlerin, öğrencilere proje çalışmalarında önceden edindikleri tecrübelerinin ne kadarını yansıttıkları ve onlara yol göstermede üstlendikleri görevler araştırılmak istenmiştir.Araştırmanın yöntemi nitel bir anlayışı benimseyip, araştırılması gereken konunun derinlemesine incelenmesi öngörüldüğünden özel durum çalışması olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini ilköğretim kısmında görev yapan 30 Fen Bilimleri Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın etik kuralları çerçevesinde öğretmenlere Ö1, Ö2, … , Ö30 kodları verilerek gizlilik esas alınmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler yarı yapılandırılmış mülakat ile toplanmıştır. Mülakat soruları kendi alanında uzman olan iki öğretici yardımıyla 5 sorudan oluşmak üzere derlenmiştir. Soru dağılımları öğretmenlerin proje çalışmaları hakkındaki; deneyimlerini öğrenmek (2 soru), tutumlarını saptamak (2 soru) ve proje çalışmalarının öğrencilere olan katkıları hakkındaki düşüncelerini öğrenmek (1 soru) şeklinde sentez edilmiştir. Sorulardan elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir. Bulgulardan elde sonuçlara göre; proje çalışmaları ile ilgili bilgisi olan ve takip eden öğretmenlerin öğrencilerine proje geliştirici destekte bulunması bakımından incelediğinde; katılımcıların %60 frekans değerinde olan kısmı proje çalışmaları ile ilgili bilgilerinin az olduğu ve bu gibi çalışmalarla ilgilenmedikleri; %33.4 frekans değerinde olan kısmının projelerle ilgili yeterli bilgiye sahip olup öğrencilere rehberlik ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmanın diğer bulgularına göre; proje çalışmalarının öğrencilerin zihinsel ve psikomotor becerilerini, yaratıcılıklarını geliştirdiği, günlük hayatta karşılaştıkları problemlere çözüm üretebilmelerini kolaylaştırdığı ile ilgili görüş bildiren katılımcıların da olduğu saptanmıştır. Katılımcıların proje çalışmalarına yönelik bakış açıları sundukları gerekçeleri ile ele alınarak önerilerle beraber tartışmaya sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri Öğretmeni, Proje Çalışmaları, Öğretmen Bilgi, Tutum ve Becerileri

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SORU HAZIRLAMA BECERİLERİNİN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ

Emine BİLGE [1], Hakan Şevki AYVACI [2]

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

[2] Trabzon Üniversitesi

Bloom taksonomisinin ilk sınıflamasının yayınlandığı zamanlarda eğitim ve öğretim programlarının davranışçı öğrenme kuramından etkilendiği, günümüz dünyasında ise; 1956 taksonomisinin (Bilgi, Kavrama, Uygulama, Analiz, Sentez, Değerlendirme) yansıttığı düşünceden çok daha farklı yerlerde olduğu açıkça söylenebilmektedir. Öyle ki; son yıllarda yapılandırmacı yaklaşım kuramı, öğretmeni merkezini almaktan çok öğrenci merkezli olmayı benimsemiş, öğrencinin aktif olduğu, bireysel katılımı niteleyen ve bunun sonucunda öğrenenin kendi öğrenmesinden sorumlu kabul edildiği, bilginin hazır olarak değil keşfedilerek yapılandığı bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Dönemsel anlayışların farklılaşması sonucu günümüz taksonomosini revize edilerek farklı anlayışları bir bütün olarak bünyesinde barındırması gereken bir yapı oluşturulması gündeme getirilmiş ve farklı bakış açılarında yorumlanmıştır. Amer (2006), Bloom'un bilişsel alan sınıflamasının uygulanmasında bir takım sınırlamalar ve eksiklikler olduğunu ve bunun bilişsel süreçlerin basitten karmaşığa doğru tek boyutta artarda yorumlanmasının eksiklik şeklinde kabul edildiğini dile getirmiştir (Arı, 2011). Bahsedilen eksiklikleri gidermek için Anderson ve diğ. (2001) yenilenmiş Bloom taksonomisini oluşturmuşlardır. Yenilenmiş Bloom taksonomisi, bilgi boyutu (Olgusal Bilgi, Kavramsal Bilgi, İşlemsel Bilgi ve Biliş Ötesi Bilgi) ve bilişsel süreç boyutu (Hatırlama, Anlama, Uygulama, Analiz, Değerlendirme ve Yeniden oluşturma) olmak üzere iki boyuttan meydana gelmektedir. Orijinal taksonomideki bilgi boyutu hatırlama, kavrama boyutu anlama olarak değiştirilmiş, sentez ve değerlendirme basamakları yer değiştirmiş olarak yeniden adlandırılmıştır (Forehand, 2010). Literatürde yapılan bazı çalışmalarda yenilenmiş Bloom taksonomisinin uluslar arası düzeyde (Amerika ülkeleri, İsveç, Türkiye) kabul gördüğü vurgulanırken (Arı, 2011), ülke çapında yapılan çalışmaların sonuçları sorulan soruların hala çoğunluğunun hatırlama düzeyinde (Çepni, Ayvacı ve Keleş, 2001; Ayvacı ve Türkdoğan, 2010) ya da bilgi düzeyinde olduğunu karşımıza çıkartmaktadır. Öğrenme-öğretme koşullarında düşünme becerisinin geliştirilmesinde en önemli değişken "sorunun yapısı" dır. Hem öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesinde, hem de bu ihtiyaçların giderilmesinde öğretmenler tarafından sıkça kullanılan sorular, özellikle öğrenci başarısını ölçüt kılmada kullanılan en temel unsurlardır (Dindar ve Demir, 2006). Her öğrenciye aynı soru tarzı ile hitap etmek öğrencilerin arasındaki farklı (Öğrenme bireyseldir ve hazırbulunuşluk durumları aynı olmayabilir) algılama biçimini de göz ardı edeceği unutulmamalıdır. Eğitim süreci bir tren vagonu gibi düşünüldüğünde öğretmenlerin izleyeceği yolun üzerinde bıraktıkları iz öğrencilere yol göstereceğinden, öğretmenlerin soru hazırlama becerileri de öğrencilerin aldığı eğitimin kalitesi belirleyecektir. Bu bağlamda literatürde belirlenen eksikliklerde göz önünde tutulduğunda öğretmenlerin, öğrencilerin üst düzey becerilerini geliştirme yönünde aktif soru hazırlamamaları öğretmenlerin üniversite öğrenimlerinde nasıl bir eğitim süreci geçirdikleri yönünde merak uyandırmaya sebep olmuştur.

Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan gelişimsel araştırma (Çepni, 2007) ile yürütülen bu çalışma, aynı zamanda bir veya daha fazla noktada farklı örneklemleri anlık olarak inceleme ve farklı karşılaştırma imkanı sunduğu ve araştırmanın doğasına uygun bulunduğu için gelişimsel araştırmanın kesitsel-enlemsel türü tercih edilmiştir. Araştırmanın katılımcıları, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Öğretmenliğinde öğrenim görmekte olan her bir sınıf düzeyinde 30'ar kişi (1.sınıf=30, 2. Sınıf=30, 3. Sınıf=30, 4. Sınıf=30) olmak üzere toplam 120 (N=120) öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcı grupların araştırmanın spesifik konusuna (Erozyon) özgü hazırlanan bir metne ilişik hazırlamış oldukları 600 soru ile elde edilen verileri, Yenilenmiş Bloom Taksonomisine uygun basamaklara ayrılarak çözümlenme işlemine tabi yapılmıştır. Yapılan çalışmada Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının üniversitede aldığı eğitimin üst düzey düşünebilmeyi yoklayan soru hazırlama becerilerine etkisi ve bu becerilerin 1. Sınıf düzeyinden 4. Sınıf düzeyine kadar değişimi ve gelişimi, yenilenmiş taksonominin bilişsel alan basamaklarına göre ayrı ayrı incelenmiştir. Bulgulardan elde edilen veriler; 1. Sınıftan (%37) 2. Sınıf düzeyine (%47) geçişte üst düzey soru sorma becerilerinin artış gösterdiğini, bu sonucun ise 2. Sınıf seviyesinde alınan derslerin öğretmen adaylarının üst düzey soru sorma becerilerini olumlu yönde etkilediğini yorumunu yaptırmıştır. Ancak 2. Sınıf (%47), 3. Sınıf (%47) ve 4. Sınıf (%48) öğretmen adaylarının üst düzey soru sayılarında önemli bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının üst düzey soru hazırlayabilme becerilerinin olduğu fakat sınıf düzeyine bağlı olarak gelişme göstermediği saptanmıştır. Araştırmanın bulgularına dayalı sonuçlarına yönelik önerileri tartışmaya sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilgisi Eğitimi, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, Öğretmen Becerileri.

ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ KONUSUNDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (ADANA İLİ ÖRNEĞİ)

Kürşat KARASOLAK [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Bu araştırmada, Öğretmenlerin Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze öğretmenlik mesleğinin tarihsel gelişimi konusundaki bilgi düzeyleri, branş ve kıdemleri açısından incelenmiştir.Bu araştırma Adana ili Seyhan, Çukurova, Yüreğir ile Sarıçam ilçesinden 483 öğretmenin katılımıyla 2017-2018 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada mevcut durumun betimlenmesi söz konusu olduğundan çalışma betimseldir.

Araştırmada, Karasolak, Çakır ve Alıcı (2017) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleği'nin Tarihsel Gelişimi Bilgi Testi" kullanılmıştır. Test, herbiri beş seçenekli 38 çoktan seçmeli test maddesinden oluşmaktadır. Testin kapsam geçerliği, uzman görüşleri, doküman analizi ve belirtke tablosu yardımıyla sağlanmıştır. Testin KR-20 güvenirliği 0,87'dir. Elde edilen veriler, SPSS programı kullanılarak ANOVA ile analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, katılımcıların bilgi testinden elde ettikleri toplam puanlar dikkate alındığında, öğretmenlerin Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze öğretmenlik mesleğinin tarihsel gelişimi konusundaki bilgi düzeylerinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca branş ve kıdem değişkenleri dikkate alındığında öğretmenlerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Anahtar Kelimeler: öğretmen yetiştirme, öğretmenlik mesleğinin tarihi, bilgi testi

THE INVESTIGATION OF THE KNOWLEDGE LEVEL OF TEACHERS ON THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF TEACHING PROFESSION

In this research, the knowledge level of teachers on the historical development of teaching profession from the foundation of the Republic to present was examined in terms of, branch, and senioritys.

The data of the research was collected from the 483 teachers who work in Seyhan, Çukurova, Yüreğir and Sarıçam in Adana during the year of 2017-2018. The study is descriptive because it is the description of the present situation in the research.

"Knowledge Test on Historical Development of Teaching Profession" developed by the Karasolak, Çakır and Alıcı was used in the research. The test is composed of 38 multiple-choice items, each with five choices. The content validity of the test was provided by expert opinion, document analysis and table of specifications. The KR-20 reliability of the test is 0.87. Collected data is analized by using ANOVA test with SPSS.

According to the findings obtained from the research it was found considering the total scores of the participants from the knowledge test that the knowledge level of the teachers on the historical development of teaching profession from the foundation of the Republic to present was low. In addition, when the branch and seniority variables were taken into consideration, there was no significant difference was found between the achievement levels of the teachers

Keywords: Teacher training, history of teaching profession, knowledge test

ARGÜMANTASYONA DAYALI GELİŞTİRİLEN REHBER MATERYALİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ KİMYASAL DENGE KAVRAMLARININ MİKRO DÜNYASINI ANLAMAYA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Nagihan YILDIRIM [1], Çiğdem GÜNDÜZ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı

Öğrencilerin kimya alanındaki en büyük öğrenme zorluğu, günlük yaşamlarına bakış açıları ve sezgileriyle çelişen maddenin tanecikli doğasıdır. Tanecikli doğa, atom, molekül, iyon, elektron gibi bazı kavramların öğrenilmesini gerektirmektedir ve soyut olan bu kavramların öğrenilmesi, duyu organlarından elde ettikleri bilgilere güvenme eğiliminde olan öğrenciler için problemlidir. Çünkü maddenin tanecikli doğası, direkt olarak görünemeyecek, günlük deneyimlerden sezgiyle algılanamayacak kadar küçük olup hayalde canlandırılması da zordur. İlgili literatür incelendiğinde de fark edilebileceği gibi öğrencilerin maddenin tanecikli yapısını kavrayamamasının temel sebeplerinden biri onların atom, iyon ve molekül adlarını bilmelerine rağmen, bu adları duydukları zaman zihinlerinde hiçbir imaj oluşturamamalarıdır. Konuyla ilgili doğru imajların oluşturulması, soyut fen kavramlarının öğrenilmesinde oldukça önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğrenciler tarafından anlaşılması zor olan Kimyasal Denge kavramları ile ilgili argümantasyona dayalı geliştirilen rehber materyalin, Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin kimyasal dengenin mikro dünyasını anlamalarına etkisini belirlemektir. Araştırma, eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Çayeli Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 33 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma, haftada 4 ders saat olmak üzere 5 hafta boyunca (Giriş aktivitesi, ön test-son test bu saate dâhil değildir) sürmüştür. Uygulamalar, araştırmacılardan birisi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada, Kimyasal Denge konusuna ait kavramlara yönelik 14 farklı etkinlik geliştirilmiştir. Bu çalışmada, nicel veriler 'Kimyasal Denge Mikro Dünyayı Anlama Testi' bütün öğretmen adaylarına ön test-son test olarak uygulanmasıyla toplanırken, nitel veriler ise çalışmanın sonunda seçilen 12 öğretmen adayıyla kavramsal anlamaya ve sürece yönelik yapılan yarı yapılandırılmış mülakat ile toplanmıştır.

Araştırmanın nicel verileri olan ön test ve son testden elde elden veriler SPSS 21.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen veriler normal dağılım gösterdiğinden verilerin değerlendirilmesinde parametrik analiz tekniklerinden biri olan bağımlı grup t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen nitel veriler ise içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

Nicel verilerin istatistiksel analiz bulgularına göre; öğretmen adaylarının mikro dünyada gerçekleşen olayları anlama yönündeki başarıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kavramsal anlamaya yönelik yapılan yarı yapılandırılmış mülakatlardan; öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun sorulan sorulara doğru cevap verdikleri, cevaplarının nedenlerini ayrıntılı ve doğru açıkladıkları ve yaptıkları doğru çizimlerle cevaplarını destekledikleri görülmüştür. Argümantasyon odaklı oluşturulan etkinliklerin uygulanma sürecine yönelik yapılan yarı yapılandırılmış mülakatlardan; öğretmen adaylarının kişi sayısının fazla olmasından dolayı ses ve kargaşanın olması, dersin uzaması gibi bir takım sıkıntılar yaşadıkları, başta etkinlikleri anlamada, karşıt argüman oluşturmada, mikroskobik boyutu anlamada zorlandıkları ve bu zorlukları zamanla aştıkları, grup çalışmalarının ve oluşturulan karşıt argümanların öğrenmelerinde etkili ve faydalı olduğu, diğer derslerin de bu tarz etkinliklerle işlenmesini istedikleri, etkinliklerin, etkinlikler kapsamında izletilen videoların, animasyonların, yapılan deneylerin ve çizimlerin kimyasal denge konusunda mikro dünyada gerçekleşen olayları öğrenmelerinde etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma; öğretim programları ve ders kitapları hazırlanırken argümantasyon odaklı sınıf ortamı oluşturmaya yönelik etkinlikler dikkate alınabilir, kimya derslerinde, mikro dünyada gerçekleşen olayların somutlaştırıldığı argümantasyon odaklı özellikle simülasyon geliştirme çalışmaları yapılabilir önerileri ile sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Kimyasal Denge, Argümantasyon, Rehber Materyal

ARGÜMANTASYONA DAYALI GELİŞTİRİLEN REHBER MATERYALİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Nagihan YILDIRIM [1], Çiğdem GÜNDÜZ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı

Yapılandırmacı öğrenme kuramının öğrenme-öğretme sürecine yansımalarından biri olan ve fen öğretiminde önemli bir rol oynayan argümantasyon, iddiaları dayandıkları veriler ile ilişkilendiren uygun gerekçeleri yapılandırma sürecidir. Bu yapı öğrencilerin soru oluşturmalarına, deney yapmalarına, iddiada bulunarak bu iddia için kanıt sunmalarına ve geçerli muhakemeye dayanan argümanlar oluşturmaları için fırsatlar sunmaktadır. Argümantasyon odaklı oluşturulan etkinlikler sayesinde öğrenciler, hem sahip oldukları bilgiyi sağlamlaştırmakta hem de arkadaşlarının bilgilerini ve fikirlerini göz önünde bulundurarak yeni bilgiler inşa etmektedirler. Geliştirilen etkinliklerle, argümanlar ve karşıt argümanlar üzerinde derinlemesine düşünme fırsatı bulan öğrenciler üst bilişsel becerilerini devreye sokmakta ve bu durum öğrencilerin konuyu öğrenmelerini sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Kimyasal Denge ile ilgili argümantasyona dayalı geliştirilen rehber materyalin Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini belirlemektir. Araştırma, eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Çayeli Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 33 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma, haftada 4 ders saat olmak üzere 5 hafta boyunca (Giriş aktivitesi, ön test-son test bu saate dâhil değildir) sürmüştür. Uygulamalar, araştırmacılardan birisi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada, Kimyasal Denge konusuna ait kavramlara yönelik 14 farklı etkinlik geliştirilmiştir. Bu çalışmanın verileri nicel ve nitel verilerden oluşmaktadır. Nicel veriler 'Kimyasal Denge Akademik Başarı Testi' bütün öğretmen adaylarına ön test-son test olarak uygulanmasıyla toplanırken, nitel veriler ise çalışmanın sonunda seçilen 12 öğretmen adayıyla kavramsal anlamaya ve sürece yönelik yapılan yarı yapılandırılmış mülakat ile toplanmıştır.

Araştırmanın nicel verileri olan ön test ve son testden elde elden veriler SPSS 21.0 (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen veriler (test puanları) normal dağılım gösterdiğinden verilerin değerlendirilmesinde parametrik analiz tekniklerinden biri olan bağımlı grup (ilişkili örneklem) t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen nitel veriler ise içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

Nicel verilerin istatistiksel analiz bulgularına göre; öğretmen adaylarının akademik başarıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kavramsal anlamaya yönelik yapılan yarı yapılandırılmış mülakatlardan; öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun sorulan sorulara doğru cevap verdikleri, cevaplarının nedenlerini ayrıntılı ve doğru açıkladıkları ve yaptıkları doğru çizimlerle cevaplarını destekledikleri görülmüştür. Elde edilen bu bulgulardan argümantasyon odaklı hazırlanan etkinliklerin, öğretmen adaylarının kimyasal denge konusundaki kavramları anlamalarını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Argümantasyon odaklı oluşturulan etkinliklerin uygulanma sürecine yönelik yapılan yarı yapılandırılmış mülakatlardan; öğretmen adaylarının kişi sayısının fazla olmasından dolayı ses ve kargaşanın olması, dersin uzaması gibi bir takım sıkıntılar yaşadıkları, başta etkinlikleri anlamada, karşıt argüman oluşturmada zorlandıkları ve bu zorlukları zamanla aştıkları, grup çalışmalarının ve oluşturulan karşıt argümanların öğrenmelerinde etkili ve faydalı olduğu, diğer derslerin de bu tarz etkinliklerle işlenmesini istedikleri, etkinliklerin, etkinlikler kapsamında izletilen videoların, animasyonların, yapılan deneylerin ve çizimlerin kimyasal denge konusunda mikro dünyada gerçekleşen olayları öğrenmelerinde etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma, yapılan önerilerle sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Kimyasal Denge, argümantasyon, akademik başarı

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ LABORATUVAR VE DENEY KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Kader BİRİNCİ KONUR [1], Zeynep İLBEN TURAN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Algının, insanların herhangi bir olay veya kavrama yaklaşım biçimini doğrudan etkileyen bir faktör olması ve bireylerin algılama gücünün ve yaşam deneyimlerinin birbirinden farklı olması kavramların farklı biçimlerde yorumlanması sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılığı yansıtmanın yollarından biri de metaforlardır. Fen eğitiminde önemli bir yere sahip olan laboratuvar kavramının öğrenciler, öğretmen adayları ve öğretmenler açısından anlaşılması çok önemlidir. Öğrenciler için düşünüldüğünde fen bilimleri dersinde laboratuvar ve deneysel uygulamalarının ayrı bir yeri ve önemi vardır. Fakat öğrencilerin okul ve mesleki hayatlarında laboratuvar kullanımına ve deney uygulamalarına bakış açılarını etkileyebilecek duruma yönelik zihinlerinde bu kavramların nasıl algılandığının belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin ve fen bilgisi öğretmen adaylarının laboratuvar ve deney kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesidir.

Bu amaçla çalışmada nitel analiz yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik bir çalışma birkaç kişinin kavramla ilgili olarak yaşanmış deneyimlerinin ortak bir anlam etrafında birleştirilmesidir (Creswell, 2013). Bu çalışmada da katılımcıların laboratuvar ve deney kavramına yükledikleri ortak anlam açığa çıkarılmaya çalışıldığı için bu araştırma deseninin doğasına uygun olduğu düşünülmüştür. Çalışma grubunu 30 lise öğrencisi ve 30 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler açık uçlu bir anket formu ile toplanmıştır. Öğrencilerin laboratuvar ve deney kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla bir anket kullanılmıştır. Bu ankette "*Laboratuvar ..... gibidir, çünkü .....";"Deney ..... gibidir, çünkü .....*" cümleleri yer almaktadır. Metafor çalışmalarında, cümlede yer alan "gibi" ifadesi benzetme oluşturulması, "çünkü" ifadesi ise bu benzetmenin mantıklı bir sebebe dayandırılması için kullanılmaktadır. Çalışma grubuna anket dağıtılarak cümleleri düşünceleri doğrultusunda tek bir metafor oluşturarak tamamlamaları söylenmiş, bu kapsamda kendilerine herhangi bir yönlendirme yapılmamıştır. Katılımcıların yazılı olarak oluşturdukları metaforlar içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra bu kavramlar mantıklı bir biçimde düzenlenir ve bunlara göre verileri açıklayan durumlar temalaştırılır. Katılımcıların geliştirdikleri metaforlar frekans ve yüzdeleri hesaplanarak tablolar halinde sunulmuştur. Katılımcıların oluşturdukları metaforlar, öğrenci ifadelerinden açıklamalara da yer verilerek değerlendirilmiş ve bu görüşlerden yola çıkarak sonuçlar yorumlanmıştır. Öğretmen adaylarının deney kavramını yemek yapmak, yapboz; laboratuvar kavramını da mutfak, oyun alanı, lunapark gibi metaforlarla ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Lise öğrencileri ise, deney kavramını hayat; laboratuvar kavramını mutfak metaforları ile ilişkilendirmişlerdir. Öğretmen adaylarının öğrenme süreçlerinde laboratuvar uygulamalarında aktif rol almaları fen derslerine ve laboratuvar-deney kavramlarına karşı daha olumlu bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Lise Öğrencileri, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Metafor, Laboratuvar, Deney

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ORGANİK GIDA TÜKETİMLERİ VE TUTUMLARI

Zeynep İLBEN TURAN [1], Kader BİRİNCİ KONUR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Gelişen ekonomi ve ilerleyen teknoloji beraberindeki gelişmelerin toplumların yaşam biçimlerini de etkilemesi, tükenebilir doğal kaynakların sonraki nesillere aynı şekilde aktarılabilmesini sağlayan sürdürülebilir tarımın önemini artırmıştır. Bu sayede, sürdürülebilir tarım sistemlerinden biri olan organik tarım ve gıda ürünleri üretimi giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Dünyada giderek büyüyen organik tarım sektörü, geleceğin önemli yatırım değerlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Organik gıda üretim ve tüketiminin geleceğe taşınmasında tüketici tutumlarının büyük bir yeri vardır. Bu bağlamda, çalışmada fen bilgisi öğretmen adaylarının organik gıda tüketimleri ve tutumlarının neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla çalışmada nitel analiz yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik bir çalışma birkaç kişinin kavramla ilgili olarak yaşanmış deneyimlerinin ortak bir anlam etrafında birleştirilmesidir. Bu çalışmada da katılımcıların organik gıda tüketimlerine karşı bakış açıları açığa çıkarılmaya çalışıldığı için bu araştırma deseninin doğasına uygun olduğu düşünülmüştür. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okumakta olan 5 fen bilgisi öğretmen adayı ile 5 sorudan oluşan mülakatlar yapılmıştır. Mülakatlar yüz yüze yapılarak ses kaydına alınmıştır. Mülakat sonuçları rapor edilerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının organik gıda hakkında bu ürünlerin katkı maddesi kullanılmadan üretildiği, katkı maddesinin kullanılmamasının da sağlık açısından olumlu olduğu, kanser türü hastalıkları engelleyeceği düşüncesine sahip oldukları görülmektedir. Genel olarak insanların organik gıdalara bakış açılarının olumlu olduğu, herkesin organik gıdaları tüketmelerini tavsiye ettikleri anlaşılmaktadır. Katılımcılar sütü organik olarak tüketmektedirler fakat diğer sebze meyve ürünlerinin organik olarak tüketilmemesinin nedenlerini ise maliyet, kaynağa erişim ve organik gıdaya güven açısından yaşanan zorluklar olarak belirtmektedirler. Organik gıdaların fiyatlarının yüksek olmasının nedenlerini ise pazar payının az olması, üretimlerinin zor ve maliyetli olmasına bağlamışlardır. Bu sonuçlara yönelik olarak ilgili bakanlık tarafından insanların organik tarım yapmaya yönlendirilmesi konusunda teşviklerin arttırılması ve organik gıda konusunda bilinçlendirme yapılması sağlanmalıdır. Böylelikle gerek organik gıdaya erişimin gerekse yüksek fiyatların önüne geçilebileceği önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilgisi öğretmen adayı, Organik gıda, Tüketim

İLKOKUL KADEMESİNDE UYGULANAN DEĞERLER EĞİTİMİ PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ TEMELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ: TEK DURUMLU BİR ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI

Çiğdem ÇELİK [1], Alpaslan Ayhan ÇELİK [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Eğitim ve öğretim programlarının çağa uygun şekilde sürekli olarak geliştirilmesi, eğitim sistemlerinin çağa ayak uydurabilmesinin temel şartlarından birisidir. Bu sebeple özellikle uluslararası alanda eğitimde daha başarılı olan ülkeler sürekli olarak eğitim ve öğretim programlarının kalitesini artırma çabasındadırlar. Bu eğitim kalitesi artırma çabaları içerisinde ise sadece programın kapsadığı bilişsel hedeflere ulaşmak yeterli görülmemekte aynı zamanda duyuşsal gelişim de ön planda tutulmaktadır. Eğitim ortamlarında öğrencilerin duyuşsal gelişimini ayrı tutmaktansa bilişsel gelişim ile eşit şekilde önem vermek daha doğru olacaktır. Çünkü duyuşsal gelişim bilişsel gelişimin bileşenidir ve bilişsel gelişim için gereklidir (Reiguluth, 1999) Eğitimleri süresince; öğrencilere, sadece bilişsel ve psiko-motor kazanımların verildiği bir anlayış, toplumu oluşturan fertlerin, değer, tutum vb. duyuşsal kazanımları elde edememelerine sebep olacaktır. Oysa ki öğrenci yaşantılarındaki gerçek değişim, eğitimcilerin ve paydaşlarının duyuşsal öğrenmeyi her çeşit kurs, program ve müfredata entegre etmek için toplu bir çaba gösterdikleri zaman maksimum etkiye ulaşacaktır (Reiguluth, 1999). Aksi halde, toplumsal bütünlüğün sağlanması ve ortak amaçların belirlenmesi zor, hatta imkânsız hale gelecektir (Yazıcı, 2006). Duyuşsal gelişimin sağlanabilmesi için öğrencilerin akranlarıyla iletişim ve etkileşim içinde bulunmaları gerekmektedir. Yaşamın önemli dönemi olarak kabul edilen erken çocukluk yılları, bireyin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Özellikle de bu yıllarda çocuklara sunulan eğitim ile birlikte eğitim ortamının yeterliliği ve niteliği çocuğun gelişiminde belirleyici olabilmektedir(Toran, 2016). Ülkemizde ilkokula başlayan öğrencilerin önemli bir bölümü ana sınıfı eğitimi almadan doğrudan ilkokula başlamaktadırlar. Bu durumda öğrencilerimizin ailelerinden ilk olarak ayrılıp geldikleri yer okul ortamıdır. Okul ortamına ilk geldiklerinde ise yoğun bir okuma yazma öğretimi ile karşılaşmaktadırlar. Çoğu zaman sınıflarımızda okuma yazma öğretimi konusu çok ağır basmakta ve duyuşsal öğretim geri planda kalmaktadır. Oysa okul ortamı, bu yaş grubu öğrencilerin sosyalleşecekleri, akran gruplarında birbirlerini etkileyecekleri oldukça önemli bir zemindir. İşte bu zemin üzerinde duyuşsal eğitime de yeterli zaman ayrılarak öğrencilerimize hayatlarını kolaylaştıracak, daha mutlu bireyler olarak yaşamalarını sağlayacak önemli değerler kazandırılabilir. Bu yüzden, değerler eğitiminin okullarımızda sistemli ve etkili bir biçimde yapılması zorunluluğunu ortaya çıkmıştır. Bu ise; ancak değerler eğitimi ile ilgili kavram ve konuların öğretmenler tarafından özümsenmesi ile sağlanabilir (Yazıcı, 2006).

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin, ilkokul kademesinde, yıllık rehberlik çalışma planları çerçevesinde uygulanmakta olan değerler eğitimi çalışmalarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017/2018 eğitim öğretim yılında İzmir ilinde bir kamu ilkokulunda görev yapmakta olan ve gönüllülük esasına göre belirlenen 16 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Nitel araştırma desenlerinden, tek durumlu örnek olay desenine göre tasarlanan çalışmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, üç giriş ve geçiş, yedi esansiyel ve sekiz açımlayıcı soru içermektedir. Yapılan görüşmeler katılımcıların izinleri ile ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Yüz yüze görüşmelerde toplam 46 sayfa ham veri elde edilmiştir. Bu ham veriler, içerik analizi yoluyla işlenmiştir. Tüm veriler birkaç kez okunmuş ve açık kodlamalar ile kodlanmıştır. Açık kodlamalardan yola çıkılarak tematik kodlama yapılmıştır. Anlamlı yapılar temel alınarak kodlardan kategoriler, kategorilerden temalara ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar üzerinden öğretmenlerin öğrencilerine hangi değerleri kazandırmaya çalıştıkları, bu değerlerin nasıl belirlendiğine yönelik görüşleri, değerleri ne kadar sürede, hangi araç gereçleri kullanarak ve hangi yöntemlerle öğrencilerine kazandırmaya çalıştıkları, bu süreçte yaşadıkları zorluklar, ailelerle işbirliği yapabilme durumları, hangi ölçme değerlendirme faaliyetlerini tercih ettikleri durumlarına yönelik çıkarımlarda bulunulmuş ve değerler eğitiminin nasıl daha iyi yapılandırılacağına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: değerler eğitimi, program değerlendirme, öğretmen görüşleri

ÖĞRETMEN ÜSTBİLİŞ ENVANTERİ (THE TEACHER METACOGNITION INVENTORY) UYARLAMA ÇALIŞMASI

Hayriye Gül KURUYER [1], Gökhan ÖZSOY [1], Emel BAYRAK ÖZMUTLU [1], Saniye Nur ERGAN [1]

[1] Ordu Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı Jiang, Ma ve Gao (2016) tarafından öğretmen üstbilişini belirlemek amacıyla geliştirilen 'Öğretmen Üstbiliş Envanteri'ni (The Teacher Metacognition Inventory) Türkçe'ye uyarlamaktır. Jiang, Ma ve Gao (2016) tarafından geliştirilen 'The Teacher Metacognition Inventory', yirmisekiz madden oluşmaktadır. Kendini rapor etmeye dayalı envanter, altı alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar, (1) öğretmen üstbilişsel deneyimleri, (2) pedagojik üstbilişsel bilgi, (3) öğretmen üstbilişsel yansıtma, (4) kendi hakkında üstbilişsel bilgi, (5) öğretmen üstbilişsel planlama, (6) öğretmen üstbilişsel izlemedir. Ölçek maddeleri (1) "kesinlikle katılmıyorum" ve (5) "tamamen katılıyorum" biçiminde puanlanmaktadır. Toplam 28 maddeden oluşan Öğretmen Üstbiliş Envanteri likert tipindedir. Envanterde yer alan maddelerin seçenekleri 1) "kesinlikle katılmıyorum" ve (5) "tamamen katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Envanterdeki seçeneklere verilen puanlar 1 ile 5 arasında olduğundan, toplamda en düşük 28; en yüksek 140 puan alınabilmektedir.

Öğretmen Üstbiliş Envanteri İngilizce orjinalinde yer alan maddeler önce araştırmacılar tarafından, sonra beş dil uzmanı tarafından incelenip, Türkçe'ye çevirileri yapılmıştır. Birbirinden bağımsız olarak yapılan bu çeviriler, bir arada değerlendirilmiş ve her bir madde için en uygun çeviri formu seçilmiştir. Maddelerin en uygun formuna karar verilirken asıl envanterde yer maddelerin aslına ve toplumumuzda anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Envanter, Türkçe'ye çevrildikten sonra konu uzmanı iki öğretim üyesi tarafından açıklık, dilin uygun kullanımı, ifadelerin anlaşılırlığı ölçütleri esas alınarak değerlendirilmiştir. Uzmanların önerileri doğrultusunda görünüş geçerliliğini düşüren maddeler yeniden düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 348 öğretmen oluşturmaktadır. Ön uygulama sonucunda elde edilen veriler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, önceden belirlenmiş, kurgulanmış ve sınırlandırılmış bir yapının, toplanan veriler ile ne derecede doğrulandığını inceleyerek ölçek geliştirmede yapı geçerliğini sınamak amacıyla kullanılmaktadır (Özdemir, Sezgin & Özen-Kılıç, 2015, s. 371). Doğrulayıcı faktör analizi AMOS 25 istatistik programıyla gerçekleştirilmiştir. DFA için çoklu uyum indeksleri kullanılmış ve Uyum İyiliği İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI), Normlaştırılmış Uyum Indeksi (Normed Fit Index, NFI), Ortalama Hataların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) uyum indeksleri incelenmiştir.

348 öğretmen ile gerçekleştirilen uyarlama çalışması sonucunda, uyum indeksleri c 2 = 1310.431 (sd = 335, p < .001), (c 2 /sd) = 3.911, GFI = .78, RMSEA = .094, CFI = .067'dir. CFI ve GFI değerinin kabul edilebilir düzeyde olmadığı dikkate alınarak modifikasyon değerleri incelenerek ve uzman görüşü alınarak modelde yer alan üç (madde 1, 2 ve 8) madde envanterden çıkarılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi 25 madde ile tekrarlanmıştır. Ki-Kare değerinin anlamlı olduğu görülmektedir (c2=637.659, N=331, sd=258, p=.000). Uyum indeks değerleri ise, RMSEA=0.067 GFI=0.81, AGFI=0.77, CFI=0.85'dir. RMSEA incelendiğinde .067 düzeyinde bir uyum indeksi elde edildiği görülmektedir. RMSEA değerinin .05'ten küçük olması mükemmel uyuma, .08'den küçük olması iyi uyuma, .10'dan küçük olması zayıf uyuma işaret etmektedir (Jöreskog & Sörbom, 1993; Tabachnick & Fidell, 2001; Akt: Kayacı, Kaynak & Kan, 2016). Uyum indekslerini incelendiğinde GFI değerinin .86 ve CFI değerinin .91 olduğu görülmektedir. GFI değerlerinin .85'in üzerinde olması gerekmektedir (Karagöz, 2016). GFI değerinin kabul edilebilir bir uyuma işaret ettiği söylenebilir. CFI uyum indeksinin .95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, .90'nın üzerinde olması iyi uyuma karşılık gelmektedir (Sümer, 2000). CFI değerinin iyi uyuma karşılık geldiği söylenebilir. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre; uyum indeksleri Öğretmen Üstbiliş Envanteri'nin altı faktörlü yapı gösterdiğini doğrulamıştır. Envanterin güvenirliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .93'dir.

Öğretmenlerin üstbilişlerini belirlemeye yönelik olarak Jiang, Ma ve Gao (2016) tarafından 28 madde olarak geliştirilen 'Öğretmen Üstbiliş Envanteri'nin (The Teacher Metacognition Inventory) Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucu elde edilen bulgular, ölçeğin 25 maddelik halinin Türk öğretmen popülasyonu üzerinde geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Üstbiliş, öğretmen eğitimi, üstbiliş envanteri

KÖY ENSTİTÜLÜ KADIN ÖĞRETMENLERİN TÜRK TOPLUMU VE EĞİTİMİNE KATKILARI

Melis AKAY [1], Adil Adnan ÖZTÜRK [2]

[1] İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa

[2] Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Türk eğitim tarihinde köy enstitüleri önemli bir yere sahiptir. Türkiye'ye özgü bir uygulama olan köy enstitüleri 1940-1954 yılları arası varlığını sürdüren bir eğitim girişimi olmuştur. Bu girişim ülke nüfusunun büyük bölümünün köylerde olması ve ilk olarak kırsal kesimin okuma yazma sorununu çözmek üzere başlamıştır. Daha sonra ülke çapında bir eğitim seferberliğine dönüşmüştür.

Türk toplumunda kadının yeri ve önemi büyüktür. Eski çağlardan itibaren kadının eğitimi üzerine çalışmalar yapılmıştır. Fakat köy enstitüleri kurulana kadar kadınlar toplumda ve eğitimde yeterince etkili olamamışlardır. Bu nedenle köy enstitülerine ilk kez kız öğrenciler alınarak karma eğitim başlamıştır. Bu çalışma, köy enstitülerinden mezun olan kadın öğretmenlerin aldıkları eğitim-öğretim çalışmalarını ve topluma kazandırdıklarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Tarama modeli ve Doküman incelemesi kullanılarak köy enstitüleri hakkında kitaplar, tezler, periyodik yayınlar ve yasalar incelenmiştir. Doküman incelenmesinden elde edilen bilgiler analiz edilerek kullanılmıştır. Ayrıca nitel desende tasarlanmış veri toplama tekniklerinden görüşme ve gözlem tekniği kullanılmıştır. Köy enstitüsünden mezun olan üç kadın öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Bu görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilerek ses kaydına alınmıştır. Toplanan verilerin gruplandırılması ve özetlenmesi süreci olan verilerin analizinde içerik analizi kullanılarak değerlendirme yapılmıştır.

Bu çalışma sonunda köy enstitüsünden mezun kız öğrencilerin mevcudu, köy enstitülerine başlamadan önceki yaşamları, köy enstitülerinden haberdar olmaları, ilk izlenimleri, aldıkları eğitim-öğretim ile gündelik yaşamları, öğretmen olarak köylere atanmaları ve topluma kazandırdıkları ile ilgili bilgiler ortaya konmuştur. Köy enstitülerinde öğrencilere teorinin yanında uygulamalı eğitim verilerek öğretmen adayları *"Yaparak ve yaşayarak"* öğrenme gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca Enstitülerdeki kız öğrenciler, kültür derslerinde bulunan programlardaki konuları özel metot ve tekniklerle öğrenmiştir. Öğretim ilkelerine bağlı kalarak inceleme, araştırma ve deney etkinliklerine de geniş yer verilmiştir. Tarım ve teknik derslerini ise uygulamalı olarak yapmışlardır. Tarım derslerinde modern tarımı geliştirmeye yönelik etkinliklere de yer verilmiştir. Teknik derslerde ise öğrenciler ilgi ve yeteneğine göre kollara ayrılmıştır. Bu kollar biçki, dikiş, nakış, örgü ve dokumacılık, ziraat sanatları olmuştur. Öğrenciler derslerde öğrenirken aynı zamanda üretmiştir. Köy enstitülerinin kurulduğu yıllarda büyük sıkıntılar olmasına rağmen. İkinci Dünya Savaşı'nın zorlu günlerinde, böyle ciddi üretimin sağlanması konusunda öğrenciler büyük başarı sağlamışlardır. Köy enstitüsünden mezun olan kadın öğretmenler köylere giderek aktif rol oynamıştır. Kadın ve erkek arasındaki cinsiyete dayalı eşitsizliği azaltmak için çalışmıştır. Köyü ve köylüyü her yönden gelişmesi ve kalkınması için çalışmalarda bulunmuştur. Köylü halk için akşam kursları açmışlardır. Böylece okuma yazma için seferber olmuşlardır. Okuma yazmanın yanında kızlara biçki, dikiş, nakış, örgü, el işleri, çocuk bakımı, ev işi ve beslenme; erkeklere ise ziraat eğitimi vermişlerdir. Sağlık konusunda rehberlik etmişlerdir. Aynı zamanda köy enstitülerinde öğrendikleri bilgileri topluma kazandırmaya çalışmışlardır. Kadın öğretmenler ile birlikte ilk kez köylere dikiş makinesi girmiştir. Bu sayede üretime köylü halkta ortak edilmiştir. Hatta bazı köylere köy enstitüleri sayesinde ilk kez öğretmen gittiği tespit edilmiştir. Bu çalışma o dönemdeki enstitülü kadın öğretmenlerin ve köylü kadınlarının aldıkları eğitimi aynı zamanda toplumdaki yerini göstermesi açısından önemlidir. Ülkemizde öğretmen yetiştirme sorunu gözden geçirilmelidir. Ezberci öğretim yöntemleri yerine öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmeleri konusunda daha fazla çalışma yapılmalıdır. Öğrenciler, öğrenme etkinliklerine daha aktif katılmalıdır. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılırken bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Düşünen, sorgulayan, tartışan bireyler yetiştirmeye yönelik programlar uygulanmalıdır. Düşünce üretmek ve bu düşünceyi ifade edecek beceri okuma alışkanlığı ile kazandırılabilir. Bu nedenle öğrenciler okumayı yaşam biçimi haline getirmelidir. Öğrencilere yerel, ulusal ve evrensel değerler kazandırılmalıdır. Sanata daha fazla yer verilmelidir. Bu konu hakkında 1940-1954 yılları arası yurt dışı basını taranarak köy enstitülerinin dış basına yansıması incelenmelidir.

Anahtar Kelimeler : Köy Enstitüleri, Kadın Öğretmenler, Eğitim

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİNEMATİK VATANDAŞLIĞA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Hilmi DEMİRKAYA [1]

[1] Akdeniz Üniversitesi

Okullar, öğrencilerin bilgi gelişimlerini destekleyen, nitelikli karakter özelliklerinin oluşturulduğu ve sürdürülmesi için gerekli adımların atıldığı kuruluşlar olarak düşünülürler. Okullar, bireylerin aktif vatandaşlar olarak yetişmelerinde kritik bir rol üstlenirler. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının filmlerin öğrencileri eleştirel düşünme becerisi kazanmalarında nasıl kullanılabileceğine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak ve vatandaşlık özelliklerinin inşâ edilmesinde filim kullanımına ilişkin bir çerçeve ortaya koymaktır. Çalışmada aktif vatandaş olma yolunda öğrencilere değer edinimi ve karar verme süreçlerinde filmlerin sınıfta kullanımına ilişkin konular da tartışılmıştır. Ayrıca, sorumlu vatandaşlığın gelişimi ile bağlantılı olarak Türkiye'de karakter eğitiminin tarihsel seyrine de yer verilmiştir. Çalışma 2018-2019 eğitim- öğretim yılında Türkiye'deki bir üniversitenin eğitim fakültesi sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, öğretmen adayı, sinematik vatandaşlık, aktif vatandaşlık, film

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖZÜNDEN "AKILLI İŞARETLER"

Seher YARAR KAPTAN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Medya okuryazarlığı, içinde bulunduğumuz çağa ait sahip olunması gereken en önemli okuryazarlıklardan biridir. Medya unsuru, çok küçük yaşlardan itibaren çocukları etkileyen en önemli çevresel faktörlerden biridir. Okul öncesinde dönemden itibaren informal çevreden medya etkisine maruz kalan öğrencilerin formal eğitimle birlikte bu okuryazarlığa sahip olmaları büyük önem arz etmektedir. Formal eğitimin başlangıç noktası olan ilkokul çağında da bu okuryazarlık, öğrencilere sınıf öğretmenleri aracılığı ile aktarılacaktır. Bu sebeple sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı bilincinin tespit edilmesi ve eksikliklerinin belirlenerek üzerine gidilmesi oldukça önemlidir. Akıllı işaretler; televizyon yayınlarının içeriği ile ilgili bilgilendirici bir sınıflama sistemidirler ve televizyon yayıncılarının, anne babaların ve genelde toplumun, çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlı etkilerinden koruma sorumluluğunu yerine getirmelerinde onlara yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığının önemli alt unsurlarından biri olan akıllı işaretlere ilişkin algılarını tespit edebilmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 bahar yarıyılında Sınıf Eğitimi Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan 79'u kadın, 29'u erkek öğretmen adayı olmak üzere toplam 108 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma; 3. sınıfta sosyal bilgiler öğretimi dersini alan 89 öğretmen adayı ile dördüncü sınıfta seçmeli medya okuryazarlığı dersini alan 19 sınıf eğitimi öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Veriler, araştırmacı tarafından düzenlenen ve iki bölümden oluşan bir form aracılığıyla toplanmıştır. Formun ilk bölümünde; öğretmen adaylarının demografik bilgilerine ait sorular yer alırken, ikinci bölümünde ise öğretmen adaylarına akıllı işaretlerin görsellerinin de yer aldığı açık uçlu sorular sorulmuştur. Araştırma nitel bir çalışma olması nedeniyle verilerin analizinde hem içerik hem de betimsel analizden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak yüzde ve frekans dağılımları da hesaplanmıştır.

Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmeni adaylarının akıllı işaretlere ait tanımlarının % 29'u doğru (f: 31), %54'ü ise kısmen doğru (f: 58) ve %14'ünün ise yanlış (f:15) olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının verdiği cevaplar sınıf düzeyi bağlamında incelendiğinde ise üçüncü sınıf öğretmen adaylarının % 33'ünün, dördüncü sınıf öğretmen adaylarının ise%11'inin doğru cevap verdiği tespit edilmiştir. Kısmen doğru cevap veren öğretmen adayları karşılaştırıldığında ise üçüncü sınıf öğretmen adaylarının %54'ünün, dördüncü sınıf öğretmen adaylarının ise %53'ünün kısmen doğru cevap verdiği görülmüştür. Öğretmen adaylarının akıllı işaretleri tanıyıp tanımamalarının incelendiğinde; *7 Yaş ve Üzeri, 13 Yaş ve Üzeri* ile *18 Yaş ve Üzeri* sembollerini tüm öğretmen adaylarının doğru olarak açıkladığı tespit edilmiştir. Bununla beraber öğretmen adaylarının diğer sembollere ilişkin verdikleri doğru cevapların frekanslarının en yüksekten en düşük olana doğru sıralanışı ise şu şekildedir; *Şiddet/Korku* (f:106), *Cinsellik* (f:90), *Olumsuz Davranış* (f:80) ve *Genel İzleyici* (f:83) şeklindedir. En belirgin sembollerden biri olan genel izleyici kitlesinin frekansının düşük olmasının gerekçesi olarak öğretmen adaylarının bu sembol için farklı ifadeler kullanmaları gösterilebilir. Ailenecek izlenebilir (f:12), aileye uygun (f:5) ve aile (f:2) ifadeler ise öğretmen adaylarının genel izleyici kitlesi sembolünü ifade etmek için kullandıkları ifadelerden en yüksek frekansa sahip olanlardır. Bu sembol için kullanılan diğer ifadeler ise genel aile, her yaş grubu için uygun, herkes izleyebilir, tüm seyirciler, geniş aile kitlesi ifadeleridir. Öğretmen adaylarının akıllı işaretlere ait verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğretmen adaylarının genel olarak akıllı işaretlere ait bilgilerinin büyük oranda doğru olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, medya, akıllı işaret

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN STRESLE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ (KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ)

Murat GÖKALP [1], Shiva Saeighi MAMEGHANİ [2], Zinar ATCA [3]

[1] Ondokuz Mayıs Üniversitesi

[2] Avrasya Üniversitesi

[3] KTMU

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma stratejilerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

Çalışma 2016-2017 öğretim yılında Kırgızistan-Türkiye ‘’Manas’’ Üniversitesinde öğrenim gören kolay örneklem yöntemi ile seçilen 215 kız, 86 erkek 301 kişiyle yürütülmüştür.

Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin stresle başa çıkma stratejilerinde iyimser ve kendine güvenli yaklaşımı daha çok kullandığı olaylar karşısında çaresiz yaklaşım göstermediği sosyal desteğe başvurdukları tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin stresle başa çıkma stratejilerinde olumlu davranışlarının olduğu, üniversite öğrencilerinin sahip oldukları akılcı olmayan inançlarının ve kişisel kontrolün, bununla birlikte dıştan denetimli olmalarının ve özellikle şansa inanma ve çabalamanın anlamsız olduğuna ilişkin düşüncelerinin stresle baş etme tarzları ile ilişkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Stres, Stresle Başa Çıkma, Stresle Başa Çıkma Stratejisi

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ OLASILIK KONULARINDAKİ KAVRAM YANILGILARINI BELİRLEMEYE VE GİDERMEYE YÖNELİK BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Demet BARAN BULUT [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Kesin doğrular ve kesin yanlışlarla ilgilendiği düşünülen matematik alanının aslında günlük yaşamdaki belirsizlikleri de tanımladığı bilinmektedir. Bu yönüyle matematiğin bir dalı olan olasılığın günlük hayattaki ifadelerde sıkça kullanıldığı görülmektedir. Örneğin şans oyunlarında, hava tahminlerinde, askeri operasyonlarda, politik tahminlerde ve sigorta hesaplamalarında olasılık kullanılır (Lappan vd., 1987). Diğer yandan olasılık; 17. yüzyılın ortalarında olasılık teorisi altında bir bilim dalı haline gelmiş ve toplumda bilimsel ve kültürel gelişmelerde etkisi olmuştur. 18. yüzyılda hukuk, veri analizi problemlerine uygulanmış, 20. yüzyılda da astronomi, tıbbi testler gibi sayısız birçok alanda uygulanmıştır (Gigerenzer vd., 1989). Olasılık, günlük hayatta sıkça kullanılmasına rağmen genelde öğrenimi ve öğretimi en problemli konuların arasında yer almaktadır (Bulut 1994; Toluk 1994; Bulut vd., 1999). Bu husus sadece bizim ülkemizde değil diğer ülkeler için de önemli bir sorundur (Bulut, 1994). Munisamy ve Doraisamy (1998) de öğrencilerin çoğunun pek çok olasılık kavramı hakkında zorlandıklarını belirlemişlerdir. Bu zorlukların altında yatan sebeplerden birini Fishbein ve Scnarch (1997) gelişmemiş olasılıksal sezgilerin ileri ve karmaşık akıl yürütme işlemlerinde yetersiz kalması olarak açıklamaktadır. Dolayısıyla öğrenciler olasılıkla ilgili olayları yorumlarken çeşitli kavram yanılgıları ortaya çıkmaktadır. Kazak (2008) olasılık ile ilgili ortaokul düzeyindeki kavram yanılgılarını dört ana başlıkta ele almıştır: (i) olasılıkları tahmin etme ve değerlendirme, (ii) olası durumları belirleme, (iii) olasılıkla ilgili temel kavramları anlama ve uygulama, (iv) olasılık çeşitlerini ve aralarındaki ilişkileri anlama.

Kavram yanılgılarının oluşmasına neden olan durumlar arasında pedagojik sebepler öğretim sürecini en fazla etkileyen durumlar olarak kabul edilmektedir. Seçilen öğretim modelleri, bu modellerin uygulanışı, öğretmenin kullandığı metafor ve analojiler, ders kitapları, konu ve kavramların ders kitaplarında ele alınış sıraları ve biçimleri gibi unsunlar pedagojik sebepler bağlamında düşünülebilecek faktörlerdir (Bingölbali ve Özmantar, 2012:18). Bu faktörlerin hemen hepsinde, şüphesiz ki, öğretmenlerin rol oynadığı bilinmektedir. Bu bağlamda kavram yanılgılarının oluşması, belirlenmesi ve giderilmesinde öğretmenlerin olumlu ve olumsuz etkileri yadsınamaz. Bu nedenle öğretmenlerin lisans döneminde almış oldukları eğitimde kavram yanılgılarını tespit etme ve gidermeye yönelik bir donanıma sahip olmaları beklenmektedir. Bu durum matematik öğretiminin her alt öğrenme alanında olduğu gibi olasılık alanında da en çok ihtiyaç duyulan durumlardan birisidir. Bu nedenle meslek öncesi dönemlerinde öğretmen adaylarının kavram yanılgılarına yönelik yeterliklerinin oluşturulması önem arz etmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının ortaokul düzeyindeki olasılık konularındaki kavram yanılgılarını belirleme ve gidermeye yönelik bilgilerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın yöntemi nitel araştırma desenlerin durum çalışması olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak ortaokul düzeyindeki olasılık konularında tespit edilmiş kavram yanılgılarını ((i) olasılıkları tahmin etme ve değerlendirme, (ii) olası durumları belirleme, (iii) olasılıkla ilgili temel kavramları anlama ve uygulama, (iv) olasılık çeşitlerini ve aralarındaki ilişkileri anlama) içeren literatür desteği ile oluşturulmuş toplam 8 soruluk "Olasılıktaki Kavram Yanılgılarını Belirleme ve Giderme Testi (OKYBG)" kullanılmıştır. Bu soruların her birinde öğretmenlere kavram yanılgılarına ait örnek olay sunulmuş ve öğretmenlerden bu olaylardaki yanılgıları, yanılgı nedenlerini ve giderilmesi için izlenmesi gereken yol, yöntem ve stratejileri belirlemeleri istenmiştir. Çalışmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Doğu Karadeniz bölgesindeki bir üniversitenin ilköğretim matematik öğretmenliği programının 3. sınıfında öğrenim gören 75 adet öğretmen adayı oluşmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların 3. sınıfta okuyan ilköğretim matematik öğretmen adaylarından seçilmesinin sebebi Matematikte Kavram Yanılgıları, İstatistik ve Olasılık 1-2 ve Özel Öğretim Yöntemleri 1-2 derslerini almış olmalarıdır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının genellikle kavram yanılgılarını belirlemede yeterli bilgiye sahip oldukları belirlenmiştir. Fakat kavram yanılgılarına giderme için getirilen önerilerde öğretmen adaylarının bilgilerinin yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu bulgular, öğretmen adaylarına verilen lisans eğitiminde olasılık öğretimi ile ilgili bir dersin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda olasılık öğretimine öğretmen eğitiminde daha çok yer verilmesi ve öğretmen adaylarının mevcut yanılgılarının giderilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Olasılık, kavram yanılgısı, öğretmen adayı.

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTATİSTİK KAVRAMINA YÖNELİK ALGILARI: METAFOR ANALİZİ ÖRNEĞİ

Demet BARAN BULUT [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

İstatistik; verilerin toplanması, düzenlenmesi, özetlenmesi, sunuluşu ve analizine ilişkin bilimsel yöntemlerle ve böyle analizlere dayalı mantıklı karar alma ve geçerli sonuçlar çıkarımıyla ilgilidir. Daha dar bir anlamda istatistik kavramı, verilerin kendisini ya da verilenlerden elde edilen ortalama gibi rakamları ifade etmek için kullanılır (Spiegel ve Stephens, 2013: 1). Tanımdan görüleceği üzere istatistiğin temelini veriler ve bu verilerin işlenişi oluşturmaktadır. Ortaokul matematik öğretim programındaki dört öğrenme alanından bir tanesi veri işleme öğrenme alanıdır. Öğretim programında 5. sınıf seviyesinde veri işleme öğrenme alanına ilişkin öğrencilerden veri toplamayı gerektiren araştırma soruları oluşturmaları, bu sorulara uygun veriyi tablo, sıklık tablosu ve sütun grafiğinden uygun olanları ile göstermeleri ve yorumlamaları beklenmektedir. 6. sınıf seviyesinde ise iki veri grubuna ilişkin veri elde etmeleri, bu verileri düzenlemeleri ve analiz etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin iki gruba ait verileri karşılaştırmada ve yorumlamada aritmetik ortalama ve açıklık kullanması bu seviyede hedeflenen kazanımlar arasındadır. 7. sınıfta daire ve çizgi grafiği kavramları ele alınmakta ve öğrencilerin bu grafikleri yorumlamaları beklenmektedir. Bunların yanı sıra ortalama, ortanca ve tepe değer kavramlarının öğrenciler tarafından anlaşılması, hesaplanması ve yorumlanması beklenmektedir. Ayrıca verileri uygun olan gösterimler ile sunmaları istenmektedir. 8. sınıfa gelindiğinde ise en fazla üç veri grubunu içeren çizgi ve sütun grafiklerini yorumlamaları ve araştırma sorularına ilişkin verileri uygunluğuna göre sütun, daire ve çizgi grafiği ile göstermeleri ve bu gösterimler arasında uygun olan dönüşümler yapmaları beklenmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bu bağlamda öğretim programında veri işleme olarak ele alınan istatistik öğretiminin önemi yadsınamaz. Etkili bir istatistik öğretim sürecinde öğretmenler, öğrencilerin matematiksel kavramlarla ilgili algılarının oluşum ve şekillenmesinde önemli rol oynamaktadırlar (Güveli vd., 2011). Bu nedenle meslek öncesi dönemde matematik öğretmeni adaylarının öğretecekleri kavramları nasıl algıladıkları önemlidir. Öğretmen adaylarının algı, tutum ve inançlarının incelenmesi öğretmen eğitimi çalışmalarının temel amaçlarından biri olmakla birlikte hizmet öncesi dönemdeki adayların inanç, eğilim ve mesleki uygulamalarını belirlemek profesyonel gelişimlerine katkı sağlamak açısından da önemlidir (Noyes, 2004). Son yıllarda metaforların algıları belirlemede güçlü bir araştırma aracı olduğunu ortaya koyan birçok araştırma söz konusudur (Inbar, 1996; Guerrero ve Villamil, 2002; Saban vd., 2005). En önemli algı araçlarından biri olarak metaforları araştırmak, öğretmenlerin sınıfta sahip olduğu roller, öğrenciler ve eğitimle ilgili inanç ve varsayımlarının altında yatanları ortaya çıkarmak için önemlidir (Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003). Bu nedenle bu çalışmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının istatistik kavramına yönelik algılarını metafor aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomonoloji (olgubilim) kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında Doğu Karadeniz'deki bir üniversitenin eğitim fakültesi ilköğretim matematik öğretmenliği programı 1.-2.-3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören toplam 198 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının istatistik kavramına yönelik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla "İstatistik … gibidir. Çünkü…." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının kendi el yazılarıyla doldurdukları bu cümleyi içeren kağıtlar kullanılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesi aşamasında içerik analizi yapılmış ve farklı iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, araştırmacıların yaptığı eşleştirmeler araştırmacının kendi kategorileriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenirliği Miles ve Huberman'ın formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Bu araştırmaya özgü olarak gerçekleştirilen güvenirlik çalışmasında %91 oranında bir uzlaşma (güvenirlik) sağlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının çoğunlukla istatistik kavramına ilişkin algılarında kavramın analiz etme sürecine ilişkin metaforlar oluştuğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra olumsuz açıklamalar içeren (pirana, girdap, vb.) metaforların da sıklıkla ortaya çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : İstatistik, metafor, matematik öğretmen adayları.

ÖĞRETMENLERİN NÖBET TUTMA DAVRANIŞLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Mustafa Öner HATIRNAZ [1], Fazilet TAŞDEMİR [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Eğitim öğretimin en temel öğesi okuldur. Okul, hedeflere ulaşmada planlanmış bütün süreçlerin gerçekleştiği bir çevredir. Okul da eğitim-öğretim sürecinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi; okulun fizikî imkânları, güvenlik ve disiplin gibi önemli ihtiyaçlarının giderilmesiyle mümkündür. Bu ihtiyaçların giderilmesinde ise büyük ölçüde öğretmenlere yüklenen okul nöbeti görevinin önemli bir rolü vardır. Araştırmada okulların işleyişinde bu derece büyük önemi olan okul nöbeti görevi sürecinde öğretmenlerin okul nöbeti hakkındaki düşüncelerini, varsa problemlerini ve nöbete ilişkin önerilerini tespit etmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma Rize ili Pazar İlçesinde liselerde görev yapan 115 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırma tarama modelinde bir çalışmadır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan "Nöbet Tutma Davranışı" başlıklı anket yardımıyla toplanmıştır. Üç bölümden oluşan bu ankette birinci bölümde 5 adet kişisel bilgiye, ikinci bölümde davranışı sorgulayan 24 adet evet/hayır sorusuna, üçüncü bölümde ise 5 adet açık uçlu soruya yer verilmiştir. Veriler elektronik anket aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmanın örneklemi uygunluk örneklemidir. Verilerin analizinde öğretmen görüşleri son bölümdeki sorularla incelenmiştir. Araştırma, öğretmenlerin okul nöbeti hakkında düşünce, problem ve önerilerini ortaya koyması ve okul nöbeti hakkında yapılacak çalışmalara kaynak olabilmesi açısında önemli görülmektedir.

Araştırmadaki öğretmenlerin % 33 'ü kadın ve % 67'si erkektir. Yapılan ki-kare testi sonuçlarında nöbet tutmaktan memnun olma durumu ile alınan ücret memnuniyeti arasında, nöbet tutmaktan memnun olma durumu ile cinsiyet arasında, medeni durumları ile nöbet tutmaya yönelik sorumluluk durumları arasında ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin kıdemleri ile nöbet tutmaya yönelik kaygı durumları arasında ilişki bulunmamıştır. "Nöbet tutmaktan memnun olma durumu ile alınan ücret memnuniyeti arasında ilişki var mı?" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda nöbet tutmaktan memnun olma durumu ile alınan ücret memnuniyeti arasında ilişki bulunmuştur. "Nöbet tutmaktan memnun olma durumu ile cinsiyet arasında ilişki var mı?" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda nöbet tutmaktan memnun olma durumu ile cinsiyet arasında ilişki bulunmuştur. "Öğretmenlerin kıdemleri ile nöbet tutmaya yönelik kaygı durumları arasında ilişki var mı?" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin kıdemleri ile nöbet tutmaya yönelik kaygı durumları arasında ilişki bulunmamıştır. "Öğretmenlerin medeni durumları ile nöbet tutmaya yönelik sorumluluk durumları arasında ilişki var mı?" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin medeni durumları ile nöbet tutmaya yönelik sorumluluk durumları arasında ilişki bulunmuştur. "Öğretmenlerin kaygı durumları ile nöbet tutmada aldıkları risk durumları arasında ilişki var mı?" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin kaygı durumları ile nöbet tutmada aldıkları risk durumları arasında ilişki bulunmuştur. "İdarenin objektif davranma durumu ile nöbet günü arasında ilişki var mı?" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda idarenin objektif davranma durumu ile nöbet günü arasında ilişki arasında bulunmamıştır. "Nöbet görevine tüm öğretmenler gerekli hassasiyeti aynı şekilde gösteriyor mu" sorusunun yanıtında elde edilen bulgular sonucunda katılımcıların büyük bir çoğunluğunun nöbet görevinde gerekli hassasiyeti aynı şekilde göstermediğini belirtmiştir."Nöbet tutma ile ilgili nelerin değişmesini istersiniz?" sorusunun yanıtında ücretin artırılması, öğretmene yaptırımlara karşı soruşturma konularının esnetilmesi, nöbetçi öğretmen sayısının öğrenci sayısına orantılı bir şekilde olması ve nöbet görevinin daha az dersi olan güne konulması vb. sonucuna ulaşılmıştır. "Nöbet tutmak size hangi kaygıları, korkuları yaşatır?" sorusunun yanıtında öğrencilerin yaralanması ve çeşitli kazaların olması, dışarıdan gelen saldırganlara karşı ne yapabileceğini bilmemesi, kaza durumlarında özelikle ölüm ve ağır yaralanmalarda ihmalinin görülmesi öğretmenlerde kaygıya neden oluşturmaktadır. öğretmenlerin nöbet görevine yönelik düşüncelerinin ve davranışlarının daha olumlu olması açısından verilen ücretlerin ilgili kurum, kuruluşlar tarafından yönetmeliklerinde yer verilerek iyileştirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Okul güvenliği, okul nöbeti, öğretmen nöbet görüşleri, nöbet davranışı

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE SİNEMA FİLMLERİNİN ÖĞRETİM MATERYALİ OLARAK KULLANIMI

Gül TUNCEL [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Eğitim ve toplum arasındaki karşılıklı etkileşimleri inceleyen bir disiplin olarak eğitim sosyolojisi, bireyi ve eğitimin öğelerini etkileyen toplumsal yapı, kurum ve ilişkileri konu edinmektedir. Eğitim sosyolojisinin ilgilendiği bu konular öğretmen adaylarının içinde yaşadıkları ve eğitim verecekleri toplumu daha iyi tanıma ve anlamalarına, eğitimi sosyalleştirme ve kültürleme faaliyeti ile bütünleştirmelerine olanak sağlamaktadır. Hangi branşta olursa olsun öğretmenlerin temel görevlerinden biri kültürel aktarımı gerçekleştirmek olması hasebiyle, öğretmen adayının içinde yaşadığı ve görev yapacağı toplumu bütün özellikleriyle tanıması elzemdir. Öğretmen, içinde yaşadığı ya da görev yaptığı toplumun hayat tarzı, değer ve kuralları gibi birtakım ortak değerleri bilmediği takdirde kendisini ya toplumdan dışlanma ya da yabancılaşma gibi olgularla karşı karşıya kalma durumunda bulur. Bu bağlamda öğretmen adaylarının daha gerçekçi ve uygulamaya dönük bir eğitim almalarını sağlamak amacıyla sinema filmlerinin bir öğretim materyali olarak kullanılması tasarlanmıştır. Zira sinemanın sosyal ve siyasal fonksiyonlarının yanında seyirciyle hem görsel hem işitsel iletişimi gerçekleştirmesi sebebiyle diğer iletişim araçlarına göre daha etkileyicidir. Bu doğrultuda "öğretmen yetiştirmeye önemli katkı sağlayacak sinema filmleri nelerdir ve bir öğretim materyali olarak nasıl kullanılabilir?" sorusu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Araştırma sorusunun ilk bölümü olan öğretmen eğitimine katkı sağlayan filmleri tespit etmek ve öğretim materyali olarak hazırlamak için söylem analizi ve uygulama boyutundaki yansımaları görmek için ise eylem araştırması çalışmanın yöntemleri olarak kullanılmıştır. Söylem analizi, toplumsal olayların ve ilişki biçimlerinin anlam kazanmasında dilin önemli bir unsur olduğu fikri üzerine temellenmektedir. Dilin somutlaştığı metin üzerinde yapılan analiz, dilin toplumsal ilişki formlarının bir göstergesi olduğu kabulünü taşımaktadır. İlgili alan yazın taranarak araştırma problemine uygun sinema filmleri belirlenmiştir. Araştırmanın öğretim materyali olarak beş sinema filmi tespit edilmiş ve özellikle eğitim sosyolojisi boyutunda söylem analizi ile çözümlenmiştir. Çözümlenen sinema filmlerinin bir öğretim materyali olarak nasıl kullanılacağı sorusuna cevap aramak için ise eylem araştırması yöntemine başvurulmuştur. Eylem araştırması, eğitimcilerin uygulamalarını daha iyi hale getirmek için ortaya konulan sistemli çalışmalardır. Eylem araştırmasının ilk adımında analiz edilen sinema filmlerinin öğretim materyali olarak kullanılmasına yönelik etkinlik planları oluşturulmuştur. Daha sonra 2018-2019 öğretim yılında Eğitim Sosyolojisi dersini alan öğretmen adayları ile uygulamaya başlanmıştır. Uygulama öncesi ve sonrası öğretmen adaylarına 2N (Ne biliyordum?-Ne öğrendim?) formları verilerek çalışmanın oluşturduğu etkinin değerlendirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarıyla görüşme yapılarak uygulama süreci ile ilgili görüşleri alınmıştır. 2N formları ve görüşmelerden elde edilen bulgular içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Sonuç olarak 2N formlarından elde edilen bulgular hem bilişsel düzeyde hem de duyuşsal düzeyde olumlu yönde farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmen adayları öğretmenlik deneyimlerini daha gerçekçi bir zemine oturtabildiklerini, dersin ezbere dayalı öğrenmeden ziyade bir anlamda yaşayarak öğrenmeye dönüştüğünü ifade etmişlerdir. Dolayısıyla etkili bir söylem analizi ve etkinlik planıyla öğretmen yetiştirme platformunda sinema filmlerinden yararlanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen yetiştirme, sinema filmleri, söylem analizi, eylem araştırması

OKUL MÜDÜRLERİNİN ÖĞRETİM LİDERLİĞİ ROLLERİNİ YERİNE GETİRME DÜZEYLERİ

Ahmet TUTAN [1], Mustafa DEMİR [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Bu çalışmada okul müdürlerinin öğretim liderliği rollerini gerçekleştirme düzeyi öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmada okul müdürlerinin öğretim liderliği rollerini yerine getirme düzeyi hakkında öğretmen görüşleri ortaya çıkarılması istendiğinden betimsel tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırma2017-2018 eğitim öğretim yılında Rize'nin Fındıklı, Ardeşen ve Çamlıhemşin ilçelerin görev yapmakta olan 750 öğretmen içinden 0,8 örneklem hatası ile uygun örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 191 kişi ile yürütülmüştür. Araştırmada veriler, Çakıcı (2010) tarafından geliştirilen "Okul Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Gerçekleştirme Düzeyi" ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Ölçek 5'li liket tipi ölçek olup 38 maddeden oluşmaktadır. Çakıcı tarafından geliştirilen öğretim liderliği ölçeği; Yönetim becerileri, Okul ortamı, eğitim öğretim süreci ve öğretmen geliştirme olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Çakıcı Ölçeğin tek boyutlu olarak güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı uygulama grubu için tekrar hesaplanmış ve Cronbach's Alpha değeri 0,95 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde, Tek yönlü varyans analizi, Kruskal Wallis H testi, frekans ve Mann Whitney- U testi kullanılmıştır.

Okul müdürlerinin öğretim liderliği rollerini yerine getirme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığı zaman düşük puanı "Okul amaçlarının gerçekleşmesi için gerekirse risk almaya isteklidir." ve "Yeni göreve başlayan öğretmenler için uygun şartları düzenler" davranışlarına ilişkin rollerini verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin demografik değişkenlerine göre görüşleri arasında bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak Okul yöneticilerinin risk alma davranışları ve yeni adanan öğretmenleri yetiştirme görevlerini ara sıra gerçekleştirmelerinin nedenleri nitel araştırma ile derinlemesine incelenmeli ve bu konudaki eksikliklere bağlı olarak okul müdürlerinin risk alma ve yeni adana öğretmenleri yetiştirme görevlerini yerine getirme düzeyi yükseltmek için gerekli olan çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Okul Müdürleri, Öğretmenler, Liderlik, Öğretim Liderliği

TÜRKİYE VE TAYVAN ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Ebru VURAL [1], Gönül GÜNEŞ [1]

[1] Trabzon Üniversitesi

Toplumların ekonomide, kültürde, bilimde ilerleyebilmeleri ve kalkınmalarını sağlayabilmeleri için eğitime ve öğretmen yetiştirmeye önem vermeleri gerekir. Öğretmen yetiştirme, adayların seçimi, hizmet öncesi eğitimle yetiştirme süreci, öğretmenlik uygulaması dönemi ve bu dönemdeki izleme-değerlendirme çalışmaları ile öğretmenlerin hizmet içi eğitimi gibi farklı boyutlarla ele alınan kapsamlı bir süreçtir (Kavcar, 2002; Akdemir, 2013). Nitelikli öğretmen yetiştirmeyi amaçlayan bu süreç farklı ülkelerde farklı uygulamalarla yürütülmektedir.

Öğretim sürecinde başarı ve başarısızlıkların çoğu öğretmenlerin rollerini nasıl yerine getirdiği ile ilişkilidir (Sünbül, 1996). Eğitim sisteminin uygulayıcısı ve geliştiricisi olarak önemli bir etkiye sahip öğretmenlerin, bireylerin yeteneklerini keşfederek topluma katkı sağlayabilmeleri ve onların günlük hayatında ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri ve davranışların kazandırılması sürecinde birçok işlevi vardır. Bu doğrultuda küreselleşmenin de etkisiyle ülkelerdeki eğitimin niteliğinin ölçülebilmesi ve değerlendirilmesi bakımından önemi artan uluslararası sınavlarda kendini gösteren ülkelerin başarısında öğretmenlerin de önemli bir etkisinin olduğunu söyleyebiliriz (İnan ve Bekler, 2014). Dünya genelinde birçok ülkenin katılımıyla yapılan, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması'nda (TIMMS) üst sıralarda yer alarak önemli bir başarı elde eden Tayvan ve bu başarının altında önemli bir etkisinin olduğunu söyleyebileceğimiz öğretmenler dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada Tayvan'ın öğretmen yetiştirme sistemi tanıtılarak Türkiye ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Tayvan'da öğretmenlerin hangi kurumlarda yetiştirildikleri, bu kurumlara kabul edilme koşulları, öğretmen yetiştiren kurumların programları, öğretmenlik mesleğine atanma koşulları, öğretmenlerin mesleki gelişimleri konusunda ne tür uygulamalar yapıldığı analiz edilip Türkiye ile karşılaştırılmıştır.Bu çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden biri olan karşılaştırmalı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veriler literatür taraması ve doküman tekniği ile toplanmıştır. Bu çalışmada veriler resmî belgeler, kanunlar, yönetmelikler, veri tabanları ve ilgili literatür incelemesi sonucunda toplandığı için doküman tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde belirlenen konu başlıklarına göre her iki ülkenin benzerlik ve farklılıkları sunulmuştur. Bu bağlamda veriler düzenlenip benzerlikler ve farlılıkları bir araya getirerek karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.Araştırmanın bulgularına göre Tayvan ve Türkiye'nin öğretmen yetiştirme sistemlerinde birtakım benzerlikler olmasına karşın çoğunlukla farklı uygulamaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye ve Tayvan'da öğretmen yetiştiren kurumların çeşitlilikleri ve bu kurumlara giriş koşulları farklılık göstermektedir. Tayvan'da anaokulu ve ilkokul öğretmenleri, Öğretmen Yüksekokullarında, ortaokul ve lise öğretmenleri ise üniversitelerde yetiştirilirken Türkiye'de tüm seviyedeki okullar için öğretmenler üniversitelerde yetiştirilmektedir. Tayvan'da öğretmen adayları, multi-star project (çok yıldızlı plan), bireysel başvuru, sınav ve yerleştirme yoluyla olmak üzere farklı tip yöntemlerle seçilirken Türkiye'de ise Resim İş Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği hariç tek tip yöntemle ÖSYM tarafından yapılan sınav sonucuna göre seçilmektedir. Tayvan ve Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumların programlarında benzerlikler olmasına karşın farklılıklar da dikkat çekmektedir. Tayvan'ın programında Öğretim Yöntem ve Teknikleri dersi; Kimyada, Dramada, Coğrafyada Öğretim Yöntem ve Teknikleri gibi her alan için ayrı ayrı ele alınırken Türkiye'de Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi alanlara özgü ayrım yapılmaksızın tüm öğretmenler için ortak ders olarak kabul edilmiştir. Bu iki ülkede adaylar için öğretmenlik uygulamaları da farklı şekilde yürütülmektedir. Tayvan'da 6 aylık tam zamanlı staj; öğretmenlik uygulaması stajı, öğretmenlik stajı ve idari stajdan oluşmaktadır. Türkiye'de ise öğretmenlik uygulaması süreci; Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri kapsamında yürütülmektedir. Aday öğretmenlerin mezun olabilmeleri için tamamlamaları gereken kredi saatleri açısından benzerlik gösterdiklerini söyleyebiliriz. Tayvan'da İlköğretim için öğretmen yetiştiren programlardan mezun olabilmek için öğrencilerin en az 148 kredi saati alması gerekirken Türkiye'de mezun olabilmek için gerekli kredi sayısı programlara göre değişmekte olup 142-166 kredi arasındadır.Tayvan ve Türkiye'de öğretmenler farklı şekillerde istihdam edilmektedir. Tayvan'da öğretmenlerin istihdamı; ilk yerleştirme, yenilenen yerleştirme ve kadrolu yerleştirme olarak yapılırken Türkiye'de öğretmenler ücretli, sözleşmeli ve kadrolu olarak istihdam edilmektedir.

Çalışmanın sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur: Türkiye'de öğretmen adaylarının seçimi sürecine hali hazırda yapılan merkezi sınavın yanında adayların kariyer planlaması, kişisel nitelikleri, temel bilgi ve becerilerinin değerlendirilmesi gibi bir dizi boyutları içeren mülakat sistemi eklenebilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Eğitimi, Öğretmen Yetiştirme, Karşılaştırmalı Çalışma

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMİNİN DURUMU 1: EĞİTİM FAKÜLTELERİ YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARINA GÖRE

Cemil ÖZTÜRK [1], Yakup AYAYDIN [1], Kübra GÜLER [1], Özge ÖZDELİCE [1], Hatice YILDIZ AYAYDIN

[1] Marmara Üniversitesi

Çağımızın hayatımızın tüm alanlarına getirdiği yenilikler, değişim, teknoloji bireyler ve toplumlar arasında daha üst düzey bir rekabet ortamının oluşmasını sağlamıştır. Toplumlar çağın gerektirdiği bilgi beceri ve donanıma sahip bireyleri yetiştirmenin yollarını aramaktadır. Çünkü bilgi, beceri ve donanım bakımından yetişmiş bireyler, bilgi çağında ülkelerinin diğer ülkelerle rekabet edebilmesine katkı sağlayacaktır. Çağımızın gerektirdiği donanımlara sahip bireylerin yetişmesi eğitimden geçmektedir. Eğitimin niteliğini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bunların en önemlisi eğitimin "asli unsuru olan" öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme ve eğitimi eğitimin niteliğini belirleyen temel bileşenlerden biridir. Nitekim Tanzimat'tan beri modern bir eğitim sistemi kurmak isteyen Türkiye, öğretmen yetiştirmeye büyük önem vermiş; yaklaşık olarak günümüzün gelişmiş ülkeleriyle eş zamanlı olarak çağdaş öğretmen yetiştirme modellerini hayata geçirmiştir. Örneğin, 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi uyarınca kurulan Dar'ül Mulallimini Aliye Fransız eğitimi sisteminde merkezi konumda olan Ecole Normale de Superior modelinde inşa edilmiş, günümüzde eğitim fakültelerinde olduğu gibi ilkokul ortaokul ve liselere öğretmen yetiştiren ve taşrada açılacak öğretmen okullarına öğretmen yetiştirecek şekilde yapılandırılmış, dahası eğitimdeki yeni yönelimler ve sürekli gelişim bağlamında stratejik bir görev verilmişti. Cumhuriyet döneminde Gazi Terbiye Enstitüsü de benzer bir misyonla oluşturulmuştur. Aynı şekilde cumhuriyet döneminde kurulan Yüksek Öğretmen Okulları da günümüzde pek çok gelişmiş ülkede kullanılan ardışık program modelini uygulamıştır. Kısaca Türkiye'nin çok zengin bir öğretmen yetiştirme tecrübesi vardır. Bu tecrübe başarılı deneyimlerin yanı sıra, mektupla öğretmen yetiştirme, hızlandırılmış programlarla öğretmen yetiştirme ve eğitmen kursları gibi bazı niceliğin niteliğe tercih edildiği uygulamaları da ihtiva etmektedir. Hiç kuşkusuz bu zengin tarihi birikim Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin bugünkü durumunu analiz etme ve geleceği ile ilgili çözüm önerileri geliştirmede son derece değerlidir. Fakat günümüzde Türkiye'de bu alanda politika üretiminde tarihi bilinç ve çağdaş bağlam örüntüsünün çok iyi sağlandığı söylenemez. Bunun sonucu olarak da mevcut sorunlar için çözüm üretilirken tarihi tecrübemizde var olan modellerin dışardan ithal etmek gibi bir yola girilerek ülkenin kaynaklarının israf edilmiştir.

Günümüzde de öğretmen yetiştirme ile ilgili bir takım sorunların varlığı hem bilim insanları ve aydınlar hem de kamu otoriteleri tarafından farklı şekillerde dile getirilmektedir. Buna paralel olarak hemen hemen her kesimde bu alanda bir köklü yapılanmaya gidileceği beklentisi oluşmuştur. Nihayet yeni Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk göreve geldikten sonra yaptığı açıklamalarda bu yönde adımlar atılacağına dair izlenim vermiştir. Bu tabloda Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin genel durumu hakkında paydaşların görüşlerini yansıtan tarama çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Bu araştırma böyle bir ihtiyacın bulunduğu varsayımına dayanarak hazırlanan "Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Durumu" başlıklı projenin pilot çalışmasının Eğitim Fakülteleri Yöneticileri ve Öğretim Elemanları boyutuna dair bulguları ve yorumları içermektedir. Bu boyuta ilişkin olarak Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumların bugünkü durumu ve geleceğine dair sorulara cevap aranmıştır.

"Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Durumu" adlı proje Prof. Dr. Cemil Öztürk tarafından Marmara Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı lisansüstü öğrencilerinden oluşan bir çalışma grubu ile yürütülmüştür. Proje karma araştırma modeline göre yapılandırılmıştır. Bu araştırmada sunulan bulgular projenin bu ana kadar gerçekleştirilen aşamaları ile sınırlıdır. Bu bağlamda literatür taraması yapılmış, eğitim fakülteleri yöneticileri ve öğretim elemanlarına anket uygulanmıştır. Bu çerçevede online haline getirilmiş anketler aracılığıyla 20 farklı üniversiteden 33 eğitim fakültesi yöneticisine ve bu fakültelerde görev yapan 238 akademisyene ulaşılmıştır. Bundan sonraki aşamada görüşmeler yapılacak ve yazılı görüşler alınacaktır. Uygulamalardan elde edilen veriler bir istatistik programıyla analiz edilmiştir. Araştırmada öne çıkanlar şunlardır: Fakülte yöneticileri ve akademisyenler eğitim fakültelerinin donanım, program ve akademik açısından yeterliliğinin iyi durumda olduğunu bununla birlikte yeterli niteliğe sahip öğretmen yetiştirme noktasında çeşitli sorunların olduğunu belirtmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlikle ilgili yeterli niteliğe sahip olarak yetişememesinin birçok farklı nedeninin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fakülte yöneticileri ve akademisyenlerin önemli bir kısmı öğretmen yetiştirme programlarına öğrenci seçiminin çoktan seçmeli bilgi testi ve mülakat ile yapılması gerektiğini, öğretmenlerin istihdam edilmesinde ise KPSS ve mülakat yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, Eğitim Fakültesi, Öğretmen Yetiştirme, Proje

TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMİNİN DURUMU 2: ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEN ADAYLARINA GÖRE

Cemil ÖZTÜRK [1], Yakup AYAYDIN [1], Beyhan GÜNAY [1], Mustafa ÖZNAY [1], Ahmet YILMAZ

[1] Marmara Üniversitesi

Çağımızın hayatımızın tüm alanlarına getirdiği yenilikler, değişim, teknoloji bireyler ve toplumlar arasında daha üst düzey bir rekabet ortamının oluşmasını sağlamıştır. Toplumlar çağın gerektirdiği bilgi beceri ve donanıma sahip bireyleri yetiştirmenin yollarını aramaktadır. Çünkü bilgi, beceri ve donanım bakımından yetişmiş bireyler, bilgi çağında ülkelerinin diğer ülkelerle rekabet edebilmesine katkı sağlayacaktır. Çağımızın gerektirdiği donanımlara sahip bireylerin yetişmesi eğitimden geçmektedir. Eğitimin niteliğini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bunların en önemlisi eğitimin "asli unsuru olan" öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme ve eğitimi eğitimin niteliğini belirleyen temel bileşenlerden biridir. Nitekim Tanzimat'tan beri modern bir eğitim sistemi kurmak isteyen Türkiye, öğretmen yetiştirmeye büyük önem vermiş; yaklaşık olarak günümüzün gelişmiş ülkeleriyle eş zamanlı olarak çağdaş öğretmen yetiştirme modellerini hayata geçirmiştir. Örneğin, 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi uyarınca kurulan Dar'ül Mulallimini Aliye Fransız eğitimi sisteminde merkezi konumda olan Ecole Normale de Superior modelinde inşa edilmiş, günümüzde eğitim fakültelerinde olduğu gibi ilkokul ortaokul ve liselere öğretmen yetiştiren ve taşrada açılacak öğretmen okullarına öğretmen yetiştirecek şekilde yapılandırılmış, dahası eğitimdeki yeni yönelimler ve sürekli gelişim bağlamında stratejik bir görev verilmişti. Cumhuriyet döneminde Gazi Terbiye Enstitüsü de benzer bir misyonla oluşturulmuştur. Aynı şekilde cumhuriyet döneminde kurulan Yüksek Öğretmen Okulları da günümüzde pek çok gelişmiş ülkede kullanılan ardışık program modelini uygulamıştır. Kısaca Türkiye'nin çok zengin bir öğretmen yetiştirme tecrübesi vardır. Bu tecrübe başarılı deneyimlerin yanı sıra, mektupla öğretmen yetiştirme, hızlandırılmış programlarla öğretmen yetiştirme ve eğitmen kursları gibi bazı niceliğin niteliğe tercih edildiği uygulamaları da ihtiva etmektedir. Hiç kuşkusuz bu zengin tarihi birikim Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin bugünkü durumunu analiz etme ve geleceği ile ilgili çözüm önerileri geliştirmede son derece değerlidir. Fakat günümüzde Türkiye'de bu alanda politika üretiminde tarihi bilinç ve çağdaş bağlam örüntüsünün çok iyi sağlandığı söylenemez. Bunun sonucu olarak da mevcut sorunlar için çözüm üretilirken tarihi tecrübemizde var olan modellerin dışardan ithal etmek gibi bir yola girilerek ülkenin kaynaklarının israf edilmiştir.

Günümüzde de öğretmen yetiştirme ile ilgili bir takım sorunların varlığı hem bilim insanları ve aydınlar hem de kamu otoriteleri tarafından farklı şekillerde dile getirilmektedir. Buna paralel olarak hemen hemen her kesimde bu alanda bir köklü yapılanmaya gidileceği beklentisi oluşmuştur. Nihayet yeni Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk göreve geldikten sonra yaptığı açıklamalarda bu yönde adımlar atılacağına dair izlenim vermiştir. Bu tabloda Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin genel durumu hakkında paydaşların görüşlerini yansıtan tarama çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Bu araştırma böyle bir ihtiyacın bulunduğu varsayımına dayanarak hazırlanan "Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Durumu" başlıklı projenin pilot çalışmasının öğretmen ve öğretmen adayları boyutuna dair bulguları ve yorumları içermektedir. Bu boyuta ilişkin olarak Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumların bugünkü durumu ve geleceğine dair sorulara cevap aranmıştır.

"Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Durumu" adlı proje Prof. Dr. Cemil Öztürk tarafından Marmara Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı lisansüstü öğrencilerinden oluşan bir çalışma grubu ile yürütülmüştür. Proje karma araştırma modeline göre yapılandırılmıştır. Bu araştırmada sunulan bulgular projenin bu ana kadar gerçekleştirilen aşamaları ile sınırlıdır. Bu bağlamda literatür taraması yapılmış, öğretmen ve öğretmen adaylarına anket uygulanmıştır. Bu çerçevede online haline getirilmiş anketler aracılığıyla 50 farklı ilden 296 öğretmen ve 12 farklı üniversiteden 17 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Bundan sonraki aşamada görüşmeler yapılacak ve yazılı görüşler alınacaktır. Uygulamalardan elde edilen veriler bir istatistik programıyla analiz edilmiştir. Araştırmada öne çıkan sonuçlar şunlardır: Öğretmenler ve öğretmen adayları eğitim fakültelerinin donanım, program ve akademik açısından eksikliklerinin olduğunu bu durumun yeterli niteliğe sahip öğretmen yetiştirme noktasında çeşitli sorunlara neden olduğunu belirtmiştir. Araştırmada öğretmenlerin yeterli niteliğe sahip olarak yetişememesinin birçok farklı nedeninin olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenler ve öğretmen adayları fakültede aldıkları eğitimin kendilerini mesleğe hazırlama konusunda yetersiz kaldığını belirtmiştir. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çoğu öğretmen yetiştirme programlarına öğrenci seçiminin çoktan seçmeli bilgi testi ve mülakat ile yapılması gerektiğini, öğretmenlerin istihdam edilmesinde ise KPSS ve mülakat yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, Eğitim Fakültesi, Öğretmen Yetiştirme, Proje

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN EKOLOJİK AYAK İZİ FARKINDALIKLARI, ÇEVRE DOSTU DAVRANIŞLARI VE ÇEVRE DOSTU ETKİNLİK UYGULAMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Kübra ENGİN [1], Serap DEMİRİZ [1], Banu Sultan KOÇYİĞİT [1]

[1] Gazi Üniversitesi

Günümüzde artan nüfus ve doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi sonucunda pek çok çevre sorunu ortaya çıkmakta; insanlık kuraklık, şiddetli rüzgar ve yağmurun neden olduğu afetler, temiz su kaynaklarının tükenmesi gibi pek çok tehlike ile karşı karşıya kalmaktadır. Çevre sorunlarına karşı küresel çapta yapılan çalışmalar sonucunda çevre eğitimi sorunlarla mücadelede etkili bir yol olarak görülmektedir. Küçük yaşta çevre dostu davranışların kazandırılması, bu davranışların kalıcı olması açısından önem arz etmektedir. Çevre dostu davranışları küçük yaşta kazandırmakta önemli bir payı olan okul öncesi öğretmenlerinin, ekolojik ayak izi farkındalıklarının ve çevre dostu davranış gösterme seviyelerinin yüksek olması, çocuklara bu davranışları kazandırmaları üzerinde olumlu etkiye sahip olabilir. Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin ekolojik ayak izi farkındalık düzeylerini, çevre dostu davranışlarını, çevre dostu etkinlik uygulama durumlarını belirlemek ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırma, betimsel ve ilişkisel yöntemin kullanılacağı tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ankara ili Çankaya, Altındağ, Yenimahalle ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anaokulu ve anasınıflarında görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenleri arasından amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 152 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Kişisel Bilgi Formu, Tanık'ın (2012) geliştirmiş olduğu "Çevre Dostu Davranışlar Ölçeği", Coşkun Çelik'in (2013) geliştirmiş olduğu "Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Ölçeği" ve Ersoy Quadır ve Temiz'in (2017) geliştirmiş olduğu "Anaokulu Öğretmeninin Öğrencisiyle Uyguladığı Çevre Dostu Etkinlik Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmekte ve analiz süreci devam etmekte olup, sonuçlar sunum sırasında paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Ekolojik ayak izi farkındalığı, çevre dostu davranış, çevre dostu etkinlik, çevre eğitimi, okul öncesi öğretmeni.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ MEKÂN ALGISI VE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Ayşe SEYHAN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesi, iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirilmesi, bireye toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırılması amacıyla sosyal bilimlerin disiplinlerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir derstir. 2018 yılı itibariyle geliştirilen sosyal bilgiler dersi öğretim programı yapılandırmacı anlayışı temel alarak bireylerin, bilgiye ulaşması ve ulaşılan bilgilerden yeni bilgi ve beceriler kazanması amacını taşımaktadır. Sosyal bilgiler öğretim programı; değerler, yetkinlikler, temel beceriler ve kazanımlardan oluşmaktadır. "Anahtar Yetkinlik" olarak belirlenen 8 yetkinliğin yanında programa özgü 27 adet becerinin de tüm sınıf düzeylerinde kazandırılması planlanmıştır. Beceri öğrencilerde, öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Sosyal bilgiler öğretim programının öğrencilere kazandırmayı amaçladığı kendine özgü becerilerden olan mekânı algılama, yeryüzünde, yerin derinliğinde ve uzaya doğru olmak üzere insanın tüm çevresini üç boyutlu olarak kaplayan mekân; psikolojik, toplumsal ve ekonomik olarak insanı etkileyen dış dünyasını algılamasıdır. Araştırmalarda öğrencilerin yapılandırmacı yaklaşımın felsefesine uygun olarak mekânları, yönleri, doğal ve beşeri unsurları görerek dokunarak öğrenmesinin mekân algılama becerisini kazanmalarında etkili bir yöntem olduğu belirtilmektedir. Mekânı algılama becerisi bireyin çevresinde gördüğü somut ve üç boyutlu olay ve olguları kağıda çizmeyi veya kağıttaki çizimlere bakıp, gerçek şekli canlandırabilmesini sağlar. Mekânı algılama becerisini erken yaşlarda kazanan bireyler çevresini daha iyi algılayabilir, bulunduğu mekâna daha kolay uyum sağlayabilir ve yaşamını daha iyi organize edebilir.

Bu çalışmanın amacı, TÜBİTAK 4004 Doğa ve Bilim Okulları programı kapsamında Rize ilinde yürütülmüş "Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarına okul dışı eğitim uygulamaları" projesine katılan sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının mekan uygulamaları sonrasında mekan kavramı, mekan algısı ve mekânsal düşünmenin öğretilmesine yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Nitel deseninin kullanıldığı araştırmanın verileri projeye katılan 30 öğretmen adayına uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme formunun hazırlanmasında uzman görüşlerine başvurulmuştur. Verilerin analizinde içerik analizi yapılmıştır. Öğretmen adaylarının sorulara verdikleri cevaplar kategorilendirilmiş, frekans ve yüzdeleri verilerek yorumlanmıştır. Verilerin analizi sonucunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mekan kavramına, yaşanılan yer, evrende bulanan her şey, insanın eylemlerini gerçekleştirdiği alanlar şeklinde yanıtlar verdikleri görülmüştür. Mekan algısının nasıl geliştirilebileceği konusunda öğrenciler genel olarak; bireyin yaşına göre mekan eğitimi verilmesi, alan gezileri yapılması, belli alanların ve varlıkların şekillerinin çizimlerinin yaptırılması, yön buldurulması şeklinde yanıtlar vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Mekan algısı, okul dışı sosyal bilgiler, beceri, öğretmen adayları

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ DOĞAYLA İLİŞKİ, DOĞAYA BAĞLILIK VE ÇEVRESEL TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Kübra ENGİN [1],Serap DEMİRİZ [1]

[1] Gazi Üniversitesi

Son yıllarda yapılan çalışmalar insanların giderek doğada daha az vakit geçirdiğini; yetişkin ve çocukların bu durumdan fiziksel ve ruhsal sağlık bakımından olumsuz etkilendiğini; insanların çevreye karşı duyarsız davranmalarına ve çevre sorunlarına da neden olabildiğini göstermektedir. Bireylerin doğayla kurdukları duygusal bağı ifade etmek amacıyla doğayla ilişki ve doğaya bağlılık kavramları ortaya atılmıştır. Bu bağ doğada edinilen deneyimler ile güçlenebilir; güçlenen bağ sayesinde hem bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığı korunabilir hem de olumlu çevresel tutum geliştirilebilir. Çocukların doğa ile bu sağlıklı bağı kurmalarında büyük paya sahip olacak okul öncesi öğretmen adaylarının da doğayla sağlıklı bir bağ kurmaları ve buna bağlı olarak olumlu çevresel tutuma sahip olmaları beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının doğaya bağlılık, doğa ile ilişki durumlarını bazı değişkenlere göre belirlemek ve doğayla ilişki ve bağlılıkları ile çevresel tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırma, betimsel ve ilişkisel yöntemin kullanılacağı tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitim almakta olan okul öncesi öğretmen adayları arasından amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 213 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Kişisel Bilgi Formu, Bektaş, Kural ve Orçan'ın (2017) Mayer ve Frantz'tan (2004) uyarlamış olduğu "Doğaya Bağlılık Ölçeği", Çakır, Karaarslan, Şahin ve Ertepınar'ın (2015) Nisbet, Zelenski ve Murphy'den (2009) uyarlamış olduğu "Doğayla İilişki Ölçeği" ve Uzun ve Sağlam'ın (2006) geliştirmiş olduğu "Çevresel Tutum Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmekte ve analiz süreci devam etmekte olup, sonuçlar sunum sırasında paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Doğaya bağlılık, doğayla ilişki, çevresel tutum, okul öncesi öğretmen adayı.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMEN ADAYLARININ PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN ÖĞRETİM STRATEJİLERİ BİLGİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Sanem TABAK [1]

[1] Ordu Üniversitesi

Pedagojik alan bilgisi, öğretmenin sahip olduğu içerik bilgisi ile pedagoji bilgisinin birleşimine ait bilgi olarak tanımlanmaktadır (Shulman, 1987). Pedagojik alan bilgisi bileşenleri genel olarak incelendiğinde; "Konu alanı bilgisi", "Öğrencilerin anlama bilgisi", "Program bilgisi" ve "Öğretimsel stratejiler bilgisi" olarak dört boyutta ele alınmaktadır (Grossman, 1990; Shulman, 1987). Grossmann (1990) öğrenciler tarafından bir konu alanına ilişkin bilgilerinin anlamlı olarak öğrenilmesi için, öğretmenin öğrencilerin önceki bilgilerini dikkate alarak, konu alanın öğretimi üzerinde düşünmelerini ve konu alanının sunulmasında uygun araç-gereç ve öğretim yöntemlerinin seçmeleri gerektiğini ifade etmektedir. Son yıllarda yurtdışında ve yurtiçinde yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlikler çerçevesinin geliştirilmesi ve özellikle öğretmen eğitimine gereken önemin verilmesi gerektiği ön plana çıkmaktadır. Bu noktadan hareketle, bu araştırmada Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının pedagojik alan bilgileri en temel bileşenlerden biri olan öğretim stratejileri bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmada öğretmen adaylarının var olan öğretim stratejileri bilgisinin ortaya konulması amaçlandığı için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Durum çalışması temelinde ele alınan bu çalışmada, öğretim tasarımı süreci göz önüne alınarak planlama, uygulama ve değerlendirme aşamaları ile bir araştırma döngüsü oluşturulmuştur. Bu araştırma döngüsü Öğretmenlik Uygulaması dersine ait ders saatleri çerçevesinde yürütülmüştür. Planlama aşamasına geçilmeden önce, öğretmen adaylarının var olan pedagojik alan bilgilerinin belirlenmesi amacıyla öğretmen adaylarıyla görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler tamamlandıktan sonra planlama aşamasına geçilmiş ve öğretmen adaylarından Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında gittikleri okullarda işleyecekleri konulara ilişkin bir ders planı hazırlamaları istenmiştir. Araştırmanın uygulama aşaması kapsamında öğretmen adaylarından bu ders planını ilgili sınıflarda uygulamaları istenmiştir. Bu ders işlenirken diğer öğretmen adaylarının da işlenen dersi gözlemlemesi ve notlar alması sağlanmıştır. Bu süreçte araştırmacı da yapılandırılmış gözlem formu aracılığıyla gözlem notları tutmuştur. İşlenen dersin ardından araştırmanın değerlendirme aşamasına geçilerek, öğretmen adaylarıyla bir araya gelinerek bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Bu değerlendirme toplantısında işlenen ders, o dersi işleyen öğretmen adayı, dersi gözlemleyen diğer öğretmen adayları ve araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ordu Üniversitesi Pedagojik Formasyon programına devam eden 10 Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında öncelikle Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının var olan pedagojik alan bilgileri görüşmeler aracılığıyla ortaya konulmuştur. Öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, Türk dili ve edebiyatı dersinde anlatım, soru-cevap ve tartışma yöntemlerinin kullanılabileceğini ve kendilerinin de bu şekilde ders anlatımı yapmayı düşündükleri, materyal hazırlanması adına sadece sunu kullanılabileceğini, ölçme ve değerlendirme adına ise dersin yazılı sınav ve çoktan seçmeli test şeklinde yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Uygulama aşamasında ise, öğretmen adaylarının konu alanı bilgilerinin oldukça iyi düzeyde olduğu fakat öğretim stratejileri, öğrenciyi anlama ve program bilgilerinin yetersiz düzeyde oldukları görülmüştür. Araştırmanın değerlendirme aşamasında elde edilen bulgularda genel olarak öğretmen adaylarının kendi işledikleri derslerde sınıf yönetiminde zorlandıkları, öğretim materyallerinin bazı derslerde kullanılması gerektiğini fark ettikleri, sınıfın genelinin derse katılımının sağlanmasında zorluklar çektikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. İşlenen dersi gözlemleyen öğretmen adaylarının ders işlenirken öğrencilerinin dikkatlerinin çekilmediği, öğretim materyallerinden faydalanılmadığı, dersi işlerken farklı yöntem ve tekniklere yer verilmediği ve bu nedenle sınıfın tamamının derse katılamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının pedagojik alan bilgisini oluşturan iki temel bileşen olan öğrenciyi anlama ve öğretim stratejileri bilgilerinin yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun yanı sıra ülkemizde2005 yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşım temelinde uygulanmaya başlanmış olan öğrenen merkezli programların ön gördüğü problem çözme, işbirlikli öğrenme, proje, örnek olay, drama, aktif öğrenme ve teknikleri gibi öğretim model/yöntem ve tekniklerine yer vermedikleri genel anlamda ders işlerken anlatım yöntemini kullandıkları, soru-cevap yöntemi ve tartışma yöntemi gibi yöntemlere bile yer vermedikleri, öğretim materyali olarak sadece sunu kullandıkları, yalnızca iki öğretmen adayının öğretim materyalinden yararlandıkları ve öğretimi değerlendirirken sadece soru-cevap tekniğini kullandıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : pedagojik alan bilgisi, öğretim stratejileri bilgisi, öğretmen eğitimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PEDAGOJİK OKURYAZARLIK BECERİLERİ İLE MESLEKİ ÖZ-YETERLİLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Selami YANGIN [1], Mesut KARABACAK [2], Nur Seda ALİM [2], Gökçe KILIÇ YILMAZ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı

Öğretme-öğrenme süreci bakımından ele alınırsa eğitimin değişkenlerinden en önemlisi öğretmendir (Senemoğlu, 1988: 1). Günümüzde yaşanan değişimler karşısında öğretmenler, realist bir eğitim çizgisinin dışında öğrenciyi merkeze alan eğitim akımlarını dikkate almaya başlamışlardır. Artık kapsamı gün geçtikçe farklılaşan, bilgiyi üretmeyi ve yorumlamayı da kapsayan okuryazarlık becerilerini, pedagojik anlamda edinmek tüm öğretmenlerin sorumluluğu haline gelmiştir. Bu çerçevede literatürde Usta ve Karakuş (2015) tarafından ileri sürülen pedagojik okuryazarlık, bir öğretmenin sahip olması gereken en önemli özelliklerden biri olarak ifade edilmiştir. Okuryazarlık kavramının şekil değiştirdiği günümüzde, artık bir alanda belirli becerilere sahip olmak yeterli gelmemekte, bireylerden ilgili öğretimsel konularda okuryazar olmaları beklenmektedir. Öğretmenlerin öncelikli uğraşı alanları pedagoji olduğuna göre, gelecek yıllarda bu mesleği yürütecek öğretmen adaylarının da pedagojik okuryazar bireyler olmaları büyük önem arz etmektedir. Çünkü pedagojik okuryazarlık becerilerinin, mesleki yeterliliklere etkisi bir yana, öğretmenlik mesleğine karşı gösterilen tutum ve hisleri de etkilemesi kaçınılmazdır. Pedagojik okuryazarlık; öğretmenlerin eğitim hayatlarında kullandıkları pedagojik enstrümanların seçiminde bilgi temelli kararlar verebilmelerini sağlayan yeterlilik olarak tanımlanabilir. Yine pedagojik okuryazarlık, toplum yaşantısı dâhilinde, şahsiyet geliştirme sürecini tetikleyen en önemli unsurlardan biri olarak, içerik ve doğasını, eğitim-toplum ilişkisini kavrayabilmekten yorumlayabilmeye kadar uzanan kesiti çevreleyen bir kavramdır. Buna rağmen pedagojik okuryazarlık ne sadece bilgi sahibi olmak ne de sadece olumlu tutum sahibi olmaktır. Pedagojik okuryazarlık, etkili öğretmenlik için sahip olunması gereken özelliklerin tamamına hakkıyla sahip olmak ve içselleştirmektir. Ayrıca, öğretmenin düşünen, üreten ve eleştiren bir birey olarak okulda ve çevresinde karşılaştığı sorunların çözümünde pedagojik düşünme ve karar verme becerisini kullanarak eğitimde pedagojinin oynadığı rolü anlama ve tanıma kapasitesi olarak da tanımlanabilir. Pedagojik okuryazarlık, öğretmenlerin pedagojik farkındalığını sağlamayı bu yolla daha etkili bir öğretmen olmalarını hedef alır. Pedagojik okuryazarlık bu anlamda öğretmen özelliklerinin tam ortasına yerleştirilmesi gereken bir unsurdur. Öğretmen adaylarının meslekte başarılı olabilmelerini etkileyen özelliklerden birisi de mesleki öz-yeterlik algısıdır. Öz-yeterlik aslında, bireyin diğer birçok akademik ve sosyal alanda kendisini ne ölçüde yetkin olarak gördüğü ile ilgilidir. Diğer bir değişle öz-yeterlik, bireyin sahip olduğu becerilerden ziyade, sahip olduğu becerileri kullanarak ne derece başarılı olabileceğine yönelik algısıyla ilişkilidir (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014). Öz-yeterlik inancı yüksek öğretmenler yetiştirilmesi noktasında ise öğretmen yetiştiren kurumlara yani Eğitim Fakültelerine büyük iş düşmektedir. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi; "Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının Pedagojik Okuryazarlık Becerileri ile Mesleki Öz-yeterlilik Algıları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmakta mıdır?" şeklinde oluşturulmuştur.

Bu problem doğrultusunda araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının pedagojik okuryazarlık becerileri ve mesleki öz-yeterlilik algı düzeylerini belirlemek, pedagojik okuryazarlık becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelemek ve öğretmenlerin pedagojik okuryazarlık becerileri ile mesleki öz-yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amaçları ele alınmış ve çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir.Bu araştırma, nicel bir araştırmadır. Ayrıca bu araştırma, betimsel tarama modeliyle tekil ve ilişkisel teknikler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama araştırmaları geniş kitlelerin görüşlerini ve özelliklerini betimlemeyi hedefleyen araştırmalardır. Araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında güz döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada 285 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Kişisel Bilgi Formu, Pedagojik Okuryazarlık Becerileri Ölçeği ve Mesleki Öz-yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemeleri, SPSS 20.0 paket programı ile bilgisayar ortamında yapılmıştır.Araştırma sonucunda sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin görüşleri doğrultusunda pedagojik okuryazarlık becerileri ve mesleki öz-yeterlilik düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur. Diğer deyişle öğretmen adaylarının pedagojik okuryazarlık becerileri arttıkça mesleki öz-yeterlilik algıları da artmaktadır. Pedagojik okuryazarlık becerileri, öğrencilerin cinsiyetine ve ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamıştır. Buna karşın öğrenim görülen sınıf düzeyi ve mezun olunan lise türü bakımından anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının pedagojik okuryazarlık becerileri ile mesleki öz-yeterliliğin bazı alt boyutları arasında da pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Pedagojik okuryazarlık, mesleki öz-yeterlilik algısı, sınıf öğretmeni adayları

THE USE OF L1 IN EFL CLASSES: A COMPARISON OF TEACHER AND LEARNER PERSPECTIVES

Hasan SAĞLAMEL [1], Leyla ÖMEROĞLU [2]

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

[2] Okyanus Koleji

In line with a rapidly globalizing world, there has been a pressing need for foreign language education in each passing day. Not surprisingly, the needs, wants and resources of learners in teaching and learning a foreign language are shaped by prevalent changes. One contentious issue has been the inclusion or exclusion of first language (L1) in foreign language instruction. While some researchers point to the facilitative role of L1, others take a judicuous approach to L1 use. In an attempt to capture these varying perspectives, many studies were conducted. However, there seems to be a need to explore these perspectives from different stakeholders' perspectives. To address this need, this study analyzes the use of Turkish in L2 classrooms, or, to put it for the particular research context, English language learning situations. The data were elicited through the semi-structured interviews from seven learners enrolled in a preparatory programme and 7 teachers who were teaching in the same programme. The study reveals several differences regarding the learners and teachers' reactions to L1 use, reasons and contexts for L1 use. The results are elaborated using the content analysis, and several suggestions are made for language educators.

Anahtar Kelimeler : L1 use, English as a foreign language, learner perspectives, teacher perspectives

AN INVESTIGATION INTO FOREIGN LANGUAGE ANXIETY: A SKILL-BASED ANALYSIS

Hasan SAĞLAMEL [1]

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Learners stepping into the foreign or second language classes are challanged by several uncertanities, and it is not surprising to see learners who feel anxious just because of the language learning situations. In mid-1980s, researchers began to view language anxiety as a separate construct, and examination of foreign language anxiety was carried out usually considering the language learning situations in foreign language classrooms in general. However, it appears that this construct does not apply to learners who take foreign language classes in skills-segragated fashion. Therefore, there seems to be a need to approach the investigation of language skills specifically. Even though a considerable number of previous studies on foreign language anxiety reveal a negative correlation between anxiety level, the relationship between foreign language anxiety and language skills (reading, listening, writing, speaking) is yet to be examined. To achieve a skill-specific analysis, the Foreign Language Classroom Anxiety Scale was given to 123 learners studying at a northeastern state university, and 4 out of these learners were interviewed. The results indicate that learners have different degrees of anxiety across different courses, and the learner voices in the semi-structured interviews seem not to collaborate with the questionnaire findings. The findings are discussed with reference to language teacher education.

Anahtar Kelimeler : foreign language anxiety, FLCAS, speaking anxiety, reading anxiety, listening anxiety, writing anxiety, EFL learners

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRSEL SANAT EĞİTİMİNE BAKIŞ AÇILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Emine BOZKURT [1], Serap DEMİRİZ [1], İlkay ULUTAŞ [1]

[1] Gazi Üniversitesi

Sanat, duygu, düşünce ve eylem arasındaki dengenin estetik özellikler ile ortaya konulması, paylaşılması ve yorumlanmasını içerir. Görsel sanatlar, resim, heykel, mimarlık, seramik, grafik, film, fotoğrafi, tekstil, moda tasarımı, vb. ile gerçekleştirilen bireysel ifadeleri ve tarzları ifade eder. Sanatın yaşantıya dayalı olması, uygulamalı olması, materyaller içermesi, özgür ifadeye imkan vermesi bakımından bireyleri üretmeye ve keşfetmeye yöneltmektedir. Bu nedenle geleceğin araştıran, sorgulayan, çevresine duyarlı ve yaratıcı vb. özelliklere sahip bireylerin yetişmesinde sanat eğitimi ile sağlanan yaşantıların etkisi kaçınılmaz olmuştur. Erken yıllardan itibaren sağlanan görsel sanatlar eğitimi ile çocukların kendilerini ifade etmelerini ve üretkenliklerini sürdürmeleri desteklendiğinde sanata daha duyarlı olmaları ve sanatı yaşamalarının bir parçası olarak görmeleri sağlanabilmektedir. Bu doğrultuda öğretmenlik programlarında Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yer verilmekte, ders süresince adayların sanata karşı olumlu yaklaşım geliştirmeleri, çocukları destekleyen sanat ortamının oluşturulma, farklı yöntem ve teknikler hazırlama, sanatı destekleyen yaklaşımları uygulama, çocukların sanatsal gelişimlerini değerlendirme vb. gibi birçok açıdan alanlarına yönelik beceriler kazanmaları sağlanmaktadır. Buradan yola çıkılarak yapılan bu çalışmada okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının Okul Öncesinde Görsel Sanatlar Eğitimine bakış açılarının belirlenmesi ve karşılaştırılması oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği 2.Sınıfta öğrenim görmekte olan 32 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma temel nitel araştırma modelinde tasarlanmış; veriler yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan yüzyüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Öğretmen adaylarına Okul Öncesinde Görsel Sanatlar Eğitimi dersinin ilk ve son gününde araştırmacılar tarafından hazırlanan açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formu uygulanmıştır. Uygulanan formdaki sorular ilgili literatür incelendikten sonra oluşturulmuş, yönlendirici olmamasına dikkat edilmiş; oluşturulduktan sonra okul öncesinde görsel sanat eğitimi ve sanat eğitimi alanında çalışmalar yapan öğretim elemanlarına gönderilmiş ve alınan geri dönütler değerlendirilerek sorular yeniden düzenlenmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler elektronik ortama aktarılmış ve yazılı metne dönüştürülmüştür. Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Veriler kategoriler halinde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarında okul öncesi öğretmen adaylarının eğitime başlamadan önce sanata ilişkin görüşlerinde sanatı çoğunlukla 'gerekli' olarak ifade ettikleri görülürken; eğitimden sonra insanın kendini ifade edebilme aracı, ruhu sakinleştirme rahatlatma amacı gibi deneyime dayalı ifadeler kullandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca eğitim verilmeden önce sanatı tanımlarken daha yüzeysel ve genel ifadeler kullandıkları; eğitimden sonra sanatın yaratıcılık yönünü vurguladıkları, sanatı tanımlarken materyal ve tekniklere yer verdikleri ve görüşlerini daha açıklayıcı şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmen adayları sanatın sınıflandırmasını yaparken uygulama öncesi verilerde sanatı en fazla işitsel ve görsel olarak sınıflandırılırken; uygulama sonrası verilerin değerlendirmesi sonucu sanatı en çok yansıtmacı, biçimci, dışavurumcu ve işlevselci olarak sınıflandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Okul Öncesinde sanat gerekli midir sorusuna ise öğretmen adayları eğitim almadan önce çoğunlukla çocukların gelişimleri için gereklidir gibi genel bir ifade ile gerekli olduğunu düşünürken; eğitim sonrasında çocukların yaratıcılıklarını geliştirir ve özgün olabilirler şeklinde ifadeler kullanmışlardır. Sanat eğitimi dersi almadan önce sanat yapabilmek için çoğunlukla yetenekli olmaları gerektiğini düşünürken; eğitim sonunda özgün olduğu için yeteneğe gerek olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının eğitim öncesi ve sonrasındaki verileri karşılaştırıldığında eğitim aldıktan sonra kendilerini daha yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul Öncesi Öğretmenliği programında yer alan Görsel Sanatlar Eğitimi dersinin kazanımlarını artırmak amacıyla içeriğinin uygulamalarla zenginleştirilmesi, okul öncesi çocukları ile yapılan uygulamalara yer verilmesi, vb. önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Görsel Sanatlar, Okul Öncesi eğitim, Okul öncesi öğretmeni, Sanat eğitimi.

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİK TERCİHLERİ

Esra ÇİFÇİ [1], Nimet PIRASA [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Matematik öğretiminin en önemli amaçlarından biri, bireye hayatta karşılaşabileceği problemleri çözmeye yardımcı olabilecek bir düşünce yolu ve becerisi kazandırmaktır (Elçi, 2002). Bunun için dersin öğrenilmesinde ve öğretilmesinde kullanılan yöntem, teknikler ve materyaller önem arz etmektedir (Sağlam, 2011). Matematik dersinin işlenmesinde seçilen yöntemler ve teknikler, İlköğretim Matematik Programı'nda yer verilen hedef ve davranışların gerçekleştirilmesinde yer alan önemli bir unsurdur. Öğretmenlerin, matematiği öğretmede farklı öğretim yöntemleri ve materyallerin kullanılmasının gerekir (Dede, 2007). Öğrenme – öğretme sürecinin etkili olabilmesi için öğretmen, konunun içeriği, öğrenci özellikleri gibi unsurları göz önünde bulundurarak öğrencilere kazandırmak istediği davranışlara uygun olan yöntem ve teknikleri kullanmak durumundadır (Sağlam, 2011). Öğrencilerin hazır bulunuşluluk düzeylerine uygun yöntem ve teknik seçerken öğretmenlerimizin zengin yöntem ve teknik bilgisine sahip olmaları gerekir (Pesen, Odabaş ve Bindak, 2000). Bununla beraber gelecekte öğretmen olacak adaylardan da öğretim yöntem ve teknikleri iyi kullanabilme becerileri göstermeleri beklenmektedir (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007). Öğretmen adaylarının bilgiyi doğrudan aktarmak yerine, öğrencileri bilgiye yönlendirecek şekilde derslerini düzenlemesinin ve bu süreçte farklı yöntem-teknik ve yaklaşımları kullanmasının oldukça önemli olduğu söylenebilir (Aksu, Doğan, 2015). Bu araştırma İlköğretim matematik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin derslerini daha etkili hale getirebilmeleri için kullanacakları yöntem ve teknikleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada çalışmanın doğasına uygun olarak nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Yapılan çalışma 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünde eğitim görmeye devam eden son sınıf 10 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Alan yazından yararlanılarak hazırlanan sorularda, öğretmen adaylarına 10 tane öğretim yöntem ve tekniği verilmiştir. Adaylardan verilen yöntemler içerisinden matematik dersinde daha etkili kullanacaklarını düşündükleri 3 yöntemi seçmeleri istenmiştir. Ardından adaylara neden bu yöntem ve teknikleri kullanacakları, belirttikleri yöntem ve teknikleri uygulamalarını etkileyecek faktörlerin neler olduğu, bu yöntem ve teknikleri derslerinde kullanabilme yeterlilikleri ile ilgili düşünceleri, matematik dersinde kullanacakları yöntem/tekniği belirlerken güçlük çektikleri noktalar ve çözüm önerileri ile öğretmen adaylarının ileride mesleki gelişimlerini sağlamak adına derslerinde kullanacakları yöntem ve tekniklere ilişkin bilgi ve becerileri nasıl geliştireceklerine yönelik sorular yer almaktadır. Elde edilen verilerin analizin de betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Verilerin toplanmasının ardından ortaya çıkan kodlardan yola çıkılarak kodlar arasındaki kategorilere, kategorilerden de temalara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları en fazla soru- cevap, beyin fırtınası ve problem çözme yöntemlerinin matematik dersinde daha etkili kullanılacağını düşünmektedirler. Öğretmen adayları beyin fırtınası yöntemini öğrencileri daha fazla fikir üretmeye teşvik etmesi ve öğrenciyi derse daha aktif katması, Soru- cevap yöntemini ise öğrencilere herhangi bir konuda soru çözme aşamasında pratiklik sağlaması bakımından tercih ettiklerini ifade etmiştir. Bununla birlikte problem çözme yönteminin ise öğrencilere bir durumu günlük hayatla ilişkilendirme noktasında katkıda bulunduğunu belirten görüşlerde yer almaktadır. Öğretmen adayları, öğrencilerin hazır bulunuşluluğu, sınıf mevcudu ve zaman gibi faktörlerin tercih ettikleri yöntemlerin uygulamasını etkileyeceğini ifade ederken, kendilerini en fazla anlatım, soru- cevap, beyin fırtınası ve problem çözme yöntemlerinde yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları tercih ettikleri yöntemi sınıfa kavratma noktasında güçlük yaşayabileceklerini düşünürlerken, akademik çalışmaları takip ederek ve deneyimli öğretmenlerden de yararlanarak mesleki gelişimleri adına bilgi ve becerilerini geliştirmeyi amaçladıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Matematik öğretimi, Öğretim yöntem ve tekniği, Öğretmen adayı.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYAR OYUNLARINDAN FEN BİLİMLERİ DERSİ BAĞLAMINDA YARARLANMA DURUMLARI

Ayşe AYTAR [1], Tuncay ÖZSEVGEÇ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Günümüzde çocukların büyük çoğunluğu okuldan sonraki zamanlarını bilgisayar oyunları oynayarak geçirmektedir. Her ne kadar bu durumun arkadaşlarıyla sosyal ilişkileri azaltma ve şiddete eğilimi arttırma gibi olumsuz sonuçlara sebep olduğu söylense de yapılan bazı araştırmalar başarısızlıklara karşı mücadele etmeyi öğrenme, problem çözme, yaratıcı düşünme becerilerini ve empati duygusunu geliştirme, dikkat dağınıklığını azaltma, stres atma, yabancı dil öğrenme gibi faydalarının da olduğunu göstermektedir. Bu durum "Öğrenciler derslerinde bilgisayar oyunlarından yararlanmakta mıdır?" sorusunu akla getirmektedir. Bu soruyu farklı boyutlarla ele almak amacıyla mevcut araştırma tasarlanmıştır. Ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri derslerinde bilgisayar oyunlarından ne ölçüde ve nasıl yararlandıkları araştırmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, ortaokul 5, 6, 7. ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 84 öğrenciye (36 kız, 48 erkek) tarama yöntemi kullanılarak demografik özellikler (örneğin cinsiyet, sınıf düzeyi, kendilerine ait bilgisayar olup olmama durumları vs.) ve açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler betimsel, içerik ve frekans analizi ile çözümlenmiştir.

Bilgisayar oyunlarının fen bilimleri dersine katkılarına yönelik verilen cevaplar değerlendirildiğinde 5, 6. ve 8. sınıf düzeyinde öğrenci görüşlerinin daha çok kavramsal anlama teması altında toplandığı görülmüştür. 7. sınıftaki öğrenciler ise bilgisayar oyunlarının fen bilimleri dersine katkılarının olduğu düşüncesine sahiptirler ancak çoğunlukla bu durumu açıklamamışlardır. Bu soru öğrencilerin cinsiyetleri açısından değerlendirildiğinde, 5. sınıftaki kız öğrencilerin görüşlerinin daha çok deneysel beceriler ve çözüm yolu üretme temaları altında, erkek öğrencilerininki ise kavramsal anlama teması altında toplandığı görülmüştür. Aynı soru için, 6. sınıftaki erkek öğrencilerin kavramsal anlama teması yanında hayal gücü temaları altında, 7. sınıftaki kız öğrencilerin kavramsal anlama teması altında görüşlerini ifade ettikleri görülmüştür. Bilgisayar oyunlarındaki bir problemi fen bilimleri dersinde edindikleri bilgileri kullanarak çözme konusundaki öğrenci görüşleri incelendiğinde, 5. sınıf düzeyinde öğrencilerin çoğunun evet, diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerin ise hayır cevabını verdikleri belirlenmiştir. Bu durum cinsiyetler açısından değerlendirildiğinde de farklı sınıf düzeyleri için aynı sonuca ulaşılmıştır.

Öğrencilerden oynadıkları bilgisayar oyunlarının kendilerine fen bilimleri dersini sevdirmesi konusunda düşüncelerini belirtmelerinin istendiği soruda, 5. ve 6. sınıf düzeyindeki öğrencilerin sevdirdiği, diğer düzeylerdeki öğrencilerin ise sevdirmediği şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir. Bu soru, cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde ise 6. sınıftaki erkek öğrencilerin dışında diğer sınıftaki öğrencilerde cinsiyet ayrımı olmaksızın aynı sonuca varılmıştır. Bu sorularla birlikte öğrencilere bilgisayar oyunlarındaki varlıklar ile fen dersindeki konuları ilişkilendirme ve bilgisayar oyunları ile fen bilimleri dersini öğrenme konularında sorular yöneltilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, bilgisayar oyunlarının fen kavramların öğrenilmesinde ve fen bilimleri dersine yönelik olumlu tutum geliştirilmesinde bir araç olarak kullanılabileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Fen bilimleri, bilgisayar oyunları, ortaokul öğrencileri, problem çözme

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRENCİ TANIMA BİLGİLERİNİN DEĞİŞİM SÜRECİNİN İNCELENMESİ: KESİRLER

Büşra KOTO [1], Nimet PIRASA [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Universitesi

Alan öğretimi bilgisinin önemli bileşenlerinden biri olan öğrenciyi tanıma bilgisi; öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini bilme, konuya yönelik kavram yanılgılarını, hatalarını ve bunların altında yatan sebepleri bilmeyi, konunun öğrenilmesini neyin kolaylaştıracağını veya zorlaştıracağını bilme, öğrencilerin öğrenme biçimlerini bilmeye yöneliktir (Shulman, 1987). Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının kesirler konusunda öğrenci tanıma bilgilerinin değişim sürecini incelemektir. Çalışma grubu Sınıf Öğretmenliği Programının 1., 2., 3. ve 4. sınıflarından üçer kişi olmak üzere toplam 12 öğretmen adayı gönüllü katılım esas alınmak kaydıyla rastgele seçim yoluyla belirlenmiştir. Çalışmada nitel yaklaşıma dayalı çoklu durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çoklu durum çalışmasında birden fazla durum vardır. Öncelikli olarak bu her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınmakta, daha sonra bu durumlar birbirleriyle karşılaştırılmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2005).Veri toplama aracı olarak senaryo tipi sorulardan oluşan bir anket kullanılmıştır. Doğrudan gözlemlenmesi zor olan alan öğretimi bilgi öğelerinin senaryolarda işlenmesiyle, öğretmenlerin bu yapıları hakkında doğrudan ya da dolaylı olarak bilgi sahibi olunabilmektedir (Bütün, 2011). Bu çalışmada da alan öğretimi bilgisinin bileşenlerinden olan öğrenci tanıma bilgisi senaryolar aracılığıyla incelenmektedir. Senaryoların geliştirilmesi aşamasında uzman görüşü alınmasının yanısıra pilot çalışma yapılarak açık uçlu sorulara son şekli verilmiştir. Senaryolar kesirlerde yarım-bütün, kesirlerin şekil üzerinde gösterilmesi, kesirlerin karşılaştırılması ve basit kesirlerin sayı doğrusunda gösterilmesi konularına yönelik olarak geliştirilmiştir. Senaryolardan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Veriler uygun, kısmen uygun, uygun değil, yanlış ve boş şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular öğretmen adaylarının doğru çözüm yapan öğrencilerin çözüm stratejileri bilgisi, yanlış çözüm yapan öğrencilerin çözüm stratejileri bilgisi, öğretmen adaylarının yanlış çözüm yapan öğrenciye hatasını fark ettirme yolları şeklinde üç başlık halinde ele alınmıştır.Doğru çözüm yapan öğrencilerin çözüm strateji bilgisine ilişkin olarak öğretmen adayları çoğunlukla kesirlerde yarım-bütün, ve basit kesirlerin sayı doğrusunda gösterilmesi konularında öğrenciye seviyesine uygun yanıtlar verirken, kesirlerin karşılaştırılmasına yönelik uygun olmayan yanıtlar vermişlerdir.Benzer şekilde yanlış çözüm yapan öğrencilerin çözüm stratejileri bilgisine ilişkin olarak da öğretmen adayları çoğunlukla kesirlerde yarım-bütün konusunda öğrenci seviyesine uygun yanıtlar vermesine rağmen kesirlerin karşılaştırılması konusunda öğrenci seviyesine uygun olmayan yanıtlar vermişlerdir.Son olarak yanlış çözüm yapan öğrenciye hatasını fark ettirme yollarında ise, kesirlerin şekil üzerinde gösterilmesi ve karşılaştırılması konularında öğretmen adaylarının çoğunlukla öğrenci seviyesine uygun olmayan yanıtlar vermesi dikkat çekmiştir. Sınıflara göre değerlendirme yapıldığında ise öğrenci seviyesine uygun yanıt veren öğretmen adaylarının çoğunlukla 3. ve 4. sınıftan oldukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Alan öğretimi bilgisi, Kesirler, Sınıf öğretmeni adayı, Değişim süreci.

FİZİK ÖĞRETMEN ADAYLARINA OKUL DIŞI ORTAMLARDA FİZİK DERSLERİNİN ÖĞRETİMİ: TÜBİTAK 2237-A PROJESİ ÖRNEĞİ

Ahmet İlhan ŞEN [1], Özlem OKTAY [2]

[1] Hacettepe Üniversitesi

[2] Atatürk Üniversitesi

Bu çalışma ile fizik öğretmen adaylarının okul dışı ortamlarda fizik öğretimi hakkında bilgi sahibi olması ve bu tür ortamlarda kullanılabilecek farklı yöntem ve tekniklere ilişkin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Fen öğrenimi yalnızca okul içinde formal olarak gerçekleşen bir süreç olmayıp, okul dışı ortamlarda da gerçekleşir. Yapılan çalışmalar, okul dışı ortamların tüm öğrenme alanlarında öğrenende birçok yönde (ör., bilişsel, duyuşsal, vb.) gelişim sağladığını göstermektedir. Öğrencilerin eğlenceli zaman geçirdiği yerler olarak görülen okul dışı öğrenme ortamları fen öğretiminde önem kazanmış, eğlencenin yanı sıra tamamlayıcı öğrenmelerin gerçekleştiği alanlar olarak ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu ortamlarla öğrenciler arasında bağlantıyı sağlayacak en önemli unsur şüphesiz olarak öğretmenlerdir. Öğretmenler her ne kadar okul dışı öğrenme ortamlarını kuramsal olarak bilseler de, bu ortamlarda yöntemsel olarak nasıl bir yol izleyecekleri, bu ortamları bir tamamlayıcı araç olarak derslerinde nasıl kullanacakları konusunda zorluk çekmektedirler. Alan yazındaki araştırmalar incelendiğinde, öğretmenlerin okul dışı etkinlikleri uygulamada nasıl gerçekleştirecekleri konusunda bir boşluğun olduğu görülmektedir. Bu ortamların kullanımı ile ilgili gereken bilgi ve becerinin öğretmenlik mesleği sırasında edinilmesinden ziyade daha öğretmen adayı iken verilmesi bu anlamda oldukça yararlı olacaktır.

Çalışma, Tübitak 2237-A Bilimsel Eğitim Etkinlikleri Desteği kapsamında uygulanan bir projeden elde edilen izlenimleri yansıtmaktadır. Katılımcılar eğitim fakültelerinde fizik öğretmenliği programında okuyan 3. ve 4. sınıf lisans öğrencilerinden seçilmiştir. Katılımcı sayısı, yapılması planlanan etkinlikte ikili grup çalışmasına olanak sağlayacak şekilde 30 (17 kadın, 13 erkek) olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının seçiminde çevrimiçi olarak hazırlanan demografik ve okul dışı öğrenme üzerine geçmiş tecrübelerin sorulduğu birtakım sorulardan oluşan bir başvuru formu kullanılmıştır. Bu projede proje yürütücüsü tarafından önerilen okul dışı öğrenmede kullanılabilecek Yöntem-İçerik-Ortam (YİO) yaklaşımı temel almıştır. Bu yaklaşımın temeli ise yenilikçi öğrenme yöntemlerinin öğretim programlarındaki konu alanı içeriği ile birleştirilip bunun uygun okul dışı ortamlara entegre edilmesidir. 10-15 Eylül 2018 tarihlerinde Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde gerçekleşen proje, kuramsal ve uygulamalı olmak üzere iki eğitim bölümünden oluşmaktadır. Kuramsal eğitimde ilk olarak okul dışı ortamların fizik eğitimindeki yeri ve öneminden bahsedilmiştir. Bu kısımda ayrıca okul dışı ortamlarda kullanabilecek birtakım yenilikçi yöntem ve teknikler, alanında uzman eğitmenler aracılığıyla örnek etkinliklerle anlatılmıştır. Sonrasında farklı okul dışı ortamlara gidilmiş ve kuramsal eğitimde fizik öğretmen adaylarına tanıtılan yöntem ve teknikler bu ortamlarda etkileşimli olarak uygulanmıştır. Eğitimin son aşamasında ise ikili katıımcı grupları alan uzmanlarının rehberliği ve desteğinde proje kapsamında tartışılan yöntem ve tekniklerle okul dışı ortamlardaki deneyimlerini birleştirerek fizik öğretim programı kazanımlarını temel alarak ders planı geliştirmişlerdir. Hazırlanan bu planlar diğer öğretmen adayları ve proje ekibi önünde bir bilim panayırı organize edilerek sunulmuş ve öğretmenlerin aldıkları dönütler neticesinde hazırlanan materyallerin geliştirilmesi sağlanmıştır. Öğretmen adaylarına ders planı geliştirme süreci öncesi gerekli açıklamalar yapılmış ve ders planı değerlendirme rubriği dağıtılmıştır.

Eğitim sürecindeki gözlemler ve hazırlanan ders planları incelendiğinde verilen eğitimin öğretmenlerin pedagojik açıdan mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğu görülmüştür. Grup çalışmaları sırasında öğretmen adayları oldukça aktif olarak çalışmışlar, fizik konularını okul içi ve okul dışı bağlantılar kurarak gerçek yaşamla bağlantılı örneklerle vermişlerdir. Projenin getirileri açısından bakıldığında ise ortaya çıkan bu özgün içerikli örnek ders anlatımlarının, fizik eğitiminde ve meslekteki öğretmenler tarafından kullanabilecek hazır materyaller olarak kullanılabileceği ve alana katkı sağlayacağı beklenmektedir. İlave olarak, bu projenin sonuçlarının üniversite düzeyinde okul dışı öğrenme alanında üniversite öğrencilerinin eğitilmesine yönelik lisans veya lisansüstü düzeyde açılabilecek derslere ve bu tür derslerin içeriklerinin geliştirilmesinde zengin bir kaynak sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Okul dışı öğrenme, fizik öğretmen adayları, fizik öğretimi, yöntem-içerik-ortam (YİO) yaklaşımı

ORTAOKUL 5-6-7-8. SINIF MÜZİK DERS KİTAPLARINDAKİ HALK EZGİLERİNİN İNCELENMESİ

Sinan BULUT [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Halkların kendine özgü toplumsal niteliklerinden kaynaklanan geleneksel müzik türüne halk müziği denir. Kırsal kökenli olan bu müzik türü, toplumların yaşam deneyimlerini ve beğeni biçimini dile getirir; yaratıcı gücünü kendi ortak anlayışı içinde temsil eder (Say, 2008:203). Mimaroğlu (2006), halk müziğini; dürtüyle, sezgiyle, içgüdüyle, doğaçtan yapılan, hem de çevrenin alışkanlıklarını gözeterek yapılan bir müzik olduğu için, "ulusal nitelikler" denen öğelerin bir olarak kabul etmektedir. Dolayısıyla halk müziği inceleyicileri, türlü halk müziklerinin ritmleri, biçimleri, melodileri, çalgıları, söz ve müzik birleşmeleri gibi ögelerine bakarak, bu müziklerle ırk ya da ulus özellikleri, yaşama koşulları, iklim ve toplum durumları, dil ve doğa çevresi üzerinde bağlantılar kurmaya çalışmışlardır (Şeker-Kün, 2015). Bu bağlamda halk müziği bir halkın değerlerini içeren unsurları kendi yapısında barındırma özelliğine sahiptir. Diğer yandan değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamı olup kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçek olduğunun savunulduğu Müzik dersi programının özel amaçları arasında; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait ögeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak ve müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek bulunmaktadır (MEB, 2018). Geçmişten geleceğe, ulusal ve uluslararası bilgi ağını kurabilmek için gerekli olan temelin, müzik derslerinde ve müzik dersi kitaplarında yer alan halk ezgileri ile sağlanabileceği düşünülmektedir. Uluçay'ın (2006) Çiçek'ten (2000) yaptığı bir alıntı da bu düşünceyi desteklemektedir: "Okul müzik eğitimine çocuk ve halk ezgileri ile başlanmalıdır. Okul öncesinde ninni, saymaca, tekerleme ve türkülerle kendi müziğini tanımaya başlayan çocuklarımızı okul çağında bunlara benzer ezgilerle yönlendirmemiz gerekir." Programların teoriden uygulamaya geçmesini sağlayan, basıldıkları zaman diliminde yürürlükte olan programın amaçları doğrultusunda yazılmış ders kitaplarıdır. Ders kitapları, bilgi aktarımı özelliğine sahip, o güne kadar, ilgili bilim alanında bulunmuş olan ve ''doğru'' olarak kabul edilen bilgilerin öğrenciler için düzenlenmiş, öğrenmeyi kontrol eden, öğretimde önemli yeri olan bir araçtır (Şahin ve Turanlı, 2005). Bu nedenle halkın yarattığı müziklerin yok olmaktan ve yozlaşmaktan korunması, geliştirilmesi, toplumun kendi değerlerine açılarak kendisini anlamasına ve aşmasına yardımcı olmak için halk ezgilerinin müzik derslerindeki kullanımları önemlidir. Bunun için, müzik ders kitaplarında bulunan halk ezgilerinin çeşitli özellikler açısından incelenmesi (tek/çok seslilik, çeşit, yöre, vb.) bu sürece destek olmak adına faydalı olabilir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, MEB Talim Terbiye Kurulu tarafından kabul edilen ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında okullarda kullanılan 5.-6.-7. ve 8. sınıf Müzik ders kitaplarında bulunan halk ezgilerini incelemektir. Nitel araştırma metodolojisine göre desenlenmiş olan bu araştırmada öncelikle Doküman İncelemesi yoluyla veriler elde edilmiştir. Araştırmada 5.-6.-7. ve 8. sınıf Müzik ders kitaplarında yer alan 60 adet halk ezgisi, doküman incelemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Ders kitaplarının incelenmesi ve karşılaştırılması sürecinde içerik analizi uygulanmıştır. Analiz yapılırken halk ezgilerinin türlere göre dağılımı; Müzik ders kitaplarında halk ezgilerine ayrılan yer; kullanılan yöreler, halk ezgilerinin tek ses, çok ses olarak dağılımı; kullanılan hız terimleri, halk ezgilerinde kullanılan ölçüler gibi özellikler göz önünde tutulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, sadece 1 halk ezgisinin çok sesli olarak düzenlendiği, diğerlerinin ise tek sesli özellik taşıdığı belirlenmiştir. Kitaplarda kullanılan ezgilerin ayrı ayrı kategorize edilmeden "türkü" olarak yazıldığı görülmektedir. Diğer yandan çoğunlukla 4/4 lük (18 adet) ve 9/8 lik (14adet) ölçülerin kullanıldığı, hız terimi olarak da en çok "Orta" hız kullanıldığı tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları doğrultusunda çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Halk ezgisi, müzik, ders kitabı

BİLİM TARİHİ DERSİNİN İŞLENMESİNDE ALTERNATİF BİR YOL: BELGESELLER

Ömer Faruk İSLİM [1]

[1] Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Ülkemizde öğretmen yetiştirmekle sorumlu kurumlar olan eğitim fakülteleri, mezunlarına alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür olmak üzere üç temel alanda eğitim vermektedir. Öğretmen adayları dört yıllık eğitim süreçleri boyunca bölüm fark etmeksizin eğitim bilimlerine giriş, eğitim psikolojisi, sınıf yönetimi, rehberlik, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması gibi meslek bilgisi dersleri, bilimsel araştırma yöntemleri, bilim tarihi, iletişim, Türk eğitim tarihi, felsefe, vatandaşlık gibi genel kültür dersleri ve alanlarına özgü olarak çok sayıda zorunlu ve seçmeli ders almaktadırlar. Tüm bu derslerin ortak amacı ise öğretmen adaylarını her yönüyle mesleki yaşamlarına hazırlamaktır. Alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri dışında kalan genel kültür dersleri öğretmen adaylarının içinde yaşadıkları toplum ve dünya hakkında daha detaylı bilgi sahibi olmaları ve anlamaları açısından müfredata eklenmiş olan ve aslında pek çok farklı dersi bünyesinde barındıran derslerdir. Bu derslerden bir tanesi de eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde seçmeli ders olarak önerilen Bilim Tarihi dersidir. Bilim tarihi dersinin temel amacı öğretmen adaylarının dünyamızda bugüne kadar meydana gelen bilimsel gelişmeleri yalnızca kronolojik olarak değil, günümüzde bilim olarak adlandırılan kavramın hangi tarihsel, sosyal, ekonomik faktörlerin etkileşimi sonucu şekillendiğini, nasıl bugünkü halini aldığını ve toplumu nasıl etkilediğinin öğretmen adaylarına kavratılmasıdır. Bu kapsamda bilim, bilimsel yöntem, tarih öncesi dönemlerden günümüze bilimin ilerlemesi, tarih boyunca bilime katkı yapan toplumlar ve yaptıkları katkılar, çağımızın önemli bilim insanları ve yaptıkları katkılar, günümüzde neler yaşandığı gibi konular öğretmen adaylarının aktif rol aldıkları bir süreç olarak işlenmelidir. Ancak, teorik derslerin genel sorunu olan yalnız tek bir kaynak gösterme, konuların yalnızca öğretim elemanı tarafından ya da konu dağıtımı yapılarak öğrenciler tarafından belirli slaytlar üzerinden tekdüze şekilde anlatılması, bilginin gerçekten öğrenilmesi ve kullanılması yerine sınava yönelik ezberleme yoluna gidilmesi gibi sorunlar ile karşılaşılabileceği düşünülmektedir. Oysaki bu ve benzeri genel kültür derslerinde bilginin standart bir şekilde sunulması yerine alternatif yöntemlere başvurarak süreci daha eğlenceli hale getirmek ve öğretmen adaylarının kendilerine sunulan bilgileri daha kalıcı bir şekilde öğrenmelerini sağlamak gerekmektedir. Bu kapsamda 2017-2018 akademik yılı, güz yarıyılında İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesi, eğitim fakültesinde eğitim görmekte olan öğretmen adaylarına genel kültür dersi olarak sunulan bilim tarihi dersinde klasik ders anlatım yöntemi yerine belgeseller kullanılmıştır. Çalışma Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü üçüncü sınıf öğrencileri olan öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında öğretim elemanı tarafından daha önceden belirlenen belgeseller iki saatlik ders esnasında sınıf ortamında izlettirilmiş ve konu hakkında önceden hazırlanmış sorular sorularak öğrencilerin tartışma yapması sağlanmıştır. Öğretmen adaylarına yöneltilen sorular tek bir doğru cevabı olmayan, öğretmen adaylarının düşünerek fikirlerini beyan etmelerini, benzer ve karşıt görüşler ortaya çıkararak tartışma yapmalarını, böylece de izledikleri belgesellerden elde ettikleri bilgileri daha üst düzeyde kullanmalarını hedeflemiştir. Ayrıca, her öğretmen adayının bir sonraki derse gelirken izledikleri ve hakkında tartıştıkları belgesele ait görüş ve düşüncelerini içeren bir yansıma kağıdı getirmesi istenmiştir. Bu sayede sınıf ortamında dile getirilemeyen farklı fikirlerin de ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Tüm belgesellerin izlenmesinin ardından her bir öğretmen adayının dönem boyu yaptıkları etkinlikleri, dersin verimliliğini ve dersin öğretim elemanını değerlendirilmesi istenmiştir. Bu çalışmanın ana verisini öğretmen adaylarının dönem sonu değerlendirme yazıları oluşturmakta olup özellikle bilim tarihi dersinde belgesel kullanılması, yansıma raporları ve tartışmalar hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bilim Tarihi, Öğretmen Eğitimi, Genel Kültür

EĞİTİM VE İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELAMANLARININ DERSLERİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEM / TEKNİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ (RİZE ÖRNEKLEMİ)

Osman ALBAYRAK [1], Hüseyin TOLU [1], İbrahim YAHŞİ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bu araştırma öğretmen eğitimi programlarında görev yapan öğretim elamanlarının derslerinde daha çok hangi öğretim yöntem/ teknik kullandıkları, bunları tercih etme nedenlerini betimlemek amacıyla yapılmıştır. Buna bağlı olarak;

Öğretim elamanlarının , öğrenci görüşlerine bağlı olarak derslerinde sık sık kullandıkları yöntem/teknikler görev yaptıkları fakülteye göre farklılık gösteriyor mu?

Öğretim elamanlarının derslerinde sıklıkla kullandıkları yöntem ya da tekniklere yönelik öğrencilerin ne düşündüklerini ortaya çıkartmak, araştırmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

Araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Örneklem grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında RTEÜ Eğitim Fakültesi'nde eğitim gören 124 öğrenci ve yine İlahiyat Fakültesi'nde eğitim gören 135 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler , öğretmen adaylarına sorulan iki açık uçlu soru ile toplanmış, çalışmanın güvenirliğini sağlamak amacıyla bu çalışmayı yürüten iki farklı araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Çalışmada toplanan veriler okul değişkenine göre ayrıştırılarak nitel veri çözümleme tekniklerinden içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Akademisyenlerin yöntem/teknik kullanma alışkanlıkları fakülteler arasında anlamlı farklılık göstermemektedir,

Her iki fakülte de akademisyenlerin sıklıkla sırasıyla düz anlatım, soru-cevap, tartışma ve …… yöntem/teknikleri kullandıkları anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin kullanılan yöntem/tekniklere karşı genelde olumsuz tutum söz konusudur.

Akademisyenlerin derslerinde sıklıkla geleneksel yöntem/teknikleri kullanmaları ve etkinliklerin az olması öğrencilerin öğrenmelerini ve motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediği bu yüzden derslerine karşı ilgisiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf mevcutlarının fazla olması da bir olumsuzluk olarak ortaya çıkmıştır.

Fakültelerde öğrenci merkezli öğretimin yapılması için; sınıf mevcutlarının azaltılması, sınıf oturma düzenlerinin ve fiziki yapılarının farklı yöntem/teknik kullanmaya uygun hale getirilmesi, akademisyenlerin derslerinde çağdaş yöntem/teknikleri kullanma hususunda hizmet içi eğitimlere tabii tutulması bir öneri olarak sunlabilir.

Anahtar Kelimeler : Yöntem , Teknik, Öğrenci Merkezli

İBNİ HALDUN'UN EĞİTİM ANLAYIŞININ DEĞERLER EĞİTİMİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

İlhan TURAN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Değerler, toplumun ulaşmak istediği hedefler, arzu ettiği güzel tutum ve davranışlardır. Değerler; toplumun mevcudiyeti, beraberliği, işleyişi ve devamlılığı için, toplumun neredeyse tamamı tarafından tasdik edilmiş temel kaide ve kurallardır.Değerler bir bakıma bireylerin öteki insanların, toplumsal olguların ve şeylerin değerlerini ölçmede kullandıkları ölçütlerdir. Birey, grup ya da toplum tarafından paylaşılır, ciddiye alınır, coşkularla birlikte bulunur ve öteki nesnelerden soyutlanabilirler (Ulusoy, Arslan 2016). Bu bağlamda nesillerin birlik ve beraberliğini sağlaması onlara yön vermesi için öğretmenlerin değerleri öğretme yöntemi biçimi ve kendi kişisel özellikleri son derece önemlidir.

Tarih,coğrafya, sosyoloji,din ve ekonomi gibi sosyoloji alanında özgün fikirleri olan ve bu fikirleri asırlarca gündemden düşmeyen ve hatta günümüzde de özgünlüğünü koruyan ibni Haldun Mukaddime adlı eserinde eğitim ile ilgili bir takım düşüncelerini öğretmen ve öğrencinin ahlak özellikleri dahil her türlü niteliklerini açıklamıştır.

Biz bu araştırmada, ibni Haldun'un eğitimle ilgili görüşlerini değerler eğitimi bağlamında ele aldık. Araştırma, derleme niteliğinde olup, son yıllarda giderek önem kazanan değer eğitimine eski çağlardan günümüze kadar görüşleri ile hep dikkat çeken İbni Haldun'un görüşlerini sunarak yeni bir bakış açısı oluşturmak amacı ile yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İbni HALDUN, Eğitim, Değerler

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BEŞERİ BİR UNSUR OLARAK KÖPRÜ VE DEĞİRMEN ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

İlhan TURAN [1], Ayşe SEYHAN[1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Beşeri coğrafya insanın doğadaki faaliyetlerini ele alıp inceleyen bir bilimdir. İnsanlar, doğada yaşayan bir varlık olarak sürekli olarak ondan daha iyi yararlanma amacına dönük olarak sürekli bir şekilde değiştirmektedir. Bu değiştirme yerel, ulusal ve uluslararası bir boyutta olabilmektedir.

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının köprüler ve değirmenlerle ilgili görüşleri alınmıştır. Çalışma, TUBİTAK projesi kapsamında öğretmen adayı tarafından yapılan gezi, gözlem ve araştırma sonucunda elde edilen yorumlardan oluşturulmuştur. Rize ve çevresinde yer alan değirmen ve köprülerin özelliklerinden yola çıkan araştırmanın örneklem grubunu ülkemizin çeşitli üniversitelerinden gelen 30 öğrenci olşturmaktadır. Bu bağlamda öğrenciye 8 açık uçlu soru yöneltilerek düşünceleri alınmıştır. Araştırma tamamlanmış olup veriler çözümleme aşamasında olduğundan henüz tamamlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, öğretmen adayı, köprüler, değirmenler

LABORATUVAR ORTAMININ VE UYGULAMALARININ FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nilay KEFELİ [1], Filiz KARA [1]

[1] Milli Eğitm Bakanlığı

Bu araştırma, Fen Bilimleri öğretmenlerinin laboratuvarda yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri, okulların laboratuvar alt yapı ve özellikleri, öğretmenlerin laboratuvara yönelik aldıkları güvenlik önlemlerinin neler olduğunu ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu amaçla araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Samsun iline bağlı 6 ilçede görev yapan toplam 87 Fen Bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin laboratuvarda yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla iki açık uçlu soru, laboratuvarda alınan güvenlik önlemlerini belirlemek amacıyla "laboratuvar güvenlik anketi" ve okulların fen laboratuvarlarının fiziksel alt yapı olanaklarını incelemek amacıyla "laboratuvar alt yapı-donanım anketi" uygulanmıştır. Açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz gerçekleştirilerek, verilen cevaplar belirli temalar altında toplanmış ve sonuçlar frekans değerleri olarak verilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler ise frekans ve yüzde değerleri olarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin malzeme eksikliği, malzemeleri kullanmayı bilmeme, sınıfların kalabalık oluşu, zaman yetersizliği, laboratuvarların fiziksel alt-yapılarını yeterli olmaması gibi birçok konuda sorun yaşadıklarını, ayrıca laboratuvarda güvenliği sağlamak için yeterli önlemleri alamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler, laboratuvar uygulamalarını aktif ve etkili hale getirebilmek için öncelikle laboratuvarın fiziksel koşullarının düzenlenmesi gerektiğini, ders saatlerinin arttırılmasını, ayrı bir laboratuvar dersinin olmasını, uygulamaya dönük laboratuvar föylerinin oluşturulmasını, laboratuvar uygulamaları konusunda öğretmenlere periyodik olarak hizmet içi eğitimlerin uygulamalı olarak verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Fen laboratuvarı, fiziksel olanaklar, öğretmen görüşleri, fen eğitimi.

UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ VE SINIF DIŞI PERFORMNSLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE TESPİTLERİ (RİZE ÖRNEKLEMİ)

Osman ALBAYRAK [1], Vildan ÖNDER [1], Elif Meyra ERGİN [1], Abdulkerim ŞAVLIĞ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Öğretmenlik Uygulamaları dersleri , öğretmen adaylarının üniversite öğrenimleri boyunca öğrendikleri teorik bilgileri pratiğe dönüştürme olanağı sağlayan uygulama faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu dersin yürütülmesinde görev alan pek çok paydaş olsa da , esasen işin odağında ; öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı yer almaktadır. Özellikle bu üçlünün aralarında sürdürdükleri iletişimin gücü , okul uygulamalarının niteliğini oldukça etkilemektedir. Gerek olumlu bir iletişim ortamının oluşması gerekse uygulama faaliyetlerinin verimli geçmesinin başlıca şartı ise paydaşların bir birilerine olan bakış açıları ve tutumları önem taşımaktadır. Bu araştırmada uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının sınıf içi ve sınıf dışı performanslarına yönelik düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylece uygulama sürecinin değerlendirilmesine odaklanılmıştır. Bu nedenle çalışmanın amacı farklı branşlarda uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının sahip oldukları sınıf içi ve sınıf dışı performansları hakkındaki düşüncelerinin neler olduğunu ve adaylardan bu yöndeki beklentilerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma, Rize il merkezinden 5 ve Çayeli ilçe merkezinden 6 olmak üzere toplam 12 uygulama ilk ve ortaokulundan rastgele seçilen 32 farklı branş öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzmanlar tarafından revize edilmiş Yarı Yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Formlarından elde edilen veriler nitel veri tekniklerinden tematik analizle ayrıştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma neticesinde öğretmen adaylarının genel bir bakışla; sınıf içi performans olarak , derse hazırlıklı gelme,öğretim teknolojileri ve materyal kullanma, yöntem-teknik seçimi , soru sorma, öğrenci merkezli faaliyetler yürütme alanlarında genelde başarılı bulunurken , sınıf yönetim becerisi , ani gelişen olaylara karşı çözümler üretme, pasif öğrencileri derse katma, dersi toparlama ve öğrenciyi çıkış alanlarında yetersiz olarak görülmektedir. Adayların sınıf dışı performansları ile ilgili ise adayların genel itibariyle uygulama öğretmenleri tarafından yeterli bulundukları anlaşılmaktadır. Sonuç olarak; Öğretmenlik uygulamalarının verimli geçmesi ve adayların beklenen niteliğe ulaşabilmesi için uygulama öğretmeni, uygulama akademisyeni ve öğretmen adayının son yıllarda uygulamaya sokulan Klinik Danışmanlık Modeli (KDM) esaslarına da bağlı olarak sıkı bir işbirliği içerisinde çalışmaları ve adayı her açıdan geliştiren güçlü, olumlu ve sinerjik bir uygulama ortamının ortaya çıkması daha nitelikli öğretmenlerin yetişmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler : Uygulama Akademisyeni, öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayı, Uygulama öğretmeni , klinik danışmanlık modeli

HAFİF DERECEDE ZİHİNSEL YETERSİZLİĞE SAHİP OLAN ÖĞRENCİLERİN FEN EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Muharrem DAYIOĞLU [1], Ahmet TEKBIYIK [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Zihinsel yetersizliğe sahip öğrenciler için eğitimin amacı, bu bireylerin bağımsız bir şekilde kendi yaşamlarını sürdürmelerini sağlamak ve onların günlük hayatta karşılaşabilecekleri kavramları kazandırmaktadır. Bireysel farklılıkları ne olursa olsun bütün öğrencilerin bilimsel okur-yazarı olarak yetişmesi vizyonuna sahip olan fen bilimleri dersi öğrencilerin tüm bireylerin olduğu gibi zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin de doğal dünyayı anlamlandırması için fırsatlar sunmaktadır. Zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilerin çevrelerindeki olgulara ve olaylara yeni anlamlar yüklediği, günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri anlamlandırdığı sürece fen dersini öğrenmelerinin daha zevkli hale geleceği öngörülmektedir. Bununla birlikte fen bilimleri dersi hafif düzeyde yetersizlik gösteren öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekebilecek çok sayıda unsura sahiptir. Öğrenciler öğretime beş duyu organlarıyla katıldıkları için kalıcı öğrenmeler gerçekleştirirler ve ilgi çekici materyaller olumlu bir öğrenme ortamı oluşturulur.

Son yıllarda hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip bireylerin ve zihinsel eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalarda diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de bir artış söz konusudur. Genellikle hafif düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilere yönelik olarak günlük yaşam becerileri, okuma-yazma ve matematik gibi alanlarda çalışmalar yapılmıştır; fen bilimler eğitimiyle ilgili az sayıda akademik çalışma yapıldığı görülmektedir

Bu konuda özellikle özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi, öğretim sürecinde yaşanan problemlerin tanımlanması açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada hafif derecede zihinsel yetersizliğe sahip olan öğrencilerin fen eğitimleriyle ilgili özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Nitel yaklaşımla, olgubilim deseninde yürütülen çalışmanın katılımcıları 2017-2018 öğretim yılının ikinci döneminde Trabzon ili Of ilçesinde ortaokulların bünyesinde açılmış olan Özel eğitim sınıflarında görev alan 5 özel eğitim öğretmenidir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin 2'si Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, 2'si Sınıf öğretmenliği,1'i İşitme Engelliler Öğretmenliği mezunu olmasına rağmen tümü özel eğitim branşında görev yapmaktadır. Öğretmenlerle özel eğitim sınıflarında yürüttükleri fen bilimleri dersine yönelik görüşlerini almak amacıyla önceden hazırlanmış 7 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşmeler yürütülmüştür. Çalışmada elde edilen görüşler nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Görüşmeler öğretmenlerin izni alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve sonradan yazıya dökülmüştür. Buna göre; toplanan veriler, belirlenen temalar altında özetlenerek sınıflandırılmıştır.

Öğretmenlerin görüşlerine göre hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin fen konularını günlük yaşamda ilişkilendirmekte zorlandıkları, öğrenme ortamında daha fazla çoklu ortam unsuruna yer vermenin, öğrencilerin ilgisini çekebileceği, Maddenin Halleri, İnsan Vücudu, Kuvvet ve Hareket, Dünyamız Gezegenler, Doğal Afetler gibi konuların öğrencilerin ilgisini çektiği ortaya konulmuştur. . Hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere Fen bilimleri konu ve kavramlarını daha iyi kazandırma yollarına yönelik olarak öğretmenlerin, bu öğrencilere için bireysel olarak hazırlanmış deney ve etkinliklere ihtiyaç duydukları ortaya konulmuştur. Öğretmenlerin genel olarak bu etkinlikleri yapmaya gayret ettikleri ancak yeteri kadar verimli olmadıklar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Özel eğitim,Fen eğitimi.Öğretmen görüşleri

MATEMATİKSEL MODELLEME ETKİNLİKLERİNİN DERS İÇİ UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRME TÜRLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Sema ZENGİN [1], Emin AYDIN [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Bu çalışmada 'Matematiksel modelleme etkinlikleri sürecini kapsayan, öğretmenlerin kullanılabilecekleri bir ölçme değerlendirme tasarımı nasıl olmalıdır?'' sorusuna cevap aranmaktadır. Clarke & Lesh'e (2000) göre, geleneksel testler çoğunlukla düşük seviyeli olguların ve becerilerin kullanımını gerektiren kısa cevaplı sorulardan oluşmaktadır. Geleneksel yöntemler ve problem çözme etkinlikleri öğrencilerin problem çözme becerisini geliştirmede yetersiz kalmaktadır (Mousoulides, Christou ve Sriraman, 2006). Oysa değerlendirme, prensipte erişilemeyen karmaşık bir dünya hakkında bir şeyler öğrenmek için doğal bilimler alanında deneyler yapıyormuşuz gibi olmalıdır (Niss, 1993b). Geleneksel sözel problemler, öğrencilerin gerçek hayatta problem çözme becerilerini yeterince geliştirememektedir (Greer, 1997; Schoenfeld, 1992). Standart testlerle, matematiksel modellemede büyük yetenekleri olan öğrenci grupları tanımlanmayabilir (Iversen & Lerson, 2006). Matematiksel modelleme süreçleri, matematiksel becerilerin kazanılmasına ve bu becerilerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Blum ve arkadaşları, 2007). Modelleme etkinliklerinin doğası öğrencilerin problem çözme, düşünme ve model oluşturma süreçlerini ortaya çıkarmaya yöneliktir (Kertil, 2008). Öğretmenler, öğrenci çalışmalarını yorumlamanın zor olmasından dolayı genellikle öğrenci çalışmalarıyla ilgili genel ya da özel geribildirim sağlamazlar, bunun yerine özet değerlendirmeler yapma eğilimindedirler (Cardella, DiefesDux, Oliver, & Verleger, 2009).DiefesDux, Hjalmarson ve Zawojewski (2013)'nin 'Birden fazla uygulanabilir çözümün mümkün olduğu açık uçlu problemler üzerinde öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için bu metinleri kullanma stratejileri daha az tipiktir. Bu nedenle eğitmenlerin göreve özgü biçimlendirici değerlendirme araçları ve stratejileri kullanmaları gerekir. Bu ihtiyacı karşılamak için, öğrencilerin çalışmalarında, tipik olarak hangi modelleri geliştirdiklerini anlamak ve öğrenci modellerinin güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmek gereklidir. Bu tür çalışmaların sonuçları, beklenen öğrenci modellerini tanımlayan ayrıntılı açıklamalar ve açık uçlu otantik problemler üzerinde öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için oldukça etkili ve güvenilir bir biçimlendirme değerlendirme stratejisi sağlamaktadır.'açıklamaları matematiksel modellemede biçimlendirici değerlendirmenin önemini açıkça belirtmektedir.Öğrencilere karmaşık, açık uçlu problem çözme etkinliklerine ilişkin geribildirim sağlamak ve öğrencilerin yanıtlarını değerlendirmek zordur; çünkü öğrenciler, derin ve çok boyutlu öğrenmeye neden olan karmaşık ürünlerin geliştirilmesiyle uğraşmaktadırlar. İlk zorluk, öğrencilerin doğru bir cevapla sınırlı olmaması ve öğretmenlerin, önemli ölçüde farklı ve değişen derecelerde kabul edilebilir olan öğrenci çözümlerinin her birinin ayrı ayrı analiz edilmesi ve geribildirim sunulmasının gerekliliğidir. Buna ek olarak, öğrencilerin bir problemi çözerken geliştirdikleri çok sayıda makul algoritma veya prosedür olduğu için öğretmenler, öğrencilerin problem durumuyla ilgili onlardan daha fazla bilgi sahibi olmaları gerekmekte; onlara yardımcı olmak için kullanacağı geribildirimler tek ve net bir adım içermemektedir.Öğretmen, öğrencilerin çözüm yaklaşımlarını yorumlamalı ve öğrencileri, onların seçtiği yaklaşımlara uygun daha iyi çözümlere doğru yönlendirecek geribildirimleri oluşturmalıdır (DiefesDux, Hjalmarson , Zawojewski, Cardella, 2012).Tasarım tabanlı araştırma, öğrenmeye özgü bazı oluşumların zamanla şekillendirilmesi ve bu oluşumların üzerinde sistematik bir biçimde çalışılarak desteklenip güçlendirilmesini gerektirir (Cobb vd., 2003; Lesh ve Sriraman, 2005).Bu çalışma tasarım tabanlı araştırma bağlamında pilot uygulama ve 4 tasarım döngüsü olarak planlanmış ve uygulanmıştır. Her döngü haftalık olarak uygulanıp, her döngü gelecek döngünün tasarım yenilemesine yardımcı olmuştur.Çalışma ifade edildiği üzere sistematik olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitimin en doğal ortamları olan sınıflarımızda gerçekleştirdiğimiz etkinliklerle tasarlanan bu araştırmada, döngülerden elde edilen verilerle bir tasarım deneyi ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. Araştırma 20172018 öğretim yılında İstanbul ili Ümraniye ilçesinde, sosyoekonomik düzeyleri orta ve ortanın üstünde olan ailelerin çocuklarının devam ettiği 09:0017:00 arasındaki saatlerde eğitimöğretim veren Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel bir kurumdur. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Ümraniye ilçesinde, orta ve yüksek sosyoekonomik düzeyde özel bir okulda öğrenim görmekte olan ve farklı akademik başarı düzeylerindeki 3'ü erkek 6'sı kız, toplam 9 kişilik 8.sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada ölçme aracı olarak DiefesDux, Zawojewski, Hjalmarson ve Cardella (2012)'nın çalışmasında uyguladıkları geri bildirim kodlarından ve değerlendirme rubriğinden yararlanılmıştır.Süreçteki ses kayıtları analiz edilip, geribildirim kod kategorisinde hangisine uyuyor ise o kategoriye dahil edilmiş ve hangi gruba hangi geribildirim kodundan kaç adet ifade edildiği sayısal olarak ortaya çıkarılmış ve biçimsel ve biçimlendirici değerlendirme bağlamında analiz edilmiştir.Daha sonra modelleme etkinliklerinin öğrenci çözüm kağıtları değerlendirme rubriğindeki kategori ve puanlama sistemine göre puanlandırılmış olup özetleyici değerlendirme bağlamında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Matematiksel modelleme, matematiksel modelleme etkinlikleri, matematiksel modellemede ölçme ve değerlendirme

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİNLEME ÜSTBİLİŞ STRATEJİLERİNE İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME: RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yasemin BAKİ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bu araştırmada, Türkçe öğretiminde temel dil becerilerinden biri olan dinleme üstbiliş becerilerine ilişkin stratejilerini kullanımlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubu basit seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Katılımcılar; 2017-2018 akademik yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören toplam 223 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler Okur ve Azizoğlu (2016) tarafından geliştirilen Dinleme Üstbiliş Stratejileri Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Dikkat, planlama-değerlendirme ve problem çözme olmak üzere üç boyuttan oluşan bu ölçme aracıyla Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme üstbiliş stratejilerinin; cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba eğitimi düzeyi, haftalık okunan sayfa sayısı ve yıl içerisinde okunan kitap sayısı değişkenleri açısından manidar düzeyde farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Verilerin analizinde iki değişken arasındaki anlamlılığı test etmek için t testi, ikiden fazla değişken arasındaki anlamlılığı test etmek için de tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme üstbiliş stratejilerinin kullanımının cinsiyet açısından manidar düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi değişkenine göre ölçeğin toplamı ve dikkat boyutunda manidar düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anne eğitim düzeyi açısından öğretmen adaylarının dinleme üstbiliş stratejilerinin benzer olduğu; Baba eğitim düzeyine göre ise öğretmen adaylarının dinleme üstbiliş stratejilerinin sadece dikkat boyutunda manidar düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Haftalık okunan sayfa sayısı değişkeni açısından öğretmen adaylarının dinleme üstbiliş stratejilerinin benzer olduğu, yıl içerisinde okunan kitap sayısı değişkeni açısından ise problem çözme boyutunda 10 ve üzeri kitap okuyanların daha az okuyanlara göre manidar düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Türkçe öğretmeni adayları, dinleme, üstbiliş.

BİLİM VE TOPLUM PROGRAMLARI MÜDÜRLÜĞÜ DESTEK PROGRAMLARI KAPSAMINDA HEDEF KİTLESİ "ÖĞRETMENLER" OLAN TÜBİTAK 4005- YENİLİKÇİ EĞİTİM UYGULAMALARI PROJELERİNİN İNCELENMESİ

Mustafa ORHAN [1], Ahmet ATAÇ [2], Gülenaz SELÇUK [2]

[1] Tübitak Bilim ve Toplum Programları Müdürlüğü

[2] Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Bilim ve Toplum Programları Müdürlüğü; ülkemizde ***«Bilim Kültürü»*** oluşturabilmek amacıyla; bilim ve toplum alanında yeni destek programları geliştirme, mevcut destek programlarını yürütmek ve koordine etme, bilim ve toplum alanında ulusal ve uluslararası işbirlikleri geliştirme, topluma yönelik bilimsel etkinlikler düzenleme faaliyetlerini yürütmektedir. Bilim ve Toplum Programları Müdürlüğü Destek Programları; 4004 - Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları, 4005 - Yenilikçi Eğitim Uygulamaları, 4006 - TÜBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı, 4007-TÜBİTAK Bilim Şenlikleri Destekleme Programı kategorilerinde proje çağrı programları uygulamaktadır. TÜBİTAK 4005 - Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Destekleme Programı; katılımcılara kendi branşlarında eğitim ve öğretime özgü yenilikçi yaklaşım, strateji, yöntem ve tekniklerin etkileşimli olarak kazandırılmasını, kullanılmasını ve yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır. Bu çağrının kapsamı; "*Çağrı Alanları (Doğa Bilimleri, Mühendislik ve Teknoloji Alanları, Tıbbi Bilimler, Tarımsal Bilimler, Sosyal ve Beşeri Bilimler)"* başlığı altında belirtilen alanlarda olmak üzere katılımcılara kendi branşlarına yönelik olarak öğrencilerde ilgi ve merak uyandırmak, olumlu tutum geliştirmek, öğrencilerinin motivasyonlarını artırmak ve öğrenmelerini sağlamak için gerekli bilgi ve becerileri yenilikçi yaklaşımlar aracılığıyla kazandıran etkileşimli faaliyetlerdir. TÜBİTAK 4005- Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Destekleme Programında proje önerisi, hedef kitlenin yaş grupları ve eğitim seviyeleri dikkate alınarak; *"artırılmış gerçeklik uygulamaları, deneysel uygulamalar, e-öğrenme uygulamaları, gözlem, hesaplamalı bilim uygulamaları, içeriği oyunlar yoluyla kazandırılan etkinlikler, içeriği sanatsal faaliyetlerle kazandırılan etkinlikler, işbirlikli grup çalışmaları, mobil uygulamalar, oyun tabanlı uygulamalar, ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, saha çalışmaları, spor etkinlikleri"* yöntem veya etkinlik türlerinin bir ya da birkaçını içermelidir. Projenin hedef kitlesi; *"Lisansüstü öğrenciler, üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları, bir kurum / kuruluşta çalışan (asil veya stajyer) kadrolu öğretmenler ve bilim merkezleri çalışanları"* grupların en az birden oluşmalıdır.

Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Toplum Programları Müdürlüğü Destek Programları Kapsamında hedef kitlesi ***"öğretmenler"***olan TÜBİTAK 4005 - Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Projelerini incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. TÜBİTAK 4005 - Yenilikçi Eğitim Uygulamaları çağrı programı kapsamında hedef kitlesi ***"öğretmenler"*** olan 2013-2018 yılları arasında gerçekleştirilen/gerçekleştirilecek olan projeler çalışmaya dahil edilmiştir. Hedef kitlesi "öğretmenler" olan projeleri incelemek üzere araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına yönelik bir *"TÜBİTAK 4005 - Yenilikçi Eğitim Uygulamaları İnceleme Formu"* geliştirilmiştir. İnceleme formuna *Bilim ve Toplum Projeleri Destekleme Programı Proje Öneri Formunda* yer alan bilgiler yazılmıştır. Bu bağlamda TÜBİTAK 4005 - Yenilikçi Eğitim Uygulamaları çağrı programında yer alan projeler; "*projenin yürütüldüğü kurum/kuruluşlara, yıllara, proje yürütücüsünün ve araştırmacı/uzman unvanına, hedef kitlesine, gerçekleşecek etkinlik sayısına, toplam proje süresine, proje için talep edilen destek miktarına (TL), etkinlikte kullanılacak yöntem ve tekniklere, ölçme değerlendirme araçlarına, anahtar kelimelere, konaklamalı/konaklamasız gün ve referans alınan proje sayısına, "* göre genel değerlendirmeleri yapılmıştır. Veri analizi süreci devam etmekte olup nihai sonuçlar kongrede frekans tabloları ve grafikler üzerinde gösterilerek sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Bilim ve Toplum Programları Müdürlüğü Destek Programları, TÜBİTAK, Öğretmenler, TÜBİTAK 4005-Yenilikçi Eğitim Uygulamaları.

FİZİK ÖĞRETMENLERİNİN NÜKLEER ENERJİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Mehmet Kürşad DURU [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Bilim-toplum-teknoloji ve çevre ilişkisi üzerine bazı konularda tartışmaların olduğu bilinmektedir. Bilimsel ve sosyal boyutu olan belirsizlik arzeden tartışmalı konuları sosyobilimsel konular olarak tanımlanmaktadır. Bilimsel ve sosyal yönüyle tartışılan problem ve ikilemler net bir cevabı olmayan, açık uçlu konulardır. Medyada da sıklıkla gündeme taşınan bu konularda toplumun her kesiminden insanların belirli görüşleri olmaktadır. Diğer yandan bu tür konular üzerine tartışma; fikir ifade etme ve savunma, karşıt fikirlere saygı duyma ve karşıt argümanlar geliştirme gibi 21. yüzyıl becerileri olarak da ifade edilen kritik düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, sosyal, toplumsal, çevre farkındalığı gibi yeterlik ve becerilerin de önemini ön plana çıkarmaktadır. Yapılan araştırmalarda sosyobilimsel konuların eğitim öğretim amaçlı kullanımının, öğretme ve öğrenme sürecinin etkililiğini artırmasının yanında karar verme, bilimin doğasını anlama, eleştirel düşünme ve sorgulama gibi üst düzey becerilerin gelişimine olumlu etkileri olduğu ortaya konmuştur. Bu noktada öğrenme öğretme sürecinde oldukça önemli bir role sahip olan öğretmenin de bu konularda bilgi, görüş ve düşünceleri de önemlidir. Öğretmen sınıf ortamına taşıyacağı bu tür tartışmalı konular hakkında birikimli olmalıdır. Bu nedenle çalışma fizik öğretmenlerinin sosyobilimsel bir konu olan nükleer enerji ile ilgili görüşlerini tespit etmek amacıyla yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün "Öğretmenlerimizle 2023 Projesi" kapsamında ana çalışma eğitici eğitimlerine katılan farklı illerden 66 fizik öğretmeni ile argümantasyon temelli bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere nükleer enerji kullanımı ile ilgili görüşleri yazılı olarak sorulmuş ve yazılı medyada yer almış nükleer enerji kullanımının avantaj olduğunu savunan bir olumlu, dezavantaj olduğunu savunan bir de olumsuz gazete haberi verilmiştir. Öğretmenlerden nükleer enerjinin avantaj ve dezavantaj olma iddialarını gazete haberlerine göre veri, kanıt ve delil ortaya koyup gerekçelendirerek yarı yapılandırılmış argümantasyon çalışma kağıdına yazmaları istenmiştir. Çalışma verilerin çözümleme aşamasındadır. Elde edilen döküman içerik analizine tabi tutularak sonuç ve öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Fizik Öğretmenleri, Nükleer Enerji

ÇAĞDAŞ DÖNEMDE AZERBAYCAN'İN ANAOKUL VE ORTAOKUL (LİSE) EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ REFORMLARININ SOSYOLOJİK ANALİZİ

Yagut ALİYEVA [1], Sevinç ALİYEVA [1]

[1] Bakü Devlet Üniveristesi

Azerbaycan'da eğitim alanında yapılan reformların yoğunlaşması ve optimizasyonu objektif bir gereklilik olarak yaşadığımız yüzyılın özellikle 80'lerin sonları 90'ların başlarından itibaren aktifleşmiş durumdadır. Eğitimin yeni yapısı, yönetimi ve içeriğinin geliştrilmesi noktasında arayışlar halen devam etmektedir. Dünya genelinde olduğu gibi Azerbaycan'da da hayatın her alanında gerçekleştirilenlerin yanı sıra mevcut eğitim sisteminde gerekli reformların yapılmasını zorunlu kılmıştır. Sovyetler Birliği sonrasında eğitim alanında da sürecin kendi özgürlüğü oluşmuş olmakla birlikte bu durum piyasa ekonomisine geçiş, küreselleşme, küresel topluluk, entegrasyon kavramlarıyla yakından ilişkilidir.Ayrıca, bilim adamlarına göre, eğitim ve sosyalleşme sorunları ile kalkınma etkinliği ilerleyen zamanlarda daha da önem kazanacaktır ki, herhangi bir devlet ekonomik krizden çıktıktan sonra, üretim sorunlarının teknik modernizasyon standardı, ulusal ekonomik ve benzeri kavramlar daha ön plana çıkacaktır.

Zira eğitim sisteminin yeni çalışma rejimine geçişi, eğitimin niteliği, içeriği, yapısı ve fonksiyonlarının biçimlerini kökten değiştirmektedir. Bu noktada bizim düşüncemiz, eğitim alanında reformlar gerçekleştirilirken başlangıç noktasının anaokul eğitim kurumlarından itibaren alınması yönündedir, çünkü çocuklarda kişiliğin sosyalleşmesi açısından eğitimin bu kademesi önemli bir rol oynamaktadır. Öte yandan, maalesef ülkemizde şimdilik bu hususun göz ardı edilmekte olduğunu da (Sovyet döneminde olduğu gibi) belirtmemiz gerekmektedir. Çocuğun terbiye ve eğitiminde bu erken aşamada toplumun en büyük kaybı yaşadığı düşünülmektedir.Eğitim alanındaki sosyal politikaların bu konuya yoğunlaşması ve okul öncesi eğitimin; genel eğitimin bir parçası olarak görülmesi bir zorunluluktur. Çünkü bilim insanları tarafından; çocukların evde, okul öncesindeki eğitimi çok iyi bir ortamda gerçekleştirilse bile (ebeveynleri, yakın akrabaları ve diğerlerince), devlet kurumları ve özel anaokul eğitim kurumlarındaki gibi verimli sayılmamaktadır. Bu bağlamda, anaokul eğitimine minimum devlet talepleriyle çevik programların hazırlanması ve bu alanda reformların hayata geçirilmesi başlangıç noktası sayılabilecektir.Tüm ülkelerin eğitim sisteminlerinde olduğu üzere, ortaokula (lise) kademesinin ise daha sonraki aşamalar içerisinde en önemli ve gerekli olanı şeklinde değerlendirildiği görülmektedir. Ortaokul (lise) eğitiminin organizasyonuyla, çocukların gelişimi çok büyük oranda belirlenmektedir. Sivil toplumun teşekkülü ortamında eğitimin amacı çocuğa artık tanınmış, tekrarlanan durumların üstesinden gelebilmenin yanı sıra, ona bu süreçte bağımsız düşünmeyi ve bağımsız karar almayı öğretebilmektir.Çalışmada ana kaynaklar Azeri ve yabancı bilim insanlarının eserleridir. Monografik yayınlar, basın, devlet istatistikleri ve gayri resmi kaynaklar değerlendirilmiştir. Çalışmanın çeşitli aşamalarında bilimsel anlayışın temel teknikleri dahil sistemli analiz ve sentez yöntemleri kullanılmıştır. 2000-2018 yıllarında yapılan somut sosyolojik araştırma malzemeleri analiz edilmiştir. Kullanılan sosyolojik yöntemler arasında anket, gözlem ve belgesel analiz sayılabilir. Hâlihazırda Azerbaycan da uygulanmakta olan mevcut eğitim sistemi, demokrasideki gelişmelere paralel olarak yenilenmektedir. Bu yenilenme, Ülkenin eğitim sistemindeki demokratikleşmeye yönelik içeriğin, uygulamada nasıl yapılacağına ilişkin yol ve yöntemlerin gösterilmesini de gerekli kılmaktadır. Eğitim sisteminin demokratikleştirilmesinin yöntemlerinden biri de eğitim kurum ve kuruluşlarının yönetiminde, eğitim programlarının düzenlenmesinde, merkeziyetçilikten vaz geçilmesidir. Bu durum, Eğitim sisteminde yer alan organların bazı görevlerinin yerel organlara devredilmesi anlamına gelmektedir. Böylece eğitim kurum ve kuruluşlarının idare edilmesinde, kararların kabul edilmesinde daha çok insanın katılımı sağlanmış olacaktır. Bütün Dünya da olduğu gibi, Azerbaycan eğitim sisteminin modernleştirilmesi sürecinde, insanı merkeze alan (hümanist), insan ve toplum sevgisini ön plana çıkaran (hümanitarist) ve evrensel değerlere önem veren (beynelminel) bazı eğilimlerin ön plana çıktığı gözlenmektedir. Eğitim sürecinde Hümanistleşme; eğitimin içeriğine hümanist değerlerin dâhil edilmesi demektir. Yani eğitimi öyle bir sürece çevirmek gerekiyor ki; bireylerin gelişim sürecinde eğitim, onların evrensel değerlerle donanmış, manevi yönlerini de ihmal etmeyen, yabancılaşma sorununu ortadan kaldıran ahenkli bir yapıya bürünsün. Eğitim sürecinde Hümaniterleştirme; insan medeniyetinin yarattığı kültüre ait maddi ve manevi unsurların bireyin kişiliğinde toplanması anlamına gelmektedir. Buradan hareketle şöyle bir sonuca ulaşabiliriz: Sovyet eğitim sisteminde, toplumsal değişikliklerin ana kaynağı olarak, toplumsal gelişim ve değişimleri açıklayan, Sosyal-insani (humaniter) bilgiye yeteri kadar yer ayrıldığı görülmektedir. Eğitimin evrenselleşmesi ise; öğretim programlarının içeriğinin değiştirilmesinde, uluslararası bilgi değişimini ve uluslararası işbirliğini gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim sistemi, anaokul, ortaokul, anlamlı reformlar, küreselleşme

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜZE EĞİTİMİ KONUSUNDAKİ ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ GELİŞTİRİLMESİ

İrfan Nihan DEMİREL [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimi konusundaki öz yeterlik inançlarının geliştirilmesidir. Araştırma deneme öncesi modellerden tek grup öntest-sontest modeline göre yapılandırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve sanat ve estetik dersini alan toplam 32 sosyal bilgiler ikinci sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada sosyal bilgiler dersi öğretim programı kapsamında kültür ve miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilen kazanımlar, sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik ve uygulama çalışmaları ile bütünleştirilmiştir. Bu kapsamda yapılan uygulama 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde öğretmen adaylarına teorik ve uygulama olmak üzere müze eğitimi uygulamaları ve farklı sanatsal etkinliklerle desteklenen 30 ders saatine uyarlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Uslu ve Yeşilbursa (2014) tarafından geliştirilen müze eğitimine ilişkin öz yeterlik inancı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek toplam 235 öğretmen adayına uygulanarak, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yeniden yapılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda toplam varyansın %43,043'ünü açıklayan ve ölçeğin orijinal formunda olduğu gibi 24 madde ve tek faktörden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Elde edilen veriler ilişkili örneklemler için t testi kullanılarak analiz edilmiş ve öğretmen adaylarının eğitim öncesi ve sonrasında müze eğitimi öz yeterlik inançlarına ilişkin ölçekten aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının son testte müze eğitimine ilişkin öz yeterlik inançlarının ön teste göre daha yüksek olduğunu ve söz konusu değişkenlerin ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Dolayısıyla da verilen eğitim öncesinde öğretmen adaylarının müze eğitimine ilişkin olarak kendilerini kısmen yeterli olarak değerlendirdikleri belirlenmiştir. Ancak verilen eğitim sonrasında öğretmen adaylarının müze eğitimi konusunda kültürlerarası ilişki kurabilme, disiplinler arası yöntem ve teknikleri kullanabilme, drama, resim çizme, metin yazma, sunu gibi sınıf içi etkinlikler düzenleyerek öğrencilere daha iyi bir öğrenme ortamı oluşturabilme gibi konularda öz yeterlik inançlarının arttığı ve kendilerini yeterliyim puan aralığında değerlendirdikleri görülmüştür. Bu doğrultuda araştırma, sosyal bilgiler dersinde okul dışı ortamlardan yararlanılarak, farklı sanatsal yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilen etkinliklerin, öğretmen adaylarının müze eğitimi konusundaki öz yeterlik inançlarını olumlu yönde etkilediği sonucunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular ışığında eğitimde kültürel mirasın aktarılmasına yönelik olarak müze eğitimi uygulamalarının, sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan kazanımlarla ilişkilendirilmesi ve bu kazanımların eğitimde etkililiği sağlayacak farklı sanatsal uygulamalar ile desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Müze eğitimi, sosyal bilgiler öğretmen adayları, öz yeterlik

AKREDİTE EDİLEN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRETMEN ADAYLARINA GÖRE AKREDİTASYON: ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Elvan GÜNEL [1], Handan DEVECİ [1], Hatice TÜRE [1]

[1] Anadolu Üniversitesi

Bir ülkenin gereksinim duyduğu nitelik ve nicelikteki insan gücünü yetiştirmek nitelikli bir eğitim sistemi ile, nitelikli bir eğitim sisteminin oluşması da nitelikli öğretmenlerle olanaklı görülmektedir. Günümüzde çeşitli öğrenim basamaklarında ve öğretmenlik alanlarında görev yapan her öğretmenin, nitelikli bir hizmet öncesi eğitim sürecinden geçmesi, görev süresince gelişimini devam ettirmesi ve mesleğinde uzman bir kişi olması beklenmektedir. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik olarak yetiştirilmelerinde en önemli rolü öğretmen eğitimi programları üstlenmektedir. Eğitim hedeflerinin gerçekleşebilmesinde en önemli koşullarından biri, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerinde kişisel ve mesleki çeşitli bilgi, beceri ve tutumlarla donanık olarak yetiştirilecek ortamların sağlanmasıdır. Öğretmen eğitim programlarında yaşanılan sorunları belirlemek ileriye dönük önlemler almak, öğretmenlerin niteliğini artırmak bakımından önemlidir. Türkiye'de EPDAD (Eğitim Fakülteleri Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği) , niteliği garanti altına alan ve örgün eğitimde öğrenci öğrenmesini güçlendirmek amacıyla sürekli gelişimi destekleyen kanıt temelli akreditasyon yoluyla öğretmen yetiştirmede mükemmeliyeti geliştirmek amacıyla 2012 yılında kurulmuş bir dış değerlendirme kurumudur.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı sosyal bilgiler öğretmeninin bir toplumdaki öneminin bilinciyle 1997 yılından itibaren etkili vatandaş yetiştirmek üzere genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi ve alan bilgisi bakımından donanımlı öğretmen adayları yetiştirme çabasını EPDAD aracılığı ile değerlendirmek istemiştir. Bu amaçla Eğitim Fakültesi Dekanlığınca 15 Nisan 2014 günü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı için 2016-2017 Dönemi Eğitim Fakülteleri Lisans Programları Değerlendirme Başvuru Formu doldurularak akreditasyon başvurusu yapılmıştır. Akreditasyon ön başvusunun kabulünden sonra ekler hariç 288 sayfalık bir özdeğerlendirme raporu hazırlanarak rapor 07.10.2016 tarihinde EPDAD'ın mail adresine gönderilmiştir.

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı, 1998 öğretim yılında ilköğretim ikinci basamakta görev yapacak Sosyal Bilgiler öğretmenlerini yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Program, 1998-1999 öğretim yılından başlayarak öğrenci almaya başlamıştır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı, 2015- 2016 öğretim yılının sonuna kadar İlköğretim Bölüm Başkanlığı, Sosyal Bilgiler Eğitimi anabilim dalı altında eğitim-öğretime devam etmiştir. Ancak, Yüksek Öğretim Kurulu'nun 17.06.2016 tarihinde "Eğitim – Eğitim Bilimleri Fakülteleri Yeni Yapısı" başlıklı ve 75850160-101.03.01-36826 sayılı kararı ile Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölüm Başkanlığı'na bağlı bir anabilim dalı olmuştur. Daha sonra bölümün adı Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi olarak değiştirilmiştir. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programına 8-9 Mayıs tarihleri arasında değerlendirme ziyaretinde bulunulmuş, değerlendirme sonunda Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı 06.07.2018- 06.07.2020 tarihleri arasında geçerli olmak üzere 2 yıl süre ile akredite edilmiştir.

Bu araştırmada akreditasyon değerlendirme sürecine katılmış öğretmen adaylarının akreditasyon sürecine ilişkin deneyimlerini ve akreditasyon sürecini nasıl algılandıklarını anlamak amaçlanmıştır.

Araştırmada akreditasyon olgusu ile ilgili bilgiler elde etmek için sürece katılan öğrencilerin deneyimlerinden yararlanılarak, çalışma nitel araştırma desenlerinden biri olan "*olgu bilim*" deseni işe koşulacaktır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılı güz döneminde gerçekleştirilecektir. Bu devam eden araştırma kapsamında akreditasyon sürecine katılmış 10 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile bireysel yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilecektir. Elde edilen verilerin tümevarımsal analiz yoluyla çözümlenmesi süreci sonucunda araştırma bulguları sunularak, bulgular doğrultusunda öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Akreditasyon, Öğretmen Eğitimi, Sosyal Bilgiler

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE KALİTE VE AKREDİTASYON: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Ayşe BERRE DURMUŞ [1], Arif YILMAZ [1]

[1] Hacettepe Üniversitesi

Erken çocukluk eğitimin niteliği çocukta öğrenmeyi ve öğrenmeye istekli olmayı arttırarak onun tüm yaşantısında başarılı olmasını sağlamaktır. Alanyazında çocukların gelişiminde kalıcı bilişsel ve sosyal faydalar sağlamanın yolu erken çocukluk eğitimiyle ilişkilendirilmektedir. Yüksek kaliteli erken çocukluk eğitim hizmetleri sağlanmasının çocuklar, aileler, çalışanlar ve topluluklar, açıkçası tüm halkın faydasına olacağı ifade edilerek yüksek kaliteli erken çocukluk eğitimin gelişimsel süreçleri olumlu yönde desteklediği düşük kalite erken çocukluk eğitimin ise gelişimsel süreçleri desteklemesine yönelik etkisinin bulunmadığı ifade edilmektedir.

Erken çocukluk eğitiminde kalite birçok paydaş tarafından farklı boyutlarda değerlendirilmektedir.Yüksek kaliteli erken çocukluk eğitimin çocuğun daha sonraki yaşantısında ihtiyaç duyacağı tüm beceri alanlarını destekleme gücü olduğu ifade edilir. Bu bağlamda kaliteyi etkileyen temel bileşenler süreç ve yapısal olmak üzere alanyazında genel olarak iki başlık altında verilmektedir. Yapısal kalite daha alt boyutta, öğrenme niteliği, fiziki ortam, çocuk sayısı, öğretmen-çocuk oranı vb. boyutları kapsarken süreç kalitesi çocuk-öğretmen iletişimi, çocuk-çocuk iletişimi, eğitim programı çocuk merkezli etkinlikler vb. alt boyutları kapsamaktadır. Erken çocukluk eğitiminde kaliteyi arttırmak ve bu standartların alana uygulanmasını sağlamak için akreditasyon sistemleri birçok ülkede oluşturulmuş ve bu standartların alana uygulanmasını sağlamak için akreditasyon sistemleri geliştirilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde eyaletlerin kullandığı "Kalite Dereceleme ve Geliştirme Sistemi, QRIS ve Avustralya'da Çocuk Eğitim ve Bakım Kalite Ajansı erken çocukluk kalitesinin tabanda uygulanmasının takibini yapmaktadır.Yurtdışında akreditasyon sisteminin kullanıldığı birçok kurumda akreditasyon sisteminin kullanılmadığı kurumlarla kıyaslandığında eğitimde daha kaliteli sonuçlar elde ettiği alanyazında belirtilmektedir. Türkiye'de erken çocukluk alanında son yıllarda yapılan yatırımlar yaygınlaşmayı sağlamak ve erken çocukluk hizmetlerinde erişimi arttırmayı hedeflemiştir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı'nın son strateji belgesi, erken çocukluk eğitiminde niteliği artırmaya yönelik hedeflere işaret etmektedir. Bu bağlamda tabanda niteliğin artırılması için erken çocukluk eğitiminde akreditasyon sisteminin oluşturulması önem taşımaktadır.Erken çocukluk eğitimi merkezlerini kalitesinin, çocukların çocuk refahı sistemindeki gelişim ve erken akademik sonuçlarını etkileyip etkilemediğini incelemek için ülkemizde yapılan çalışmalar oldukça yetersizdir. Erken çocukluk eğitiminde kalite konusunu içeren çalışmalar çoğunlukla eğitim kurumlarının gözlemlenebilen kalite ölçütlerinin değerlendirilmesini kapsamaktadır. Bu çalışmalar ile Türkiye'deki erken çocukluk eğitiminin kalitesinin çocuklardaki bilişsel sosya-duygusal, dil ve motor gelişim alanlarının doğrusal ilişkiye sahip olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca ülke genelindeki okul öncesi eğitim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen temel kalite standartlarına erişmekte zorlandığı okul öncesi eğitim kurumlarının genelde orta seviyeye sahip olduğu değerlendirilmektedir.Bu çalışma ile Türkiye ölçeğinde gerçekleştirilen erken çocukluk eğitiminde kalite içerikli çalışmaların analizi ve bir akreditasyon sisteminin önemine yönelik değerlendirme çalışması yapılmıştır.Bu çalışma betimsel türde bir çalışmadır. Alanyazın taraması ile yapılan bu çalışma Türkiye ölçeğinde erken çocukluk eğitiminde kalite konusunu içeren son 10 yılda yayımlanmış akademik çalışmaları içermektedir. Çalışmalara erişmek için YÖK tez veri tabanı, Ulakbim Sosyal Bilimler Veri Tabanı ve Google Akademik kullanılmıştır. Yayınlara erişmek için "erken çocukluk eğitimi ve kalite", "okul öncesi eğitim ve kalite", "erken çocukluk eğitimi ve akreditasyon" ve " okul öncesi eğitim ve akreditasyon" ifadeleri kullanılmıştır. Erişilen çalışmalar Türkiye'de erken çocukluk eğitiminde akreditasyon konusunu içeren yayının bulunması ile ilgili eksikliği ifade eden önemli bir göstergedir.Çalışmada ele alınan yayınların örneklemi kullanıldıkları ölçme araçları, bulguları ve sonuçları bu araştırmanın bulgularını oluşturmaktadır. Akademik makaleler ve tezler küçük ölçeklerle ele alınan erken çocukluk eğitim kurumlarının çoğunlukla süreç ve yaousal kalite ölçütlerini değerlendirmekte ve bu kurumlarda eğitim gören çocukların bilişsel, soya-duygusal, dil ve motor becerileri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Raporlarda ise Türkiye'deki genel dinamiği görebilmek için erken çocukluk eğitiminde kalite koşullarını incelemekte ve daha geniş perspektiften resim sunabilmektedir.

Bu çalışmada okul öncesi eğitimin çocukların daha sonraki hayatlarına etkisini belirleyen en önemli üst başlıklardan biri olan kalite ölçütünün değişkenleri tartışılmış ve bu değişkenleri tüketicileri ilişkilendiren yönüyle sınıflandırılması ve göstergelerin belirlenmesinin önemi üzerine durulmuştur. Türkiye'nin koşullarına uygun, erişebilir ve sürdürülebilir standartlarda yüksek kaliteli erken çocukluk eğitimine olan ihtiyacı ve bu sürecin yönetilmesi için ihtiyaç duyduğu akreditasyon yönteminin önemi tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Eken çocukluk eğitimi, akreditasyon, kalite

ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI UYGULAYAN OKULLARDA OTORİZASYON SÜRECİ VE DIŞ DEĞERLENDİRME

Seval NACİ [1], Cemil ÖZTÜRK [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Dünya üzerinde birçok alanda yaşanan gelişmelere bağlı olarak insan ihtiyaçlarının karşılanması konusunda sağlanan hizmetler ve üretilen ürünler de değişmekte ve gelişim göstermektedir. Bu değişim ve gelişmelere bağlı olarak artan ürün ve hizmet çeşitliliği markalaşmayı ve rekabeti beraberinde getirmektedir. Üretim yapan kurum ve kuruluşları etkisi altına alan rekabet ve yarış, eğitim kurumlarını da etkilemektedir. Daha kaliteli ve nitelikli eğitim hizmeti sunabilme kaygısı eğitim kurumları arasında rekabetin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu gelişmelere paralel olarak bazı eğitim kurumları akreditasyon sürecine dâhil olarak kalitelerini belgelendirme yoluna girmiştir.

Türk Dil Kurumuna göre akreditasyon (accreditation) "denklik" ; otorizasyon (autorisation) ise "yetkilendirim" anlamı taşımaktadır. Akreditasyon, öğretim kurumlarının veya uygulanan öğretim programlarının hem kurumların kendisi tarafından hem de yetkili akreditasyon kurumları tarafından performans standartları yönünden değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Akreditasyon eğitim kurumunun ya da öğretim programının önceden belirlenen standartlara uygun olduğunu ve buna bağlı olarak oluşan beklentileri karşılayabileceğini garanti etmektedir. Böylece bu kurumlarda eğitim öğretimin kalitesi ve niteliği artmakta ve sürekli güncellenmektedir.

Eğitim kurumları, öğrenciye belirli hedef ve davranışları kazandırmak ve geliştirmek, eğitim öğretimin niteliğini ve kalitesini artırmak adına kendi ülkelerinin ulusal eğitim öğretim programlarının yanında uluslararası geçerliğe sahip farklı eğitim öğretim programlarından da faydalanmaktadır. Birçok ülkenin kendi öğretim programlarına entegre ederek uyguladığı Uluslararası Bakalorya Programları bunlar arasında yer almaktadır. Ülkemizde de birçok okulda farklı bakalorya programları uygulanmaktadır. Maalesef bugüne değin bu uygulamalar hakkında çok az araştırma yapılmıştır.

Bu araştırmanın amacı, bir eğitim programı olarak Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programı (IB MYP)'nın temel boyutlarını ve otorizasyon sürecini açıklamak, kalite güvencesi açısından değerlendirmektir. Bu çerçevede şu sorulara cevap aranacaktır: (1) Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programını (IB MYP) eğitim programının temel bileşenleri açından özellikleri nelerdir? (2) Okulların IB MYP yetkilendirme süreci nedir? (3) Bu uygulamalar kalite güvencesi faaliyetleri bağlamında nasıl değerlendirilebilir? Bu sorulara yanıt olarak elde edilecek bulguların alanyazına katkı yapacağı açıktır.

Nitel araştırma desenine göre yapılandırılan araştırmada doküman incelemesi ve gözlem yöntemleri kullanılmıştır. Doküman incelemesi çerçevesinde Uluslararası Bakalorya Programları Organizasyonu tarafından yayınlanan resmi belgeler ile bu yıl otorizasyon sürecinden geçecek bir özel okulun hazırlık dokümanları irdelenmiştir. Ayrıca araştırmacılardan biri öğretmen olarak görev yaptığı otorizasyon sürecini bizzat gözlemlemiştir.

Uluslararası Bakalorya Programları Organizasyonuna (2014) göre Uluslararası Bakalorya Programları, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan öğrencilerin kendilerinden farklı dil, din, ırk, kültürlere, yaşam standartlarına sahip insanların da kendi doğrularına sahip olabileceklerini anlayan, etkin, sevecen ve yaşam boyu öğrenmeyi savunan bireyler olarak yetişmeleri konusunda teşvik etmektedir.

Çalışma sonucuna göre okulların yetkilendirme sürecine başvurabilmek için öncelikle IB Organizasyonunca hazırlanan bilgi formunu doldurmaları gerekmektedir. Ardından resmi olarak adaylık statüsüne başvuracak okullar ilgili belgelerle birlikte çevrimiçi başvuru formunu göndermekte ve IB'den adaylık başvurusu için geri bildirim almaktadır. Adaylık aşamasına kabul edilen okullar "danışmanlık süreci, yetkilendirme talebi, doğrulama ziyareti" nden oluşan üç aşamaya tabi olmaktadır. Bu aşamalardan sonra yetkilendirmeye dair IB kararı verilmektedir. IB Programı uygulama yetkisini alan okullardan 3-4 yıl sonra bir öz değerlendirme yapmaları istenmekte ve okullar her 5 yılda bir IB yetkililerince ziyaret edilmektedir. Bu şekilde özetlenen otorizasyon süreci ile akreditasyon amacıyla yapılacak dış değerlendirme süreçleri arasında büyük bir benzerlik olduğu söylenebilir. Ayrıca ikisinin amaçları arasında da önemli benzerliklerin bulunması dikkate değerdir.

Anahtar Kelimeler : bakalorya, akreditasyon, otorizasyon

ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI UYGULAYAN OKULLARDA OTORİZASYON SÜRECİ

Seval NACİ [1], Cemil ÖZTÜRK [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Dünya üzerinde birçok alanda yaşanan gelişmelere bağlı olarak insan ihtiyaçlarının karşılanması konusunda sağlanan hizmetler ve üretilen ürünler de değişmekte ve gelişim göstermektedir. Bu değişim ve gelişmelere bağlı olarak artan ürün ve hizmet çeşitliliği markalaşmayı ve rekabeti beraberinde getirmektedir. Üretim yapan kurum ve kuruluşları etkisi altına alan rekabet ve yarış, eğitim kurumlarını da etkilemektedir. Daha kaliteli ve nitelikli eğitim hizmeti sunabilme kaygısı eğitim kurumları arasında rekabetin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu gelişmelere paralel olarak bazı eğitim kurumları akreditasyon sürecine dâhil olarak kalitelerini belgelendirme yoluna girmiştir (Hesapçıoğlu, 2006).

Türk Dil Kurumuna göre akreditasyon (accreditation) "denklik" ; otorizasyon (autorisation) ise "yetkilendirim" anlamı taşımaktadır. Akreditasyon, öğretim kurumlarının veya uygulanan öğretim programlarının hem kurumların kendisi tarafından hem de yetkili akreditasyon kurumları tarafından performans standartları yönünden değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır (Aktan ve Gencel, 2010). Akreditasyon eğitim kurumunun ya da öğretim programının önceden belirlenen standartlara uygun olduğunu ve buna bağlı olarak oluşan beklentileri karşılayabileceğini garanti etmektedir. Böylece bu kurumlarda eğitim öğretimin kalitesi ve niteliği artmakta ve sürekli güncellenmektedir.

Eğitim kurumları, öğrenciye belirli hedef ve davranışları kazandırmak ve geliştirmek, eğitim öğretimin niteliğini ve kalitesini artırmak adına kendi ülkelerinin ulusal eğitim öğretim programlarının yanında uluslararası geçerliğe sahip farklı eğitim öğretim programlarından da faydalanmaktadır. Birçok ülkenin kendi öğretim programlarına entegre ederek uyguladığı Uluslararası Bakalorya Programları bunlar arasında yer almaktadır. Ülkemizde de birçok okulda farklı bakalorya programları uygulanmaktadır. Maalesef bugüne değin bu uygulamalar hakkında çok az araştırma yapılmıştır.

Bu araştırmanın amacı, bir eğitim programı olarak Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programı (IB MYP)'nın temel boyutlarını ve otorizasyon sürecini açıklamak, kalite güvencesi açısından değerlendirmektir. Bu çerçevede şu sorulara cevap aranacaktır: (1) Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programını (IB MYP) eğitim programının temel bileşenleri açından özellikleri nelerdir? (2) Okulların IB MYP yetkilendirme süreci nedir? (3) Bu uygulamalar kalite güvencesi faaliyetleri bağlamında nasıl değerlendirilebilir? Bu sorulara yanıt olarak elde edilecek bulguların alanyazına katkı yapacağı açıktır.

Nitel araştırma desenine göre yapılandırılan araştırmada doküman incelemesi ve gözlem yöntemleri kullanılmıştır. Doküman incelemesi çerçevesinde Uluslararası Bakalorya Programları Organizasyonu tarafından yayınlanan resmi belgeler ile bu yıl otorizasyon sürecinden geçecek bir özel okulun hazırlık dokümanları irdelenmiştir. Ayrıca araştırmacılardan biri öğretmen olarak görev yaptığı otorizasyon sürecini bizzat gözlemlemiştir.

Uluslararası Bakalorya Programları Organizasyonu (2014) na göre Uluslararası Bakalorya Programları, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan öğrencilerin kendilerinden farklı dil, din, ırk, kültürlere, yaşam standartlarına sahip insanların da kendi doğrularına sahip olabileceklerini anlayan, etkin, sevecen ve yaşam boyu öğrenmeyi savunan bireyler olarak yetişmeleri konusunda teşvik etmektedir.

Çalışma sonucuna göre okulların yetkilendirme sürecine başvurabilmek için öncelikle IB Organizasyonunca hazırlanan bilgi formunu doldurmaları gerekmektedir. Ardından resmi olarak adaylık statüsüne başvuracak okullar ilgili belgelerle birlikte çevrimiçi başvuru formunu göndermekte ve IB'den adaylık başvurusu için geri bildirim almaktadır. Adaylık aşamasına kabul edilen okullar "danışmanlık süreci, yetkilendirme talebi, doğrulama ziyareti" nden oluşan üç aşamaya tabi olmaktadır. Bu aşamalardan sonra yetkilendirmeye dair IB kararı verilmektedir. IB Programı uygulama yetkisini alan okullardan 3-4 yıl sonra bir öz değerlendirme yapmaları istenmekte ve okullar her 5 yılda bir IB yetkililerince ziyaret edilmektedir. Bu şekilde özetlenen otorizasyon süreci ile akreditasyon amacıyla yapılacak dış değerlendirme süreçleri arasında büyük bir benzerlik olduğu söylenebilir. Ayrıca ikisinin amaçları arasında da önemli benzerliklerin bulunması dikkate değerdir.

Anahtar Kelimeler : Uluslararası Bakalorya Programı, akreditasyon, otorizasyon

DETECTING ABERRANT TEST SCORES FOR TURKISH STUDENTS IN TIMSS 2015 VIA NON-PARAMETRIC PERSON-FIT STATISTICS

Asiye ŞENGÜL AVŞAR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Item Response Theory (IRT) models have advantages in terms of being more reliable and validity measures. But sometimes it can be estimated that individuals' abilities lower or higher than what actually they are. For example, students who have low ability have true scores from difficult items, but incorrect for easy items (Mousavi, Tendeiro, and Younesi, 2016). In this situation this response pattern seems aberrant. It is obvious that the estimations made regarding the individuals' ability will be invalid like in this example (Emons, 2003; 2008; Sijtsma and Molenaar, 2002). Person-fit statistics (PFS) are useful tools to determine aberrant item scores. PFS give some information for individuals that probably have aberrant scores for researchers.

PFS are divided into parametric person-fit statistics and non-parametric person-fit statistics (Karabatsos, 2003; Mousavi, Tendeiro, and Younesi, 2016). Non-parametric PFS are known group-based statistics and they are based on non-parametric IRT (NIRT) models (Mousavi, Tendeiro, and Younesi, 2016). In NIRT concept U3P (Emons, 2008), GP (Molenaar, 1991; Emons, 2008) and GNP (Molenaar, 1991; Emons, 2008) PFS are widely used for polytomous items (Tendeiro, 2016).

In literature PFS discussed as an important issue in education and psychology, have been successfully applied especially in achievement tests and cognitive tests and in many other areas (Meijer and Sijtsma, 2001). There are some researches for developing PFS for binary items and polytomous items, comparing parametric and non-parametric PFS, applications for clinical groups or samples (Van der Flier, 1982; Karabatsos, 2003; Emons, 2003; Emons, 2008, Meijer, Egberink, Emons and Sijtsma, 2008; Twiste, 2011, Rupp; 2013; Voncken, 2014).

According to literature view PFS are rarely reported for large scale educational surveys like PISA, TIMSS or NAEP (Rupp, 2013). Large scale assessments are important for accountability, educational policies or comparing countries with each other. Many researchers are conducted important researches from large scale assessment. But there are very limited researches were conducted to determine aberrant scores for large scale assessment and especially for polytomous items. Detecting aberrant item scores is very important for valid measures. Because of that reasons, it is necessary to determine aberrant test scores via non-parametric PFS for polytomous items for TIMSS large scale assessment survey.

In this research it is aimed to determine the effectiveness of three non-parametricPFS for polytomous items. This research is fundamental research. For the aim of the study three scales 'students like learning mathematics', 'students confident in mathematics' and 'students value mathematics' from TIMSS 2015 for Turkish students' data were used.

It is seen that 'students like learning mathematics' scale, 'students confident in mathematics' scale and 'students value mathematics' scale the highest number of aberrant students detected by U3P, GNP and GP statistics, respectively. According to the results, it is seen that for 'like learning mathematics scale' at least 9.39% of students, at most 22.60% of students were flagged as aberrant, for 'students confident in mathematics' scale at least 11.35% of students, at most %23.05 of students were flagged as aberrant and for 'students value mathematics' scale at least 11.35% of students, at most 23.05% of students were flagged as aberrant.

U3P PFS detected the highest number of aberrant students. There are limited studies about non-parametric PFS for polytomous items. Because of that additional researches can be done with different data sets for further researches to detect the effectiveness of non-parametric PFS. After detecting aberrant individuals, more study can be done about aberrant individuals' aberrancy behavior. Meijer (2003) underlined that researchers must be careful for an individual flagged as an aberrant. Some additional studies like interviewing can be used to detect an individual as an aberrant (Rupp, 2013).

Anahtar Kelimeler : : aberrant scores, non-parametric item response theory, non-parametric person-fit statistics, TIMSS

TIMSS 2015 UYGULAMASINDA UYUMSUZ MADDE YANIT ÖRÜNTÜLERİNE SAHİP OLARAK İŞARETLENEN TÜRK ÖĞRENCİLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Asiye ŞENGÜL AVŞAR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Geçerli ve güvenilir ölçmeler yapmak ve bunun sonucunda bireyler hakkında çeşitli kararlar almak için test teorileri geliştirilmektedir. Özellikle PISA, PIRLS ve TIMSS gibi geniş ölçekli başarı testi uygulamalarında parametrik madde tepki kuramı (PMTK) modellerine göre ölçekleme yapılmaktadır. PMTK modelleriyle bireylere ait yetenek parametreleri, maddelere ait madde parametreleri kestirilmektedir (Hambleton, Swaminathan ve Rogers, 1991; Hambleton ve Jones, 1993). Yapılan bu kestirimlerin doğruluğu verinin modelle uyumlu olmasıyla doğrudan ilişkilidir.

Bazen bireyin yeteneği gerçekte olduğundan farklı kestirilebilir. Sınav uygulaması sırasında bireyin heyecanlanmasıyla gerçek yeteneğinin altında performans göstermesi ya da gerçekte düşük yetenekli bireylerin etrafındakilerden kopya çekerek gerçek performansının üstünde performans göstermesi bu durumlara örnek olarak verilebilir (Meijer, 1996; Mousavi, Tendeiro ve Younesi, 2016). Bu durumda bireyler uyumsuz yanıt örüntülerine sahip olabilir. Bireylerin madde yanıt örüntülerini araştırarak uyumsuz madde yanıt örüntülerini bulmaya yarayan kişi-uyum (person-fit) istatistikleri, bireysel test puanlarının geçerliğini araştırmaya yarayan istatistiklerdir (Emons, 2003; 2008; Sijtsma ve Molenaar, 2002). Kişi-uyum istatistikleri parametrik ve parametrik olmayan kişi-uyum istatistikleri olarak iki ana kategoride incelenebilir (Karabatsos, 2003; Mousavi, Tendeiro, and Younesi, 2016).

Uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip olan bireyleri belirlemede önemli olan kişi-uyum istatistiklerine göre uyumsuz olarak işaretlenen bireyler hakkında çeşitli araştırmalar yapmak gerekmektedir (Meijer, 2003). Yapılacak bu araştırmalar aracılığıyla uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip olan bireyler hakkında puanların gerçekten uyumsuz olup olmadığıyla ilgili bilgilere ya da uyumsuz puanlama davranışının nedenine ilişkin bilgilere ulaşılabilir (Egberink, 2010; Meijer, 2003). Uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip bireylerin belirlendiği bazı araştırmalarda (Egberink, 2010; Ferrando ve Chico, 2001; Meijer, 2003), bu bireylerle mülakatlar yapılarak ya da bazı anketler uygulanarak uyumsuz madde puan davranışı hakkında bilgi toplanmıştır.Yapılan literatür taramasına göre uyumsuz madde yanıt örüntülerini belirlemek test puanlarının geçerliğini arttırmada önemli rol oynamaktadır. Yapılan araştırmalar özellikle kişi-uyum istatistiklerinin geliştirilmesi veya uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip bireylerin belirlendiği çeşitli test uygulamaları üzerinde olmuştur. Özellikle geniş ölçekli başarı testlerinde kişi-uyum istatistiklerini konu alan sınırlı çalışmaların olduğu görülmüştür. Uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip bireylerle ilgili ek araştırmalar yapılması gerektiği de ifade edilmektedir. Bu araştırmada TIMSS 2015 uygulamasına sekizinci sınıf düzeyinde katılan Türk öğrencilerinden, parametrik olmayan kişi-uyum istatistiklerine göre, ortak, uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip olarak işaretlenen öğrencilerin, çeşitli demografik özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.Tarama modelinde yürütülen bu araştırmada veriler https://timssandpirls.bc.edu/timss2015/international-database/ internet adresinden indirilmiştir. Araştırmada sekizinci sınıf Türk öğrencilerinin "öğrencilerin matematik öğrenmekten keyif almaları (ÖMKA-students like learning mathematics)", "öğrencilerin matematik özgüvenleri (ÖMÖ-students confident in mathematics)" ve "öğrencilerin matematiğe verdikleri değer (ÖMVD-students value mathematics)" ölçeklerine verdikleri yanıtlara göre uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip olanların çeşitli demografik özellikleri incelenmiştir. Diğer bir deyişle parametrik olmayan kişi-uyum istatistiklerine göre ortak uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip ÖMKA için 412, ÖMÖ için 527, ÖMVD için 380 öğrencinin demografik özellikleri incelenmiştir. Bu özellikler öğrencilerin matematik başarı düzeyi, cinsiyet, anne-babanın eğitim düzeyleri, eğitim hedefleri ve okullarından gurur duyma değişkenleri olarak belirlenmiştir.

Araştırmada her üç ölçek için erkek öğrencilerin daha fazla uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip oldukları görülmüştür. Öğrencilerinin matematik başarı düzeylerinin çok büyük bir bölümü, TIMSS'te tanımlanan yeterlik düzeylerine göre alt düzey ve alt düzeyin altı olarak belirlenmiştir. Anne ve baba eğitim düzeyleri ise büyük bir çoğunlukla düşük düzeyde eğitim düzeyleri olarak tanımlanan ortaokul ve altı (okula gitmedi ya da ilkokulu tamamladı) olarak belirlenmiştir. Tüm bunların yanı sıra uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip olan bu öğrencilerin hedefledikleri eğitim düzeyleri çoğunlukla lisans ve lisansüstü şeklindedir. Son olarak uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip olarak işaretlenen bu öğrenciler genel olarak eğitimlerine devam ettikleri okullarından memnun olduklarını ifade etmişlerdir.Araştırmadan elde edilen bulgular özetlendiğinde genel olarak matematik becerisi alt düzey ve bu düzeyin altında, anne-baba eğitim düzeyi düşük öğrencilerin daha fazla uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip oldukları görülmüştür. Elde edilen bu bilgiye dayanarak gelecek uygulamalarda bu özelliklere sahip öğrencilere yönelik bazı önlemlerin alınabileceği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler : uyumsuz madde yanıt örüntülerine sahip öğrenciler, TIMSS 2015, demografik özellikler

EĞİTİM FAKÜLTELERİNİN KALİTESİNİ GELİŞTİRME ÇABALARI

Necdet KONAN [1], Salih YILMAZ [1]

[1] İnönü Üniversitesi

Değişmeyen şeylerin başında gelen en önemli kavram kalitedir. İnsanoğlunun kaliteye yönelik yolculuğunun, kalite arayışının ve en önemlisi kaliteye yönelik ilgisinin hiç bitmeyeceği, tükenmeyeceği ve sona ermeyeceği düşünülmektedir (Çetin ve Arslan, 2017). Günümüzde her alanda olduğu gibi yükseköğretimde de kalitenin sorgulanması, kalite yaratılması ve sürekli iyileştirilmesi konuları önem kazanmıştır. Yükseköğretimde kalite söz konusu olduğunda kalite güvence, akreditasyon ve toplam kalite yönetimi gibi uygulamalar öne çıkmaktadır (Rehber, 2002). Öğretmen eğitimi, kaliteyi genel eğitimden yola çıkarak tanımlar ve yine buradan kalite güvencesi için prosedürlere ulaşır. Bu nedenle genel eğitimde kalite güvencesinde işleyen kavramlar ve prosedürler öğretmen eğitimi içinde temel teşkil etmektedir (Komorowska, 2017). Örneğin Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda, yükseköğretimin değerlendirilmesine ilişkin genel düzenlemeler öğretmenlik eğitiminin değerlendirilmesinde de kullanılmaktadır (Eurodyce, 2006). Dolayısıyla eğitim fakülteleri ve öğretmen eğitiminde kaliteye yönelik çalışmalarda da bu uygulamalarla karşılaşıldığı görülmektedir. Ayrıca Eğitim fakülteleri hizmet öncesi öğretmen eğitiminde kalite kavramı ele alınırken kalite güvence, akreditasyon ve TKY gibi uygulamaların yanı sıra günümüz teknolojilerinin getirdiği şartların da öne çıktığı görülmektedir. Günümüzde kaliteli olarak nitelendirilebilecek bir hizmet öncesi öğretmen eğitiminin bile gelecekte herhangi bir gelişim ve iyileştirme yaşamadan bu niteliğini sürdürmesi mümkün görünmemektedir.Yükseköğretimde kalitenin arttırılmasına yönelik son yıllarda YÖK tarafından çalışmalar arttırılmıştır. Son zamanlarda yükseköğretimde kaliteye yönelik çalışmalar; Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği'nin çıkarılması, Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun oluşturulması, üniversitelerde kalite komisyonlarının kurulması, kurum içi/dışı değerlendirme raporlarının oluşturulması, akreditasyon kurumlarının tescillenmesi şeklinde sıralanabilir. Nitekim Avrupa ülkeleri gibi ülkemizde de yükseköğretimde kaliteye önem verildiği ve bununla birlikte eğitim fakültelerinde kalitenin de üzerine durulması gereken bir öncelik olduğu ifade edilebilir.Öğretmenlik mesleği ile ilgili tarihsel sürece bakıldığında geçmiş yıllarda öğretmenlerle ilgili nicelik sorunu yaşandığı ve ülke genelinde yeterli öğretmen bulunmadığı söylenebilir. Bu sorunu çözmek için yıllar geçtikçe eğitim fakültelerinin sayıları açılan üniversitelerle beraber artmış, normal öğretime ek olarak ikinci öğretim programları açılmış ve diğer bazı fakülte mezunları için pedagojik formasyon dersleri verilmiştir. Günümüzde ise artık öğretmenlerin nicelik eksikliği sorunun daha az olduğu söylenebilir; çünkü Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen ihtiyacının yaklaşık beş katı mezun öğretmen adayı fazlası oluştuğu bilinmektedir. Eğitim fakülteleri özelinde ise nicelikten çok artık niteliğin/kalitenin daha fazla öne çıkmaya başladığı dikkati çekmektedir.Köklü bir geçmişe sahip olan öğretmenlik yetiştirme sistemimizin zamanın şartlarına göre sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir. Öğretmen yetiştirme sistemimizde yaşanan sorunların önemli bir ayağını teori ve uygulama arasında yeterli bağlantıların kurulamaması oluşturmaktadır. Nitekim mesleğe başlamış öğretmenlerin niteliklerinin yanı sıra eğitim fakültelerinde gerçekleşen hizmet öncesi eğitim ile ilgili sorunların yaşandığı (Aslan, 2015), nitelik/kalite arayışları yapılan pek çok çalışmada ortaya konmuştur.Günümüz eğitim fakültelerinin sayısındaki artış ve yükseköğretimde kalite arayışları göz önüne alındığında eğitim fakültelerinde kalitenin geliştirilmesinin, üzerinde çalışılması gereken bir öncelik olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın temel amacı, ülkemizde ve yurt dışında eğitim fakültelerinin kalitesini geliştirme çabalarını incelemektir.

Problem Cümlesi: Eğitim fakültelerinin kalitesi nasıl geliştirilebilir?

Alt Problemler

1. Öğretmen eğitiminin kalitesini geliştirmek için ülkemizde ve yurt dışında son yıllarda neler yapılmıştır?
2. Eğitim fakültelerinde kalitenin/niteliğin arttırılması için ne gibi önerilerde bulunulabilir?

Eğitim Fakültelerinin kalitesini geliştirme çabalarını araştırmayı amaçlayan bu çalışma, varolan durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçladığından, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Bu amaçla, Türkiye ve yurtdışında Eğitim Fakültelerinin kalitesini geliştirme çabalarına ilişkin alan yazın incelenmiş, resmi ve ilgili kurumların konuyla ilgili oluşturdukları ve yayınladıkları raporları irdelenmiştir. Böylece Eğitim Fakültelerinin kalitesini iyileştirme, geliştirme çabalarının evrimi ve ulaşılan evre belirlenmeye çalışılmıştır. Bütün bu çabalar ışığında Eğitim Fakültelerinin kalitesini geliştirmeye dönük öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile hizmet öncesi öğretmen eğitimi bağlamında yurt içi ve yurt dışı çalışmalar incelenecek, bu doğrultuda eğitim fakülteleri hizmet öncesi öğretmen eğitimde kalitenin arttırılması için önerilerde bulunularak alana önemli katkıda bulunulması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim Fakültesi, kalite, nitelik, hizmet öncesi öğretmen eğitimi, öğretmen adayı

ÖĞRETİM ÜYELERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE KALİTE

Necdet KONAN [1], Salih YILMAZ [1]

[1] İnönü Üniversitesi

Öğretmenlik, kestirilemeyen ve kolaylıkla kontrol altına alınıp sürdürülemeyen biricik kişiler ve durumlarla, insan ilişkileri yoğun etkileşimi gerektiren bir meslektir (Konan ve Oğuz, 2016). Bu mesleğin üyelerini, tarihsel süreç içerisinde, farklı kurumlar farklı adlarla üstlenmiştir. Günümüzde bu sorumluluk ağırlıklı olarak Eğitim Fakülteleri tarafından yerine getirilmektedir. Eğitim Fakülteleri bu sorumluluklarını ya doğrudan öğretmen yetiştiren bölüm ve programlarından mezun ettikleriyle ya da öğretmenlik mesleğine atanma olanağı bulan diğer yüksek öğretim kurumlarının öğrencileri ve/veya mezunlarına pedagojik formasyon programları aracılığı ile verdikleri öğrenimle yerine getirmeye çalışmaktadırlar.Eğitim sisteminin en kritik ögesi olan öğretmenleri yetiştirme sorumluluğunu yerine getirmeye çalışan Eğitim Fakülteleri, bu sorumlulukları yerine getirme sürecinde hem kendi kurumsal iç yapı ve işleyişinden hem de çevresel koşullar, yapılar ve kişilerin etkisi altında kalmaktadır. Bu durum zaman zaman Eğitim Fakültelerinin kendilerinden beklenenleri yerine getirmede güçlükler yaşamasına, hatta savrulmasına neden olmaktadır. Oysa öğretmen yetiştiren temel kurum olan Eğitim Fakültelerinin amaç, yapı ve işleyişi açılarından daha özenle korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi beklenir. Bu sürecin istenilen yöne doğru evrilmesinde en önemli bileşenlerden biri doğal olarak Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim üyeleridir.Eğitim Fakültelerinin en önemli çıktılarından biri olan öğretmen adayların niteliğini yükseltmede, Eğitim Fakültelerinin girdi, süreç, çıktı, geri bildirim ve çevre ögelerinin önemli bir etkisi vardır. Bu ögelerin öğretim üyelerinin görüşleri ışığında iyileştirilebileceği ve sonucunda Eğitim Fakültelerinin kalitelerinin artırılabileceği öngörülmektedir. Kalitesi artan Eğitim Fakültelerinin doğal sonucu olarak nitelikli öğretmen adaylarının eğitim sistemine kazandırılacağı beklentisi gerçekçi bir beklenti olacaktır.Günümüz eğitim fakültelerinin sayısındaki artış ve yükseköğretimde kalite arayışları göz önüne alındığında Eğitim Fakültelerinde kalitenin geliştirilmesinin, üzerinde çalışılması gereken bir öncelik olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın temel amacı, öğretim üyelerinin Eğitim Fakültelerinde kaliteye yönelik görüşlerini belirlemektir.

Problem Cümlesi: Eğitim Fakültesi öğretim üyelerine göre Eğitim fakültelerinin kalitesi nasıl geliştirilebilir?

Alt Problemler

1. Eğitim Fakülteleri hizmet öncesi öğretmen eğitiminde kaliteye yönelik girdi, süreç, çıktı, geri bildirim ve çevre bağlamında öğretim üyesi görüşleri nasıldır?
2. Eğitim fakültelerinde kalitenin arttırılması için ne gibi önerilerde bulunulabilir?

Bu çalışmada nitel araştırma modellerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma gurubunu, Eğitim Fakültelerinde farklı bölüm/branş ve unvanlardan olmak üzere toplam 25 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz tekniğiyle analiz edilecektir. Elde edilen veriler ışığında Eğitim Fakültelerinin kalitesini geliştirmeye dönük öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma ile hizmet öncesi öğretmen eğitimi bağlamında Eğitim Fakültelerinde kaliteye yönelik öğretim üyesi görüşleri belirlenecek, bu doğrultuda Eğitim Fakültelerinde kalitenin arttırılması için önerilerde bulunularak uygulamaya ışık tutulması ve böylece alana önemli katkıda bulunulması beklenmektedir.

Araştırmanın temel amacını gerçekleştirmek için, yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve araştırmanın çalışma grubunda yer alan Eğitim Fakültesi öğretim üyeleriyle gerekli görüşmeler yapılmıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesi, ulaşılan bulgulara dayalı olarak araştırmacılara ve uygulamacılara yönelik öneriler geliştirilmesi ve kongrede katılımcılarla paylaşılması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim Fakültesi, kalite, nitelik, hizmet öncesi öğretmen eğitimi, öğretim üyesi

ARAŞTIRMA GÖREVLİLİĞİNDE KADRO ÇEŞİTLİLİĞİNDEN TEK TİP KADRO TÜRÜNE GEÇİŞTE ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Asiye ŞENGÜL AVŞAR [1], Fulya BARIŞ PEKMEZCİ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Bozok Üniversitesi

Yapılan bu araştırmanın genel amacı; farklı kadro çeşitleriyle atanan araştırma görevlilerinin, araştırma görevliliğinde kadro çeşitliliğinden tek tip kadro türüyle atamaya giden süreçteki görüşlerinin ve atama ölçütleri ile ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu farklı üniversitelerde araştırma görevlisi olarak çalışan ve lisansüstü eğitimlerine devam eden 15 katılımcı oluşturmaktadır. İçerik analizi sonuçlarına göre araştırma görevlilerinin atanma ölçütlerinin dil puanına ağırlık verecek şekilde yeniden düzenlemesi, yapılacak dil sınavının TOEFL gibi standart ve dil becerisini her boyutuyla ölçen bir sınav olarak düzenlenmesi, nitelikli mülakat ya da nitelikli ve merkezi bir bilim sınavının atanmada etkili olması, lisans eğitimi sırasında katılınan bilimsel etkinliklerin sürece dahil edilebileceği gibi öneriler ortaya konmuştur. Bununla birlikte 50d kadrosunda bulunan araştırma görevlilerinin, 33a kadrosunda bulunanlardan farklı olarak iş garantisi olmaması nedeniyle çeşitli kaygılar yaşadıkları ve bu kaygıların akademik ve sosyal hayatlarını etkilediği belirlenmiştir. Genel olarak 33a kadrosunda bulunan araştırma görevlileri, 50d kadrosundaki araştırma görevlilerinin yayın kalitesinin daha iyi olduğu ifade etmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulgular arasında kadro çeşitliliğinin süreçte sürekli değişmesi, ÖYP programına dahil olanların haklarının elinden alınması ve geri verilmemesi gibi sorunların araştırma görevlilerinin akademiye, akademik gelişime ve akademik geleceğe yönelik inançlarını kaybettirmelerine neden olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : araştırma görevliliği, kadro türü, atanma ölçütleri

ÖĞRETİM ELEMENLARININ KALİTE GÜVENCESİ VE AKREDİTASYON İLE İLGİLİ FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİ

CEMİL ÖZTÜRK [1], TUĞBA KAFADAR [1]

[1] MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Nitelikli insan yetiştirmek tüm çağdaş toplumlar için önemli bir görev haline gelmiştir. Bu bağlamda eğitim ve öğretimde nitelik önemlidir. Eğitim ve öğretimde niteliğin sağlanabilmesinde öğretmenin niteliği büyük önem taşımaktadır. Çünkü kaliteli eğitim ve öğretimin verilmesinde ana etken öğretmendir. Öğretmeninde nitelikli bir öğretmen yetiştirme sürecinden geçmesi gerekir. Bu doğrultuda son yıllarda öğretmen yetiştirme programları ve uygulamaları gözden geçirilip düzenlemeler yapılmaktadır. Öğretmen yetiştirme alanında özellikle bu anlamda dünyada birçok ülkede akreditasyon ve kalite güvence sistemi kurma ve yürütme çalışmaları yoğun olarak devam etmektedir. Bu ülkelerden birisi de Türkiye'dir. Türkiye'de ilk kalite güvence sistemini kurma ve geliştirme çalışmaları 1990'lı yıllarda öğretmen eğitiminde yapılmıştır. Bu çalışmalar ilk olarak 1998 yılında YÖK Dünya Bankası Milli Eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi kapsamında gerçekleştirilen eğitim fakülteleri akreditasyon projesidir. Nitekim bu projeyle başlan süreç pilot uygulama yapıldıktan sonra devam ettirilememiştir. Fakat son yıllarda tıp, eczacılık, mühendislik, veterinerlik gibi birçok alanda yürütülmektedir. 1998 yılıyla başlanan bu süreç uzun bir zaman kesintiye uğradıktan sonra 2012 yılında EPDAD ile aktif olarak devam etmektedir. Bu süreçle Türkiye'de ki birçok eğitim fakültesinden birçok bölüm akreditasyon sürecinden geçerek akredite olmaktadır. Kalite güvencesi kurma ve akreditasyon sürecinde öğretim elemanlarının duyarlılıkları önemli bir işlev görmektedir. Çünkü nitelikli öğretmenler yetiştirmek ve öğretmen eğitiminin sistemli bir şekilde yürütülmesi için eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecinden geçmeleri önemlidir. Bu nedenle öğretim elemanlarının kalite güvencesi ve akreditasyon hakkındaki farkındalıkları bu sürecin işleyişi açısından önemlidir. Bu bağlamda bu araştırmada öğretim elemanlarının kalite güvencesi ve akreditasyon ile ilgili farkındalıkları belirlenmeye amaçlanmıştır.

Araştırma nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırma tasarımlarından durum çalışmasına göre tasarlanmıştır. Durumlar; bireyler, gruplar, mahalleler, programlar, kurumlar, kültürler, bölgeler veya ulus-devletler (Patton, 2014), ikinci düzey bir sınıf, bir şirketin eğitim bölümü, sistem modeli, bir bilim programı, özel bir politika ya da yerel bir hastanedeki hasta eğitim kliniği gibi farklı şekillerde olabilir (Merriam, 2013). Araştırma da durum çalışmasında izlenebilecek sekiz aşamaya göre yürütülmüştür. Bu aşamalar şu şekildedir: 1) Araştırma sorularının geliştirilmesi 2) Araştırmanın alt problemlerinin geliştirilmesi 3) Analiz biriminin saptanması 4) Çalışılacak durumun belirlenmesi 5) Araştırmaya katılacak bireylerin belirlenmesi 6) Verilerin toplanması ve toplanan verinin alt problemlerle ilişkilendirilmesi 7) Verinin analiz edilmesi ve yorumlanması 8) Durum çalışmasının raporlaştırılması. Araştırma kapsamında katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemesine göre belirlenmiştir. Araştırma katılımcıları farklı üniversitelerin eğitim fakültelerinde görev yapan farklı bölümlerden öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Araştırma verileri ise görüşme yöntemi aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler ise içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında öğretim elemanlarının kalite güvencesi ve akreditasyon ile ilgili farkındalıklarının belirlendiği araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Katılımcılar büyük bir çoğunlukta kalite güvencesi hakkında olumlu şeyler düşünmektedirler. Kalite güvencesinin eğitim fakülteleri için gerekli olduğunu ve bütün eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecinden geçerek akredite olmaları gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Neden olarak ise çoğunlukla nitelikli, donanımlı öğretmen adayları yetiştirmek ve öğretmen eğitimi sürecinin sistemli bir şekilde yürütülebilmesini gerekçe olarak göstermişlerdir. Ayrıca öğretim elemanlarının üniversitelerde kalite güvencesi kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin çoğunluğunun süreci takip etmedikleri yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, kalite güvencesi, öğretim elemanı, öğretmen yetiştirme

TÜRKİYE VE İNGİLTERE'DEKİ HAYAT BOYU EĞİTİM KURUMLARINDAKİ EĞİTMENLERİN KARİYER GELİŞİMİ SÜREÇLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Ezgi AĞCİHAN [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

21. Yüzyılda ekonomi ve bilim teknoloji ve alanında gelişmeler sonucunda bilgi üretimindeki hızlı artış, demografik, sosyolojik ve politik değişiklikler, toplumları yapısında kültürel değişiklikleri de zemin hazırlamış bu değişiklikler eğitim sürecinde edinilen bir bilginin tabiri caizse ‘’çabuk eskimesine’’ sebep olmaktadır. Eğitim hayatımız boyunca öğrenmiş olduğumuz birçok bilgi bu gün geçerliliğini yitirmiştir veya etkinliği azaltmıştır dolayısıyla yeni şeyler öğrenmeye duyulan ihtiyaç günümüzde betimlemek gerekirse ;bir kar tanesinden çığa dönüşmektedir. Eğitimde ‘endüstri modeli’ sanayi çağı için uygun bir tanımdır. Fakat sanayi sonrası dönem için fabrika tipi hiyerarşik bir yapıda geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı, öğrenenlerin standart sınavlarla değerlendirildiği bu model artık güncel değildir. Endüstri sonrası dönemde, yaşam boyu yapılabilecek bir meslek yoktur, hatta tam zamanlıbile çalışmaktan bile söz etmek artık geçerli değildir. Günümüzde insanların birbirinden farklı işleri hatta aynı zamanda birkaç işi vardır. Bu nedenle tüm yaşamımız boyunca öğrenmemiz, ve tekrar tekrar öğrenmemiz gerekir. Standart olmayan işler için artan oranda standart olmayan ve farklı öğrenmeler gerekir. İnsanların belki de bilgiden çok becerilere gereksinimleri olacaktır. Günümüzde insanlar gerçek veya sanal ortamda pek çok değişik yerde ve işte çalışabilecektir(Scales:2013). Zira, Çağımız dünyası, küreselleşen bir dünya olarak nitelendirilmektedir. Aslında gelişmiş ülkeler tarafından, gelişmekte olan ülkelerin dışsatım mallarına konulan kotalar, hernitelikteki işgücünün gelişmiş ülkelerde iş tutmasına konulansınırlamalar, küreselleşmenin finans sermayesinin küreselleşmesi olduğunu ortaya koymaktadır.Finans sermayesi, ulusal sınırlar içindeki kuralları kendi dolaşımına uygun hale getirmek için yeniden biçimlemeye zorlamaktadır. Küreselleşmenin bu hali, binlerce kilometre uzaktaki ekonomik güç sahibi karar vericilerin, bu kararlara katkı yapmaya olanağı olmayan insanların yaşamlarını kısa bir zaman içinde etkileyebilmesine karar verenler ile etkilenenlerin maliyet ve yararı eşitsiz paylaşmasına yol açmaktadır (Craig, 1998, s.5Akt:Miser R.).Bu yüzden de ekonomik gücün küreselleşmesinin, Türkiye, Meksika, Arjantin gibi dünyada hatırı sayılır üretim ve tüketim gizli gücüne sahip gelişmekte olan pek çok ülkede yoksullaşmaya yol açan bir süreç olarak da işlediği görülmektedir.(Kaya E. , 2014) Özellikle ekonomik kriz dönemlerinde yaygın eğitime yapılan yatırımlar lüks olduğutartışılabilir. Fakat cehaletin faturası dünyaya ağırdır. Yaygın Eğitim Sisteminin örgüneğitimin bütünleyicisi olarak etkin bir araç olarak görülmeli kapsayıcı eğitim anlayışı ile dezavantajlı gruplara ikinci bir şans sağlamalıdır. Yaygın Eğitim Sektörü çalışanları da eğitimin tüm kademelerindeki öğretmenler gibi hayat boyu öğrenenlerdir. Fakat diğer eğitimcilerden farklı olarak hem öğretmenlikle ilgili hem de mesleki alanı ile ilgili repertuarını zengin tutmak zorundadır.Longworth’a göre (2003) Yaşam boyu öğrenme öğretmenleri çifte sorunla başa çıkmak zorunda bırakılmıştır. Yalnızca içerik değil aynı zamanda mesleki yöntemler de değişmektedir. Böylece öğretmenler etkin ve uyarıcı bir öğrenme için önemli oranda sahip oldukları eğitsel ve insani kaynakların kontrolünü de yapan insanlara dönüşmüştür.Bu çalışmanın amacı; İngiltere ve Türkiye Yetişkin Eğitim Kurumlarının Örgütsel Yapıları Hakkında bilgi sunarak, bu kurumlarda önemli bşr misyona sahip olan eğitimcilerin kariyer süreçleri hakkında bilgi sunmaktır.Araştırma bir derleme çalışması olup Türkiye ve İngiltere'deki Hayat Boyu Öğrenme Kurumlarında Görev Yapan Eğitmenlerin Kariyer Gelişim Süreçleri Hakkında Kuramsal Bir Çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Yetişkin Eğitimi, Öğretmen Eğitimi,Karşılaştırmalı Programları

COĞRAFYA EĞİTİMİNDE 5E MODELİ İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ KAVRAM KARİKATÜRLERİNİN ÖĞRENCİLERİN KAVRAM ÖĞRENİMİNE VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİSİNE ETKİSİ

Ayşegül ŞEYİHOĞLU [1], Yakup ŞAHİN [2]

[1] Trabzon Üniversitesi

[2] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı: Coğrafya eğitiminde "Dünya'nın Şekli ve Hareketleri" konusunda öğrencilerin kavram yanılgılarını tespit ederek, 5E modeli ile zenginleştirilmiş kavram karikatürlerinin kavram öğrenimine ve eleştirel düşünme becerisine etkisini incelemektir. Ayrıca yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin "Dünya'nın Şekli ve Hareketleri" konusunda yer alan kavramları öğrenme düzeyleri ve kavram karikatürleriyle ilgili öğrenci görüşlerinin belirlenmesi de amaçlanmıştır.

Coğrafya eğitiminde, kavram yanılgıların tespiti; kavramların, kavram karikatürleri ile öğrenilmesi yönünde çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenden dolayı, bu araştırmanın coğrafya eğitimi alanına katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Araştırmanın, soyut kavramların yoğun olduğu "Dünya'nın Şekli ve Hareketleri" konusu ile yapılacak olması araştırmanın önemini artırmaktadır. Bu çalışmada "Dünyanın Şekli ve Hareketleri" konusuna yönelik kavramların öğrenilmesi, kavram karikatürleri kullanılarak sağlanmıştır. Bu amaçla "Coğrafya eğitiminde 5E modeli ile zenginleştirilmiş kavram karikatürlerinin öğrencilerin kavram öğrenimine ve eleştirel düşünme becerisine etkisi nedir?" sorusuna cevap aranmıştır.

Yapılan bu çalışmaya Trabzon ili, Ortahisar ilçesinde yer alan Çağlayan Adnan Menderes Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrenciler katılmıştır. Dünya'nın şekli ve hareketleri 9. Sınıf coğrafya konu kapsamında olmasından dolayı araştırmamızın örneklemini 9. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Okulumuzda, her biri 32 kişiden oluşan toplam 64 öğrencili A ve B şubeleri bulunmaktadır. Bu iki sınıftan A Şubesi yapılan kura sonucunda deney grubu, B şubesi ise kontrol grubunu olarak belirlenmiştir. Konu, deney grubuna 5E Modeline göre hazırlanmış, ders planında yer alan kavram karikatürleri ile; kontrol gruplardaki öğrencilere ise sadece 5E Modeli ile hazırlanmış ders planına göre işlenmiştir. Çalışma öncesi ve sonrasında veri toplamak amacıyla öğrencilere uygulanan ölçek ve formların sonuçları nitel ve nicel analizlerle ortaya konulmuştur. Araştırmada ön test - son test kontrol gruplu karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın verileri "Kavram Sorgulama Formu", "Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (EMI)", "Kavramsal Anlama Ölçeği" ve "Kavram Karikatürleri Yarı Yapılandırılmış Görüş Formu" uygulamaları ile toplanmıştır.

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin "Dünya'nın Şekli ve Hareketleri" konusunda kavram yanılgıları olduğu belirlenmiş, kavramsal anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken eleştirel düşünme becerileri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, deney grubunda yer alan öğrencilere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formları sonucunda, öğrencilerin 5E Modeli ile zenginleştirilmiş kavram karikatürleri öğrenme yönteminin, öğrenme sürecine ve öğrenmelerine olan etkilerine ilişkin olumlu görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın coğrafya öğretim programında, 5E Modeli ile zenginleştirilmiş kavram karikatürleri öğrenme yönteminin kullanılmasının etkileri üzerine literatüre katkı sağlayacağı ve konuyla ilgili yapılacak olan yeni çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Eğitimi, Kavram Karikatürleri, Eleştirel Düşünme

DİL ÖĞRETİMİNDE (ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE) ÇOK UYARANLI ORTAM KULLANIMI VE BİR ÖRNEK SINIF TASARIMI: ÇUTÜS

Demet SANCI UZUN [1], Merve Hülya KİBAR FURTUN [1], Serkan FURTUN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Çok uyaranlı eğitim ortamları, bireyin edindiği bilgi ve becerilerin kalıcı izli olmasını sağlayan paydaşların başında gelmektedir. Bilgi ve becerilerin aktarımı sırasında sunulan etkinlik ve araç-gereçler ne kadar çok duyuya hitap ederse, bireyin öğrenme isteği ve derse olan tutumu da o kadar artmakta ve öğrenilenler kalıcı izli olmaktadır. Yeni müfredatta önerilen öğretim yöntem ve tekniklerinin Türkçe öğretmenleri tarafından etkin şekilde kullanılabilmesi için eğitim fakültelerindeki eğitimin alt yapısı hızla değişmeye ve gelişmeye başlamıştır. Literatürde dil öğretimi ve öğretmen adaylarının eğitimi için çok uyaranlı eğitim ortamını tanımlayan bileşenler sıralanırken teknolojiden yararlanmanın çoğunlukla ses ve görüntü kapsamında dile getirildiği görülmüştür. Ancak teknolojik alanda ve öğretim programlarında yaşanan her türlü gelişme bir Türkçe öğretmeninin ses ve görüntü kullanımından daha fazlasına ihtiyaç duymakta olduğunu ortaya çıkarmıştır. Dünün dil laboratuvarlarının yerini bugünün çoklu ortam etkinlikleri almıştır. Ses, görüntü ve metnin bir arada kullanıldığı bu çeşit öğretme ve öğrenme süreçlerinde sağlanan başarı, bilişim teknolojilerinin verimli kullanılmasıyla bilgi okuryazarlığı artmakta, bu yönde yapılacak ciddi çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu nedenle, bilişim teknolojilerinin, söz konusu teknolojik donanımları düzenleyebilen ve eğitim hedefleri doğrultusunda kullanabilen öğretmenlerin yetiştirildiği eğitim fakültelerine bir araç olarak girmesi, yaygınlaşması ve eğitim-öğretim sürecinde etkili bir materyal olarak kullanılması gerekmektedir. Ancak öğretmen eğitiminde teknolojinin kullanımına ilişkin belirli bir model benimsenmemesi durumunda, eğitim çıktılarının şansa bırakılıyor olması riski bulunmaktadır. Eğitim fakültelerinin de kendi kapasiteleri ve kurumsal öğrenme kültürleri doğrultusunda uygulamaya yönelik bir vizyon belirlemedikleri gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda, eğitim fakültelerinde Türkçe sınıfları temel dil becerilerini geliştirmeye elverişli, değişik yaşam durumlarının sergilenebileceği (drama, tiyatro, görsel sunu, okuma, yazma, dinleme, konuşma, dinleti, seminer, video konferans vb.) ve eğitim teknolojilerini kullanabilme becerisi kazandırabilecek nitelikte olmalıdır. Bu noktada öğretmen adayları için onların farklı yeteneklerini farklı yollarla sergileyebilecekleri, gizilgüçlerini ortaya koyabilecekleri çok uyaranlı ve teknolojik olanaklarla desteklenmiş çağdaş bir eğitim ortamına ihtiyaç vardır.

Bu çalışmanın amacı, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinatörlüğü tarafından desteklenen "Türkçe Öğretmen Adayları İçin Çok Uyaranlı Türkçe Sınıfı(ÇUTÜS)" adlı altyapı projesi kapsamındaki sınıf tasarımını, uluslararası platformda bilim insanlarına tanıtmak; çok uyaranlı eğitim ortamı kavramını Türkçe öğretmeni yetiştirme bağlamında tartışmaya açmaktır. Çalışmada, genel tarama modeline bağlı olarak öğretmen eğitimi kapsamında alan yazın taraması yapılmıştır. Proje kapsamında görsel, işitsel ve yazılı uyaranların yanı sıra, her bir öğretmen adayının kullanabileceği sayıda şahsi bilgisayarlarla donatılmış bir sınıf tasarlanmıştır.

Proje ekibi tarafından alan yazın taranarak eğitim fakültelerine model olması amacıyla tasarlanan bu sınıf "Türkçe Dil Sınıfı" adıyla eğitim camiasına kazandırılmıştır. Bu bağlamda, Türkçe öğretmeni yetiştirme sürecinde teknoloji eğitiminin yeri ve öneminin tartışıldığı bu çalışmada, çok uyaranlı eğitim ortamlarında öğretmen adaylarının teknolojik araçları kullanma, görsel okuma, etkileşimli içerikler hazırlama gibi becerilere sahip olması gerektiği vurgulanmıştır.

Sonuç olarak iletişimin tüm imkânlarını önümüze seren teknoloji yüzyılında, dil eğitimi daha çok önem kazanmıştır. Geleneksel anadil eğitiminin yapıldığı derslikler, teknolojik araç ve gereçlerle donatılmış; çağdaş yöntem ve tekniklerin uygulandığı; öğrencilerin eğlenerek, oynayarak, dinleyerek, konuşarak, yazarak, tartışarak geliştiği dil dersliklerine dönüşmeye başlamıştır. Bu hızlı dönüşüme ayak uydurabilmek için öğretmenler, teknoloji okur-yazarı olan, teknolojiyi öğretme-öğrenme süreçlerinde kullanma becerisine sahip olan, ders öğretim programının amaç ve kazanımlarına ve öğrencilerin öğrenme stillerine uygun yazılımları seçebilen nitelikte olabildikleri takdirde çağdaş eğitim anlayışı başarıya ulaşmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Türkçe Öğretmen Adayları, Çok Uyaranlı Türkçe Sınıfı, Bilişim Teknolojileri

TEACHING ENGLISH AS A TRULY INTERNATIONAL LANGUAGE: A FIELD EXPERIENCE-POWERED PRACADEMIC VIEW

Şakire ERBAY ÇETİNKAYA [1]

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Since the late 1970s often is attention devoted to the changing sociolinguistic landscape of English and its consequences for the English Language Teaching world. This world has been complicated in that its traditional assumptions regarding instructional variety to model, functions to teach, the identity of model English speaker, cultural content, the role of the teacher, and the starting age to learn English have been re-examined, for these existing ones are found impractical for the needs of language learners who need English not to survive but to meet their practical needs. As one of the initiatives to challenge this Anglo-centric ELT, English as an International Language (EIL) paradigm has gained much space in scholarly discussions. When the related literature has been analysed in depth, it was found that there are five common themes that have been frequently verbalised in the teaching English as a truly international language, i.e., TEIL: exposing learners to English diversity, adopting a broad culture view, fostering sensitivity and responsibility, being sensitive to local culture of learning, and equipping learners with communication strategies. Although there exists research on EIL falling into mainly four categories as actual classroom implementation, attitude, belief, and familiarity studies, teaching materials analysis and development, and mixture of theory, practice and perception studies, the first category is a niche area of research. Thus, responding to the calls for more field studies, the researcher had empirically investigated the outcomes, challenges, and responses of a self-devised EIL-oriented General English course for tertiary-level education with a mixed-method study and reported the findings elsewhere in-depth. Her observations during her studentship and teaching career have contributed to the problem of the study as her students with firm attitudes about genuine English, their desires and attempts to imitate so-called native speakers, and their lack of self confidence in their speaking and listening skills made her feel uneasy. This teacher uneasiness encouraged her to self-devise a General English course to promote her students' understanding and awareness of the sociolinguistic realities and complexity of English, to change their attitudes towards diversity, to encourage them to explore and challenge their own attitudes and bias towards English linguistic and cultural diversity, and to increase their self-confidence in English conversation, and appreciate their own English. The course aimed at increasing learners' language awareness and understandings related to English diversity at both linguistic and cultural levels, changing their attitudes towards EIL and Anglophone orientation, and enhancing their language-related skills including listening, oral production, conversation confidence, and use of communication strategies. In the study the researcher had also evaluated the whole process with all its strengths and weaknesses. Yet, the current presentation outlines observations, reflections, and pedagogical suggestions of the practitioner researcher, who describes herself as a pracademic both engaged in and with research. At the end of the presentation, based on her 15-week EIL-oriented classroom experience, the pracademic will suggest how a traditional ELT classroom could be turned into an EIL-sensitive, interactive, and authentic sphere so that students can have chance to experience and respect differences at both linguistic and cultural levels and feel internally motivated to communicate and make their voices heard in English. This field experience-powered pracademic view is believed to be significant as such field studies could have the potential to serve as a forerunner for EIL classroom practices and thus eye-opener for teacher educators attempting to educate language teachers who can meet the realistic language needs of learners in the globalised world.

Anahtar Kelimeler : English as an International Language (EIL), English diversity, course

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BEYİN FİZYOLOJİK BİLGİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Güler KOÇAK [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Okul öncesi dönemi zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel gelişimin en önemli zaman dilimidir. Bu dönemde çocuğun öğrenmesinin en yoğun olduğu temel alışkanlıklarının, zihinsel yeteneklerinin en hızlı geliştiği ve biçimlendiği dönemdir. Bu dönemde kazanılan davranış biçimleri hayat boyunca devam etmektedir. Özellikle beyin yapısı ve fonksiyonlarının gelişiminin önemli bir bölümü bu dönemde tamamlanmaktadır. Beyin çalışma biçimi erken çocukluk dönemindeki deneyimler belirleyicidir.

Okul öncesi eğitiminde, öğrenmenin beyin temelli fiziki bir süreç olduğu, bütünsel yaklaşımın ve disiplinler arası bağlantılar kurmanın beyni geliştirdiği eğitim politikaları ve programlarını belirlerken bu bulgulara dayanılması gerekliliği üzerinde fikir birliği sağlanmıştır (URL-1). Son yıllarda sinirbilim (nörobilim) araştırmaları beynin önemini ve bilinmeyen fonksiyonlarını açıklamaya yardımcı olmaktadır. Özellikle erken çocuklukta beyin gelişiminin önemine dikkat çekilmekte ve bu evredeki müdahalelerin bilişsel gelişimi nasıl etkileyeceği vurgulanmaktadır. Son yıllarda yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrenmenin doğası beyin üzerinden anlaşılmaya çalışılmakta ve bu da eğitimcilere önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler ışığında yakın gelecek de öğretmen ve öğrenci eğitimi farklı boyutlarda ele alınabileceği düşünülmektedir (Thomas, 2001).

Araştırma amacı, okul öncesi dönemde öğrenmenin nöral temelinin anlaşılmasına ve öğretme eğitimine katkı sağlaması için yapılmıştır. Bu amaçla, okul öncesi öğretmenlerinin beyin fizyolojik bilgilerinin değerlendirerek, öğrencilerin bilişsel ve yeteneğine göre öğretim stratejileri ve müfredatının düzenlenebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada amacımıza uygun olduğu düşünülen içerik ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Çünkü içerik analizi birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Literatür araştırılması yapılarak elde edilen bilgilerden oluşturulan okul öncesi beyin bilgiseli formu oluşturulmuş ve gerekli geçerlilik-güvenirlilik çalışmaları yapılarak formun uygun duruma getirilmesi sağlanmıştır. Formda yer alan açık ve kapalı uçlu sorular içerik ve betimsel analiz ile değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmaya Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ankara ilinde görev yapan 5o okul öncesi öğretmeni katılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmenlerinin beyin ile ilgili nöromitlere sahip olduğu, lisans öğrenimlerinde beyiz fizyolojik eğitiminin yetersiz olduğu, verilen eğitimin öğretme kalitesini arttırmadığı ve bugüne kadar beyin ile ilgili bilgisellerin öğretiminde nasıl kullanacakları hakkında bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenlerin beyin fizyolojik eğitimin olumlu yönde katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Araştırmanın bulguları geniş perspektifle değerlendirilerek eğitim doğurguları açısından yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : okul öncesi öğretmeni, beyin fizyolojisi, eğitim-öğretim

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNİNE YÖNELİK MÜHENDİSLİK TASARIM SÜRECİ ENTEGRE EDİLMİŞ ÖRNEK BİR STEM ETKİNLİĞİ

Sinem GÜLDEMİR [1], Sinan ÇINAR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Okul öncesi eğitim dönemi, çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerinin en hızlı olduğu dönem olarak kabul edilmektedir. Bu dönemdeki gelişmeler çocuğun daha sonraki öğrenme ve büyüme yeteneklerini etkileyerek gelecekte nasıl biri olacağını belirleyebilmektedir. Aynı zamanda okul öncesi eğitimi, çocukların hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını, çocuğun çevresinde olanları fark etmesini, merak ettiği konulara ilişkin sorular sormasını, araştırmasını, keşfetmesini ve yaparak, yaşayarak öğrenmesini amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitiminin bu amaçlarının yerine getirilmesinde asıl önemli görev okul öncesi öğretmenlerine düşmektedir. Bu doğrultuda okul öncesi eğitiminde öğretmenlerin disiplinler arası bakış açısıyla daha geniş bir çerçeveden bakarak alternatif çözüm olanakları geliştirmeyi, bilgi ve beceri kazandırmayı hedefleyen STEM yaklaşımını ele almaları gerekmektedir. STEM; okul öncesi eğitiminde çocuklarımızın fen ve matematik gibi temel bilimlerin ortaya koyduğu kuramsal bilgileri alıp, teknoloji ve mühendisliği harmanlayarak yaşama değer katacak yenilikler içeren bir yaklaşımdır. Aslında okul öncesi çocukları kendiliğinden STEM yaklaşımına yönelik faaliyetleri sınıf içinde, oyun alanlarında vb. birçok yerde düzenli olarak yürütmektedirler. Özellikle çocukların oyunları incelendiğinde STEM yaklaşımının bileşenlerinden biri olan mühendislik alanının birçok özelliğinin gözlenebileceğini, çocukların okulda veya okul dışında oynadığı oyunların birçoğunun mühendislik aktivitesi özelliği taşımasından ve bu tür aktivitelere doğal olarak ilgilerinin olmasından ötürü tasarım ve inşa etmenin, deney ve araştırma yapmanın çocukların doğasına daha uygun olduğu ileri sürülmektedir. Bu bağlamda disiplinleri birbirine bütünleştirme becerisinden, STEM ders etkinlik geliştirmede bir mekanizma sağladığından dolayı STEM etkinliklerine Mühendislik Tasarım Süreci entegrasyonu önemli görülmektedir. MTS esasında mühendisler tarafından ihtiyaç tanımlanması ile başlar ardından kısıtlamalar tanımlanır, sistemlerin özellikleri analiz edilir ve çözümlerin üretilmesi için planlar tasarlanır. Sonrasında üretilen çözüm test edilir ve yeniden gözden geçirilir. Eğitim kademlerine göre MTS modeli incelendiğinde; ilk ve ortaokul eğitimi düzeyindeki öğrencilerin mühendislik bilgi ve becerilerini geliştirmeyi hedefleyen MTS modeli 5 basamaktan (Sor, Hayal Et, Planla, Yarat, Geliştir) oluşmaktadır. Okul öncesi eğitimi düzeyindeki çocuklarda mühendislik bilgi ve becerilerini geliştirmeyi hedefleyen MTS modeli 3 basamaktan oluşmaktadır. İlk ve ortaokul düzeyinde 5 basamaklı MTS döngüsündeki Sor ve Hayal Et basamakları birleştirilerek 'Keşfet' basamağı, 'Planla' ve 'Yarat' basamakları birleştirilerek 'Yarat' basamağı oluşturulmuştur. Böylelikle okul öncesi eğitiminde 'Keşfet', 'Yarat' ve 'Geliştir' aşamalarının yer aldığı 3 basamaklı MTS modeli kullanılmaktadır. MTS'nin STEM etkinliklerine entegrasyonuyla okul öncesi eğitim sistemine entegre edilmesiyle birlikte öğrencilerin, yapılandırılan bilginin uygulamaya aktarılması ve diğer alan disiplinlerinin ilişkisi sağlanarak problem durumlarına transfer edilebilmesi, problem durumuna disiplinler arası bakış açısıyla daha geniş bir perspektiften bakarak alternatif çözüm olanakları geliştirme bilgi ve becerisi kazandırmak ve bilimsel metodu uygulayan ve sorgulayan, tasarım odaklı çalışmayı ve mühendislik tasarım sürecini bilen, üretici nesiller yetiştirmek hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerine MTS ve STEM yaklaşımı yeterince açıklanmalı, tanıtılmalı ve mühendislik tasarım süreci entegre edilmiş STEM etkinlikleri hazırlanmalıdır. Önemli bilgiler ışığında yapılan araştırmada; okul öncesi eğitimine yönelik mühendislik tasarım süreci entegrasyonu sağlanmış örnek bir STEM etkinliği sunulması amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda okul öncesi eğitim kazanımlarını içeren STEM etkinliğinin yer aldığı teorik bir çalışmadır. Oluşturulan örnek STEM etkinliği, Rize ilinde bir okul öncesi eğitim kurumunda 5-6 yaş sınıfında gören 24 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulamalar sırasında öğrencilerle ilgili gözlem yapılmış ve yapılandırılmamış gözlem notları kullanılmıştır. Yapılan gözlemler ve yapılandırılmamış gözlem notları sonucunda; genellikle çocukların etkinlikleri keyifle gerçekleştirdikleri, mühendislik tasarım süreci basamaklarını kolaylıkla uygulayıp takip ettikleri, derslere katılım göstermeyen çocukların daha aktif katılım eğilimi gösterdikleri, öğrenciler işbirliği içinde çalıştıkları için akran öğrenmelerinin çocuklarda daha etkili olduğu, konu içeriğinde yer alan kavram ve terimlerin prototipler ile somutlaştırılması sonucu anlamlı öğrenmelerin gerçekleştiği, kendilerini rahatça ifade edebildikleri bir ortamda özgün ürünler tasarladıkları elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, okul öncesi eğitiminde mühendislik eğitimine yer verilmesi, okul öncesi eğitimi alanında mühendislik araştırılmalarının arttırılması ve okul öncesi öğretmenlerinin ders ortamında kullanabilecekleri disiplinler arası ilişkiyi içeren ve mühendisliğin entegre edildiği STEM öğretim materyallerinin geliştirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi Eğitimi, Mühendislik Tasarım Süreci, STEM Yaklaşımı

KÜRESELLEŞME DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN EĞİTİMİNİN ÖNEMLİ KONULARI: BECERİ, AHLAK VE DEĞERE ÜMUMTÜRK BAKIŞ

Sevinc QASIMOVA [1], Samir ORUC [1]

[1] Bakü Devlet Üniversitesi

Tarihi gelişme gösteriyor ki, dilini, tarihini, milli onurunu, ulusal bilincini, eski geleneklerini koruyup saklamayı yapamayan bir millet yok olmaya mahkumdur. Makalede küreselleşme döneminde hem aşılananaraq sıradan çıkan, hem de kendi değerini tüm tarihi dönemlerde koruyan beceri, ahlak ve değerlerden söz açılacak, onun geliştirilmesi için yetişmekte olan genç neslin üzerine önemli görevler düştüğünden bahs edilecektir.

Bugün ulusal, evrensel ahlaka, maneviyata ve kültürel değerlere sahip olan kimlik oluşturmak, topluma yüksek ahlak ve beceriye sahip iyi vatandaş yetiştirmek öğretmenlerin en öncelikli görevlerinden biridir. Modern bilimin sınırları olmadığından bu alanda dünya düşünürlerinin teorilerinin öğrenilmesi ve pratik gerçekleştirilmesine de ihtiyaç duyuluyor. Tüm dönemlerde milletlerin daima ileri giderek, ilerici yenilikleri kabul etmelerini ve eğitimde yeni metodlara imza atdıklarını görüyoruz. Makalenin temel konusu bunların incelenmesinden ibaret olacaktır. Dünya düzeninin dengesinin bozulmasının önleyebilecek türk dünyasını seven, onun sivil devletler içerisinde imajını korumaktan dolayı entelektüel meneviyyatlı vatandaşlar yetiştirmek için terbiyenin esas meseleleri sayılan beceri, ahlak ve değerlerimizi tüm yabancı engellerin etkisinden korunması işinde uyanık olmalıyız. Milli zeminden uzak terbiye sistemi bugün bize hangi değerleri verir? Avrupa eğitim sisteminin milliliğe yabancı olan faktörleri nelerdir? Bu konuda düşünmek ve tartışmaq gerekir.

Her bir devletin, milletin geleceği o devletin maarifine bağlı olduğuna göre, Türk milletinin geleceği, onun uzun ömürlü olması şimdiki neslin intellektine bağlıdır. İşte okulda küçük çocuklar dostluk, iyilik, dürüstlük, doğruluk gibi kavramlara sahip olduklarından burada onlara mikromühütin oluşturulması önemlidir. Makalede ahlakın kökeni hakkında çeşitli fikir ve teorilerin mahiyeti ve tahliline dikkat çekmekle, Spencer, Herbart, Russo, Dyui, James, Lixaçov, Blum, Qardnerin ileri sürdükleri dünya deneyiminde yaygın teorilerine dikat çekilecek, öğretmenlerin hem kendilerinin hem de öğrencilerin öğretimi sürecinde temel becerilerden, ahlaki değerlerden ve bunların gelişmesinden geniş bahs edilecektir

XXI yüzyılda tüm dünyada manevi değerlerin hızla değişmesi, yani muhafazakar dini, ahlaki değerlerin aşınması, gelenek ve adetlerin unutulması, karşılığında ise materyalist ve liberalist düşünceye dayalı yeni değerlerin oluşması ile karşılaşırız. Bu süreç neredeyse kendini bütün alanlarda, özellikle bilimde, eğitimde, kültürde gösterir. Batı toplumunun ön sırada gittiği bu eğilim ekonomi, kültür, bilgi alanları küreselleşmenin etkisiyle ve medya aracılığıyla dünyanın diğer bölgelerine de hızla yayılıyor. Daha tehlikelisi şudur, milli-manevi değerlerden uzaklaşma eğilimleri küreselleşmenin çok önemli bir parçası olan kültürel ve ideolojik "vesternizasiya"nın etkisi ile dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan halkların da milli bilincine müdaale etmektedir. Bunların giderilmesi yolları ve yöntemlerine makalede yeni eğitim stratejisine uygun şekilde açıklık getirilecek ve tartışmalara yol açılacaktır.

Anahtar Kelimeler : küreselleşme, evrensel, ilerici, Spencer, liberalist

TGA TABANLI ETKİNLİKLERLE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ VE ÖRNEK ETKİNLİKLER

Ali Haydar AKARSU [1], Yılmaz GEÇİT [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

2018'de güncellenen Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı "Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler" ve "Yansıtıcı Düşünme Olarak Sosyal Bilgiler" yaklaşımlarına vurgu yaparak, öğrencilere bilim insanlarının kullandıkları bilimsel yöntemleri sezdirmeyi, okulun içindeki ve dışındaki olay ve olgulardan yararlanarak gerçek hayatta karşılaştıkları problemlere çözüm üretmeyi ve bu problemler üzerinde yansıtıcı düşünmeyi gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. TGA (Tahmin et- gözle-açıkla) uygulamaları öğrencilerin problem durumlarında bilimsel yöntemleri kullanarak, bilim insanı gibi çalışmalarına olanak vermesi bakımından yukarıdaki hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemli bir unsur olarak görülebilir.

TGA tabanlı uygulamaların sosyal bilgiler dersinde kullanımına ilişkin; öğrencilerin görüşlerini belirlemeyi ve dersin öğretmenlerine örnek etkinlikleri tanıtmayı amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma yöntemine uygun olarak tasarlanmıştır. TGA tabanlı hazırlanan etkinlikler, 5. Sınıf sosyal bilgiler programı, "İnsanlar Yerler ve Çevreler" konu alanında yer alan doğal afetler ve çevre sorunları konularının öğretimi ile sınırlıdır.

Araştırma sürecinde öncelikle, sosyal bilgiler dersinde doğal afetler ve çevre sorunları konularında TGA uygulamaları ile işlenebilecek konular tespit edilmiş ve bu konuların öğretimine ilişkin etkinlikler geliştirilmiştir. Etkinliklerin hazırlanmasında ilgili alan yazın taranmış, farklı disiplinlerdeki uygulamalar incelenmiş, TGA süreçleri temel alınarak etkinlikler tasarlanmış ve uzman görüşüne sunulmuştur. Etkinliklere pilot uygulamaların ardından son hali verilmiş ve 2017-2018 eğitim öğretim yılında Rize ilinin Pazar ilçesindeki bir devlet okulunun 5. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile elde edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz birlikte kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda TGA uygulamalarının sosyal bilgiler dersinde kullanılabilecek, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesine olanak veren, ayrıca bilgiyi üretmek için öğrencileri teşvik eden, etkili ve öğrenci merkezli bir uygulama olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : TGA (Tahmin et- gözle-açıkla), Sosyal Bilgiler, Etkinlik

5E ÖĞRETİM MODELİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNDE DEĞERLER EĞİTİMİN ENTEGRASYONU İÇİN KULLANIMI: BİR MODEL ÖNERİSİ

Esra ÇAVDAR [1], Ahmet TEKBIYIK [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Değerler bireyin ve diğer sosyal varlıkların hayatına yol gösterici ilkeler olarak hizmet eden, önem düzeyleri farklılık gösteren, ilgili durumların ötesinde arzu edilen amaçlardır (Schwartz,1994). Okullarda değerler eğitimine verilen önemin son yıllarda arttığı görülmektedir. Toplumlarda sadece akademik ve sosyal alanda değil değerlerle bütünleştirilmiş bir programın uygulanması ile bireylerde ahlaki gelişim açısından daha olumlu sonuçlar alınacağı öngörülmektedir. Değerlerin soyut yapısı dolayısıyla öğrencilerin bu kavramları içselleştirmesinin zor olduğu, bunu sağlamaya yönelik öğretmenlerin grup çalışmaları, hikaye, drama ve proje çalışmaları gibi öğrenci merkezli etkinlere ihtiyaç duydukları bilinmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın çeşitli derslere ilişkin öğretim programları, değerler eğitimi açısından incelendiğinde daha çok sosyal bilgiler alanında açık bir şekilde değerler eğitimine vurgu yapıldığı fen bilimleri alanında ise değerlerin öğretim programına entegrasyonuna yönelik etkinlikler bakımından eksiklikler olduğu görülmektedir. Alan yazında değerlerin doğrudan değil, dolaylı ve örtük bir yaklaşımla kazandırılması durumunda öğrenciler tarafından içselleştirilebileceği belirtilmektedir. Fen bilimleri eğitiminde değerlerin kazandırılmasında ahlaki ikilem senaryoları, bilimsel bağlamlı hikâyeler ve tarihsel örnek olaylardan yararlanılması önerilmektedir. Bu sayede öğrencilerin milli ve evrensel değerlere yönelik anlayış geliştirebilecekleri öngörülmektedir.

Bu çalışmada ortaokul fen bilimleri dersine değerler eğitiminin entegrasyonu için 5E öğretim modelinin kullanılmasına yönelik bir modelin tasarlanması ve bu model kapsamında yürütülen etkinliklerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada tasarım temelli araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tasarım temelli araştırma; analiz, tasarım, geliştirme ve uygulama süreçlerinin araştırmacılar ve katılımcılar ile işbirliği içinde ve gerçek uygulama ortamında döngüsel olarak yapıldığı, eğitim uygulamalarını bağlamsal çerçevede iyileştirmek amacıyla yürütülen sistematik ve esnek bir yapısı (Collins, 1999; Wang & Hannafin, 2005) olması dolayısıyla tercih edilmiştir.

Önerilen modelin tasarımında, örtük değer eğitimi bağlamında ele alınabilecek örnek durumlar, 5E öğretim modelinin Girme aşamasında kullanılmıştır. Keşfetme ve Açıklama aşamalarının olağan şekilde yürütülmesinin ardından, öğrencilerin bilgilerini yeni durumlara uyguladıkları Derinleştirme aşamasında, öğrencilerden değerler eğitimi bağlamında örnekler sunmaları istenmiştir.

Çalışma Fen Bilimleri dersinde 5. sınıf kuvvetin ölçülmesi ve sürtünme ünitesinde 12, 6. sınıf elektriğin iletimi ünitesinde 15, 7. sınıf güneş sistemi ve ötesi ünitesinde 10, ve 8. sınıf DNA ve genetik kod ünitesinde 12 öğrenci olmak üzere toplam 49 ortaokul öğrencisi ile yürütülmüştür. Bu ünitelerde milli değerler, tasarruf, ahlak ve etik bağlamında örneklere yer verilmiştir. Çalışma tüm sınıf kademelerinde belirlenen değerler üzerine toplam 8 etkinlikle gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın verilerini modelin işleyişine ilişkin yapılandırılmamış gözlemler ve öğrencilerin derinleştirme basamağında oluşturdukları değerler içeren örnek durumlar oluşturmuştur. Çalışmada veri analizi sürmekte olup, çalışmanın sonuçlarının fen bilimleri dersinde değerler eğitiminin entegrasyonuna yönelik alan yazına katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri Eğitimi, Değerler Eğitimi, 5E Öğretim modeli

INVESTIGATION OF THE ROLE OF EDUCATORS IN STEM AND DIGITAL LITEARCY: A CASE OF TURKEY

Hamdi TEKİN [1], Fırdevs Tugba TEKIN [2]

[1] Istanbul Arel Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı

Many innovations have emerged thanks to developing technology. While the digital world makes life easier, it also brings a lot of dangers. Especially, young children are under danger due to ease of access via internet. Therefore, it is vital for young children to benefit from digitilization instead of suffering from its hazards. In this context, educators should be trained in a convenient way to adopt the new technologies quickly and follow the recent developments. Undoubtely, STEM is one of the game-changing concept that has emerged in oder to introduce Science, Technology, Engineering and Mathematics to children at any age by the help of digital world. In this study; in addition to the literature review, call interviews have been held with a variety of school administrators, teachers and instructors in order to highlight the current state of STEM in Turkey and what kind of activities are being held to improve the edcuators' capacities of teaching STEM and digital literacy. As a result, it has been observed that stakeholders of education demonstrate considerable awareness about STEM and digital literacy in Turkey. Many training and certificate programmes are organized for educators to receive the necessary training for STEM and using digital agents. Various web portals have also been also established for dissemination of STEM outputs. Many schools give importance to receive STEM accreditation. In addition to students, parents and schools; various industrial and trade organizations make contributions to these trainings. Many projets are also being executed for disadvantaged students to benefit from digital world. In conclusion, STEM and digital literacy are getting one of the key point of countries' future.

Anahtar Kelimeler : STEM, Science, Technology, Engineering, Mathematics, Digital Literacy, Young Children

ORTAOKUL DÜZEYİNDE KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN FEN BİLİMLERİ MATERYALLERİ İLE ÖĞRETMEN UYGULAMALARI

Nilgün MISIR [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Günümüz eğitim sisteminde kaynaştırma eğitimine verilen önem gittikçe artmasına karşın, alan öğretmenlerinin derslerde kaynaştırma öğrencilerine yönelik uygulayacağı metodoloji ve bu süreçte kullanacağı materyallerin eksikliği konusunda önemli düzeyde sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu çalışmada ortaokul düzeyi fen bilgisi alanında ders kazanımları ile belli ölçüde örtüşen etkinlik ve materyallerin geliştirilmesi, uygulanması ve uygulamaların öğrenci ile alan öğretmeni üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında EDES(Engellilere Destek Programı) kapsamında bir yıl süreli proje olarak yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemi Trabzon İli'nde öğrenim gören 120 beşinci sınıf, 210 altıncı sınıf öğrencisi ve görev yapan 22 fen bilgisi öğretmeni olup, nitel olarak çalışılmıştır. Projede materyallerinin geliştirilmesi için içinde akademisyen, özel eğitim öğretmeni, alan öğretmenleri, rehber öğretmen ve lisans öğrencilerin yer aldığı *materyal geliştirme ekipleri*oluşturulmuştur. Ekipler öğrencilerin engel düzeyi, fen bilimleri dersi öğretim programları ve ders kitaplarını temel kaynak alarak,kaynaştırma öğrencilerinin derstte akranlarıyla ortak zamanda uygulayacağı *135 fen bilimleri materyali* geliştirmiştir. Geliştirilen materyaller üç boyutlu modellemeler, kağıt üzerinde etkinlik tanımları veya bir oyun gibi eylemler şekillerde olup, bazı etkinlikler özellikle sınıftaki akranları ile çalışabileceği nitelikte tasarlanmıştır. Etkinlikler küçük gruplarla pilotlanarak, ilgili konuların işlenmesinde esnasında gerçek uygulamalar yapılmıştır. Aynı zamanda, uygulama yapacak olan fen bilimleri öğretmenlerine ekipler tarafından belirli aralıklarla eğitimler verilmiştir. Çalışmada uygulamaların sürecini değerlendirmek amacıyla proje sonunda örneklemdeki fen bilimleri öğretmenlerine yarı-yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Yapılan mülakat betimsel ve içerik olarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda uygulama yapan öğretmenlerin mesleki anlamda kendini geliştirdiklerini, kaynaştırma öğrencilerinin derslere aktif katılımının önemli ölçüde arttığı ve olumlu yönde tutum geliştirdiklerini gözlemlediklerini, en önemli olarak da sınıfta kaynaştırma öğrencilerine yönelik somut anlaşılır ve eğlendirici materyallerin çok fayda sağladığını ifade ettiler. Yine yapılan okul sınavlarında da kaynaştırma öğrencilerinin %15-20 aralığında başarılarının arttığını, akranlarıyla öğrenme ortamını daha fazla paylaşma şansı yakaladıkları şeklinde görüşünü belirttiler. Çalışmada fen bilimleri alanında Milli Eğitim Bakanlığı ve akademisyenlerin ortak çalışmaları ile günümüz şartlarına uygun materyallerin geliştirilmesi ve öğretmenlerin desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Uygulamaları, Kaynaştırma Eğitimi, Öğretim Materyalleri, Fen Eğitimi

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE YARATICI DÜŞÜNME TEKNİĞİ SCAMPER

Şenay BAŞ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

21.yüzyıl sanatı, düşünsel boyutun ön plana çıktığı bir anlayışla devam etmektedir. Sanatta kavramlar üzerine fikir oluşturma süreci ön planda tutulmaktadır.Dolayısıyla günümüz eğitiminde etkili olan yaratıcı tekniklerle sanatsal yaratıcılığın geliştirilmesi; sorunlara daha çok ve özgün çözüm getirebilen, olaylara ve olgulara daha farklı açılardan bakabilen, yaratıcılığa yönelik girişimci ve öz bilinci yüksek, esnek ve akıcı düşünebilen bireyler yetiştirilmesi bakımından önemli görülmektedir. Öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesi aşamasında öğretmenlerin yaratıcı davranışlar sergilemeleri ve yaratıcı düşünme tekniklerini uygulamaları önemlidir. Yaratıcılık sanat alanında için her zaman önemli olmuştur. Pavlou (2013)'a göre görsel sanatlarda bir ürün ortaya koymak, bireyin yaratıcılık becerilerinin gözlemlenebileceği önemli bir alandır. Dewey'in (1920, akt; Kırışoğlu, 2005) belirttiğine göre de, yaratıcılık bireyin çevresiyle doğrudan kazandığı deneyimleri görsel anlamda bir sanat biçimine dönüştürdüğünde gelişmektedir. Yaratıcılık görsel sanat eğitiminin sadece işlevi değil amacı hatta varoluş sebebidir. Hem kişisel hem de toplumsal olarak önemli bir gereksinim olan yaratıcılık eğitimi sanat eğitiminin özgür ve deneysel ortamında çocuklara ve gençlere içten üretim ve araştırma olanağı sunar.

Eğitim araştırmaları alanında son zamanlarda dikkat çeken bir yaratıcı düşünme tekniği olan SCAMPER tekniğini uygulamaları görsel sanatlar eğitimi alanına da önemli katkılar sağlayacaktır. Bu doğrultuda bu araştırmayla görsel sanatlar eğitimi alanyazında bu tekniğin tanıtılması ve uygulama önerileri sunması kapsamındaki açıklığı giderilmesi umulmaktadır.

Bu çalışma kapsamında ulusal ve uluslararası alanyazın incelendiğinde görsel sanatlar eğitiminde yaratıcı düşünme tekniği SCAMPER' in kullanımına ilişkin yapılan çalışmalar ile ilgili bir boşluk olduğu tespit edilmiştir. Bundan dolayı SCAMPER tekniğinin görsel sanat eğitimi alanında özellikle ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde eğitim öğretim süreçlerine kazandırılması bağlamında görsel sanatlar öğretmenlerine ve araştırmacılarına farkındalık sağlamak amacıyla; "Görsel sanatlar eğitimi alanı için SCAMPER tekniğinin önemi nedir?" sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Bu problem çerçevesinde çalışmanın temel amacı, SCAMPER tekniğinin görsel sanatlar eğitimine kullanılabilirliğini ortaya koymaya yönelik tanıtımının yapılması ve etkinlik önerilerinin sunulmasıdır.

Bu çalışma nitel bir araştırma olarak desenlenmiştir. Denzin ve Lincoln (2005), nitel çalışmaların özgün tarafının varlıkların ve olguların deneysel olarak incelenemeyeceği durumlarda ortaya çıktığını ifade etmiştir. Bu bağlamda SCAMPER tekniğine yönelik ilgili alanyazın doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir. Doküman incelemesinde temel amaç araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren materyallerin analiz edilmesidir. Bu teknik daha çok doğrudan gözlem ve görüşmenin yapılamadığı durumlarda tek başına kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu bağlamda önceden belirlenen temalar doğrultusunda yapılan doküman incelemesi ve alan araştırması sonucunda görsel sanatlar öğretmenleri ve araştırmacılarının farkındalıklarının oluşturulması amacıyla SCAMPER tekniğinin tanıtılmasına ve görsel sanatlar eğitimi alanında uygulanabilirliğine yönelik kuramsal bilgilere ulaşılmıştır. İlköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programına uygun etkinlik önerileri sunulmuştur. Araştırmada uygulayıcılara sunulan etkinliklerle ilgili öğretmen ve akademisyenlerden uzman görüşleri alınmıştır.

Günümüz eğitiminin iki temel amacı; bireyleri daha yaratıcı hale getirerek topluma katkıda bulunma kapasitelerini arttırmak ve her öğrencinin potansiyelini en üst düzeyde geliştirmesine yardımcı olmak şeklindedir (Özden, 2009). Yaratıcı bir eğitim sürecinin özü yaratıcılığı geliştiren yöntem ve tekniklerdir. Yaratıcı eğitim programlarında da kullanılmış olan yaratıcılığı geliştiren farklı bir teknik de SCAMPER tekniğidir (Keleşoğlu, 2017; MEB, 2012). SCAMPER tekniği okul öncesi dönemden başlayarak yaşamın her döneminde kullanılabilen özellikle çocuklara farklı düşünme, hayal kurma, sezgilerini kullanarak özgün ürünler ortaya koyma şansı veren, pratik, eğlenceli ve uygulanması kolay bir öğretim tekniğidir (Yıldız ve İsrael, 2002).Bu araştırmada SCAMPER tekniğini ayrıntılı ele alınarak görsel sanatlar eğitimi alanındaki önemine yönelik farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu anlamda uygulayıcılara etkinlik önerileri sunulmuştur. Alan yazından elde edilen verilere göre de SCAMPER tekniğinin görsel sanatlar eğitimi alanına rahatlıkla uyarlanabilecek pratik ve eğlenceli bir teknik olduğu anlaşılmıştır. Görsel sanat eğitimi alanında hem kendi içinde sanatsal yaratıcılığa katkı sağlaması hem de çocukların ve gençlerin her alanda kullanabilecekleri yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla SCAMPER tekniğinin önemli alternatif bir teknik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Görsel Sanatlar Eğitimi, Yaratıcı Düşünme, SCAMPER Tekniği

ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİK TARİHİ DERSLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Nazan MERSİN [1], Soner DURMUŞ [1]

[1] Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Matematik tarihi geçmişten günümüze matematiğin nasıl gelişimsel süreçlerden geçtiğini anlatan, matematikle ilgili geçmiş, günümüz ve gelecek arasında bağlantı kurmamızı sağlayan bir alandır. Matematik tarihi, öğrencilerin matematiği sevmesini sağlamakla birlikte, onlara matematiğin doğası hakkında bilgi verir, matematiğin geçtiği aşamaları gözlemlemelerini sağlar, öğrencilerin matematikle ilgili korkularını azaltır (Fauvel, 1991; Gürsoy, 2010; Lefort, 1990, Lingard, 2000). Bununla birlikte matematik tarihinin hem öğretmenler için hem de öğrenciler için pek çok faydası vardır. Bu faydalar; matematik tarihi, matematik konularının anlaşılmasını kolaylaştırır ve matematiksel konulara pek çok farklı örnek sunar (Swetz, 1995). Matematiksel konular, matematik tarihi ile daha ilginç hale gelir ve matematik konuları işlemede daha başarılı olunabilir (Perkins, 1991). Ayrıca matematik tarihi gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin matematik kültürünü zenginleştirir. Matematik tarihi, matematik öğretim programında ve ders kitaplarında 2005 yılından itibaren yer almaya başlamıştır. Matematik tarihinin gerek öğretim programında gerekse ders kitaplarında yer alması matematik öğretimi açısından pek çok değişimi beraberinde getirebilir ancak burada önemli olan faktör, öğretmenlerin matematik tarihini nasıl anlamlandırdıkları, matematik tarihinden nasıl yararlanabileceklerini bilip bilmemelerine bağlıdır (Baki ve Yıldız, 2012). Her ne kadar matematik öğretim programında matematik tarihinin kullanılması tavsiye edilse de öğretmenlerin pek çoğunun matematik tarihini derslerde kullanmak istemedikleri görülmüştür (Lit, Siu ve Wong, 2001; Siu, 2007). Bunun nedenlerinden en temeli ise öğretmenlerin matematik tarihi ve matematik tarihinin nasıl entegre edileceği ile ilgili sağlam bir alt yapıya sahip olmamalarından kaynaklanmaktadır (Barbin vd., 2000; Fasanelli vd., 2000; Jankvist, 2009). Matematik tarihinin matematik derslerine entegrasyonunda en büyük sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Nitekim eğitim öğretim ortamlarını öğretmenler tasarlamaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada bir dönem boyunca matematik tarihi dersini alan ortaokul matematik öğretmen adaylarının matematik tarihi dersine yönelik görüşleri incelenmiştir. Çalışmada betimsel desenden yararlanılmış olup söz konusu araştırmaya 23 son sınıf ortaokul matematik öğretmen adayı katılmıştır. On dört haftalık matematik tarihi dersinden sonra öğretmen adaylarının görüşleri yazılı görüş formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler ise içerik analizine tabi tutulacaktır. Öğretmen adaylarının görüş formundaki her bir soruya verdiği yanıtlar için kodlar ve kategoriler oluşturulacak ve tablo ve frekanslarla gösterilecektir.

Yazılı formda yer alan sorular şunlardır:

1. Matematik tarihi dersini olumlu ve olumsuz yönlerini dikkate alarak nasıl değerlendirirsiniz? Lütfen olumsuz eleştirilerinizin yanında çözüm önerilerinizi de belirtiniz.
2. Matematik tarihi dersinin derslerde daha etkili kullanılabilmesi için önerileriniz nelerdir?
3. Bu zamana kadar hangi matematiksel kavramları merak ettiniz?
4. Merak ettiyseniz bu merakınızı nasıl giderdiniz?
5. Matematiğe yönelik bakış açınız matematik tarihi dersi almadan önce nasıldı?
6. Matematiğe yönelik bakış açınız matematik tarihi dersini aldıktan sonra nasıl?
7. Matematik tarihi ile ilgili edindiğiniz bilgiler meslek hayatınızda ne gibi katkılar sağlayabilir?

Yukarıda yer alan yazılı görüş formundaki sorular, öğretmen adaylarına matematik tarihi dersini aldıktan sonra yöneltilmiştir. Matematik tarihi dersleri işlenirken öğretmen adaylarına ortaokul matematik derslerinde matematik tarihini nasıl ele alabileceklerine dair örnekler verilerek ders daha somut ve ilginç hale getirilmeye çalışılmıştır. Veriler incelendiğinde gerçek sonuçlar elde edilecektir ancak sonuçlarla ilgili öngörüler, öğretmen adaylarının matematiğe yönelik bakış açısının matematik tarihi dersini aldıktan sonra olumlu yönde değişmiş olacağı, matematik tarihi dersini olumlu yönde değerlendirdikleri ve matematik tarihinin meslek hayatında derslerde kullanmak üzere önemli bir kaynak teşkil edeceği şeklinde görüş bildireceği şeklindedir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Tarihi, Ortaokul Matematik Öğretmen Adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMEYİ ÖĞRENMEDE KURAMSAL BİLGİNİN YERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Hilmi DEMİRKAYA [1]

[1] Akdeniz Üniversitesi

Kuramsal bilginin öğretmen eğitimine entegrasyonunun açıklanmasında geçmişten bu yana çeşitli güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Öğretmenlerin profesyonel bilgilerinin doğası belirsiz ve oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmeyi öğrenmede kuramsal bilgi ile sınıf uygulamaları arasındaki ilişkiye yönelik görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma kesitsel desen ile kurgulanmıştır. Çalışmanın verileri 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki bir üniversitenin eğitim fakültesinin birinci ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adaylarından elde edilmiştir. Katılımcılardan araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler nitel içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kuramsal bilgi, öğretmen adayı, öğretmen eğitimi, sosyal bilgiler, görüş

MOBILE LEARNING READINESS LEVEL OF TURKISH EFL UNDERGRADUATE STUDENTS AND ITS RELATIONSHIP WITH ACADEMIC ACHIEVEMENT AND CERTAIN SOCIOECONOMIC STATUS VARIABLES

Mustafa Kerem KOBUL [1], Oğuzhan YILMAZ

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Amidst the rapid and vast improvements in mobile technology, mobile devices have become unprecedentedly widespread all around the world. Concurrently, people have started to use mobile devices within a wide range of walks of life from calling, texting, banking, shopping, gaming, socializing, healthcare to education. Thus, ubiquitous use of mobile technology in education has driven an accumulation of a vast body of literature within the past two decades. Work in the field of mobile learning first started in the early 2000s as the earlier versions of mobile technology took place in the market. Since then, the effective use of mobile devices and technologies in education have attracted an exponential growth of research attention. Even though extant writings offer a compelling amount of empirical research carried out on various aspects of mobile learning, there is an apparent dearth of research on mobile learning readiness of undergraduate English as a Foreign Language (EFL) learners. Conjointly, a large volume of published work provides extensive evidence to identify socioeconomic status variables as significant explanatory variables or covariances that account for human behavior in a vast array of grounds from beliefs, attitudes, lifestyle, nutrition, interpersonal support, health behavior to academic performance of students. Among these socioeconomic status variables, household income and gender have also been pronounced as closely related with students' academic achievement. As of yet, no published reports have documented the relationship between EFL learners' mobile learning readiness and their academic achievement along with socioeconomic status variables. In this respect, this study mainly tried to investigate the mobile learning readiness level of EFL undergraduate students and its relationship with their academic achievement as well as two main socioeconomic status variables: gender and household income. To achieve this aim, along with Mobile Learning Readiness Scale, a demographic information questionnaire was used as the main data collection instrument. The data were gathered from preparatory class and first year undergraduate students studying in the Department of English Language and Literature at Karadeniz Technical University in 2017-2018 Spring Semester. For data analysis Statistical Package for the Social Sciences (IBM SPSS®, version 22.0) was used. The scale data were subjected to an internal consistency reliability analysis using Cronbach's Alpha. Descriptive statistics were generated for all the variables. Majority of the participants were found to be female. Overall descriptive statistics indicated a moderate level of mobile learning readiness of the participants. For inferential statistics, non-parametric statistical tests: Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis H test were computed for different variables consequent to the results of Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests of normality. In order to investigate the relationship between participants' mobile learning readiness and academic achievement, non-parametric Spearman rank correlation was computed. A p value <0.05 was considered significant. The results of the analysis revealed statistically significant difference between prep and first year undergraduate students' mobile learning readiness levels indicating higher level of mobile learning readiness for prep students. Significant difference was also found in prep students' mobile learning readiness level regarding their household income level. When the scores were analyzed by gender, no statistically significant difference emerged.

Anahtar Kelimeler : Readiness, Mobile Learning Readiness, Mobile Learning, Socioeconomic Status

FOREIGN LANGUAGE TEACHING ANXIETY OF NON-NATIVE PRE-SERVICE AND IN-SERVICE EFL TEACHERS

Mustafa Kerem KOBUL [1], İrem Naz SARAÇOĞLU

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

In the history of formal teaching, anxiety has always driven scholarly attention as has been identified one of the key variables in learning. A compelling amount of published research investigated the impact of anxiety on learning in various disciplines. A significant body of extant writings has also consistently confirmed the relationship between anxiety and foreign language learning that it can be regarded as an almost common sense assumption. Despite this robust and extensive body of literature on anxiety, as of yet, teacher's aspect regarding anxiety and nervousness seems to have received scant research attention; thus, there exists a palpable scarcity of published studies on the construct. Apparently, abscence of a valid and reliable measuring instrument hampered the empirical research on foreign language teaching anxiety. However, preliminary work well-documents that even teachers get stressed and feel teaching anxiety in their English as a Foreign Language (EFL) classrooms. Thus, the key purpose of this study was to investigate the level of foreign language teaching anxiety non-native pre-service and in-service EFL teachers experience in their classrooms. The study also attempted to explore if there was any difference in the level of teaching anxiety regarding the duration of experience and the department that the EFL teachers were enrolled such as the Department of English Language Teaching and Department of English Language and Literature. Another major variable germane to the study of anxiety was gender. The data were collected from two northern cities of Turkey; Trabzon and Yalova in the spring semester of 2017-18 academic year. Participants of the study were teachers who were working at different schools in Yalova and Trabzon as well as pre-service teachers studying at the Department of English Language & Literature and the Department of English Language Teaching at Karadeniz Technical University. The Foreign Language Teaching Anxiety Scale (FLTAS) was used as the main data collection instrument. All analyses were conducted in Statistical Package for the Social Sciences (IBM SPSS®, version 22.0). Descriptive statistics were generated for all variables and reliability was calculated using Cronbach's Alpha. The significance level was stated as a p value of <.05. Following the tests of normality, several parametric statistical tests: independent samples *t*-test, ANOVA and correlations, were computed for inferential statistics. Although no statistically significant difference was found regarding participants' gender, female participants tended to have higher level of foreign language teaching anxiety. An independent samples *t*-test implemented between the mean scores of pre-service and in-service EFL teachers revealed no statistically significant difference with in-service teachers having slightly higher level of foreign language teaching anxiety. When participants' scores were compared by the department they were enrolled using an ANOVA, statistically significant difference was found. The results of the Post hoc one-way ANOVA showed that participants from the department of English language teaching had significantly higher level of teaching anxiety. A Pearson product-moment correlation coefficient revealed significant moderately strong negative correlations (r = -.462, p. = .000) between participants' FLTAS scores and duration of experience.

Anahtar Kelimeler : Anxiety, Foreign Language Anxiety, Teaching Anxiety, Foreign Language Teaching Anxiety

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SES VE YAPI BİLGİSİ KONUSUNDAKİ KAVRAM YANILGILARI

Bekir GÖKÇE [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

İnsan gösterge adı verilen sözcüklerle iletişim kurar, kavramlarla düşünür. Kavram, bir dil göstergesinin gösterilen yanını oluşturur. Genel olarak kavram, "insan zihninde anlamlanan, farklı obje ve olguların değişebilen ortak özelliklerini temsil eden bir bilgi formu yapısı" biçiminde tanımlanabilir. Kavram öğretimi, öğretimin temelidir. Türkçe eğitiminde kavram öğretimi, sözlü ve yazılı iletişim becerilerinin geliştirilmesinde önem taşımaktadır. Türkçenin ses, yapı, tür, anlam ve söz dizimi özelliklerine ait kavramları doğru bir şekilde öğrenmek Türkçe eğitimi açısından vazgeçilmezdir.

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının dil bilgisi konularından ses ve yapı bilgisine ilişkin kavramları öğrenme düzeylerini ve bu alanlara ilişkin kavram yanılgılarını belirlemektir. Genel tarama modelinin kullanıldığı araştırmada, verilerin toplanması aşamasında "Ses ve Yapı Bilgisi ile İlgili Kavramlar Formu" ile "Ses ve Yapı Bilgisi Bilgi Testi" geliştirilmiş ve öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Programı'nda Türk Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi ve Türk Dil Bilgisi II: Şekil Bilgisi derslerini alan 160 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları "Seslerin Sınıflandırılması", "Ses Olayları", "Ses Uyumları"; "Kök ve Ek", "Türetme" ve "İşletme" başlıkları altında bulunan kavramları öğrenme düzeyi bakımından yeterli düzeyde değildir. Ayrıca öğretmen adayları bu kavramları öğrenme konusunda çeşitli kavram yanılgılarına düşmektedirler.

Anahtar Kelimeler : Kavram, kavram yanılgısı, ses, yapı, Türkçe eğitimi

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZIM KURALLARINI UYGULAMA DÜZEYLERİ

Bekir GÖKÇE [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Kendine özgü bir sistem olan dil, insan hayatının bütün evrelerinde önemini göstermektedir. Bu nedenle dili sadece bilmek değil aynı zamanda başarıyla kullanmak gerekmektedir. Dilin sözlü ve yazılı iletişim ortamlarında kullanımında yazım kurallarına uyma konusu önem taşımaktadır. Yazım, sözcüklerin belli kurallara göre yazıya geçirilmesine verilen addır. Yazım kurallarının var oluş amacı bir dilin kullanıcıları arasında ortak yazım biçimini belirlemek ve bu yolla yazım birliğini sağlamaktır. Yazım kuralları yüzyıllar boyunca yapılan denemeler sonunda ortaya çıkar ve düzenli bir şekil alır. Öte yandan yazım kuraları, yazıda okumayı ve anlamayı kolaylaştırmayı sağlar; yazı diline düzenlilik kazandırır. Yazım eğitiminin başlıca amaçları arasında sözcüklerin doğru yazılışlarını öğretmek, sözcüklerin hangi ses ve harflerden oluştuğu konusunda bilinç vermek, doğru yazım yoluyla sözcükleri doğru söylemeye alıştırmak, karşılaşılan yeni sözcüğü ses ve harfleriyle tanımaya alıştırmak, yazım kurallarını öğretmek, doğru yazma sorumluluğu ve isteği kazandırmak bulunmaktadır. Bu bağlamda doğru yazımın önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının, yazım kurallarına yönelik bilgi ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Tarama modelinde, betimsel bir nitelik taşıyan araştırma, katılımcıların, yazım kurallarına yönelik bilgi düzeyini ölçen Yazım Kuralları Bilgi Testi ve uygulama becerisini ölçen Yazım Kuralları Uygulama Testi ile sınırlıdır. Araştırmanın çalışma grubunu Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Programı'nın 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören toplam 220 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikten yararlanılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre Türkçe öğretmeni adayları; büyük harflerin kullanıldığı yerler, bağlaçların yazımı, birleşik kelimelerin yazımı ve düzeltme işaretinin (^) kullanımında sorunlar yaşamaktadır. Bu durum, katılımcıların Türkçenin doğru yazımı konusunda bir karışıklık yaşadıklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Dil, yazım, yazım kuralları, Türkçe öğretmeni adayları.

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KESİRLERLE İLGİLİ ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Esra ÇİFÇİ [1], Nimet PIRASA [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Eğitimde niteliğinin artırılması, bugüne kadar yapılan araştırmaların birçoğunda öğretmenin kalitesiyle ilişkilendirilmiştir. Öğretmenin kalitesi ise sahip olduğu bilgi, tutum ve sınıf içi uygulamalara bağlı olarak ifade edilmiştir. Bu sebeple, son yıllarda pek çok araştırmacı bir öğretmenin iyi bir alan bilgisine sahip olmasının yanı sıra öğretmenin alanı nasıl aktardığı, sahip olduğu alan bilgisini öğretim noktasına nasıl yansıttığı konusu üzerine odaklanmıştır. Öğretmenlerin nitelikli birer öğretmen olabilmeleri için öncelikle alanlarına hâkim olabilmeleri gerekmektedir. Herhangi bir konudaki başlıklar, tanımlar, konuyu açıklayıcı örnekler hakkında bilgi sahibi olmayı ifade eden Konu alan bilgisi, genel alan bilgisi ve özel alan bilgisi olarak iki bölüme ayrılmaktadır. Genel alan bilgisi, iyi eğitimli her bireyin sahip olması gereken matematiksel bilgi ve beceriler olarak tanımlanabilir (Delaney vd, 2008). Bu bilgi türü genel matematik bilgisidir. Örneğin "82-14 = ?" işlemini doğru bir şekilde yapmak için sahip olunması gereken bilgi ve beceriler genel alan bilgisinin kapsamına girmektedir. Özel alan bilgisi ise öğretmenlerin matematikle ilgili öğretim durumlarıyla ilişkili matematiksel bilgi ve becerilerini kapsamaktadır. "82-14 = ?" işleminin farklı stratejiler kullanılarak gerçekleştirilebileceğini bilmek bu bilgi çeşidine örnek olabilir. En genel anlamıyla özel alan bilgisi matematik öğretimi için gerekli olan ve alana ait bilgidir (Sezer, 2012).

Bu çalışma sınıf öğretmeni adaylarının kesirler konusuna ilişkin genel ve özel alan bilgileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve adayların özel alan bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma da sınıf öğretmeni adaylarının pedagojik alan bilgisinin bir bileşeni olan konu alan bilgilerini ele alması ve ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünüldüğünden önem taşımaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda bu çalışmada karma yöntem araştırması kullanılmıştır.

Çalışma 2018-2019 öğretim yılında Karadeniz Bölgesindeki bir devlet üniversitesinde Sınıf Öğretmenliği bölümü 4. Sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 25 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının kesirler konusuna ilişkin genel ve özel konu alan bilgisi ölçmek amacıyla Sezer (2012) tarafından geliştirilen "İlköğretim Matematik Dersi Programı Kesirler Alt Öğrenme Alanı Genel ve Özel Alan Bilgisi Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin hazırlanma sürecinde İlköğretim 1-5 Matematik Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kesirler konusuna ait kazanımlardan yararlanılmıştır. Veriler 2018- 2019 öğretim yılının ikinci döneminde Temel Matematik I-II, Matematik Öğretimi I-II, Okul Deneyimi, Okul Uygulamaları vs. gibi alan ve alan öğretimi alanındaki dersleri alındıktan sonra toplanmıştır. Elde edilen *nitel veriler* nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. *Nicel verilerin* analizinde öğretmen adaylarına başarı testi uygulanmıştır. Elde edilen nicel veriler ise SPSS 24.0 istatistik paket programıyla analiz edilmiştir. Testte bulunan on altı çoktan seçmeli ve üç açık uçlu sorunun her biri bir puan değerinde kabul edilmiş ve her bir adayın testten aldığı toplam puan belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının kesirlerle ilgili genel alan bilgileri ve özel alan bilgilerine ait aritmetik ortalama, standart sapma, minumum ve maximum değerleri gibi tanımlayıcı istatistikleri ile yine adaylarının kesirlerle ilgili genel alan bilgileri ve özel alan bilgileri arasında istatistiksel manada bir ilişki bulunup bulunmadığı Sperman Brown korelâsyon katsayısı ile belirlenmiş ve test sonuçları elde edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların genel ve özel alan bilgileri neredeyse ortalama düzeyinde aynı seviyede ve birbirine denk olmakla birlikte katılımcıların genel alan bilgileri yeterli düzeyde iken özel alan bilgileri daha düşük çıkmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının kesirlerle ilgili genel alan bilgileri ve özel alan bilgileri arasında istatistiksel manadaki ilişkiye bakıldığında ise genel ve özel alan bilgisi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırma sonuçlarına dayanarak öğretmen adaylarının konu alan bilgileri farklı ve birbirini tamamlayıcı ölçme araçlarıyla ölçülebilmesi, öğretmen yetiştirmede eksik kalan noktaları daha iyi tespit etmek adına pedagojik alan bilgisinin alt boyutlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılması, öğretmen yetiştirme programında konu alan bilgisine ve konu alan bilgisi içerisinde de matematik öğretiminde özellikle kesirlerin öğretimi noktasına ağırlık verilmelidir şeklinde öneriler getirilebilir.

Anahtar Kelimeler : Pedagojik alan bilgisi, Kesirler, Genel Alan Bilgisi, Özel Alan Bilgisi

TARİH DERSLERİNDE ARŞİV BELGELERİNİN KULLANIMINA İLİŞKİN PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Ayşe SEYHAN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Geçmiş ve bugün arasındaki ilişkiyi sağlıklı temeller üzerinde kurmak gibi önemli bir işlevi olan tarih dersi, aynı zamanda bireylere geçmişini öğreterek onları toplumsal yaşama hazırlayan, içinde bulundukları toplumun etkin bir üyesi olarak vatandaşlık hak ve sorumluluklarını öğreten en temel derslerden biridir.

Günümüzde bireylerinin yaşam boyu öğrenme süreçlerinde yaratıcılık ve yenilenme, eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve işbirliği, bilgi okur-yazarlığı, medya okur-yazarlığı, esneklik ve uyum, girişimcilik ve öz-yönelim, üretkenlik ve sorumluluk, liderlik ve sosyal ve kültürlerarası becerilere sahip olmaları beklenmektedir. Tarihe ilişkin bilgiler, kavramlar, tutumlar ve değerlerin yanı sıra, öğrencilere, hayat boyu kullanabileceği sözü edilen becerileri edindirmek için öğrencilerin aktif olduğu ve yaratıcı yöntemleri kullanmanın yanında hangi materyallerin mekânların kullanıldığı da önem taşımaktadır. Yenilenen tarih öğretim programı ile tarih derslerinin işlenişinde tarihsel düşünme becerilerinin sürece katılması ve bunun sonucunda da tarih okuryazarı bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Kronolojik düşünme, tarihsel kavrama, tarihsel analiz ve yorum, tarihsel sorun analizi ve karar verme ile tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma becerisi olmak üzere beş başlık altında toplanan tarihsel düşünme becerileri tarihi anlamak, tarihsel olayları sorgulayarak yorum ve değerlendirmelerde bulunmak, geçmişle bugün arasında bağlar kurmak öğrencilerde geliştirilmesi beklenen niteliklerdir. Kanıt kullanımı, tarihî becerilerin gelişiminde, geçmişi anlamada ve bilgi toplamada gerekli bir ön koşuldur. Tarihsel kanıt, kalıntı veya izlerin sorgulanması yoluyla elde edilen, tarihin beslendiği kaynaklardır. Hazır tarihi bilgi, öğrencilerde bir düşünme tembelliği oluşturmaktadır. Kanıta dayalı öğretim yönteminde öğrencilerin kanıtı yorumlayarak bilgiye ulaşması beklenmektedir. Bu sayede öğrenci başarılı olabilmek için hem eski bilgilerini canlı tutmak hem de onları kullanmak zorunda kalmaktadır. Arşiv belgeleri de hem birinci elden kaynak hem de tarihsel kanıttır.

Bu araştırma, edebiyat fakültesinde tarih lisans eğitimi gören ve eğitim fakültesinde pedagojik formasyon programında eğitim almakta olan tarih öğretmen adaylarının, tarih derslerinde arşiv belgelerinin kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel deseninin kullanıldığı araştırmanın verileri pedagojik formasyon eğitimine katılan ve özel öğretim yöntemleri dersi alan 50 öğretmen adayına uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme formunun hazırlanmasında uzman görüşlerine başvurulmuştur. Özel öğretim yöntemleri dersi kapsamında öğrencilere arşiv belgelerinin tarih öğretiminde kullanılmasının önemi, nasıl kullanılabileceği yönünde eğitim verilmiş ve bu eğitiminin ardından her bir öğrenciye ders uygulaması yaptırılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının sorulara verdikleri cevaplar gruplandırılarak frekans ve yüzdeleri verilecektir. Ayrıca öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Arşiv belgeleri, tarih öğretimi, pedagojik formasyon.

İLKOKUL ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ZİHİNDEN TOPLAMA İŞLEMİ YAPMA STRATEJİLERİNİN BELİRLENMESİ

Büşra KOLAY ÇEPNİ [1], Nimet PIRASA [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Toplama işleminde, stratejiler geliştirerek zihinden işlem yapabilmek matematik dersinin kazandırdığı ilk hedefler arasındadır. Okula başlamadan önce çocuklar işlemleri yazılı olmadan zihinden yapabilme yetisini sahiptir. Okula başladıklarında ise zihinlerinde gelişmiş olan stratejiler artık bir anlam kazanır. Bu bağlamda okuldaki dersler günlük yaşamdan ayrı bir özellik taşımaz, aksine birbirlerini destekler. Matematik dersinde de görülen farklı alıştırmalar ve problemler ışığında; çocuklar beyinlerinde var olan bu stratejilerin en hızlısını, en doğrusunu, en kısasını kullanmaya başlar. Farklı problem durumları karşısında farklı stratejiler geliştirilebilir. Bu araştırmada farklı toplama işlemleri karşısında çocukların geliştirdikleri farklı stratejilerinin belirlenmesi amacı güdülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin toplama işlemi yaparken kullandıkları zihinden toplama işlemi yapma stratejilerini belirlemektir. Bununla beraber Öğrencilerin zihinden toplama işlemini yanlış yapan arkadaşlarına önerileri de ele alınmıştır. Çalışma özel durum çalışmasına göre desenlenmiş ve nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. *Ç*alışma grubunu Rize merkez ilkokulunda öğrenim gören 10'u kız 8'i erkek olmak üzere 18 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış klinik mülakat yöntemi ile toplanmıştır. Görüşme formunda elde edilen veriler mevcut zihinden toplama stratejilerine göre betimsel olarak çözümlenmiştir.

Öğrencilerin zihinden toplama işlemi yaparken kullandıkları stratejileri belirlemek amacıyla 3 ana senaryo oluşturulmuş. Çalışma grubunu oluşturan 18 öğrenci ile soruların çözümü üzerine yarı yapılandırılmış mülakatlar yapılmıştır. Her öğrencinin zihinden toplama işlemi yaparken kullandıkları stratejileri ayrıntılı bir şekilde açıklamaları istenmiştir. Bu bağlamda literatür incelenerek hazırlanan sorular ile öğrencilerin farklı stratejiler uygulaması amaçlanmıştır. Her strateji için hazırlanan sorulara yönelik çözüm algoritması şöyledir: Aynı sayıyı toplananlardan birine ekleyip diğerinden çıkarma, Sayıları parçalayarak toplama, Değişme ve birleşme özelliğinden yararlanarak toplama, Sayılardan birini 10'a tamamlayarak toplama, Sayıları 10'un katlarına göre parçalama, Basamaktaki sayıların basamak değerlerini toplama (sırasıyla… binlik, yüzlük, onluk, birlik), Sayma yoluyla toplama, 10'a, 100'e tamamlama ve toplama çıkarma, işlemlerinden yararlanma ve Birler basamağını 5 yapma.

Çalışma öncesinde aynı okulda öğrenim gören dördüncü sınıflarla 3 sorudan oluşan ve farklı zihinden toplama işlemi stratejisi uygulamaya olanak sağlayan sorular ile pilot uygulama yapılmış. Bu süreçte öğrencilerin zihinden toplama işlemi yaparken kullandıkları stratejileri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Pilot Çalışma ile öğrencilerinden alınan dönütler doğrultusunda çalışmanın eksik olan bölümleri araştırmacılar tarafından tekrar düzeltilmiştir. Araştırmada geçerlilik çalışması için öğrenci yanıtları 2018 Millî Eğitim Bakanlığı Zihinden Toplama İşlemi Yapmaya Yönelik Kazanımları doğrultusunda uzmanlarca incelenmiş, uzlaşmaya varılan değerler araştırmaya dâhil edilerek analiz ve yorumlamaya geçilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, toplama işleminde öğrencilerin en fazla "değişme ve birleşme özelliği" stratejisini, en az ise "Aynı Sayıyı Toplanandan birine ekleyip, diğerinden çıkarma" ve "İki katından belli bir sayı kadar eksiltip, artırarak yapma" stratejisini kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin yanlış yapan öğrencilere verdikleri önerilerde en fazla "Eldeyi kullanmayı unutmasınlar" önerisi aslında zihinden toplama yaparken yanlış yapmaktan en çok korktukları ve en çok dikkat ettikleri konunun elde kavramı olması sonucuna varılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle; Öğretmenlerin tek bir doğru yanıtın olmadığı sorular sormaya yöneltilmesi gerektiği ve matematik dersinde sonuçtan çok farklı stratejilerin geliştirilip kullanıldığı çalışmalara ağırlık verilmesi gerektiği yönünde başlıca önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Zihinden hesaplama, zihinden toplama stratejileri, strateji kullanımı.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MODEL KULLANIMIYLA İLGİLİ ÖĞRENCİ YANILGILARINI GİDERMEYE YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: KESİRLERLE İŞLEMLER ÖRNEĞİ

Nimet PIRASA [1], Meral CANSIZ AKTAŞ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Ordu Üniversitesi

Bir öğretmenin alan bilgisini öğrencilerin öğrenme zorluklarını, önceki anlamalarını ve öğretimle ilgili kavramları bağlamında nasıl öğretime dönüştürdüğü bilgisine, pedagojik alan bilgisi denir (Shulman, 1986). Shulman (1986)'a göre pedagojik alan bilgisinin iki anahtar bileşeni vardır. Bu bileşenler öğrencilerin anlamalarını bilme bilgisi ve öğretim stratejileri bilgisidir. Öğretim stratejileri bilgisi, kavramların ve fikirlerin anlaşılmasında kullanılan gösteri veya açıklama yolları olarak tanımlanmakta (Shulman, 1987), öğrenmeyi kolaylaştırmada, özel kavram ve prensiplerin sunulma yollarına ilişkin öğretmen bilgisini kapsamaktadır. Öğrencilerin anlamalarını bilme bilgisi ise, öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgilerini, öğrencilerin öğrenme zorluklarını, hatalarını ve bunların arkasında yatan sebepleri anlamayı içermektedir. Özel'e (2012) göre genel öğretim stratejileri bilgisi, belirli bir konu ile ilgili kavramlar (modeller, diyagramlar, resimler, tablolar ve grafikler) ile konuya özgü temsilleri (deneyler, gösterimler, simülasyonlar ve problemleri) içermektedir.

Kesir, günlük hayatta sıklıkla kullandığımız bir kavram olmasına rağmen öğrenciler tarafından anlaşılması en zor olan kavramların başında gelmektedir (Olkun ve Toluk- Uçar, 2012; Ünlü ve Ertekin, 2012). Kesir kavramının öğretiminde özensiz yaklaşımlar öğrenci hata ve kavram yanılgılarına sebep olarak gösterilmektedir (Reys, Suydam, Lindquist ve Smith, 1998; Van de Walle, Karp ve Bay-Williams, 2004). Bu nedenle öğretmen eğitimi, bu hata ve kavram yanılgılarının giderilmesinde anahtar rol oynamaktadır (Van-Steenbrugge, Lesage, Valcke ve Desoete, 2014). Soyut bir kavram olan kesirlerin öğretiminde modellerin kullanılması kavramın zihinde canlandırılmasına kuşkusuz katkıda bulunacaktır. Kesir öğretiminde kullanılabilecek modeller Van de Walle vd. (2004) tarafından bölge/alan, uzunluk ve küme/çokluk modelleri olarak belirtilmiştir. Öğretmen adayları hem bu modelleri öğretimde nasıl kullanacaklarını bilmeli ve hem de öğrencilerin yapabilecekleri hataları kestirip bunlara göre öğretim stratejileri belirleyebilmelidir. Zira matematik öğretim programında (MEB, 2017) ilgili kazanımların altında "Uygun kesir modellerinden yararlanılır" şeklinde ifadeler yer almaktadır. Bu çalışmada, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının kesirlerle işlemlerde model kullanımıyla ilgili öğrenci hatalarını/yanılgılarını gidermeye yönelik çözüm önerilerini ortaya çıkarmak ve böylelikle onların pedagojik alan bilgilerini detaylı bir şekilde incelemek amaçlanmaktadır. Araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Böylelikle genelleme amacı güdülmeden öğretmen adaylarının kesirlerle işlemlerde model kullanımıyla ilgili öğrenci yanılgılarına yönelik bilgileri ve çözüm önerileri aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 güz yarıyılında Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin ilköğretim matematik öğretmenliği programı dördüncü sınıfında öğrenim görmekte olan 52 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu öğretmen adayları bir önceki yıl yani üçüncü sınıfta Özel Öğretim Yöntemleri-I ve Özel Öğretim Yöntemleri II dersini almışlardır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden, belirlenmiş olan bazı ölçütlerin sağlama durumlarının çalışılmasına olanak sağlayan ölçüt örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada sözü edilen ölçüt, Özel Öğretim I ve Özel Öğretim II derslerini geçmiş olmak olarak belirlenmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan veri toplama aracı ile toplanmıştır. Bu araçta yer alan soruların belirlenmesi için kesirler ile ilgili kavram yanılgılarına ilişkin literatür taranmış (Eroğlu, 2012; Kara ve Incikabi, 2018), oluşturulan soru havuzu öğretim programına uygunluk açısından incelenerek gerekli değişiklikler yapılmıştır. Bu işlem sonrası kalan sorular matematik eğitimi alanında uzman ve pedagojik alan bilgisi ile ilgili çalışmaları olan iki akademisyene inceletilerek ölçme aracına son şekli verilmiştir.

Öğretmen adaylarının çözüm önerileri ile ilgili olarak elde edilen veriler Cansız-Aktaş ve Pırasa (2018) tarafından geliştirilmiş olan kavramsal çerçeveden yararlanılarak; açıklama yapmama, yanlış bilgi içeren açıklama, yetersiz/eksik bilgi içeren açıklama ile doğru ve detaylı açıklama kategorileri kullanılarak sınıflandırılmıştır. Veriler her iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmış, sonrasında yapılan karşılaştırmada ortaya çıkan farklılıklar üzerinde tartışılarak uzlaşmaya varılmıştır. Ardından her bir soruya verilen cevapların kategorilere dağılımı sonucunda oluşan frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda alınabilecek önlemlere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Pedagojik alan bilgisi, Kesirlerle işlemler, Model kullanma, Öğrenci yanılgısı.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KESRİN MODELLENMESİYLE İLGİLİ ÖĞRENCİ YANILGILARINA YÖNELİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİ

Nimet PIRASA [1], Meral CANSIZ AKTAŞ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Ordu Üniversitesi

Öğrencilerin anlamalarını bilme ve öğretim stratejileri bilgisi anahtar bileşenlerinden oluşan pedagojik alan bilgisi, Shulman (1986) tarafından bir öğretmenin içeriği öğrencilerinin öğrenme zorluklarını, önceki anlamalarını ve öğretim ile ilgili kavramları dikkate alarak nasıl öğretime dönüştüreceğinin bilgisi olarak tanımlanmıştır. Bu bileşenlerden öğrencilerin anlamalarını bilme bilgisi, konuyla ilgili öğrenci zorlukları ve bunlara neden olan öğrenci düşüncelerini anlamayla ilgilidir. Öğretim stratejileri bilgisi ise, kavramların ve fikirlerin anlaşılmasında kullanılan gösteri ve açıklama yolları olarak alınmakta (Shulman, 1987) ve öğretmenin öğrenmeyi kolaylaştırmada kavram ve prensiplerin sunulması ile ilgili sahip olduğu bilgiyi işaret etmektedir (Magnusson, Krajcik, & Borko, 1999).

Alacacı (2009), öğretim programındaki en zor konulardan biri olan kesirlerin öğretiminin bu zorluktan dolayı çok önemli olduğunu belirtmektedir. Etkili bir öğretim için öğretmenlerin ve geleceğin öğretmeni olacak öğretmen adaylarının öğrencilerin yanılgılarından haberdar olmaları ve bu yanılgıların giderilmesine ilişkin öğretim stratejileri bilgisine sahip olmaları son derece önemlidir. Bu çalışmada özel olarak kesrin modellenmesine odaklanılmıştır. Zira öğretim programında MEB (2017), kesirlerin öğretiminde uygun modellerin kullanılması bilhassa vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda, çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının kesin modellenmesine ilişkin pedagojik alan bilgilerini, öğrenci anlamalarını bilme ve öğretim stratejileri bileşenleri kullanılarak incelenmektir.

Bu çalışmada ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının, kesrin modellenmesi ile ilgili öğrenci yanılgılarına ilişkini bilgileri ile bunların giderilmesine yönelik çözüm önerilerini ortaya koymak ve böylelikle onların pedagojik alan bilgilerini incelemek amaçlandığından nitel yaklaşıma dayalı durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Karadeniz bölgesindeki bir devlet üniversitesinin ilköğretim matematik öğretmenliği programı dördüncü sınıfına devam etmekte olan 52 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem, amaçlı örnekleme yöntemlerinden, belirlenmiş olan bazı ölçütlerin saylaya durumların çalışılmasını fırsat veren ölçüt örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2005) yöntemi ile belirlenmiştir. Bu çalışmada örnekleme ölçütü olarak bir önceki yıl okutulan, Özel Öğretim I ve Özel Öğretim II derslerinden başarılı olmak olarak belirlenmiştir. Veriler, kesrin yanlış modellenmesine örnek durumlar ve bunlara yönelik iki aşamalı soruların yer aldığı veri toplama aracı ile toplanmıştır. Öğretmen adaylarına birinci aşamada, öğrencinin ne düşünerek kesri yanlış modellediği, ikinci aşamada ise doğrusunu öğretmek için ne yapacakları sorulmuştur. Bu araçta yer alan soruların belirlenmesi için kesirlerde kavram yanılgılarına değinilen çalışmalar incelenmiş (Karaoglan-Yılmaz, Gökkurt-Özdemir & Yaşar 2018; Baştürk, 2015), oluşturulan taslak sorular öğretim programına ve ortaokul öğrencilerinin seviyelerin uygunluk açısından incelenerek gerekli değişiklikler yapılmıştır. Bu işlemin ardından kararlaştırılan sorular matematik eğitimi alanında uzman ve pedagojik alan bilgisi ile ilgili çalışmaları olan iki akademisyenin görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve böylece ölçme aracının nihai şekline ulaşılmıştır. Veriler her iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak incelenmiş, sonrasında yapılan karşılaştırmada ortaya çıkan farklılıklar üzerinde tartışılarak uzlaşmaya varılmıştır. Bu işlemi her bir soruya ait cevapların frekans ve yüzde değerlerinin hesaplanması takip etmiştir. Ulaşılan bulgular doğrultusuna alınabilecek önlemlere yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Kesrin modellenmesi, Pedagojik alan bilgisi, Öğretim stratejileri bilgisi

DİJİTAL ÖYKÜLERLE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ: KONTROL ODAĞI VE BAŞARIDAKİ DEĞİŞİM

Burcu ÜNLÜ [1], Selami YANGIN [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Günümüzde kaliteli eğitimin, çağdaş eğitim teknolojileri ile yapılandırılmış uygulamalarla gerçekleştirileceği uluslararası düzeyde kabul görmüş bir gerçekliktir. Bu gelişim, başta teknolojinin ilerleyişi ile büyük bir ağa dönüşen "elektronik köşk" olarak isimlendirilen, geleceği şekillendirecek yeni eğitim anlayışı içerisinde yapılandırılmış eğitim kurumlarıyla gelişecektir. Bu açıdan en eski ve güvenilir eğitim araçlarından biri olan öyküler, dijital çağda eğitici işlevlerini, resim, ses, müzik ve video gibi dijital içeriğin birleşiminden oluşan 2.5-3 dakikalık bir anlatı formu olan dijital öykülerle devam ettirmektedir. İlk olarak 1990'ların ortalarında California'da Dana Atchley ve Joe Lambert'in çalışmalarıyla ortaya çıkan bu tür öğeler, teknolojideki gelişmelere paralel olarak geleneksel anlatıma alternatif biçimde yerini almıştır. Sözel anlatımın yanı sıra görsel ve işitsel öğelerle desteklenerek oluşturulan dijital öyküler, insanoğlunun deneyimlerini çağın teknoloji elbisesiyle donatarak yarına aktarma çabası içerisinde gerçekleştirilmiş önemli adımlardan biridir. Günümüz neslinin beklentilerinin birçoğunu kapsayan bu dinamik ve güçlü araç, yapılandırmacı yaklaşımın "yaparak-yaşayarak öğrenme" sürecine katkı sağlayarak öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasında aktif olarak kullanılabilecek çeşitli üstünlüklere sahiptir. Bu kapsamda günümüz eğitim anlayışında bilgileri sorgulamadan kabul eden bireyler yetiştirmek yerine, neyi, niçin ve nasıl öğrenmesi gerektiğini bilen, öğrendiği bilgileri kullanan, geliştiren ve yeni bilgiler üreten bireylerin yetiştirilmesi amaçlanır. Bu nedenle çağdaş eğitim sisteminin en önemli rollerinden biri topluma kendini içten kontrol edebilen bireyler kazandırmaktır. İç kontrol odaklı kişilerin eleştirel düşünme becerisine sahip kişilerin özellikleri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Neden arama, nedenleri gerçekçi şekilde değerlendirme ve bir şeye inanmadan önce nedenini sorgulama becerileri, eleştirel düşünen ve iç kontrol odağına sahip kişilerin ortak özellikleridir. Bu noktada kontrol, iç ve dış kontrol odağı kavramları önem kazanmaktadır. Çünkü kontrol odağı ve eleştirel düşünme becerileri bilişsel süreçlere dayanan kavramlardan bazılarıdır. Etkili düşünebilen, akla yatkın çözümler sunabilen bireyler yetiştirmek, toplumun sağlıklı bir şekilde yükselebilmesi için şarttır. Bu nedenle eleştirel düşünme becerisinin ve içten kontrollü bireye ilişkin özelliklerin kazandırılması, bugün ilkokul ve ortaokul için hazırlanan öğretim programlarında somut biçimde yerini almıştır. Bu bağlamda çalışmada dijital öykülerle desteklenmiş Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerin başarısı ve kontrol odağı üzerindeki etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Araştırma, yarı-deneysel model öntest-sontest kontrol gruplu eşleştirilmiş desende tasarlanmıştır. Bir araştırmada, değişkenlerin sayısal ölçümü ve bir değişkenin diğer değişken ile arasındaki neden-sonuç bağlantısını değerlendirmek için genel anlamda deneysel yöntem kullanılır. Bu çalışmanın bağımsız değişkeni dijital öykülerle desteklenmiş öğretim etkinlikleri; bağımlı değişkenleri ise öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi başarıları ve kontrol odağı becerisi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda "İyi ki Var" ünitesinde belirlenen kazanımlarla 6 haftalık bir uygulama süreci yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Rize il merkezinde bulunan bir devlet okulunun 4. sınıfında öğrenim gören 42 öğrenci oluşturmuştur. Ulaşılan nicel veriler, SPSS 20.0 istatistik paket programında çözümlenmiştir. Sosyal Bilgiler dersi başarı testi ve kontrol odağı ölçeği analizinde parametrik varsayımlar karşılanmadığından Mann-Whitney U testi ve Wilcoxon testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler .05 anlamlılık düzeyine göre test edilmiştir.

Araştırma sonucunda dijital öykülerle desteklenmiş etkinliklere dâhil olan deney grubu öğrencilerinin başarı puanları ve içten denetimli kontrol odağı puanları diğer gruptaki öğrencilere göre daha yüksek düzeyde ve anlamlı bulunmuştur. Kontrol grubu öğrencilerinde de başarı ve kontrol odağında gelişim söz konusudur, ancak fark anlamlı değildir. Bu sonuç, dijital öykülerle gerçekleştirilen öğretimin öğrencilerin hem akademik başarı hem de içten kontrollü olmalarını sağlama açısından daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuca göre yürürlükte olan ve öğrenci merkezli olduğu bilinen resmi programın ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler ders başarılarını geliştirmede yetersiz olduğu ve daha çok dıştan denetimlerini artırmada etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, ilkokul 4. sınıf, başarı, kontrol odağı

KİM YER KİMİ? 8.SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN ARGÜMANTASYON TABANLI BESİN ZİNCİRİ ETKİNLİĞİ

Furkan MUŞ [1], Bahadır NAMDAR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Argümantasyon son yıllarda gerek yurt dışında gerekse yurtiçinde en çok ilgi çeken alanlardan biri olmuştur. Fen bilimleri dersi öğretim programında argümantasyon öğrenme sürecinin ana bileşenlerinden biri olarak tanımlanmıştır. Ancak yapılan araştırmalar fen bilimleri öğretmenleri ve öğretmen adaylarının argümantasyona yönelik pedagojik bilgilerinin yeterli olmadığını belirtmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmen ve öğretmen adaylarının kullanabileceği, 8. sınıf öğrencilerine yönelik besin zinciri konusunda argümantasyona dayalı bir etkinlik geliştirmek ve öğrencilerin argümanlarını incelemektir. Bu doğrultuda araştırma Doğu Karadeniz'de bir devlet ortaokulunun 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan 27 öğrenci ile grup çalışması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bir hayvanat bahçesinde meydana gelen teknik aksaklıklardan ötürü, hayvanların kafeslerinden kaçtıkları ve öğrencilerin kendilerini bu hayvanat bahçesindeki özel eğitimli bakıcılar olarak görmeleri gerektiği, hayvanların periodik beslenme saatlerini ve besin zincirini dikkate alarak bu problemin çözümüne yönelik bir tasarım yapmaları istenmiştir. Öğrencilerden tasarımlarına yönelik argümanlarını grup olarak yazmaları istenmiştir. Sonrasında grup sözcüleri tasarımlarını sınıfa açıkladıktan sonra besin zincirine yönelik sınıf tartışması yapılmıştır. Öğrencilerin yazılı argümanları beş seviyeli argüman değerlendirme rubriğine göre değerlendirilmiştir. Toplam dokuz gruptan dördünün argümanlarında karşıt iddia ve çürütücülere yer verdiği, diğer grupların argümanlarında çürütücü kullanımının zayıf olduğu tespit edilmiştir. Etkinliğin sonuçlarına bakıldığında etkinliğin argümantasyonu uygulamak için uygun olduğu, öğrencilerin alan bilgilerini argümanlarına entegre ettiği görülmüştür. Buradan hareketle öğretmenlerin argümantasyon süreçlerinde karşıt iddia ve çürütücü kullanımını teşvik edici dönütleri vermeleri ve öğrencilerin alan bilgilerini argümantasyon sürecinde kullanımını sağlayıcı etkinlikler tasarlamaları önerilmiştir, öğretmenler ayrıca bu etkinlilkler sürecinde öğrencilerin besin zincirine yönelik alternatif kavramlarını da değerlendirebilir.

Anahtar Kelimeler : argümantasyon, besin zinciri, fen eğitimi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRKİYE YETERLİKLER ÇERÇEVESİNDEKİ YETKİNLİKLERE YÖNELİK FARKINDALIKLARI

Yı1maz GEÇİT[1], İbrahim YAHŞİ[1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Eğitim sistemimiz çeşitli bilgi, beceri ve değerlerle donanmış araştıran, eleştiren, problem çözebilen bireyler yetiştirmeye hedefleyen bir anlayışa sahiptir. Öte yandan bireylerin toplumsal yaşamda etkin bireyler olabilmeleri de oldukça önem taşımaktadır. Bu bağlamda 2018 yılında güncellenen tüm öğretim programlarında yer alan, Türkiye Yeterlikler Çerçevesinde (TYÇ) 8 ana yetkinlikliğe yer verilmiştir. Bu yetkinlik alanları; anadilde iletişim, yabancı dilde iletişim, Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, İnisiyatif alma ve girişimcilik ve kültürel farkındalık ve ifade'dir. Bu çalışmada Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu yetkinlik alanlarına yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri ile bu alanların gerekliliğine yönelik görüşleri alınacaktır. Çalışma grubunu ülkemizdeki eğitim fakültelerinden birinin son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış bir form, verilerin analizinde ise nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak betimsel analiz yapılacaktır. Veriler analiz aşamasında olduğu için detaylar daha sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Türkiye yeterlikler çerçevesi, yetkinlikler, sosyal bilgiler

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMLARININ AKADEMİK PERSONEL PROFİLİ

Oğuz Serdar KESİCİOĞLU [1], Gonca ULUDAĞ [1], Banu AKTAŞ [1]

[1] Giresun Üniversitesi

Okul öncesi dönem, çocuğun doğumundan ilkokula başlayacağı döneme kadar olan 0-6 yaşı kapsamaktadır. Bir insanın yaşamdaki en kritik dönemi oluşturan ve gelişimin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde önemli konulardan biri, okul öncesi eğitimdir. Türk eğitim tarihi incelendiğinde, okul öncesi eğitime ilişin olarak cumhuriyetin ilanından günümüze kadar ise önemli gelişmelerin kaydedildiği görülmektedir. Okul öncesi eğitime olan talebin artmasıyla gündemini koruyan konulardan biri de okul öncesi öğretmeni yetiştirilmesi hususudur. Türkiye'de okul öncesi öğretmenleri devlet ve vakıf üniversitelerinin Eğitim Fakülteleri'nde 4 yıllık lisans programlarında yetiştirilmektedir. Türk eğitim tarihinde, okul öncesi öğretmeni yetiştirilmesi ile ilgili durum incelendiğinde, 1979 yılında hazırlanan 2 yıllık anaokulu öğretmenliği önlisans programının 1980-81 yılından itibaren uygulanmaya başlandığı ve 12. Milli Eğitim Şurası'nda (1998) da "okul öncesi eğitim kademesine (anaokulu ve anasınıfı) öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarının iki yıllık kalması" şeklindeki bir kararın olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra 1997-1998 yılında Marmara Üniversitesi'nde açılan anaokulu öğretmenliği önlisans programının 2 yıl olan süresinin 1991-1992 yılından itibaren 4 yıla çıkarıldığı ve doğrudan Eğitim Fakültesi bünyesinde ayrı bir bölüm olarak yer aldığı görülmektedir. 1997 yılında ise, gerçekleştirilen "Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma" çalışması kapsamında okul öncesi öğretmeni yetiştirmeye yönelik programların lisans düzeyinde (4 yıl) yürütülmesine karar verilmiş olup, 1997-1998 akademik yılında 2, 1998-1999 akademik yılında 23 olmak üzere; Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının Eğitim Fakülteleri bünyesinde "Okul Öncesi Öğretmenliği" lisans programları açılmıştır. Yükseköğretim Kurulu'nun 2018 yılı verilerine göre 74 devlet ve 11 vakıf üniversitesinde "Okul Öncesi Öğretmenliği" lisans programı bulunmaktadır. Yükseköğretimde program sayılarının ve talebin artması ile gündeme gelen konulardan biri kalitedir. Eğitim sisteminde "kalite" ne olduğu ve nasıl ölçüleceğine ilişkin bir uzlaşı olmasa da Amerika Birleşik Devletlerinde etkin bir kuruluş olan Yükseköğretim Akreditasyon Konseyi'nin, kaliteyi "amaç için uygunluk" olarak tarif ettiği görülmektedir. Bu noktadan hareketle okul öncesi öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarının akademik profilleri oldukça önemlidir. Bu çalışmada da Türkiye'deki üniversitelerin okul öncesi eğitimi lisans programlarının akademik profilini ortaya koymak amaçlanmıştır. Tarama modelinde betimsel bir çalışma olan bu araştırmanın örneklemini Türkiye'deki 74 devlet üniversitesinin Okul Öncesi Eğitimi lisans programlarındaki 540 akademik personel oluşturmuştur. Verilerinin toplanması amacıyla doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Dokümanlar 1 Temmuz 2018-1 Eylül 2018 tarihleri arasında Yükseköğretim Program Atlası ve ilgili üniversitelerin internet sayfalarından elde edilmiş; içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, okul öncesi eğitimi lisans programlarındaki akademik personelin büyük bir kısmını (%42) doktor öğretim üyeleri ve araştırma görevlileri (%36) oluşturmaktadır. En çok sayıda öğretim üyesi Gazi Üniversitesi'nde olup (n=21), Ankara ve İstanbul'daki üniversitelerde, diğer üniversitelere oranla daha çok sayıda öğretim üyesi görev yapmaktadır. Kadrolarda yer alan öğretim üyelerinin doktora mezuniyetleri incelendiğinde; %28'inin okul öncesi, %27'sinin çocuk gelişimi/ev ekonomisi ve %45'inin ise diğer (fen bilgisi eğitimi, ortaöğretim fen ve matematik eğitimi, sınıf eğitimi, yabancı diller eğitimi, fizik, biyoloji vb.) alanlardan mezun oldukları görülmektedir. Ayrıca hem Ankara ve İstanbul'daki hem de diğer şehirlerdeki kadrolarda yer alan öğretim üyelerinin doktora mezuniyetlerinin çoğunlukla "diğer" kategorisinde olduğu belirlenmiştir. Ankara ve İstanbul'daki üniversitelerde öğretim üyesi sayılarının fazla olması, bu iki şehirde daha çok sayıda üniversitenin bulunmasıyla açıklanabilir. Bu sonuçlara göre, öğrenci sayıları göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'de okul öncesi eğitim alanında yetişmiş uzman akademik personel sayısının yeterli olmadığı, bununla birlikte kadrolaşmaların uzmanlık alanı dışında yapılandığı dikkat çekmektedir. Bir diğer ifadeyle, okul öncesi öğretmeni yetiştiren öğretim üyelerinin önemli bir bölümü okul öncesi eğitim alan uzmanı değildir. Bu durum, yükseköğretimde kalitenin "amaç için uygunluk" prensibiyle çelişmektedir. Ayrıca okul öncesi eğitim alanında lisansüstü eğitimlerine devam eden araştırma görevlerinin oranının okul öncesi eğitim alan uzmanı sayısının artması açısından önemli bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak, okul öncesi eğitimde kalitenin artması ve nitelikli öğretmen yetiştirilmesi açısından lisans programlarında ihtiyacı karşılayacak şekilde ve daha çok sayıda öğretim üyesinin istihdam edilmesi, ancak bu istihdamda "okul öncesi eğitim alan uzmanı olma" kriterinin önemle göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : okul öncesi eğitim, lisans programı, akademik personel, kalite

2018 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ FARKLI YÖNLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yılmaz GEÇİT [1], Ayşegül YILMAZER [1], Ali Haydar AKARSU [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Eğitim programları öğrenenlerin davranışlarından, öğrenme ve öğretme süreçlerine, etkinliklerine kadar birçok sürece yön vererek çalışmalara kılavuzluk etmekte ve bir aracı rol oynamaktadır.

Her neslin kazanması gereken temel bilgi ve beceriler yaşanılan zamanın şartlarına bağlı olarak değişim göstermektedir. Bu bağlamda pek çok ülkede okullarda uygulanan eğitim programları; değişen dünya ve toplumsal şartlara, bilim ve teknolojideki gelişmelere, konu alanlarındaki değişme ve gelişmelere, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarında ki yenilik ve gelişmelere paralel olarak gözden geçirilmekte ve yeniden geliştirilmektedir.

Öğretim programlarının çağın gerektirdiği bilgi, iletişim ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri bu doğrultuda kendilerini yenilemeleri ve ortaya çıkan değişiklikleri programa yansıtmaları oldukça önemlidir. Türkiye'de Cumhuriyetin ilanından itibaren farklı zaman aralıklarıyla ders programlarında değişiklik yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde bağımsız bir alan olarak sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programının, Türk eğitim sistemindeki yerini alması 1998 yılında mümkün olmuştur. Bununla birlikte sosyal bilgiler lisans programının yenilenmesi ise 2006 yılında gerçekleştirilmiştir (Kaymakçı,2012). Bu çalışma 2006 ve 2018 yıllarında sosyal bilgiler lisans öğretim programlarını değişik yönleriyle karşılaştırarak incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel analiz yöntemlerinden doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi veya analizi tek başına tek başına bir araştırma yöntemi olarak kullanılabildiği gibi diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe koşulabilir.

Bu bağlamda doküman olarak 2006 ve 2018 yıllarında Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programları incelenmiştir. Araştırma sonucunda alan eğitimi ve genel kültür derslerinin teori, uygulama, kredi, saat ve yüzde bazında azaldığı, meslek bilgisi derslerinin ise uygulama bazında düşerken diğer alanlarda arttığı görülmüştür. Yeni lisans eğitimi ders programından toplamda 19 ders çıkarılırken, 12 yeni ders eklendiği, 21 dersin isminde değişiklik yapılmaz iken 19 dersin isminde değişikliğe gidildiği görülmüştür. Önceki lisans eğitim programında toplamda 66 dersin 7'si seçmeli iken yeni ders programında toplam 68 dersin 16'sı seçmelidir. Bunların yanı sıra çoğu dersin verildiği dönemde de değişiklik yapılmıştır. Her iki programda da yer alan derslerin içeriklerine baktığımızda ise büyük kısmı aynı olmakla birlikte ufak çaplı değişiklikler yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, lisans programı, içerik inceleme

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE AKREDİTASYON KURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: TÜRKİYE, ABD VE AVUSTRALYA ÖRNEĞİ

Selda ŞAN [1], Mehmet Nurullah AKKURT [1]

[1] Ege Üniversitesi

Başlangıçta bilgiyi talep edene bir şeyleri dikte eden ya da öğreten anlamını taşıyan öğretmen, günümüzde daha kapsamlı ve de daha anlamlı bir mana kazanmıştır. Öğrenmeye istekli olan ve bu istek doğrultusunda çabalayan, aktif rol oynayan öğrenciye bilgiyi bulma ve yeniden inşa edebilme noktasında rehber olma özelliğini kazanmıştır. Bilgi, beceri ve değerler doğrultusunda kendisini geliştirmek isteyen öğrenciye doğru bir şekilde yardımcı olabilmenin yanında, çok iyi bir rol model olması gereken öğretmenin de bilgi, beceri ve değerler ile donanmış olması beklenmektedir. Kişisel, mesleki ve alan eğitimi noktasında bilgi, beceri ve değerlerle donanımlı hale gelmiş öğretmenlerin çağa ayak uydurabilen, çağın gerekliliğini karşılayabilen bir profilde olması beklenmektedir. Eğitim sistemi içerisinde ilköğretim/ilkokul eğitiminin mi yoksa yükseköğretim eğitiminin daha önemli olup olmadığı tartışılagelmiştir. Öğretmen eğitimine bakıldığında aslında iki kademenin de birbiri ile ne kadar ilişkili olması gerektiği, her iki kademedeki eğitimin de birbirinin önem derecesini nasıl da arttırabildiği gözler önüne serilebilmektedir. Bu nedenledir ki eğitim fakültelerinde kişisel, mesleki ve alan eğitimi bakımından donanımlı öğretmenlerin yetiştirilmesi, dolayısıyla da çağın hedeflerine uygun bilgi, beceri ve değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesine rehberlik edebilecek öğretmenlerin var olması hedeflenmektedir. Bu nedenledir ki eğitim fakültelerinin ya da bu fakültelerdeki lisans programlarının kendilerini sürekli yenilemesi, çağa uygun vizyon ve misyon geliştirmesi ve bu vizyona, misyona uygun hareket etmesi beklenmektedir. Diğer bir taraftan eğitim fakültelerinin ya da bünyesindeki lisans programlarının değerlendirilmesi, vizyon ve misyonun geliştirilmesi ve daha iyiye ulaşabilmesi noktasında akredite edilmesi önem taşımaktadır. Ulusal ve uluslararası boyutta ele alındığında Türkiye'de ve dünyadaki öğretmen eğitimine yönelik akreditasyon kurumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesinde akreditasyon kurumlarının mevcut durumunu ya da olması gereken durumunu görmede fayda görülebilir. Zira Akredite eden kurumların da dışarıdan bir göz ile ne durumda olduğunu bilmelerinde yarar sağlanabilmektedir. Ülkeler bazında öğretmen eğitimi konusunda akreditasyon kurumlarının mevcut durumunu ortaya koyabilmek amacıyla bu araştırmada; Türkiye'deki, ABD'deki ve Avusturalya'daki akreditasyon kurumları nitel araştırma paradigması içerisinde karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Türkiye'deki eğitim fakülteleri programlarını değerlendirme ve akredite etme noktasında Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği [EPDAD], Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Council for the Accreditation of the Educator Preparation [CAEP- Öğretmen Yetiştirme Akreditasyon Konseyi], Avusturalya'daki Australian Instıtue for Teaching and School Leadership [AITSL- Avustralya Öğretmenlik ve Okul Liderliği Enstitüsü] yönetim, vizyon- misyon- stratejik hedefler, standartlar ve akreditasyon süreci açısından internet sitelerindeki belgeleri, karşılaştırmalı olarak doküman analizi ile analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler : Akreditasyon, Öğretmen Eğitimi, AITSL, EPDAD, CAEP

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE KLİNİK DANIŞMANLIK MODELİ UYGULAMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Cem TOPSAKAL [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Eğitim fakülteleri lisans ve formasyon programları derslerinden biri de öğretmenlik uygulamasıdır. Türkiye'de öğretmenlik uygulamalarının olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyan araştırma bulunmaktadır. Çalışmalarda geribildirim uygulamasından kaynaklanan sorunlar, uygulama öğrencisinin ders sunumu yaparken tanınan fırsatların yetersizliği, sınıfı sahiplenme duygusunun olmayışı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının bu işe karşı yeterli düzeyde sorumluluk bilincinin olmayışı, fakültede yapılan teorik derslerin etkin yapılmayışı gibi sorunlar yer almaktadır. Bu ve benzeri sorunları çözmek ve öğretmenlik uygulamasını geliştirmek amacıyla MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü mesleki gelişim programı hazırlamıştır. Öğretmenlik uygulaması danışmanlığı eğitici eğitimi kursu düzenlemiştir. Kırk saat süren bu hizmet içi eğitimin amaçları arasında Öğretmen adaylarına daha sistemli ve çok yönlü dönüt vermeyi temel alan "Klinik Danışmanlık Modelini" ni tanıtmak yer almaktadır.Klinik Danışmanlık Modeli paydaşları (uygulama öğretim elamanı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğrencisi) bir masa etrafında buluşturan, katılımcı, yansıtmacı düşünme ve değerlendirme felsefesine dayanan bir öğretmenlik uygulaması modelidir. Modele göre; sınıflarında uygulama yapacak öğretmen adaylarına sınıftaki rolleri ve yapacağı çalışma programı hakkında bilgi verilir. Öğretmenlik uygulamasında görev alan paydaşlar dönem sonunda karşılıklı birbirlerinin performansını değerlendirir. Değerlendirme; akran, danışman ve uygulama öğretim üyesi üçlü saç ayağına oturtulmuştur. Klinik Danışmanlık Modeli doğrusal değil, döngüsel bir süreçtir. Bu süreç ön görüşme, gözlem ve veri toplama, veri analizi, son görüşme ve yansıtma gibi aşamalardan oluşmaktadır.

Bu hizmet içi kursunu başarı ile tamamlayan kursiyerler:

1. Klinik Danışmanlık Modelini açıklar.
2. Klinik Danışmanlık Modelinin aşamalarını uygular.
3. Araştırmacı Öğretmen Modelini açıklar.
4. Gözlem ve veri toplama tekniklerini kullanır.
5. Objektif gözlem yapma ve veri toplamanın KDM'deki önemini açıklar.
6. Etkin geribildirim verebilmek için uygun teknikleri seçer.
7. Etkin geribildirim verebilmek için uygun teknikleri kullanır.
8. Eylem araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır.
9. Ön ve Son görüşme tekniklerini kullanır.
10. Öğrenimde yansıtma modelini açıklar.
11. Öğrenimde yansıtma modelini uygular.
12. Uygulama Öğretmenlerinin kullanacağı ders gözlem formunu kullanır.

Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı çalışma takviminde öğretmenlik uygulaması danışmanlığı eğitici eğitimi kursunu Nisan 2018 tarihinde uygulama öğretmenleri ve okul yöneticilerine uygulamıştır. Bu kurstan geçen uygulama öğretmenleri öğretmenlik uygulamalarını aldıkları eğitime göre yapmaya çalışmışlardır. Öğretmen eğitiminde klinik danışmanlık modeli uygulamaların değerlendirilmesi önem arz etmektedir.Bu çalışma, pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı uygulama öğretmeni ve uygulama öğrencilerin Öğretmenlik Uygulaması dersi çerçevesinde uygulanan Klinik Danışmanlık Modeline ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen 10 uygulama öğretmeni ve 10 uygulama öğrenci adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubu ölçütü olarak 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Rize ilinde Öğretmenlik Uygulaması dersine katılan ve pedagojik formasyon eğitim sürecine dahil olan bireyler belirlenmiştir. Araştırmanın verileri açık uçlu sorulardan oluşan, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma analiz tekniklerinden içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları klinik danışmanlık modelinde yer alan ön görüşme, gözlem ve veri toplama, veri analizi, son görüşme, yansıtma, sorunlar ve çözüm önerileri temalarında ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencileri ön görüşme aşamasında sorun yaşamaktadır. Uygulama öğretmenleri, kendilerinin diğer aşamaları yerine getirdiklerini düşünmektedir. Bazı uygulama öğrencileri ise veri analizi ve yansıtma aşamalarının verimli geçmediği, eylem planlarının yapılmadığı görüşündedirler. Çalışma sonuç ve önerilerle sonlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Eğitimi, Pedagojik Formasyon Eğitimi, Klinik Danışmanlık Modeli, Öğretmenlik Uygulaması Dersi

OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ İLE DEĞERLER EĞİTİMİ: LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALAR VE KİTAPLARDA

Büşra KOLAY ÇEPNİ [1], Seher YARAR KAPTAN [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Dünya da ve Türkiye de değer eğitimi konulu çalışmalar yapılmaktadır. Yapılan çalışmaların her birinin değer eğitimine katkıları yadsınamaz. Bu çalışmaların sürekli gelişen ve değişen çağımız da farklı coğrafyalardaki insanların birbirlerinden farklı yaşam biçimleri ve düşüncelerini değerler bağlamında ortaya koymaktadır. Yapılan her çalışmanın alana katkısı oldukça fazladır. Değer eğitimi günümüzün en çok tartışılan konularından birisi olmakla birlikte konuyu geliştirmek, derinleştirmek adına yapılabilecek en önemli şeylerden birisi çalışmaların analizini yaparak ihtiyaçlar doğrultusunda doğru bir şekilde hareket edebilmektir. Bu bağlamda çalışma, 2005-2018 yılları arasında aile kavramı üzerine yapılan tezler ile birlikte mevcut aile ve değer eğitimini konu alan kitapların incelenmesi amacıyla yapılmıştır.Bu araştırmanın verilerinin elde edilmesinde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır.

2005-2018 yılları arasında "aile" kavramı üzerine yapılan tezlerin belirlenmesi ve incelenmesi sürecinde veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Verilerin toplanmasında YÖK TEZ sayfasından yararlanılmıştır.

Başlıklarında aile kavramı bulunan tezlerinin indirilme süreçlerinde tezler YÖK TEZ sayfasında *"Detaylı tarama"* kısmından, *"durumu izinli", "durumu onaylandı", "dil-Türkçe", "eğitim anabilim dalı", "2005<=Yıl<2018"*seçilerek aranmıştır. Tezler *"aile"* anahtar kelimeleri kullanılarak 17.05.2017 tarihinde 20.00-23.55 saatleri arasında indirilmiştir. İlk aşamada 72 tez bulunmasına rağmen tam metinine ulaşılamayan 2 tez araştırma kapsamından çıkarılarak 70 tez incelemeye dahil edilmiştir.

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Betimsel analizde, "*Elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır*" (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.239).

İncelenen tezlerde dikkat çeken en önemli özellik 2005'den günümüze doğru azalma göstermesidir. Aile kavramı ile ilgili 2005-2018 yıllarında yapılan tezlerin sayısal dağılımına 1'e bakıldığında tezlerin 17'si 2009, 17'si 2010, 15'i 2007, 10'u 2006, 5'i 2008, 3'ü 2005, 1'i 2014, 1'i 2015, 1'i 2017 tarihinde yapılmıştır. 2011, 2012, 2013 tarihlerinde aile kavramı ile ilgili Temel Eğitim Anabilim dalında herhangi bir teze rastlanamamıştır. 2014, 2015, 2017 yıllarında yapılan çalışmaların sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. 2009, 2010 tarihlerinde ise gözle görünür bir artış söz konusudur.Aile kavramı ile ilgili 2005-2018 yıllarında yapılan tezlerin yapıldığı üniversiteye göre dağılımları incelendiğinde; ilk beş sırada yer alan üniversitelerin sıralaması şu şekildedir; Çukurova Üniversitesi (f:10), Marmara Üniversitesi (f:7), Dokuz Eylül Üniversitesi (f:6), Gazi Üniversitesi (f:6), İstanbul Üniversitesi (f:5), Sakarya Üniversitesi (f:4) ve Selçuk Üniversitesi (f:4). İncelenen tezlerin lisansüstü düzeyine göre dağılımına bakıldığında tezlerin 62'si yüksek lisans, 8'i ise doktora düzeyinde hazırlandığı görülmektedir. Aile kavramı ile ilgili 2005-2018 yılları arasında yapılan tezlerde tercih edilen yönteme göre sınıflandırıldığında; tezlerin 2'sinde deneysel, 56'sında tarama ve 12'sinde betimsel araştırma modelinin tercih edildiği tespit edilmiştir. Ele alınan tezlerin çalışma grubuna göre dağılımı incelendiğinde isen tezlerin 28'i ilköğretim, 25'i ortaöğretim 5'i üniversite, 2'si okul öncesi ve 2'sinde ise özel eğitim düzeyinde yer alan öğrenciler ile çalışılmış iken, 8 tanesi için grup düzeyi belirtilmemiştir. Tezlerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımında bakıldığında da tezlerin 7'si 0-100 aralığında, 12'si 101-200 aralığında, 11'i 201-300 aralığında, 12'si 301-400, 28'i ise 400+ aralığında örneklem büyüklüğüne sahip olduğu belirlenmiştir. İncelenen kitaplarda da ortak vurgunun "*Değer eğitimi evde başlar*." tespit edilmiştir.Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, 2005-2018 yılları arasında değer eğitimi kapsamında velilerle işbirliği içerinde çalışılmış bir teze rastlanmamıştır. Alan yazındaki kitapların önemli bir kısmının ise teori ağırlıklı olduğu ve hem aile hem de eğitimciler ölçeğinde bu alanın en çok ihtiyacı olan uygulama örneklerine rastlanılmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle, okul-aile işbirliği ve değerler eğitimi konulu yüksek lisans ve doktora tezlerinin arttırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Okul-aile işbirliği, Hayat bilgisi, Değerler Eğitimi

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Serdan KERVAN [1], Shemsi MORİNA [1]

[1] Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi

Eğitimin temelini oluşturan etkenlerden biri öğretimde kullanılan yöntem ve tekniklerdir. Bu nedenle öğretim yöntem ve teknikleri kullanımda öğretmenlerin tutumlarının önemi büyüktür. Günümüz çağında teknolojileri takip etmek ve uygun öğrenme ortamı sağlamak kullanılan yöntem ve teknikle mümkün olur.

Bu çalışmada Kosova'da Türkçe öğretimde görev yapan öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemlerine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun için Kosova'da şehir ve köylerde Türkçe eğitim veren okullarda görev yapan 107 öğretmenle yapılmış ve Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemlerine ilişkin tutumlarını belirlemek için Ocak ve diğerleri tarafından (2012) geliştirilen, 29 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan ölçme aracı kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin tutumlarının bazı değikenler üzerinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Cinsiyetlerine göre sadece geleneksel yöntemler alt boyutunda farklılaşma söz konusudur. Öğretmenlerin branşlarına göre farklılaşma oluşmamaktadır. Öğretmenlerin kıdemleri bütün alt boyutlarda öğretmenlerin kıdemlerini etkilemektedir. Öğretmenlerin mezuniyetlerine göre yöntemi etkileyen etmenler ve alternatif yöntem ve teknikleri alt boyutunda farklılaşma olmuştur. Öğretmenlerin yaş gruplarına göre sadece alternatif yöntem ve teknikle alt boyutunda farklılaşma olmuştur. Öğretmenlerin mezuniyet yıllarına göre yöntemi etkileyen etmenler ve alternatif yöntem ve teknikleri alt boyutunda farklılaşma olmuştur.

Anahtar Kelimeler : yöntem ve teknikler, öğretmen, tutum.

TÜRKİYE, JAPONYA VE FİNLANDİYA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMALI İNCELENMESİ

Fazilet TAŞDEMİR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Öğretmenlik, bilgi birikimi, planlama süreci, alan bilgisi, gelişmiş dil becerisi, teknolojik gelişmelere yakınlık ve teknolojik araçları kullanabilme yeteneği, farklı seviye ve kişilikteki öğrencileri tanıma ve yönlendirme, etkili iletişim gibi bir takım yetenekleri ve becerileri gerektirir (Gürlen ve Demirel, 2010). Türkiye'de milli eğitim 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" ile oluşturulan merkezi bir yönetim yapısına sahiptir. Bu çerçevede eğitim ve öğretime personel yetiştirme ve eğitim sisteminin tüm unsurlarının ihtiyaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi 12 Eylül 1982 sonrasında yapılan anayasa değişikliğiyle Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) işbirliğine bırakılmıştır. Öğretmen yetiştirmede YÖK'e bağlı eğitim fakülteleri mesuldür. Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerin de öğrenci seçiminde tek ölçüt YÖK'e bağlı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezince (ÖSYM) gerçekleştirilen Yüksek Öğretime Geçiş (YGS) sınavıdır. Sonrasında öğretmen atamalarında Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) girmeleri ve başarılı olmaları gerekmektedir. Japonya'da öğretmen eğitimi üniversitelerde ve Eğitim, Bilim, Spor, Kültür ve Teknoloji Bakanlığı tarafından onaylanan diğer yüksek öğretim kurumlarında yapılmaktadır. Finlandiya'da öğretmen eğitimi 1980 yılından itibaren yüksekokullar tarafından verilmektedir. 1999 yılında yürürlüğe giren 986 Sayılı Eğitim Personelinin Nitelikleri Yönetmeliği ile öğretmen yetiştirme programlarının içeriği yapılandırılmış ve düzenlenmiştir.

Öğretmen yetiştirme programları; yetiştirilecek adayların seçimi, belirli bir süre ve program dâhilinde eğitimleri, görevlendirilecek olan öğretmen adaylarının seçimi ve görev başındaki öğretmenlerin eğitimleri (hizmet içi eğitim) aşamalarından oluşmaktadır. Bu denli önemli ve kapsamlı bir konu olarak, öğretmen yetiştirme programları ülkemiz gerçekleri ve beklentileri açısından olduğu kadar gelişmiş ülkelerin benzer programlarıyla karşılaştırılarak da pek çok araştırmanın konusu olmuştur (Baskan, Aydın ve Madden, 2006; Demirel, 2000). Dönmez (1998) eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması üzerine yaptığı çalışmasında, eğitim fakültelerinde yer alan öğretmenlik programlarının yapılandırmasının savunulabilecek herhangi bir bilimsel ölçüte uymadığını, yeni modelin tutarlı olmadığını belirlemiştir. Ayrıca, kapatılan ve açılan programların neye göre açılıp kapandığının anlaşılmadığını, eğitim fakültesi öğrencilerinin lisansüstü öğrenim görmelerinin önünün tıkandığını, öğretmen yetiştirme konusuna bir bütünlük getirmediğini, eğitim bilimleri alanının yok sayıldığını vb belirterek yeniden yapılandırma denilen bu uygulamanın aslında bir yeniden yapılandırma olmadığını amaç, süreç ve sonuç açısından ifade etmiştir.

Bu çalışmada Türkiye, Japonya ve Finlandiya öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırılmalı incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde bir çalışmadır. Bu çalışma olan durumu betimlemeyi amaçladığından tarama modelindedir. Geçmişte ya da o anda varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde araştırmaya konu olanı değiştirme çabası yoktur. Temel amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir. Çalışma grubunu bu üç ülkenin güncel öğretmen yetiştirme programları oluşturmaktadır. Türkiye ile birlikte diğer iki ülkenin programlarının çalışma grubuna alınmasının sebebi TIMSS, PISA, PIRLS gibi uluslararası sınavlarda bu ülke öğrencilerinin puan diliminde üst çeyrekte yer almalarındandır. Ayrıca Finlandiya 2001 değerlendirmesine göre Dünya'daki en iyi öğretmenler sıralamasında birinci olmuştur. Japon öğretmenlerde sıralamada yer almaktadır.

Bu çalışmada Türkiye, Finlandiya ve Japonya'da öğretmen yetiştirme programlarının ve sistemlerinin farklılık ve benzerliklerine odaklanılarak öğretmen yetiştirme politikaları hakkında bilgi edinilecektir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) raporları incelenerek bu ülkelerin lisans eğitiminde verdikleri teorik ve uygulama düzeyindeki dersleri de karşılaştırılacaktır. Türkiye, Japonya ve Finlandiya öğretmenlik programlarında ders akreditasyonlarının ne düzeyde olduğu da incelenecektir. Lisans programında teorik derslerde alınması gereken krediler, uygulama ders saat süreleri, uygulama derslerinin programlara dağılımı, mezun olan öğrencilerin öğretmen olarak atamaları konusunda yürütülen eğitim-öğretim stratejileri de karşılaştırılmalı olarak ele alınarak belirlenen ülkeler bazında incelenerek eleştirilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen yetiştirme programları, ülke eğitim sistemleri, lisans programları akreditasyonu

ЭФФЕКТ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ПОДХОДА ДЛЯ БЫСТРОГО ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Sopio MAKHATCHASHVILI [1]

[1] Gori Devlet Eğitim Üniversitesi

Обучение иностранному языку - сложный и многосторонний, но интересный процесс, требующий творческого подхода. В этом процессе необходима принимать во внимание много элементов. Естественно, нет универсального метода обучения иностранному языку, который может применяться абсолютно для всех целевых групп. Успех метода зависит от многих факторов, таких как знание учащегося, различие в культурных различиях, родного языка и языка обучения, традиция изучения учащегося и обычная для них стратегия обучения и т. д.Насколько известно, в современной методологии преподавания иностранного языка значительное место занимает коммуникативная дидактика. Поскольку основная функция языка - общение, мы будем в основном полагаться на коммуникативной дидактике. Учебные активность в процессе обучения были выбраны так, чтобы их можно было использовать в реальных ситуациях. Знание только лингвистических средств и составление правилних предложений, недостаточно для владения иностранного языка. Используя межкультурную дидактику, учитывая культуру и менталитет нашей целевой группы, вибираем тексты аутентичных литературных и медийных изданий и планируем активность для развитий свободного мышления.Все это, конечно, недостаточно для получения быстрого и эффективного результата. В поисках дополнительных путей для достижения этого мы используем альтернативный подход или интенсивные методы. В частности:

1. Активация возможностей (резервов) человека (TPR - Total Physical Response);
2. Обучение, ориентированное на конкретные задачи (TBLL - обучение на основе задач);
3. Элементы сугестопедии в практике и т. д.

Что касается нашего опыта использования этих методов:

Мы эффективно используем метод TPR на ранней стадии изучения языка. довольно удобно, развивет чувство понимания иностранного языка. Эффективность этого метода, как и невербальная коммуникация, зависит от понимании человека, однако, из-за возраста нашей целевой группы, это не проблема. На начальном этапе технология TPR предназначена для обработки действий учащихся. Последовательность, количество и сложность вызовов будут зависеть от индивидуальности учащихся. Это действие привносит разнообразие в учебный процесс и сохраняет интерес и мотивацию для учащихся. Однако это приемлемо не как самостоятельный метод, а как средство поддержки другими методами.Что касается метода преподавания ориентированный на задачи языка, то это не менее интересно для учащихся, потому что при выполнени такого задания должно понимать смысл и значение слова и не требует строгого соблюдения грамматических парадигм. Поэтому они активно участвуют в различных реальных ситуациях, которые, вероятно, будут в будущем и будут направлены на адекватное использование языка. Эти действия имеют разные взгляды, такие как: вопрос-ответ, диалог, ролевая игра, обсуждение и т. д . Принимая во внимание уровень потребностей и интересов учащихся, уровень знания языка, мы выбираем виды деятельности в группах или группах, выступая в качестве членов одной группы или наблюдателя от деятельности друг друга. В это время они довольно активны и креативны. Для таких активность мы берем аутентичный материал из средства массовой информации, журналы, газеты и Интернет. Также интересно и эффективно использовать практику метода сугестопедии - целостного обучения, который предусматривает максимальное использование умственных способностей человека, какие-то скрытые резервы. Он особенно эффективен во время работы над лексикой. С его помощью мы помогаем учащимся изучать, обрабатывать и запоминать информацию, потому что в момент максимального разряда уменьшаются препятствия, а память максимально активна и плодотворна. Этот метод особенно эффективен в неучебном пространстве.

Анализируя результаты, полученные с использованием альтернативных методов в практике, мы можем сделать определенные выводы, а именно: широкий выбор методов обучения и правильный выбор стратегий учения и обучения для целевой группы, является предварительным условием для успешных, быстрых и эффективных результатов. Это своего рода обмен опытом для людей, которые интересуются изучением иностранного языка и могут помочь в определении правильного пути в будущем.

Anahtar Kelimeler : обучение, стратегия, альтернативы, эффект

ÖĞRETMEN EĞİTİMİ ÜZERİNE YAŞANAN SORUNLARIN FARKLI KÜLTÜREL TEMELLERLE TARTIŞILMASI

Ali YILMAZ [1], Ahmet TOKMAK [2]

[1] Marmara Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı

Ülkemiz eğitim sisteminin köklerinin çok eskiye dayandığını söylemek için bu topraklarda yaşamış, bugün sahip olduğumuz kültürel zenginliğimizin mimarı olarak görevini tamamlamış devletleri şahit göstermek yanlış olmayacaktır. Osmanlı devletinin yıkılış süreci ve Cumhuriyetle birlikte gelen inkılaplar dönemi pek çok alanda olduğu gibi eğitim sistemimizde de köklü değişiklikleri beraberinde getirdi. Cumhuriyet ile birlikte gelen bu dönüşüm rüzgarı öğretmenlik görevinin de yasal çerçevede bir "meslek" olarak görülebilmesi için ilk adımların atılmasını sağladı. Ayrıca Tevhid-i Tedrisat kanunda ifade edilen " Maarif vekaletinde aslolan muallimliktir. " ifadesi öğretmenlik görevinin önemini ortaya koymuş olması adına çok önemlidir. Devam eden yıllarda öğretmen yetiştiriciliğinin ilk cumhuriyet kurumları olan ilk muallim mektepleri ve köy muallim mektepleri aranan çözümleri üretememiş olsa da açılacak olan köy enstitüleri, orta muallim mektepleri ve eğitim enstitülerinin açılışına ışık tutmuştur. Bugün yüksek öğretim kurumuna bağlı üniversitelerin eğitim fakültelerinde 4 yıl lisans eğitimini tamamlayarak veya formasyon alarak elde edilen bu statü eğitim sürecinde ve sonrasında halen pek çok sorunla mücadele etmektedir.

Ülkemizde "Öğretmen" kelimesinin medya organlarının ilgi çekici haber yapma hırslarına, "ataması yapılan öğretmen " ya da "öğretmenlerin tatilleri" gibi çeşitli haberlere kurban edildiğini söylemek ve sonuç olarak bu kutsal meslek üzerinde olumsuz bir algı oluştuğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. Bahsi geçen olumsuz algıların öğretmenlerin yetiştirilme süreciyle ilgili bize herhangi faydalı bir bilgi sağlamadığı açıkça ortadadır.

Çağın değişen dengeleri sonucu insanlığın ihtiyaçları her geçen gün daha geniş sınırlara ulaşmakta ve çeşitlenmektedir. Tüm sektörlerde olduğu gibi bu değişim süreci eğitimi ve eğiticiyi eğitme sürecinde de dönüşümü zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda eğitim sürecindeki başarısızlıkların en önemli sorumlusu olarak görülen öğretmenin yetiştirilme sürecinin de incelenmesi gerektiğini düşündürmüştür.

Bir ilköğretim okulunda yürütülen Erasmus K2 projesi kapsamında yapılan toplantılarda farklı ülkelerden gelen öğretmenlerin de ülkemiz öğretmenlerinin sorunlarına benzer sorunları sıkça dile getirdiği gözlenmiştir. Bu durum ülkemizde yaşanan öğretmen yetiştirme sürecinin katılımcı ülkelerle ne tür eşlerlikler ve sorun benzerlikleri gösterebileceği sorusunu ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda 7-10 Ekim 2018 tarihleri arasında yapılacak olan İtalya toplantısında görüşülecek Hollanda, İtalya, İngiltere, Portekiz, Slovakya, Letonya ve Türkiye de son 5 yıl içinde farklı branşlarda öğretmenlik eğitimi almış, devlet okullarında görevli 14 öğretmenin "Öğretmen yetiştirme sistemimizi değerlendiriyoruz?" başlıklı sorulara verecekleri cevaplar doğrultusunda hazırlanacak ve yürütülecektir. Hazırlanan görüşme soruları katılımcıların düşüncelerini tek ya da kısa bir cevapla sınırlamamak için açık uçlu olacaktır.

Araştırmanın ikinci ve tamamlayıcı bölümünü ise ülkemizde öğretmenlik eğitimi gören ve formasyon kapsamında staj uygulaması yapan öğrencilerle yapılacak röportajlarda bu uygulamanın verimliliği konuşulacak, yazıya dökülecektir.

Bu araştırma ile farklı ülkelerdeki öğretmen yetiştirme süreçlerinde yaşanan problemlerin ve başarılı uygulamaların belirlenmesi ve ülkemiz öğretmen yetiştirme süreciyle karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Mevcut öğretmen yetiştirme programlarıyla ilgili öneri geliştirebilmek ve farklı perspektiflerden konuya katkı sağlamak açısından çalışmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen, eğitim, kültür

LEARNER AGENCY AND DIGITAL MINDSETS: A STUDY WITH STUDENT TEACHERS

Selma KARABINAR [1]

[1] Marmara Üniversitesi

21st century is marked with the rapid and constant change. Development in technology is changing education and brings about new literacies. Many daily activities are now mediated by literacy through technologies which have moved literacy beyond print, leading to the emergence of new literacies. Those new literacies include Web 2.0 technologies which support social interaction, generating and distributing multimodal content, connectivity, collaboration and creativity through dynamic and non-linear ways. Thus, the practices in digital technologies should be integral part of teacher education programmes. In the related literature, although it is acknowledged that successful practices depend on student teachers' agentic resources and how they exercise their agency in using digital technologies, there is not much research connecting pre service teachers' agency and mindset as factors in learning and using digital technologies. Therefore, this study was informed by two interconnected perspectives. The first perspective is that learning and literacy depends crucially on the active involvement and initiative of the learners. However, before engaging in a particular learning context, they have to hold a personal sense of agency – a belief that their behavior can make a difference to their learning in that setting. The second perspective is that digital mindsets of people shape the ways in which they use digital technologies for their personal and educational needs. In that sense, mindsets are considered as sets of assumptions, beliefs, values and ways of doing things that orient us toward what we experience and incline us to understand and respond in some ways more than others.

Our current knowledge gap brings to mind several questions: Do student teachers with digital mindsets have different assumptions about affordances of digital technologies? How do student teachers with digital mindsets use digital technologies within and beyond classrooms? Does digital literacies have different significance for the student teachers? The presentation is based on a study attempted to answer these questions and show the relationship between student teachers' personal sense of agency, digital mindsets and their practices in digital literacies.

The study employed a case study approach and drew on the data generated through a series of informal interviews conducted over an academic semester period with 5 student teachers at English Language Teaching department of a state university in Istanbul. They were questioned about their personal sense of agency in learning and how they use digital technologies both in their daily life and learning practices. The results yielded that each individual is uniquely involved in their personal situation forming his or her sense of agency but they all more or less made use of four ways: contextual, interpersonal, temporal and intrapersonal. The study results concluded that mindset approach to digital practices may have some relevance to learners agentic systems within the cautious generalizations of a case study approach. The results of the study will hopefully shed valuable insight into why teaching new literacies are important for learning and will also suggest implications for teacher education and pedagogy.

Anahtar Kelimeler : Learner agency, digital mindsets, pre-service teacher education

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN 21. YÜZYILDA SAHİP OLMASI GEREKEN YETERLİLİKLER

Yasemin BAKİ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

21. yüzyılda toplumdaki büyük değişimler, öğretmen profilinde de önemli yenilikleri beraberinde getirmiştir. Yapılandırmacı eğitim anlayışının hakim olduğu bu dönemde öğrenci merkezli anlayışla, öğretmenlik mesleği de yeniden tanımlanmıştır. Bu değişimde bir rehbere dönüşen öğretmenin, sahip olması gereken yeterlilikler farklılaşarak çağın gerektirdiği üst düzey becerilerle donamasını gerekli kılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Öğretmen Strateji Belgesinde (MEB, 2017) de öğretmenlik mesleğinin kalitesini arttırmak ve çağın mevcut yeniliklerine ayak uydurabilmesi için öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliliklere ilişkin çeşitli öneriler getirilmiştir. Bu dönüşüm sürecinde öğretmenlerin bu yüzyılda sahip olması gereken yeterliliklere ilişkin farklı bakış açılarının sunulmasının, bu sürecin gelişimine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmada, 21. yüzyılda Türkçe öğretmenlerinin sahip olması gereken temel yeterliliklerin, öğretmen adaylarının bakış açısıyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin, durum çalışması deseniyle gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmıştır. Bu örnekleme yoluyla belirlenmiş olan katılımcılar, 2017-2018 akademik yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümü 3. sınıfta öğrenim gören 34 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada veriler, iki açık uçlu sorudan oluşan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF)" formu aracılığıyla elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yapılan görüşmeler yaklaşık olarak 30 dakika sürmüştür. Araştırmadan elde edilen veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda oluşturulan kod ve temalar, tablolar halinde öğretmen adaylarının görüşleriyle desteklenerek sunulmuştur. Araştırma sonucunda 21. yüzyılda Türkçe öğretmeni adaylarının sahip olması gereken yeterlilikler temel yeterlilikler ve temel değerler olarak iki ana tema altında toplanmıştır. Temel yeterlilikler; kişisel yeterlilikler ve özel alan yeterlilikleri olmak üzere iki alt tema altında değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmenlerinin sahip olması gereken kişisel yeterliliklerde yaratıcılık ve yenilikçiliğin en belirgin yeterlilikler olarak ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Özel alan yeterliliklerinde ön plana çıkan görüşler incelendiğinde ise Türkçeyi etkin bir şekilde kullanabilme, sınıf içinde etkili iletişim kurabilme, işbirlikçi ve disiplinlerarası bakış açısıyla örülü bir öğrenme ortamı oluşturabilmeleri beklenmektedir. Ayrıca Türkçe öğretmenlerinin çağın teknolojik okuryazarlık becerilerine sahip olmaları ve bu becerileri Türkçe dersine uyarlayabilmeleri en sık tekrarlanan yeterlilikler arasındadır. Türkçe öğretmeninin sahip olması gereken temel değerlere ilişkin sonuçlar incelendiğinde ise sevgi, saygı ve vatanseverlik değerlerinin ön plana çıktığı belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle; evrensel değerlere erişmiş, yaratıcı ve yenilikçi bir Türkçe öğretmeni profilinin ortaya konulduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : 21. yüzyıl, Türkçe öğretmen adayları, yeterlilik, değer.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİJİTAL VATANDAŞLIK ALGISI

Ayhan YEDEK [1], Buse GENÇ [2]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Türk Dil Kurumu tarafından iletişim ortamı, iletişim araçları (TDK) olarak tanımlanan medya, bireylerin hayatında önemli yere sahiptir. Metin, görüntü, ses veya bunların bir araya gelmesiyle oluşan mesajların hepsini kapsayan medyanın farklı türleri vardır. Çağın gereksinimlerine göre gelişen medya türleri, basılı, elektronik ve dijital olarak sınıflandırılmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemde gazete, dergi gibi basılı medya ürünlerine taleplerin azaldığı da görülmektedir. Artık bireyler haberlere ve ulaşmak istedikleri bilgilere basılı medya yoluyla değil de güçlü bir medya aracı haline gelen internet sayesinde ulaşmaktadırlar. Haber ve bilgi almanın yanında; sosyalleşme, eğitim, tanıtım yapma, kültürel değerleri koruma, kamuoyu oluşturma gibi farklı işlevlere de sahip olan medyanın etkili şekilde kullanılmasını gerektirmektedir.

Bir toplumu oluşturan bireylerin vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirmeleri, hak ve fırsatlarını kullanmaları ve günlük yaşamlarını devam ettirmeleri için medyadan etkili şekilde faydalanması gerekmektedir. Teknolojiyi yakından takip eden ve etkili bir biçimde kullanan bireylerin nitelikli bir vatandaşın taşıması gereken tüm vasıfları taşıyarak dijital ortamda neleri yapmaları, neleri yapmamaları gerektiğini bilmeleri gelişen ve gelişmekte olan teknolojiyle birlikte dijital vatandaşlık kavramını ortaya çıkarmıştır. Böylece dijital vatandaşlık algısı, dijital teknolojinin meyvelerini güvenli ve verimli bir şekilde toplamaları yönünde insanları güçlendirdiği için önemlidir. Yeni nesiller yetiştirecek olan öğretmen adaylarının örnek birer dijital vatandaş olmaları beklenmektedir. Onların dijital vatandaşlık algılarının, öğrencilerinin üzerinde de izler bırakacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda dijital vatandaşlık algısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık algılarının cinsiyet, branş, yaşanılan yer, yaş, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, evde internet bağlantısı olma durumu, internete erişim aracı, günlük ortalama internet kullanım süresi ve internet kullanım önceliği değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Genel tarama modeline göre yürütülen araştırmanın çalışma grubu Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 7 farklı branşta (Bilgisayar Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, PDR, Fen Bilgisi Öğretmenliği) öğrenim gören 201 öğretmen adayından (137 Kadın, 64 Erkek) oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında *Zafer K. , Erhan G. , Uğur B. ve Hamza Y. (2017)* tarafından geliştirilen geçerlilik, güvenirlik çalışması yapılmış olan *Öğretmen Adaylarının Dijital Vatandaşlık Algısı Ölçeği'*nden yararlanılmıştır. Bu ölçek, iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölümde; demografik bilgileri belirlemeye yönelik on adet soru bulunmakta olup, ikinci bölümde ise geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış dijital vatandaşlık ile ilgili kırk dokuz madde yer almaktadır. Ölçek 5'li Likert tipinden oluşmaktadır. Toplanan veriler IBM SPSS Statistics programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Verilerin parametrik testlerin kullanılmasına uygun olduğu belirlendikten sonra, Independent Samples T-Test ve One-Way ANOVA testlerinden faydalanılmıştır. Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık algılarının yaşanılan yere, yaşa, anne eğitim durumuna, evde internet bağlantısı durumuna, internete erişim aracına, günlük internet kullanım süresine ve internet kullanım önceliğine göre farklılık göstermediği; cinsiyete, branşa ve baba eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ortalama internet kullanım süresi, evde internet bağlantısına sahip olma durumu, internet kullanım önceliği değişkenlerine göre dijital vatandaşlık algısının değişmemesi; bu algının internet erişimi ile ilgisinin olmadığını göstermektedir. Erkeklerin kadınlara göre, bilgisayar ve öğretim teknolojileri ile matematik öğretmenliği branşlarındaki öğretmen adaylarının diğerlerine göre daha yüksek dijital algıya sahip oldukları da belirlenen diğer bir bulgudur. Baba eğitim durumu Lisansüstü olan öğretmen adaylarının ise dijital vatandaşlık algılarının en düşük çıkması dikkat çeken bir bulgudur. Bu değişkenler ile dijital vatandaşlık algısı arasındaki ilişkiler farklı yöntemlerle daha detaylı veri toplanarak araştırılabilir. İncelenen değişkenlerinin haricinde dijital vatandaşlık algısının başka hangi değişkenlerle ilişkili olup olmadığı saptanmasına yönelik farklı çalışmalar yürütülebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık konusunda daha bilinçli olmaları yönünde mevcut öğretim programlarına dijital vatandaşlık dersleri ve konuları eklenip çeşitli projelerin geliştirilmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Vatandaşlık, dijital vatandaşlık, öğretmen adayları, algı

EĞİTİM 4,0'DA ÖĞRENMENİN GELECEĞİ VE ÖĞRETMENİN KONUMU

Belma UYSAL [1], Zeki UYSAL [1], Münevver ÇETİN [1]

[1] Marmara Üniversitesi

Dünya artık çok daha büyük bir hızla değişiyor. Değişim ve küreselleşme artan ekonomik rekabete ve sosyal-politik-kültürel büyük bir dönüşüme yol açıyor. Bilgi ve iletişim teknolojisindeki hızlı değişimler insanların düşünme, yaşama, öğrenme ve etkileşim şekillerini de dönüştürmektedir. Bu hızlı değişim ve dönüşümlerin ulusal kalkınma ve öğrenimin her alanında da etkileri vardır (Buasuwan, 2018).İçinde bulunduğumuz Endüstri 4.0 döneminde dijital imalat (otomasyon, veri alışverişi, üretim teknolojileri), bütünleşmiş iletişim ağı (nesnelerin interneti), siber fiziksel sistemler, akıllı fabrikalar (esneklik, hız, verimlilik) kendisini gösterdikçe, üretilen ürünlerin ve sunulan hizmetlerin de nitelikleri değişmektedir (Öztemel, 2018). Üretilen ürünlerde inovasyon daha önemli hale gelmiştir. Ülkelerin kalkınması için katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine imkân sağlayan itici güçler teknoloji ve inovasyondur (Ünlükaplan, 2009).Türkiye, Uluslararası Para Fonu Nisan 2018 verilerine göre Dünyanın 18. büyük ekonomisidir (Projected GDP Ranking (2018-2023)). Fakat Türkiye'nin yıllara göre kişi başı milli gelir seyri orta gelir tuzağına dair çok ciddi işaretler vermektedir (Bozkurt, Bedir, Özdemir, & Çakmak, 2014). Ekonomik büyüme hakkında yapılan çalışmalarda ise Ar-Ge harcamaları ve patent başvuruları sayıları ile ekonomik büyüme arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Gülmez & Akpolat, 2014). Yani ülkemizin ekonomi büyümesi için inovasyona ve inovatif fikirlere ihtiyacı vardır. Fakat ülkemizde yapılan çalışmaların ne kadarının patent ile sonuçlandığını dünya ülkeleri ile kıyaslayacak olursa çok daha fazla çalışma yapılması gerektiği sonucuna açıklıkla ulaşılmaktadır. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) 2016 yılı uluslararası patent raporuna göre dünya genelinde 7,3'lük artışla 233.000 patent başvurusu yapılmıştır. En çok patent başvurusunu 56.595 adet ile ABD yaparken, Türkiye 1.068 başvuru ile 21'inci sıradan listeye girmiştir (Wipo Patentscope).Bilgi toplumunda yaşanan Endüstri 4.0 devrimi ile birlikte gelişen eğitim dünyasındaki dönüşümde Eğitim 4.0 olarak ifade edilmektedir. Endüstri 4.0'ın gerektirdiği her alanda tasarlayacak, geliştirecek, üretecek ve üretilen teknolojiyi kullanabilecek insan gücünün eğitimi kaçınılmaz bir gerçektir. Endüstri 4.0'ın gerçekleri; üst düzey düşünme becerilerine sahip bireylerdir. Bunun yanında bilmenin yetmeyeceği, düşünmenin zorunlu hale geleceği yöntemlerdir. Dünya problemlerini doğru hissedecek ve tanımlayacak (eleştirel düşünme), çözümü için yenilikçi fikirler üretecek (yaratıcı düşünme), çözüm için doğru yöntem ve teknikleri kullanacak (bilimsel ve analitik düşünme) bireylerin her alanda yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Öztemel, 2018).

Eğitim 4.0 öğrenme vizyonu 3 temel bileşen üzerinde şekillenmektedir (Fisk, 2017):

1. Bilgiyi tıka basa doldurmak yerine, ihtiyaç duyulan bir bilgiye ya da beceriye nereden ulaşılacağını bilmek ya da nasıl ulaşılacağını bilmek daha önemlidir.
2. Bireyin nerede ve nasıl öğreneceğine dair kişisel tercihlerini içeren ve performansını izlemeye olanak sağlayan kişiselleştirilmiş eğitim olanakları sunulmalıdır.
3. Öğretmenlerin kolaylaştırıcı birer rehber oldukları, akran öğrenme, birlikte öğrenme ve birbirinden öğrenme üzerine inşa edilmiş öğrenme topluluklarının egemenliği olacaktır.

Eğitim 4.0 kapsamında oluşacak temel değişim ve dönüşüm maddeleri ise aşağıdaki şekilde özetlenmiştir (Öztemel, 2018):

Her yerde ve her zaman eğitim/öğrenim anlayışı hâkim olacaktır.Öğrenciler kendi kabiliyet ve yeteneklerine uyarlanabilir eğitim sistemleri üzerinden kişiselleştirilmiş eğitimler alabileceklerdir.Öğrencilerin kendi tercihleri ile serbest olarak tercihleri doğrultusunda şekillendirilmiş harmanlanmış öğrenme, sınıfsız öğrenme, kendi cihazları ile öğrenme gibi yeni yaklaşımlar ile öğrenme önemli olacaktır.Öğrenciler kendilerini gelecekteki serbest ekonomik ortamlarda bağımsız çalışmaya hazırlamak durumunda kalacaklarından proje bazlı öğrenme ve çalışma gerçekleştirmek durumunda kalacaklardır.Saha çalışmaları, gerçek dünya becerileri, staj yapmak gibi deneyimlerle yerinde ve alan bilgisi olan kişilerle yüz yüze eğitim yapmak gerekecektir.Verilerin analizi ve yorumlanması kabiliyeti beklenecektir.Öğrenilen bilgiler sınavla değil, sahada uygulama kabiliyetleri, çalıştıkları projelerin performansı ile test edilecektir. Sınav yerine durum değerlendirme olacaktır.Öğrenciler müfredatları oluşturmaya daha fazla dahil olacaklardır. Çağdaş, güncel ve kullanışlı bir müfredatın sürdürülebilir olması hem profesyonellerin hem de "gençlerin" dahil olduğu durumlarla sağlanacaktır.

Mentor kullanma ve özellikle sanal mentor uygulamaları olacaktır.İnternet üzerinden tüm kurslara ve derslere erişim sağlanacak, buna imkan verecek web ara yüzleri ve erişim sistemleri gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim 4.0, öğrenme, patent, inovasyon, endüstri 4.0, 21.yüzyıl, yetkinlik

ÖĞRETMEN ADAYLARININ FİZİK DERSİ YAZILI SINAV KAĞITLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nilay AKÇAY [1], Ebru GÜVELİ [1], Hasan GÜVELİ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Ölçme ve değerlendirme eğitim öğretim programının önemli unsurlarından biridir. Eğitim programlarının tasarlanmasında, hedeflerin belirlenmesinde ve bu hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiğinin bilinmesinde ölçme ve değerlendirme önemli bir yere sahiptir. Ölçme; bir özelliğin gözlem ve deneyler sonucunda sayısal sembollerle ifade edilmesi, değerlendirme ise; ölçme sonucuna göre yargıya varılması demektir. Değerlendirme yapmak için kullanılan ölçme araçlarından bazıları; yazılı yoklamalar, sözlü yoklamalar, kısa cevaplı testler, doğru – yanlış testleri, eşleştirme testleri ve çoktan seçmeli testleridir. Yazılı sınavlar, bireyin belli konulardaki görüşünü, özgün ve yaratıcı düşünme gücünü, yazılı anlatım becerisini, ilgisini, tutumunu, bilgisini ölçmede, öğrenenle öğrenmeyeni ayırt etmede kullanılan çok kullanışlı ve etkili sınavlardandır. Yazılı sınavlar kişinin sorulan soruların yanıtlarını belirli bir zaman diliminde düşünüp hatırlayarak, yeni fikirler geliştirerek ya da farklı çözüm yolları üreterek, yanıtı organize edip yazılı olarak sunduğu sınav türüdür. Üniversite eğitimi alan öğrencilerin aldığı dersi ne ölçüde öğrendiğini belirlemede yazılı sınavlar etkin olarak kullanılmaktadır. Fizik dersi, eğitim fakültelerinde matematik ve fen bilgisi öğretmenliği bölümünde okutulan temel derslerden biridir (yeni lisans programında matematik öğretmenliği bölümünden kaldırılmıştır). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin Fizik dersindeki başarıları, genellikle çoktan seçmeli testler yoluyla belirlenirken, üniversitelerde ise genelde açık uçlu sorularla belirlenmektedir. Çoktan seçmeli testlerle sınav olmaya alışan öğrenciler bu alışkanlığın üniversite eğitiminde de devam edeceğini düşünmekte dolayısıyla öğrenciler yazılı sınavlarda istenmeyen hatalar yapmakta ve başarısızlık yaşamaktadırlar. Bu çalışmanın amacı eğitim fakültelerinde Fizik dersi alan öğrencilerin yazılı sınavlarını incelemek ve hatalarını tespit etmektir. Öğretmen adaylarının yazılı sınavlarda yaptıkları hataların belirlenmesi dersin sorumlu öğretim elemanlarını aydınlatacak, bu konuya eğilimlerini arttıracak, farkındalıklar ölçme ve değerlendirmeye yeni bir boyut kazandıracaktır. Yazılı sınavlar için dikkat edilmesi gerekenler hatırlatılarak hatalardan arınmış, tutarlı bir ölçme ile güvenilirliği arttırılmış sınavların önü açılacaktır. Bu amaçla çalışmaya Rize ilinde bir üniversitede çalışan 10 öğretim elemanına yazılı sınavlarda öğrencilerden beklentilerinin ne olduğuna dair sorular sorulmuş, alınan cevaplar içerik analiziyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektiren ve önceden belirlenmeyen temaların ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan bir yöntemdir. Bu yöntemle öğretim elemanlarından alınan cevaplar kod ve kategorilere ayrılmış, literatür desteğiyle ve uzman görüşleriyle düzenlenen bu kodlar kategorilere ayrılarak tablolara dönüştürülmüştür. İlköğretim matematik öğretmenliği bölümünde okuyan 55 öğretmen adayına Fizik dersinde yazılı sınav yapılmış, bu sınavdaki başarılı ve başarısız öğretmen adaylarının sınav kağıtları, her bir kodun bir değişken olduğu göz önüne alınarak bu değişkenler açısından incelenmiş, sonuçlar yüzde ve frekanslarla tablolar halinde sunulmuştur. En dikkat çekici sonuçlardan bazıları şunlardır: Başarılı 22 öğrenciden 17 (%77) öğrenci yazılı sınav kağıdında "derste kullanılan cümleleri aynen yansıtma" özelliği gösterirken başarısız 33 öğrenciden 16 (%48) öğrenci yazılı sınav kağıdında "derste kullanılan cümleleri aynen yansıtma" özelliği göstermiştir. Başarılı 22 öğrenciden 21 (%95) öğrenci yazılı sınav kağıdında "farklı çözüm yolları sunma" özelliği göstermezken başarısız 33 öğrenciden 32 (%96) öğrenci yazılı sınav kağıdında "farklı çözüm yolları sunma" özelliği göstermemiştir. Başarılı 22 öğrenciden 6 (%27) öğrenci yazılı kağıdında "öğretmene not yazma" özelliği gösterirken başarısız 33 öğrenciden 2 (%6) öğrenci yazılı kağıdında "öğretmene not yazma" özelliği göstermiştir. Başarılı 22 öğrenciden 20 (%90) öğrenci yazılı kağıdında "birimleri kullanma" özelliği gösterirken başarısız 33 öğrenciden 15 (%45) öğrenci yazılı kağıdında "birimleri kullanma" özelliği göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayları, fizik dersi, yazılı sınavlar

21. YÜZYILIN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ LİSANS EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLERİ

Feride ERSOY [1], Özlem YAĞCIOĞLU [1]

[1] Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Toplumlar gelecek nesillerin hayata hazırlığında eğitim kurumlarının inşa etme gücünden yararlanır. Eğitim kurumları inşa etme gücünü toplumun ve bireyin tarihi ve güncel şartlarından, geleceğe dair potansiyel ihtiyaçlarından ve imkânlarından almaktadır. Dolayısıyla eğitim, toplumu inşa ederken aynı zamanda toplum da eğitimin içeriğini şekillendirmektedir. Bu karşılıklı etkileşim gereği eğitim ve toplum sürekli, sağlıklı bir ilişki içinde olmalıdır. Diğer taraftan 21. yüzyılın bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmeleriyle birlikte öğretmen niteliklerinde bir paradigma değişimi yaşanmaktadır. Tüm bunlardan dolayı eğitimde hedef kitlenin yani sosyal bilgiler öğretmen adaylarının beklentilerini bilmek, mevcut eğitim uygulamalarındaki eksiklikleri tespit etmede, yeni eğitim uygulamalarının niteliğini geliştirmede ve güncelliğini sağlamada oldukça önemlidir.

Sosyal bilgiler; tarih, coğrafya, psikoloji, sosyoloji, felsefe, antropoloji, ekonomi, hukuk, vs. gibi farklı disiplinlerin ürettiği bilgiyi disiplinlerarası yaklaşımla bütünleştirip kaynaştırarak eğitim yoluyla geleceğin vatandaşlarını yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye'de sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı bu amaca uygun bir şekilde düzenlenmiş bir içeriğe sahiptir. Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında sosyal bilgilerin temel derslerinin yanı sıra tarih, coğrafya, vatandaşlık, eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi, eğitim felsefesi, ahlak ve etik, karakter ve değerler eğitimi, öğretim ilke ve yöntemleri ve öğretim teknolojileri gibi farklı disiplinlerin konularına uygun dersler yer almaktadır. Bir bütün olarak düşünüldüğünde sosyal bilgiler lisans eğitiminden mezun olduktan sonra tüm bu derslerin bilgisine sahip olan öğretmenler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Peki, bu dersleri eğitim sürecinde uygulamış olmak nitelikli sosyal bilgiler öğretmenleri yetiştirmemiz için yeterli midir? Bu derslerin ihtiyacı karşılama durumu ve uygulamadaki eksiklik ve yeterlik analizi açısından hedef kitlenin beklentilerini incelemek, sürekli sorgulanması gereken bir çalışma alanını oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı içinde bulunduğumuz çağın, 21. yüzyılın, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitiminden neler beklediğini ortaya koymaya çalışmaktır. Böylece mevcut sosyal bilgiler öğretmenliği lisans eğitiminin eksik ve yeterli bulunan yönleri tespit edilmeye ve aynı zamanda öğretmen adaylarının beklentileri çerçevesinde sosyal bilgiler lisans eğitimine yeni öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için öncelikle 2017-2018 akademik yılı bahar döneminde Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans programında eğitimine devam eden öğretmen adaylarına araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Ancak yeni sene eğitim almayacak olmaları nedeniyle dördüncü sınıflar ve yeterli deneyim sahibi olmadıkları için birinci sınıflar araştırmaya dahil edilmemiştir. İkinci ve üçüncü sınıflarda eğitimine devam eden öğretmen adaylarının yeterli eğitim deneyimine ve gelecek yıldaki eğitime dair beklentilerini ortaya koyma isteğine sahip olabileceği dikkate alınarak çalışmaya katılımı beklenmiştir.

Çalışma, nitel araştırma prosedürüne uygun tasarlanmıştır. Araştırmacı görev yaptığı üniversitede mevcut eğitimin varsa eksikliklerinin tespit edilmesi ve geliştirilmesi amacıyla çalışma evreninin seçiminde kolay ulaşılabilir durum örneklemesini tercih etmiştir. Nitel araştırmalarda evrene bir genelleme kaygısı güdülmediğinden örneklem seçimine gidilmemiş, geri bildirimde bulunan gönüllü öğretmen adaylarının tamamıyla çalışılmıştır. Yapılan açıklamadan sonra 52 aday çalışmaya gönüllü olarak katılacağına dair geri bildirimde bulunmuştur. Araştırmacı bu çalışmada gözlem, araç geliştirme, veri toplama, analiz ve yazımda aktif olarak yer almıştır. Gözlem kapsamında araştırmacı, öğrencilerin eğitim sürecinde ifade ettiği sorunları, beklentileri, olumlu görüşleri, vs. dikkate almış, gözlemleri çerçevesinde bir araştırma ihtiyacını fark etmiştir. Bu farkındalık alanları, veri toplama formu taslak kapsamını oluşturmuştur.

Veriler, araştırmacı tarafından, ilgili uzman görüşleri de alınarak geliştirilen form aracılığıyla toplanmıştır. Formda 6 soru yer almaktadır. Bu soruların içeriği şöyledir: (1) Öğretmen adaylarının lisans eğitiminden müfredat, uygulama, iletişim, değerlendirme ve diğer boyutlarındaki beklentileri. (2) Lisans eğitim programının öğretmen adayını bireysel ve toplumsal hayata hazırlama durumu ve bu konudaki beklentiler. (3) Öğretmen adaylarının nitelikli bir öğretmen olarak yetişmeye yönelik beklentileri. (4) Öğretmen adaylarının öğrendiklerini hayata geçirmeye yönelik uygulama beklentileri. (5) Öğretmen adaylarının idealindeki öğretmen modeline ulaşma yolundaki beklentileri. (6) Öğretmen adaylarının lisans eğitimini tamamladığında sahip olmayı hedeflediği donanıma yönelik beklentileri. Ayrıca 10 katılımcı ile yapılan görüşmelerle veri çeşitlemesi yapılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz teknikleri birlikte kullanılmıştır. Sonuçların analizi devam etmektedir. Araştırmada; "21. yüzyılın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitiminden beklentileri nelerdir?" sorusuna yanıt aranmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Öğretmen Eğitimi, Eğitim

36-72 AYLIK ÇOCUKLARIN İNTERNET ÜZERİNDEN VİDEO İZLEME DURUMLARINA İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Nafia Kübra KARAKAYA [1], Emine BOZKURT [1]

[1] Gazi Üniversitesi

Teknolojinin sürekli geliştiği ve yenilendiği günümüzde; internet kullanımının artmasıyla internetten online video izlemenin gün geçtikçe yaygınlaştığı görülmektedir. Online video izleyici kitlesine bakıldığında; kullanıcıları yetişkinlerin yanı sıra çocuklar da oluşturduğu görülmektedir. Artan teknolojik araçların kullanımı ile birlikte çocuklar online videolara kolaylıkla ulaşabilmektedir. Bireylerin gelişiminin önemli dönemlerden biri olan okul öncesi dönemdeki çocukların izledikleri videoların onların düzeylerine uygun olması ve zararlı içerik barındırmaması, ebeveynlerin bu konuda bilinçli olması ve kontrollü olarak izletmesi çocukların gelişimleri açısından önemlidir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın amacı; 36-60 aylık çocukların online video izleme durumlarına ilişkin ebeveyn görüşlerini bazı demografik değişkenler açısından incelemektir. Çalışmaya 2017-2018 öğretim yılında Ankara Yenimahalle ilçesinde Şehit Mehmet Bora Tayfur ilkokulunun anasınıfında ve Gazi üniversitesi uygulama anaokulunda öğrenim görmekte olan 36-60 aylık 42 çocukların ebeveynleri katılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseninde tasarlanan araştırmada, verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılmıştır. Ebeveynlerle bireysel olarak görüşmeler yapılmış ve veriler kaydedilmiştir.Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Veriler kategoriler halinde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonuçları analiz aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Online video izleme

ANALYZING PARENTS' OPINIONS OF 36-72 MONTHLY CHILDREN'S VIDEO TRACING SITUATIONS

Abstract

With the development of the technology, the usage of the Internet has been increased. Therefore, online video watching seems to be spreading day by day. Technological developments provided easier access to online videos. When the audience is examined, it will be found out that audience of online videos are also children as well as adults. Early childhood period is one of the most important periods of human development, so preschool children should be able to match the videos they watch and not contain harmful content. Therefore, parents of the children should be informed about the situation, and they should control their children while they are watching online videos. In this study, parental views of online video viewing status of 36-60 month olds will be examined in terms of some demographic variables. The study is conducted in Yenimahalle district in Ankara. Data is collected from Şehit Mehmet Bora Tayfur Primary School's kindergarten and Gazi University's application nursery. 42 parents attended to the study. The research designed in the pattern of phenomenology (qualitative). Data is collected through semi-structured and non-divergent interview with parents, and the data is recorded. Content analysis is chosen as the way of analyzing data. The data are organized and interpreted in categories. The results of the research are in the analysis stage**.**

Keywords: Online video, early childhood education

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ROBOTA KARŞI TUTUMU

Sinan ÇINAR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Robotlar hayatımızın büyük bir kısmına girmiş bulunmaktadır. İnsanların yaşantılarını daha da kolaylaştırmıştır. Bunun yanında robotların eğitim alanında kullanımına yönelik ilgi her geçen gün artmakta ve ticari amaçlı satılan eğitici robot piyasası büyümektedir (Weinberg ve Yu; 2008; Lindh ve Holgersson; 2007). Aslında robotların eğitimde kullanılması fikri, 1980'li yılların başında ortaya çıkmıştır (Papert, 1980) ve bu alandaki son çalışmaların katkısıyla her geçen gün daha da popüler olmaktadır (Druin ve Hendler, 2000). Gelecek 10 yıl boyunca Japonya Robotik Araştırma Derneği (JPA), Birleşmiş Milletler Ekonomik Komisyonu (UNEC) ve Uluslararası Robotik Federasyonu (IFR) kurumları kişisel robotların gerek eğitim alanında gerekse pazar payının inanılmaz bir şekilde büyümekte olduğunu ve bu büyümenin hızla devam edeceğini aktarmaktadırlar (Barreto ve Vavassori, 2012). Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Japonya, Güney Kore, Tayvan vb. gelişmiş ülkelerde gün geçtikçe eğitici robotlar üzerine yapılan çalışmalar yaygınlaşmaya başlamıştır. Robotlar eğitimde; öğretim materyali, öğretici akran ve yardımcı öğretmen olarak üç şekilde kullanılmaktadır. Fishertecnic firmasının Mindstorms ve RoboPro, Robotis firmasının Dream, Stem Bioroid, LEGO firmasının WeDO gibi eğitim kitleri, robotların öğretim materyali olarak kullanıldığı en temel örneklerdir. Bu kitler plastik parçalarının birleştirilmesiyle robotun mekanik yapısı, hazır mikroişlemci ve sensörler sayesinde robotun elektronik aksamları ve kendilerine özgü yazılımlarıyla da robotun programlanması kolay bir şekilde yapılabilmektedir (Bruciati, 2004; Lin vd., 2009). Yardımcı akran olarak ise robotlar, Kanada'da sınıf içi hasta çocukları gözlemlemek için PEBBLES (Fels & Weiss, 2001), çocuk bakımı için yeni PAPERO (Falconer, 2013), otistik öğrencilerin terapisi için dans eden robotlar BEATBOTS (Kozima, Nakagawa ve Yuriko Yasuda, 2007), hasta öğrencilerin okuldan geri kalmamaları için tasarlanan VGO robot (Bloss, 2011), ilkokullarda yardımcı asistan SAYA robot (Hashimoto, Kato ve Kobayashi, 2011) gösterebilir. Yardımcı öğretmen olarak robota ise Güney Kore'de okul öncesi robot asistanı olarak IROBI (Han, Jo, Kim, & Park, 2005) ve IROBIQ (Hyun, Kim, Jang, & Park, 2008), İngilizce öğretiminde dil eğitiminde ROBOSEM (Park, Han, Kang, & Shin, 2011). Tayvan'da yine İngilizce öğretiminde yardımcı asistan olarak ROBOSAPIEN (You, Shen, Chang, Liu, & Chen, 2006). Amerika'da okul öncesi akran öğretmen olarak RUBI and QURIO (Movellan, Tanaka, Fortenberry, & Aisaka, 2005; Movellan, Eckhardt, Virnes, & Rodriguez, 2009), Japonya'da temel İngilizce öğretimi için ROBOVIE (Kanda, Hirano, Eaton, & Ishiguro, 2004) gösterilebilir.

Sınıflarda robotik teknolojinin başarılı ve etkin bir şekilde kullanılmasını etkileyen en önemli faktörün öğretmenin rolü olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Çünkü sınıflar yeteri kadar ve hatta gereğinden fazla robotik teknoloji ile donatılmış olsa bile bu teknolojiyi sınıfa entegre edecek olan kişi öğretmendir (Almiss, 2009; Mubin vd., 2013; Khain, 2014). Bu yüzden de öğretmenlerin robotlara karşı olumlu bir tutuma sahip olması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmenlerinin robota karşı tutumunu ortaya çıkarmaktır. Araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümünün farklı sınıflarında öğrenim gören 100 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada araştırma yöntemi olarak Tarama yöntemi benimsenmiş ve ölçme aracı olarak Robot Tutum Anketi-RTA kullanılmıştır. RTA anketi Avrupa Komisyonu-European Commission tarafından geliştirilen ve 9 sorudan oluşan The Eurobarameter Survey on Public Attitudes Towards Robots anketinden adapte edilmiştir. Anket 2012 yılında Avrupa birliğine bağlı 27 ülkedeki Avrupa vatandaşının robotlara karşı tutumunu ortaya çıkarmak için meydana getirilmiştir. Anket bir İngilizce öğretmeni ve fen bilgisi eğitmeninin ortak çalışması ile Türkçeye çevrilmiş ve 30 kişilik bir öğretmen adayı ile pilot çalışması yürütülmüş ve anket maddelerinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. RTA anketi Fen bilgisi öğretmen adaylarına uygulanan bu anketten elde edilen bulgular, fen bilgisi öğretmenlerinin robotlara karşı pozitif bir tutuma sahip oldukları ve farklı sınıflardaki adaylar arasında ve kız ve erkek öğrenciler arasında bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : Robot, Fen Bilgisi Öğretmen Adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL SÜREÇTE BİT'İ KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ

Ayşe AKTAŞ [1], Ahmet Fazıl ÇOLAK [1], Bahadır YAGAN [1], Seyhan ERYILMAZ TOKSOY [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Sürekli gelişmekte olan teknoloji, hayatımızdaki birçok şeyi etkilemektedir. Öğretim süreci açısından duruma bakıldığında, öğretmenlerin daha etkili öğretimi gerçekleştirmeleri için bu sürecin farklı aşamalarında bilgi iletişim teknolojilerinden (BİT) faydalandıkları görülmektedir. Bu durum, sadece öğretmenlerin değil öğrencilerin de BİT'i etkili şekilde kullanmalarını gerektirmektedir. Hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin hakkında bilgi sahibi olması gerekenlerden bir diğeri ise bilimsel süreçtir. Branşı ne olursa olsun öğretmenlerin öğrencilerine kazandırması gereken becerilerin başında bilimsel süreç becerileri yer almaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemde bilimsel bir sürecin BİT'ten faydalanmadan tamamlanması mümkün değildir. Öğretmenlik mesleğini yürütmeye hazırlanan adayların BİT hakkındaki bilgilerinden bilimsel süreçte öğrencilere model olacak şekilde faydalanmaları gerekmektir. Öğretmen adaylarının İki farklı bilgi ve beceriyi birleştirme durumlarının farklı değişkenlere göre değişiminin belirlenmesi eğitim sürecinde dikkat edilmesi gereken öneriler ortaya koyabilir.

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının bilimsel süreçte bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) kullanım durumlarını farklı değişkenler açısından irdelemek amaçlanmıştır. Genel tarama yönteminden faydalanılarak yürütülen araştırmanın örneklemini, 2017-2018 akademik yılı bahar döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi farklı programlarda öğrenim görmekte olan 165 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örnekleme ait bilgiler şu şekildedir: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliğinden 7 kız 13 erkek, Fen Bilgisi Öğretmenliğinden 11 kız 7 erkek, İlköğretim Matematik Öğretmenliğinden 20 kız 4 erkek, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğretmenliğinden 11 kız 9 erkek, Sınıf Öğretmenliğinden 29 kız 7 erkek, Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinden 15 kız 11 erkek, Türkçe Öğretmenliğinden 17 kız 4 erkek olmak üzere ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan 110 kız 55 erkek. Veriler ise, öğretmen adaylarının bilimsel süreçte bilgi iletişim teknolojileri kullanım durumunu ölçmek amacıyla hazırlanmış, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan, 25 ifade bulunan ölçek (Açıkgül, 2011) aracılığı ile toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS 25 programından faydalanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin parametrik testlerin uygulanması için gerekli olan şartları sağladığı belirlenmiştir. Bağımsız örneklem T testi ve anova testi aracılığıyla bulgulara ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının bilimsel süreçte BİT'i kullanmalarında cinsiyetleri açısından anlamlı bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem t testinde, kız öğrencilerin test puanı ortalaması (Kız=92,66) ile erkek öğrencilerin test puanı ortalaması (Erkek=91,01) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t(163)=0,606$, $p>0,05$). Bu durumda öğretmen adaylarının BİT'i kullanma durumlarında cinsiyet değişkenin etkili bir faktör olmadığı söylenebilir.

Yedi farklı programda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının bilimsel süreçte BİT'i kullanmalarında bir farklılık olup olmadığını araştırmak için uygulanan one way anova testinin sonuçlarına göre (sd=6, $F=0,690$, $p=0,658$) anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu durumda, öğrenim görülen programın bilimsel süreçte BİT kullanımı onuşunda etkili bir değişken olmadığı sonucuna varılabilir.

BİT kullanımının yaygınlaşması ve günümüzde teknolojik ilerlemeyle her kesimden kişinin teknolojiye erişiminin kolaylaşması bilimsel süreçte BİT'in kullanımının da hem cinsiyet hem de öğrenim görülen program bakımından bir farklılık olmamasına sebep olduğu ifade edilebilir. 21. Yüzyılın gerekleri ve bu yüzyılda ihtiyaç duyulan bireylerin özellikleri düşünüldüğünde araştırma sonucunun beklenen yönde olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri programında öğrenim gören öğrencilerin daha fazla BİT'ten faydalanabilecekleri düşüncesinin yanlış olduğu bu araştırma sonuçlarıyla onaylanmıştır. Sonraki araştırmalarda aynı konu mülakat, gözlem gibi daha farklı ve detaylı veri toplama araçları yardımıyla ele alınabilir. Öğretmenlerin bu konu hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları için neler yapılması gerektiği hakkında farklı bir araştırma yapılabilir.

Anahtar Kelimeler : bilimsel süreç, bit, öğretmen adayı

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ ENTEGRASYONU VE TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ (TPAB)

Ahmet Sami KONCA [1], Yurdal DİKMENLİ [1]

[1] Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB), eğitime başarılı teknoloji entegrasyonu için teknoloji, pedagoji ve alan bilgisini bir araya getirmeyi öngören bir teorik çerçeve sunmaktadır. Koehler ve Mishra (2009)'a göre öğretmenlerin teknoloji kullanarak verimli öğretim yapmaları için TPAB son derece önemlidir. TPAB, kavramları teknoloji kullanarak görselleştirmeyi, içeriği öğretmek için teknolojiyi verimli kullanan pedagojik yöntemleri, kavramların öğrenilmesini etkileyen faktörleri ve öğrencilerin karşılaştığı problemlerle başa çıkmada teknolojiden faydalanacak bilgiyi, epistemoloji teorileri ve öğrencilerin önceki bilgi düzeyi bilgisini, ve teknolojinin yeni epistemoloji oluşturma ve öncekileri güçlendirmede nasıl kullanılabileceği bilgisini içerir. TPAB'nin sunduğu bu teorik çerçeve eğitimin farklı kademelerinde kullanılmıştır. Ancak, TPAB'nin okul öncesi dönemde kullanılması ve okul öncesi öğretmenlerinin TPAB düzeylerini inceleyip artırmayı hedefleyen çalışmalar oldukça sınırlıdır. Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımlarına bakıldığında, Konca ve Erden (2017)'e göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında teknolojik araçlara erişimi olmasına rağmen eğitim sürecinde kullanımları oldukça sınırlıdır. Öğretmenler okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımını etkinlik planlama, etkinlik esnasında müzik kullanma ve bazı çizgi filmleri izletme ile sınırlandırmaktadır. Fakat, NAEYC (2012)'ye göre okul öncesi eğitimde başarılı teknoloji entegrasyonu için çocukların aktif kullanımı ve gelişimsel olarak uygun aktivitelerin hazırlanması gereklidir. Bu noktada, TPAB öğretmenlerin okul öncesi eğitime teknoloji entegrasyonu sürecinde daha başarılı olmaları için alternatif bir teorik çerçeve olarak görülebilir ve okul öncesi öğretmenlerinin TPAB düzeylerinin incelenip artırılmasına odaklanan çalışmaların sayısı artırılabilir. Bu çalışmalar sonucunda elde edilen bulgular okul öncesi öğretmenlerinin çocukların gelişim düzeylerine uygun, aktif katılımlarını sağlayan ve verimli teknoloji entegrasyonu gerçekleştirebilmeleri için hazırlanacak lisans düzeyi ve hizmet içi eğitimlerinin içerik oluşturma sürecinde faydalı olacaktır.

Bu araştırma Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından EGT.A4.18.024 numaralı projeyle desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler : okul öncesi eğitim, teknoloji, teknolojik pedagojik alan bilgisi

LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TÜBİTAK 2209-A PROJELERİNDE ELDE ETTİKLERİ KAZANIMLAR, KARŞILAŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR VE ÖNERİLERİ

Sinan ÇINAR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bireyler proje sürecine katılması onların dikkatlerini yoğunlaştırmakta ve çalışma isteklerinin artmaktadır Daha da önemlisi bireyler disiplinler arası içerikleri birleştirerek bilgileri birbirileri ile ilişkilendirebilmektedir. Aynı zamanda Proje Tabanlı Öğrenme-PTÖ'de bireylerin kendi stratejilerini geliştirmelerine, organize etmelerine ve değerlendirme yapmalarına olanak tanıyarak bu yeteneklerinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Marx, Blumenfeld, Krajcik & Soloway, 1997).
Thomas (2000) PTÖ'nin sağladığı kazanımların yanında bazı zorlukları da beraberinde getirdiğini ve proje sürecinin karmaşık bir yapıya sahip olduğunu, kapsamının geniş olduğunu ve zamana yayıldığını ifade etmiştir. Başbay ve Ateş (2009) bireylerin karşılaştığı zorlukları; sürecin yorucu ve iş yükünün ağır olması boyutlarıyla ele almışlardır. Ayvacı ve Çoruhlu (2010) ise öğrencilerin, problem belirleme aşamasında sorun yaşadıklarını, araştırmaya gittikleri yerlerde yeterli ilgiyi göremediklerini, grupla çalışırken eşit görev dağılımı yapamadıklarını, yetkilileri bulmakta, özellikle projenin yapım aşamasında bilgi eksikliğinden dolayı zorlandıklarını, projenin çok fazla zaman aldığını ortaya koymuşlardır. PTÖ'nün sağladığı avantajlar doğrultusunda proje yarışmaları da yaygınlaştırmaktadır. Bu yarışmalar katılımcıların sosyalleşmesine yardımcı olurken öğrencilerin proje yapmalarını da teşvik etmektedir.

Bireylerde yaratıcılığı artırmak, onlara üst düzey bilgi, duygu ve beceri kazandırmak, işbirlikçi çalışmayı ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlamak, bireylere sosyal yönden beceri kazandırmak, onların özgüvenlerini artırmak ve bireyleri süreç boyunca aktif kılmak için TÜBİTAK tarafından lisans öğrencileri için TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı ve 2242 LİSANS ÖĞRENCİLERİ YAZILIM PROJELERİ YARIŞMASI programları hazırlanmıştır. Bu projelerin amacı Üniversitelerin Doğa bilimleri, Mühendislik ve Teknoloji, Tıbbi Bilimler, Tarımsal Bilimler, Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler alanlarında kayıtlı lisans öğrencisi/öğrencilerinin hazırladıklarını araştırma projelerinin desteklenmektir. Bu projelerde araştırma projesinin desteklenmesine karar verilen öğrencilerin, projeyle ilgili çalışmalarını, en geç lisans öğrenimlerini bitirmeden ve en geç bir yıl içinde tamamlayacak şekilde planlayıp çalışmayı bitirmeleri ve destek süresinin bitiminden önce sonuç raporunu ebideb.tubitak.gov.tr adresine yüklemeleri beklenmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı lisans öğrencilerinin TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında proje yürütücülüğü olan elde ettikleri kazanımları belirlemek, proje sürecinde karşılaşılan zorlukları ortaya çıkarmak ve bu zorluklara yönelik önerileri ortaya çıkarmaktır. Araştırma da, RTEÜ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen toplam 15 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan "olgubilim" deseni kapsamında yürütülmüştür. Araştırmada, bireylerin bilgilerini, görüşlerini, duygularını ve deneyimlerini ortaya çıkarma konusunda birçok güçlü yönünün olduğu düşünülerek görüşme yöntemi uygulanmıştır. Veriler toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan araştırmacı tarafından oluşturulan '' TÜBİTAK 2209/A PROJE DEĞERLENDİRME Formu'' kullanılmıştır. Bu formun pilot çalışması TÜBİTAK 2209/A projesi olan 2 lisans öğrencisi ile yapılmış ve görüş formu revize edilmiştir. Görüşmeler 2018-2019 eğitim- öğretim yılı güz döneminde, danışman, araştırmacı ve adaylar tarafından belirlenen yer ve zamanlarda bireysel olarak (yüz yüze) gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilere göre betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun proje aşaması boyunca literatür taraması ve fikirleri projelendirme becerilerinin kazandıklarını fakat e-ortam üzerinde baş vuru yapma ve projenin bütçesini oluşturmada zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle lisans dersi olarak proje geliştirme dersinin birinci sınıftan itibaren lisans programlarında yer alması gerektiğini ve bu derslerde proje geliştirmenin yanında bu projelere nasıl başvuruda bulunması öğretilmesinin bu tür projelere katılımın artmasında önemli olduğunu ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Lisans Öğrencileri, TÜBİTAK 2009-A, Proje

AKADEMİSYENLERE GÖRE YETİŞKİNLERİN EĞİTSEL DAVRANIŞ BEKLENTİLERİ

İsmail GELEN [1]

[1] Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Türkiye'de MEB 21. Yüzyıl Öğrenci Profili ve "21. Yüzyıla girerken Türk Eğitim Sisteminin ihtiyaç duyduğu çağdaş öğretmen profili" araştırması Türkiye Yeterlikler Çerçevesi, p21 projesinde belirlenen yetkinlikler- anahtar konular-temalar ve 21. Yy. destek sistemleri, EPDAD'ın belirlediği akreditasyon süreci kriterleri, YÖKAK'ın belirlediği kalite ve akreditasyon süreçleri, AASL'nin belirlediği 21. Yüzyıl öğrenen standartları, androgoji, yetişkin eğitimi, yaşam boyu öğrenme ile ilgili gelişmeler, güncellenen MEB Öğretmen Yeterlikleri, Güncel öğretim programlarının genel amaçları, temel felsefesi ve perspektifi, değerler eğitimi, anahtar yetkinlikler, kök değerler ve literatürde öne çıkan bilimsel çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde; "yeterlikler ve eğitsel davranış biçimlerinin", *yetişkin eğitiminde* önemli bir yeri olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu araştırmada "akademisyenlere göre yetişkinlerin eğitsel davranış beklentileri" araştırılmıştır.Araştırma öğretim üyelerinin yetişkinlerin eğitsel davranış beklentilerine ilişkin nesnel gerçekliği doğal ortamda bütüncül olarak ortaya çıkarmayı hedeflediği için; tarama türünde betimsel bir modelde tasarlanmıştır. Araştırmanın elde edilen veriler yapısı itibarıyla nitel söylemlerden oluştuğu için, araştırmada nitel veri analizi tekniklerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları 2014-2016 yılları arasında OMU Proje Yönetim Ofisi tarafından desteklenen "Akademisyenlere Eğitici Formasyonu Kazandırma Projesi" kapsamında eğitime katılan tüm öğretim üyelerini kapsamaktadır. Bu öğretim üyeleri OMÜ'den toplam 2.294 olan öğretim üyelerinden 12 fakülteden gönüllü olarak bu eğitime 28 grup olarak katılmış olan 184 öğretim üyesidir.Kullanılan veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırmanın amacına bağlı olarak öğretim üyelerine "B*ir yetişkin olarak, size nasıl davranılması hoşunuza gitmez?*" sorusu sorulmuş ve cevaplar grup raporu olarak ve yazılı bir biçimde alınmıştır. Ölçme aracının *dış güvenirliği* (te'yit edilebilirlik) için; soru maddesi hazırlandıktan sonra, soru formu hakkında bir dil bilimci ve bir eğitim bilimleri uzmanı olan iki öğretim üyesinin görüşü alınmış ve anlam düzeltmesine gidilmiştir. Ölçme aracının *iç tutarlılığının* (*iç güvenirlik*) sağlanması için "katılımcı te'yidi ve öz yansıtma stratejileri" kullanılmıştır. Katılımcıların sorulardan "ne anladıkları" sorulmuş, görüş-yorum ve analizleri alınmış, soruların kendilerine bir şey ifade edip-etmediği ve yaşantıları yansıtıp-yansıtmadığı değerlendirilmiştir. Alınan cevaplar önce birbirleriyle ve sonra da araştırmanın amacıyla karşılaştırılmıştır. Ölçme aracında kullanılan sorunun örtüşmesi; kapsam- literatür- araştırma problemi-araştırmanın amacı ile (*iç geçerliği* /inandırıcılık) kontrol edilmiştir. Araştırma bulgularının benzer ortamlara/durumlara genellenebilmesi için (*dış geçerlik/*aktarılabilirlik) betimsel nitel analiz bulguları açıkça ortaya konulmuştur. Verilerin analizinde nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sorularına ilişkin olarak katılımcıların yazılı olarak verdikleri cevaplar açık kodlama tekniği ile kodlanmıştır. Farklı öğretim elemanları tarafından belirtilen, ancak aynı boyutu gösteren ifadelerin birleştirilme yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda öncelikle araştırmanın bu boyutlarına göre gruplardan elde edilen cevaplar kodlanmıştır. Sonra bu cevaplar kategorilere ayrılmış ve frekansları belirlenmiştir. Daha sonra cevaplardan elde edilen kategoriler ortak bir tema altında toplanmıştır. Tüm bu sorular, kodlamalar, kategoriler ve temalardan elde bulgular tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Elde dilen sonuçlarda akademisyenlere göre yetişkinlerin eğitsel davranış beklentileri ortaya çıkarılmış ve analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde; "B*ir yetişkin olarak, size nasıl davranılması hoşunuza gitmez?*) (grup sayısı=28, n= 184) sorusu ile ilgili olarak elde edilen kategorik cevaplar; İletişim, Önem, Hak- Adalet, Zorlama, alanda yetersizlik temaları altında toplanmıştır. "**İletişim"** teması altında; "Küçümsemek, ukalaca davranmak, bana yüksekten bakılması, aşağılamak, üstünlük kurma çabası, önemsenmemek, yok sayılmak", "Konuşurken dinlenmemek, söz vermemek", "Kaba konuşulması ve hakaret", "Önyargılı olarak, dış görünüşüme göre, muamele edilmesi/değerlendirilmek", "Sert ve emredici hitap edilmesi", "İsimsiz hitap edilmesi, senli-benli davranılması", "Sürekli öğüt verilmesi", "yüksek sesle bağırarak konuşma" kategorileri elde edilmiştir.

"***Önem***" teması altında; "Saygı duyulmaması", "Bana çocuk gibi yada bir şey bilmezmişim gibi davranılması", "Onur kırıcı davranılması ve alaya alınmak", "Yokmuşum gibi davranılması", "Birisi tarafından yönlendirilmek", "Samimiyetsizlik" kategorileri elde edilmiştir.

"***Hak- Adalet***" teması altında; "Haksızlık, adil davranmama", "Haksız yere yargılanmak (suçlu görülmek)", "Dürüst olmama" kategorileri elde edilmiştir.

"***Zorlama***" teması altında; "İstemediğim bir şeyi, zorla yaptırmak" ve "***alanda yetersizlik***" teması altında; "Yetersiz birisini, benim alanımda söz söylemesi" kategorileri elde edilmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : eğitim, androgoji, öğretim elemanları, beklenti, davranış

SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SÖZLEŞMELİ, KADROLU VE OKUL YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasan Basri MEMDUHOĞLU[1], Hakan ORAN [1]

[1] Yüzüncü Yıl Üniversitesi

MEB öğretmen gereksinimini gidermek amacıyla kadrolu ve ücretli öğretmen çalıştırırken bunlara ek olarak 2016-2017 eğitim öğretim yılında 'sözleşmeli öğretmenlik' uygulamasına başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmeliği'nin 20.Maddesine göre, sözleşmeli öğretmenler, görev yaptıkları eğitim kurumlarındaki emsali kadrolu alan öğretmenleri için öngörülen görev ve sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdür. Aynı yönetmeliğin 21.Maddesinde ise, sözleşmeli öğretmenlerin malî hakları ile ilgili iş ve işlemler Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar hükümlerine göre yapılır.

Türkiye'de kalkınmada öncelikli bölgelerde var olan, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra da artan öğretmen açığını gidermek ve öğretmen sirkülasyonun önüne geçmek amacıyla Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulaması yürürlüğe konulmuştur. Sözleşmeli öğretmenler, kadrolu öğretmenlerle aynı görev ve sorumluluğa sahip olmalarına rağmen, eş durumu için en az 4 yıl, isteğe bağlı yer değişikliği için de en az 6 yıl görev yapmak zorundalar. Sözleşmeli öğretmenler, 4.yılın sonuna kadar her yıl sözleşme yenilemek zorundalar. Mali ve özlük haklar olarak kadrolu öğretmenlere göre çok büyük bir fark olmamasına rağmen daha düşük imkanlara sahipler.

Bu araştırmanın amacı, Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulamasına ilişkin sözleşmeli ve kadrolu öğretmenler ile okul yöneticilerinin görüşlerini belirlemektir.

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan Olgubilim/Fenomenoloji deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu ise, amaçsal örnekleme yöntemlerinden "tipik durum örneklemesi" yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma grubunu, Muş ili Hasköy ilçe ve köylerinde görevli, ilkokul, ortaokul ve liselerde olmak üzere farklı branşlara sahip 6 sözleşmeli öğretmen, 6 kadrolu öğretmen ve 6 okul yöneticisi olmak üzere toplam 18 kişi oluşturmaktadır. Araştırmaya 8 erkek 4 kadın toplam 12 öğretmen ile 6 erkek okul yöneticisi katılmıştır.

Araştırmada, sözleşmeli ve kadrolu öğretmenler ile okul yöneticilerinin sözleşmeli öğretmenlik uygulaması hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen *"Sözleşmeli Öğretmenlik Uygulaması Görüşme Formu"*kullanılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler ses kaydı ile kayıt altına alınmıştır. Araştırma kapsamında 185 dakikalık görüşme yapılmıştır.

Katılımcıların görüşleri hiçbir değişiklik yapılmadan bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yazım analizi yoluyla görüşme verilerinin analizi yapılmıştır. 185 dakikalık ses kaydı birden fazla dinlenerek katılımcıların verdikleri cevaplar yazıya geçirilmiştir.

Sözleşmeli öğretmenler eş durumu için en az 4 yıl, isteğe bağlı ise en az 6 yıl görev yapmak zorunda olmaları, öğretmen açığı bulunan bölgelerde öğretmen açığını bir miktar kapatacağı gibi öğretmenlerin ilk atandıkları yerden kısa sürede tayin istemelerinin önüne geçmiş olacak. Sözleşmeli öğretmenlerin uzun süre aynı yerde görev yapmaları kendileri açısından olumsuz bir durum olarak görülmekte, özellikle evli öğretmenler aile bütünlüğünün sağlanmadığı için, fakat öğrenci ve okul başarısı açısından olumlu katkıları olacaktır. Ayrıca öğrenci ve velilerin sözleşmeli öğretmenlerin kısa süre içerisinde gitmeyecek olmalarından dolayı çok mutlu oldukları saptanmıştır. Sözleşmeli öğretmenler, mali ve özlük haklarının kadrolu öğretmenlere nazaran, aynı görev ve sorumluğa sahip olmalarına rağmen, dezavantajlı olmaları iş performansı, motivasyon ve verimliliklerini olumsuz etkilediğini dile getirmişlerdir. Özellikle sözleşmeli kavramından çok rahatsız oldukları gözlenmiştir. Bazı okullarda sözleşmeli, kadrolu ve ücretli olarak gruplaşmalar olduğu dile getirildi. Bu gruplaşmalar okullarda birlik ve beraberliğin sağlanmasını zorlaştırdığı gibi, okullarda sinerjiyi olumsuz etkilediği saptanmıştır. Sözleşmeli öğretmenlerin aile bütünlüğü sağlanmalı, mali ve özlük hakları iyileştirilmeli, sözleşmeli kavramı kaldırılmalı, kadrolu öğretmenlerle aynı haklara kavuşturularak moral ve motivasyonları artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmenlik, Sözleşmeli, Kadrolu, Uygulama, Yönetim

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARI, PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE HELİKOPTER EBEVEYN TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Seyhan DAŞTAN KARADOĞAN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Kavramsal Çerçeve:

Akademik Başarı: Akademik başarı, okul ortamında belirli bir ders ya da akademik programlardan bireyin ne derece yararlandığının bir ölçüsü ya da göstergesidir (Güleç & Alkış, 2003). Bir akademik programdaki derslerden öğrencinin aldığı notların ya da puanlarının ortalaması olarak da ifade edilebilir. (Özgüven, 1998) Helikopter Ebeveyn: 'Helikopter ebeveyn' kavramını ilk kez 1990 yılındaki araştırmalarında Cline ve Fay, aşırı ilgili ebeveynlerin çocuklarıyla beraber iş yerleri ve üniversite sınıflarında bulunması durumuna dikkat çekmek ve bu durumu açıklamak için kullanmıştır (Akt. Yaşin, 2018; Odenweller, Booth-Butterfield ve Weber, 2014). Buradan helikopter ebeveynlerin çocukları istese de istemese de çocuklarına gereğinden fazla yakın olduğu, aşırı koruyucu ve kontrolcü olduğu sonucunu çıkarabiliriz.Problem Çözme Becerisi: Problem çözme becerisi; karşılaşılan güçlüğe (soruna, probleme) binaen ne yapacağına karar verme, problemin/sorunun nedenlerini araştırma, amaç oluşturma, bilgi toplama vb. yoğunlaşma ile bu güçlüğün ortadan kaldırılmasıdır.

Bu çalışmada ele alınan problem; "üniversite öğrencilerinin akademik başarı ve problem çözme becerisi ile helikopter ebeveyn davranışı arasında ilişki var mıdır? sorusuna cevap aranmıştır.Bu çalışmanın amacı; problem çözme becerisi ve akademik başarının helikopter ebeveyn tutumu ile ilişkili olup olmadığını incelemektir.

H1: Helikopter ebeveyn tutumunun, öğrencilerin akademik başarısını düşürmesi beklenmektedir. Aynı şekilde akademik başarısı düşük öğrencilerin helikopter ebeveyn tutumundan olabileceği düşünülebilir. H2: Helikopter ebeveyn tutumunun öğrencilerin problem çözme becerisini düşürmesi beklenmektedir. Benzer şekilde problem çözme becerisi geliştiremeyen bireylerin helikopter ebeveynin olacağı öngörülebilir.

Değişik problemlerle karşılaşan üniversite öğrencilerimiz için üniversite-mediko- öğrenci psikolojik danışma ve rehberlik merkezleri vb. ilgili birimler ve ilgili kurumlar arasında eşgüdüm ve işbirliği sağlanarak ayrıca öğrenciler için etkinlik ve kültürel faaliyetler zenginleştirilerek öğrencilerin problem çözme becerisi ve akademik başarılarına anlamlı bir fayda sağlanabilir. Bu bağlamda çalışmamız da ebeveynlere, yükseköğretim kurumlarına ve ilgili birimlere öğrencilere yönelik çalışmalarında fayda sağlayabilir.Bu araştırmanın modeli bağıntısaldır. Üniversitelerdeki öğrencilerin "akademik başarıları, problem çözme becerileri ile helikopter ebeveynleri" ile ilişkisini saptamayı amaçlayan bu araştırma, uygulamalı bir araştırma olup; bağıntısal bir nitelik taşımaktadır. Özdamar (1999, s.8). Bağıntısal modelle gerçekleştirilen bir araştırmada, araştırma probleminde yer alan iki ya da daha fazla değişkene ilişkin olarak örneklemdeki katılımcılardan veri toplanır. Değişkenler, bir araştırmada incelenen özelliklerin her biridir. (Özdamar, 1999).Yapılan bu araştırmanın evrenini Türkiye'de bulunan devlet kamu üniversiteleri ve özel vakıf üniversitelerde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemini ise bu öğrenciler arasından tesadüfi yöntemle seçilmiş 390 katılımcı oluşturmaktadır.Araştırmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Helikopter Ebeveyn Ölçeği (HEÖ) (Cronbach's α=0.77) (Ertuna, 2016), Problem Çözme Envanteri (PÇE) (Cronbach's α=0.82) (Savaşır, 1997) Akademik başarı ölçütü olarak öğrencilerin Genel Akademik Not Ortalamaları öğrencilerin yazdıkları değerlerden elde edildi.Araştırma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) yanı sıra araştırmada önerilen modelin testi için "akademik başarı, problem çözme becerisi ve helikopter ebeveyn" değişkenler arasındaki ilişkiler yapısal eşitlik modellemesi türlerinden Yol (PATH) analizi ile incelenmiştir. "Akademik başarı, problem çözme becerisi, helikopter ebeveyn" bu kavramların birbirleriyle ilişkisi test edilerek ortaya konulan bu çalışmada, hipotez 1'de öngörüldüğü gibi "Helikopter ebeveyn tutumu, öğrencilerin akademik başarılarının düşük olması beklenmektedir" oysa bulgular akademik başarının helikopter ebeveyn tutumu arasında doğrudan bir ilişki olduğunu göstermemektedir.Ancak akademik başarı ve helikopter ebeveyn tutumu arasındaki ilişki aracı değişkenler kullanılarak alternatif modeller içerisinde incelendiğinde helikopter ebeveyn tutumunun öğrencinin problem çözme becerisi aracı etkisi ile akademik başarı üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.Analiz sonuçları hipotez 2'de "problem çözme becerisi geliştiremeyen bireylerin helikopter ebeveynin olacağı" öngörüsü problem çözme becerisi ve helikopter ebeveyn tutumu arasında doğrusal ve istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Akademik Başarı, Helikopter Ebeveyn, Problem Çözme Becerisi

ÖĞRETMEN PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİNE İLİŞKİN SENDİKA SÖYLEMLERİ

Şeyma ŞAHİN, Burcu ÖKMEN [1], Abdurrahman KILIÇ

[1]Milli Eğitim Bakanlığı

Performans değerlendirmesi, örgütsel yaşamın kaçınılmaz bir unsuru olup, örgütlerin kendilerini yönlendirme ve başarıya ulaşma sürecinde önemli bir bileşendir. Herhangi bir organizasyonun başarısı, çalışanlarının niteliğine ve özelliklerine bağlıdır ve örgütler amaçlarına ve hedeflerine onlar olmadan ulaşamazlar. Performans değerlendirmesi, kurumsal standartların, beklentilerin, hedeflerin, sorumlulukların ve görevlerin yerine getirilip getirilmediğini izlemeye olanak sağlar. Organizasyonlara personelin eğitim ihtiyaçlarını belirleme ve planlamasını yapma fırsatı sunar. Palmer'a göre de performans değerlendirmesinin iki temel amacı vardır. Bunlardan birincisi, iş performansı hakkında bilgi edinmektir. Elde edilecek bu bilgiler; ücret artışı, ikramiye, eğitim, disiplin, terfi gibi yönetsel kararların alınmasında kullanılmaktadır. İkincisi ise, çalışanların iş tanımlarında ve iş analizlerinde saptanan standartlara ne ölçüde yaklaştıklarına ilişkin geri besleme sağlamaktır.

Çağdaş eğitim denetimi paradigmalarında, denetlenmeyen insan kaynaklarının kendini yenilemesinin, geliştirmesinin ve kurumun amaçlarına hizmet etmesinin mümkün olamayacağı anlayışı hakimdir. Eğitim denetiminde performansı yükselterek kaliteyi artırmak amacıyla, kamu yararı adına öğretmen performansını kontrol etmenin gerekli olduğu düşünülmektedir. Başarıyı artırmak ve tüm öğrenciler için kaliteli bir eğitim deneyimi sağlamak için öğretmen kalitesinin, öğrenci başarısını etkileyen en önemli okul değişkeni olduğu ve öğretmen performans değerlendirmesinin, kaliteyi öğrenmeye odaklanmak için önemli bir kaldıraç olabileceği düşünülmektedir. Mesleki gelişimin devamlılığının sağlanmasında hizmet içi eğitimlerin önemli bir rolü vardır ve hizmet içi eğitimleri tasarlamanın yolu da ihtiyaçların belirlenmesidir. Bu bağlamda, öğretmen performans değerlendirme sürecinin, ihtiyaçların belirlenerek öğretmenler ve okul liderlerinin öğretim performansı hakkında bilinçli kararlar verilebilmesini ve gelişimin yönünün belirlenmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Her devirde ve her sistemde, ortak menfaatlere sahip insanların siyasal yaşamı etkilemek için belirli gruplar etrafında toplandıkları görülmüştür. Bu grupların en etkili olanlarından birisi de çalışanların oluşturdukları sendikalardır. Sendikalar, demokrasinin tarihsel gelişimi ve toplumların demokratikleşmesinde önemli roller üstlenen sivil toplum aktörlerindendir. Sendika kavramı köken olarak çok eski tarihlere dayanmaktadır. Roma ve Yunan hukuk sistemlerinde rastlanan "syndic" terimi bir birliğin temsilini sağlamakla görevli kimseleri, "syndicat" terimi ise "syndic"in fonksiyonlarını ve bu fonksiyonların uygulamaya geçirilmesini ifade etmek için kullanılmıştır. Sendika kavramı; 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'na göre şu şekilde tanımlanmaktadır: "Sendika, kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşları ifade etmektedir.".

Türkiye'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 30115 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan kamu görevlileri sendikaları ile konfederasyonların üye sayılarına ilişkin 2017 istatistikleri incelendiğinde, kamu sendikaları arasında üye sayısı en yüksek olanının eğitim iş kolu sendikaları olduğu görülmektedir. 38 farklı eğitim iş kolu sendikası içinde ise üye sayısı ve sendikalaşma oranı en yüksek olan ilk üç sendika sırasıyla; Eğitim-Bir-Sen, Türk Eğitim-Sen ve Eğitim-Sen'dir. Eğitim-Bir-Sen'in toplam üye sayısı 420.149 ve sendikalaşma oranı %36.26; Türk Eğitim-Sen'in üye sayısı 201.282 ve sendikalaşma oranı %17.37; Eğitim-Sen'in üye sayısı 93.143 ve sendikalaşma oranı %8.03'dür. Bu çalışma ile, son zamanlarda ülkemizde çokca tartışılan ve sadece öğretmenlerin değil tüm eğitim paydaşlarının gündemini oluşturan öğretmen performans değerlendirme sistemine ilişkin sendikaların görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma betimsel bir araştırma olup "nitel araştırma" özelliği taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'deki eğitim sendikaları arasında en çok üye sayısına sahip üç sendika olan Eğitim-Bir-Sen, Türk Eğitim-Sen, Eğitim-Sen oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "doküman incelemesi" yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri "söylem analizi" yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu araştırmada Şahin, Ökmen ve Kılıç tarafından geliştirilen söylem analizi modeli kullanılmıştır. Analizler sonucunda sendikaların öğretmen performans değerlendirme sistemine ilişkin görüşleri belirlenecek ve sendikaların görüşleri arasında karşılaştırmalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen, performans değerlendirme, sendika, afiş, söylem analizi

ÖĞRETMENLİK UYGULAMA DERSİ İLE ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ROC ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Fazilet TAŞDEMİR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Öğretmenlik uygulaması dersi, teorik alt yapısı olan uygulamaya dayalı bir derstir. Yüksek Öğretim Kurumu, 1998 yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması sürecinde Fakülte-Okul İşbirliği programını gerçekleştirmiştir. Eğitim programlarında kuram ve uygulamanın iç içe olması, öğretmen adayları da dâhil olmak üzere eğitimin diğer paydaşlarının da istenilen nitelikleri elde etmelerine büyük imkân tanımaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının elde ettikleri kuramsal bilgileri uygulamaya koyması, adayların model davranışları uygulama okullardaki eğitim ortamlarında gözlemlemeleri ve bu ortamları incelemelerini gerektirmektedir (Oğuz, 2004). Amerika, İngiltere gibi ülkelerin öğretmen yetiştirme programlarını inceleyen kurulun çalışmaları sonucunda, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması yoluna gidilmiştir. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi nitelikli öğretmenin nasıl yetiştirileceği üzerine kuruludur. Bu bağlamda farklı ülkelerin öğretmen eğitimi sistemleri incelenmesi sonucunda İngiliz PGCE (Post Graduate Certificate in Education) sistemine benzer yapı oluşturulmuştur (Toprak ve Akboy, 1999). Lisans programlarında yapılan değişikliklerle öğretmen adaylarının okullardaki çalışmaları Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri şeklinde yeniden düzenlenmiştir. Lisans eğitiminde öğretmenlik mesleğine ilişkin edinilen bir birçok bilgi, uygulama ortamında hatırlanmakta, anlamlandırılarak yeniden yapılandırılmaktadır. Gerçek öğrenme ortamlarında aday öğretmenler eğitime yönelik birçok sorunu yerinde tanıma ve onu çözme fırsatını elde eder. Fakülte-uygulama okulu işbirliği ile gerçeklemesi istenen öğretmenlik mesleği ile ilgili uygulamaların; öğretmen adaylarına alan kültürü, genel kültür ve meslek bilgisi derslerinde kazandıkları bilgi, beceri, tutumları mesleki ortamda etkili ve verimli olarak kullanma olanağı sağlaması aday öğretmenlere önemli bir katkı sunmaktadır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997).

Bu çalışmada öğretmenlik uygulama dersinde başarılı ve başarısız olarak belirlenen adayların bu uygulama öncesindeki OMES kodlu (Eğitim Bilimine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ölçme ve Değerlendirme, Sınıf Yönetimi, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı) derslerindeki başarılı-başarısız olma durumları ile olan ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde bir çalışmadır. Bu çalışma olan durumu betimlemeyi amaçladığından tarama modelindedir. Geçmişte ya da o anda varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde araştırmaya konu olanı değiştirme çabası yoktur. Temel amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir. Çalışma grubunu Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden mezun olan öğrenciler ve onların OMES kodlu derslerinin transkript notları oluşturacaktır. Veriler fakülte öğrenci işlerinden temin edilecektir. Başarılı ve başarısız öğrenciler (kesme puan=50) ölçütü dikkate alınarak 1-0 şeklinde kodlanacaktır. OMES ders puanlarının aritmetik ortalaması alınarak analiz yapılacaktır. Veriler ROC analizi ile yorumlanacaktır. Çalışmada, duyarlılık ve özgüllük değerleri hesaplanacaktır. ROC analizi klinik çalışmalarda, saha taramalarında kullanılan bir tanı yöntemdir. Bir tanı testinin sonuçlarının değerlendirilmesi, gerçekten başarılı olan ve olmayan kişilere uygulanmasıyla ya da gerçeği yansıttığı kabul edilen temel tanı testi sonucuna göre yapılır.

ROC analizi ile öğretmenlik uygulamasında alınan puanların OMES kodlu ders puanları ile olan ilişkisinin saptanması sağlanmış olacaktır. Böylece teorik olarak verilen derslerin öğrenciler tarafından uygulamada kullanımı da puan türünden karşılaştırılabilecektir. Meslek bilgisi derslerinin hedeflerinin öğrenci tarafından tam anlamıyla kazanılıp kazanılmadığı da ölçmenin son aşaması olan sonuç değerlendirme safhasında yani uygulamada gözlenebilecektir. Ölçme ve değerlendirmede yordama geçerliliği olarak da bilinen geçerlilikte bu çalışma sonucunda incelenebilecektir. Derslerin birbiri ile bağlantılı olma durumuna bağlı olarak OMES dersinde başarılı olan öğrencinin öğretmenlik uygulama dersinde başarısız olma durumu ya da tersi durumunun nedenleri tartışılabilecektir. Veri analizi sonucunda eğitimde sıkça kullanılmayan ROC analizinin kısa ve uzun süreli eğitim uygulamalarının sonuçlarının kestiriminde de nasıl kullanılabileceği de uygulamalı olarak görülmüş olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmenlik uygulaması dersi, OMES kodlu dersler, ROC analizi, yordama geçerliliği

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ PISA YETERLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tuncay ÖZSEVGEÇ [1], Büşra EROĞLU [2], Hatice TAŞDEMİR

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

[2] Milli Eğitim Bakanlığı

PISA sınavı, OECD'nin üç yıl ara ile düzenlediği ve 15 yaşındaki öğrencilerin elde ettikleri bilgi ve becerilerin ölçülmesine yönelik yapılan bir araştırma olup öğrencilerin öğretim programlarında yer alan fen bilimleri, matematik ve okuma becerileri ile ilgili bilgileri ve becerilerini yaşadığı toplumda karşılaştıkları olaylar ile ilişkilendirmelerini ve yaşayabilecekleri sorunları ve problemleri çözebilme yeteneklerini ölçmeyi amaçlamaktadır**.** 2015 yılında yapılan PISA sonuçlarına göre fen okuryazarlığında sınava katılan 72 ülke arasında Türkiye'nin 54. sırada olduğu ve daha önce yapılan üç sınavında benzer başarı oranına sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin fen okuryazarlıklarının artmasında birçok etken rol oynamasına rağmen en önemli unsurlardan biri de öğretmenlerdir. Ancak nitelikli öğretmenler öğrencilerine yeterli gelebilir ve onların fen okuryazarı bireyler olmalarına katkıda bulunabilir. Ülkemiz her ne kadar PISA sınavlarında belli bir zamandır katılsa da öğretmenlerimiz tarafından yeni yeni bilinmekte ve önemi algılanmaktadır. Bununla birlikte öğretmen adayları lisans dersleri ile PİSA sınavları hakkında zaman zaman bilgilendirilmektedirler. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmen adayları ile birlikte çalışılarak geleceğin öğretmenleri olmaları dolayısıyla onların PISA yeterliliklerine ne kadar sahip oldukları hakkında bilgi edinmektir. Bu araştırma 100 kişiden oluşan fen bilgisi öğretmen adayları ile betimlemeli araştırma, tarama (survey) yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemi, amaçlı örneklem seçimi kullanılarak Fen bilgisi öğretmen adayları olan 1. sınıflardan rastgele seçilen 50 öğretmen adayı 4. sınıflardan rastgele seçilen 50 öğretmen adayı toplamda 100 öğrenci yer almıştır. Veri toplamı aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın uygulanması için; üç bölümden oluşan bir anket hazırlanmıştır. Birinci bölümde cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik ortalama ve mezun olunan lise türünün sorulduğu alan yer almaktadır. İkinci bölümde, "PISA hakkında sahip olduğunuz bilgileri yazınız" şeklinde açık uçlu soru bulunmaktadır. Üçüncü bölüm ise PISA yeterlilikleri ile ilgili 32 önermeden oluşan 5'li likert tipindeki anket araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve geçerlik ve güvenirliği sağlanmıştır. Elde edilen veriler excel çalışma sayfalarına aktarılarak tanımlayıcı istatistikler yapılarak analiz edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre hem 1. sınıf hem de 4. sınıf öğretmen adaylarının dışsal önermelerden daha çok puan aldıkları ortaya çıkmıştır. Bu durumda örneklem grubundaki tüm öğretmen adaylarının muhakeme ve yorumlama yeteneklerinin gelişmiş olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının cinsiyet bazında yeterlilikleri incelendiğinde 1. sınıf ve 4. sınıf öğretmen adaylarında hem kızların hem de erkeklerin daha çok dışsal düşündükleri fakat kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çıkarcı oldukları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının lisans ortalama puanları ve mezun oldukları okullar bazında ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise tüm ortalama gruplarında ve lise türlerinde öğrencilerin ağırlıklı olarak dışsal düşündükleri belirlenmiştir. Bunların yanı sıra öğrencilerden PISA sınavı hakkında sahip oldukları bilgileri yazmaları istendiğinde 1. sınıf öğrencilerinin bilgim yok veya hiç duymadım dedikleri, 4. sınıf öğrencilerinin ise ağırlıklı olarak "Türkiye bu sınavda sonlarda yer alıyor" ve "dünya genelinde yapılan bir sınav" dedikleri görülmüştür. Geleceğin öğretmenleri olarak düşünüldüğünde öğretmen adaylarının PISA sınavı hakkında bilgilendirilerek öğrencileriyle muhakeme yapma ve problem çözme becerileri geliştirmeye yönelik çalışma yapmaya teşvik edilebilir. Ayrıca bundan sonra yapılacak çalışmalarda öğretmenlerin PISA sorularına paralel olarak soru hazırlama becerileri test edilerek öğretmen adaylarının PISA sınavını ne kadar iyi çözümleyebildiği ortaya konulabilir.

Anahtar Kelimeler : PİSA sınavı, öğretmen adayı, fen okuryazarlığı, fen bilgisi

RİZE İLİNDE OKUL YÖNETİCİLERİNİN LİDERLİK STİLLERİNİN ÇALIŞANLARIN MOTİVASYONU ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Gürsen VURAL [1], Aşkın ASAN [1]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

Çalışmada okul yöneticilerinin liderlik stillerinin çalışanların motivasyon üzerinde etkisinin incelenmesidir. Liderlerin başarısı izleyenleri ve görevlileri kurum ve örgüt amaçları doğrultusunda davranmalarını sağlamakla mümkündür. Liderler çalışanların motivasyonuyla ilgilenmek zorundadır. Örgütlerin başarısını etkileyen en önemli unsurların başında liderlik ve motivasyon olduğunu söylemek mümkündür. Başarıya giden yolda liderlerin çalışanlarının memnuniyetini sağlayıp, onlardan yüksek performans elde etmek için motivasyona önem vermeleri gerekmektedir. Literatüre bakıldığında liderlik stilleri ve motivasyon değişkenleriyle ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Özellikle yapılan çalışma konularına bakıldığında liderlik stili ve motivasyon ilişkisinin belirlenmesiyle ilgili olarak bankacılık ve sağlık sektörlerinde çok sayıda araştırmalar yapılmıştır. Araştırmaların analizi sonucunda çalışmalarda liderlik stili ile liderlik motivasyon arasında yakın ilişkilerin olduğu görülmüştür. Ancak yapılan araştırmalar sonucunda kurum ve örgütlerin başarısı için çok önemli olan liderlik stili ile liderlik motivasyonuyla ilgili çalışmaların eğitim alanında pek yapılmadığı görülmüştür. Literatürde görülen boşluğun giderilmesi, eğitimde özellikle okul yöneticilerinin liderlik stillerinin çalışanların motivasyonuna etkisinin araştırılması ve bu konuda bir altyapı oluşturması için bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir.

Çalışmada etkileşimci ve dönüşümcü liderlik stillerinin motivasyon üzerinde etkisinin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılarak, okul yöneticilerindeki dönüşümcü ve etkileşimci liderlik stilinin motivasyon üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışmanın amaç ve hedeflerine ulaşılması için Rize ili, merkez ilçesi ile bütün ilçeler; Çayeli, Güneysu, Derepazarı, Çamlıhemşin, Ardeşen, İkizdere, Fındıklı, İyidere, Hemşin, Kalkandere ve Pazar ilçelerindeki ilk, orta dereceli ve lisedeki okullarda görev yapmakta olan okul yöneticileri ve öğretmenler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanında Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre 4372 görev yapan öğretmenden temsil ve örnek oluşturulacak şekilde 480 öğretmen ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Temsil ve örnek oluşturmak için basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde anket yöntemi kullanılmıştır. Anketten elde edilen verilerin analizinde Sosyal Bilimler için İstatistik (SPSS) paketi 20.0 programında istatistiksel olarak ortalama, standart sapma, yüzde dağılımlar, t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Kruskal Wallis- H testi uygulamaları seçilmiştir.Çalışma sonucunda okul yöneticilerinde bulunan dönüşümcü liderlik stili ve alt boyutları, öğretmen algılamalarına göre etkileşimci liderlikten daha yüksek bulunmuştur. Okul yöneticilerinin liderlik stillerinin öğretmen algılamalarında, demografik özelliklere göre değişmediği, motivasyonların da ise cinsiyet faktörü dışında farklılaşma olmadığı, erkek öğretmenlerin motivasyonlarının daha yüksek olduğu, dönüşümcü ve etkileşimci liderlik stilinin her ikisinin de motivasyonu artırdığı görülmüştür. Ayrıca okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin motivasyon düzeyleri öğretmenlerin bulunduğu ilin ilçelerine göre farklılık göstermiştir. Öğretmenlerin motivasyon düzeylerinin motivasyonun alt boyutlarında; "Yükselme ve Terfi", İş Arkadaşlarıyla İlişkiler-Saygınlık" "Yönetici Davranışları", "Ücret", "Çalışma Ortamı ve Şartları", "Gelişme Olanakları ve Kendini Gerçekleştirme", " Kararlara ve Yönetime Katılma" da farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Çalışmanın sonuçlarına dayanarak, kadınlar için iş hayatında ilerleme ve gelişme fırsatı oluşturulup, motivasyonlarının artırılması için hizmet içi faaliyetler ve seminerler düzenlenmesi önerilebilir. Bununla birlikte okul yöneticilerine, örgütte motivasyonun sağlanması için, okul içi veya dışı sportif, sanatsal, eğitsel faaliyetler düzenleyerek çalışanların sosyal ihtiyaçlarını karşılaması önerilebilir. Ayrıca okul yöneticilerinin davranışlarında müdahaleci davranmaması, yapılan işi kolay kolay beğenmemezlik yapmaması, iyi çalışanla kötü çalışanı ayırt edebilmesi, ilerleme ve gelişmeye daha teşvik edici olması önerilebilir. Ayrıca Rize ili genelinde ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul yöneticilerindeki dönüşümcü liderlik ve alt boyutlarının algılamalarının etkileşimci liderlik algılamalarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda Rize ilindeki okul yöneticileri öğretmen algılamalarına göre daha çok dönüşümcü liderlik stiline sahip olduklarını söylemek mümkündür. Çalışma sonucunda elde edilen diğer bir sonuç ise Rize ili genelinde çalışmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak liderlik stili algılamalarının farklılık arz etmediğidir. Bu durumda okul yöneticilerinin liderlik stilleri, öğretmen algılamalarında öğretmenlerin kıdemlerine bağlı olarak değişmemektedir. Yine okuldaki kıdemlerine bağlı olarak liderlik algılamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yapılan analiz neticesinde gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Liderlik Stilleri, Çalışanların Motivasyonu, Okul Yöneticileri

ÖĞRETMENLERİN SOSYOBİLİMSEL KONULARDAKİ KAVRAM KARİKATÜRLERİ İLE ARGÜMANTASYON TEMELLİ YÜRÜTTÜKLERİ DİYALOJİK TARTIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şengül ATASOY [1], Ahmet TEKBIYIK [1], Ercan ATASOY [1], Muammer ÇALIK [2], Özgül YILMAZ TÜZÜN[3]

Sezen CAMCI ERDOĞAN[4]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[2] Trabzon Üniversitesi

[3] Ortadoğu Teknik Üniversitesi

[4] İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa

[1] Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından desteklenen 117K137 nolu proje kapsamında hazırlanmıştır.

Araştırmacılar üst düzey düşünmenin gelişiminde dilin önemli bir rolü olduğunu vurgulamaktadırlar. Beklenen kazanımların gerçekleşmesi için sınıflardaki dilin daha diyalojik bir karakterinin olması gerektiği belirtilmektedir. Dolayısıyla son yıllarda diyalojik öğretim sıkça gündeme gelmektedir. Diyalojik öğretim; açık uçlu soruları sınıfın tüm üyelerinin görev ve sorumluluk alarak işbirliği içerisinde tartıştığı, yönettiği, gerektiğinde sürecin akışını değiştirdiği ve farklı boyutlara taşıdığı, açıklamaların gerekçelendirilerek detaylandırıldığı bir süreçtir. Bu süreçte konuşulanlara yönelik anlamlı/özel geri bildirimler ve üst düzey tepkiler verilerek diyalogların devamlılığı sağlanmaya çalışılır. Bu çalışmanın amacı, sosyobilimsel konulardaki (SBK) kavram karikatürleriyle yürütülen sınıf içi argümantasyon etkinliklerinin öğretmenlerin diyalojik tartışma becerilerine etkisini belirlemektir. Bu amaçla, araştırmada nitel araştırma desenlerinden özel durum çalışması tercih edilmiştir. Çalışma grubunu, Tübitak 1001 kodlu "Argümantasyona Dayalı Kavram Karikatürleriyle Bilim Sanat Merkezi Öğrencilerinin ve Velilerinin Sosyobilimsel Konu Algılarının ve Karar Verme Stratejilerinin Geliştirilmesi" adlı proje kapsamında Rize Bilim ve Sanat Merkezi'nde çalışan ve fen, fizik ve biyoloji alanlarından üç öğretmen oluşturmaktadır. Sınıf içi tartışma etkinlikleri öncesinde, öğretmenlere SBK, kavram karikatürleri ve argümantasyon temelli tartışmalar hakkında bir hizmetiçi eğitim toplantısı düzenlenmiştir. Öğretmenlerden okul koridorlarında ve sınıflarında poster olarak sergilenen SBK kavram karikatürleri hakkında takip ettikleri öğrenci grupları ile tartışma seansları düzenlemeleri istenmiştir. Ardından, 17 farklı sosyobilimsel konuda (Klonlama, Nükleer Enerji, Nehir Tipi HES, GDO, Yeşil Yol, Aşı gibi) hazırlanan 41 adet kavram karikatürü hakkında argümantasyon temelli tartışmalar yürütülmüştür. Öğrencilerle yürüttükleri tartışma seansları hakkında zaman zaman öğretmenlerle dönüt toplantıları düzenlenmiştir. Bu tartışma seanslarının 11 tanesinde birebir gözlemler yapılmıştır. Dolayısıyla, bu araştırmanın uygulamaları 11 hafta sürmüştür. Araştırmanın verileri video kayıtları ve *Dialojik Gözlem Formu* kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinde öğretmenlere herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Veriler iki araştırmacı tarafından toplanmıştır. Ayrıca diğer araştırmacılar da, uygulama sonrasında video kayıtlarını inceleyerek dialojik gözlem formlarını doldurmuştur. Gözlem verileri betimsel analize tabi tutulurken, bu formdaki boyutların (Sorular, otorite, dönüt, Üst düzey yansıtma: öğrenci görüşleriyle yansıtma, açıklama ve işbirliği) diyalojik, yarı diyalojik ve monolojik olmaları durumunda belirtilen özellikler göz önünde bulundurulmuştur. Böylece tartışma seanslarında öğretmenlerin diyalojik tartışma durumları zaman ve konu bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmacılar tarafından puanlanan maddelerin uyum yüzdesi incelenmiş ve % 85 olarak belirlenmiştir. Daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek görüş ayrılığı yaşanan puanlamalar üzerinde tartışmalar yapmış ve ortak bir kararda uzlaşma sağlanmıştır. Elde edilen verilere göre, öğretmenlerin ilk seanslarda dialojik tartışmanın anahtar özelliklerini yeterince yansıtamadıkları ve gözlem formlarından aldıkları puanların ağırlıkla monolojik tartışmaya yakın olduğu belirlenmiştir. Ancak, ilerleyen haftalarda gerçekleştirilen seanslarda öğretmenlerin gözlem formlarındaki puanlarının genel olarak yarı dialojik ve dialojik tartışmaya yaklaştığı görülmüştür. Özellikle *Sorular ve Açıklama* boyutlarında öğretmenlerin puanlarının dialojik tartışmaya yakınlaştığı belirlenmiştir. Buna karşı, *Otorite* ve *Üst Düzey Yansıtma* boyutlarında monolojik ve yarı dialojik tutum sergilemeyi sürdürdükleri belirlenmiştir. Özetle, özellikle *Otorite* ve *Üst Düzey Yansıtma* boyutlarında öğretmenlerin dialojik tavır sergileyemedikleri söylenebilir. Bu sonuçlardan hareketle, öğretmenlerin dialojik tartışma artırabilmek için, hizmet içi eğitimler düzenlenmesi önerilmektedir. Ayrıca SBK konularının dialojik tartışma boyutlarına özel düzenlenerek deneysel araştırmalar yapılması ve bu tür çalışmaların projelendirilerek yaygın etkinin artırılması da önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Argümantasyon, Kavram Karikatürleri, Sosyobilimsel Konular, Diyalojik Tartışma

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DOĞAL SAYILARA İLİŞKİN ÖLÇME DEĞERLENDİRME BİLEŞENİ BAĞLAMINDA ALAN ÖĞRETİMİ BİLGİSİ

Nurullah KERECİ [1], Nimet PIRASA [2]

[1] Milli Eğitim Bakanlığı

[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Alan öğretimi bilgisi konunun uzmanını bir eğitimciden ayıran bilgidir. Başka bir deyişle, başkaları için daha anlaşılır olması amacıyla konu içeriğini, gösterme ve formüle etme yollarının tümüdür (Shulman, 1987). Alan Öğretimi Bilgisini oluşturan bilgi türlerinden bir tanesi de ölçme değerlendirme bilgisidir. Ölçme değerlendirme bilgisi öğretmenin ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin amaçlarını ve işleyişlerini bilmesini, bunları oluşturma ve uygulama becerisini içermektedir.

İlkokulda matematik dersi ağırlıklı olarak doğal sayılar ve doğal sayılarla yapılan işlemlerden oluşmaktadır. Ayrıca diğer sayı kümeleri için temel teşkil etmektedir. İlkokul Matematik Öğretim programında da rakamların öğretimi ile başlanmakta, daha büyük sayıların ve basamakların öğrenilmesinin yanısıra işlemlerin anlamları modellerle ele alınması, aralarındaki ilişkinin belirtilmesi, temel özellikleri, stratejiler kullanılarak zihinden işlemler yapılması hedeflenmektedir. (MEB, 2018). Bu çalışmanın amacı, İlköğretim 4. Sınıf matematik öğretim programı içerisindeki doğal sayılar alt öğrenme alanında yer alan kazanımlara dair sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme alan öğretim bilgisini incelenmektir.

Ordu ilinin Ünye ilçesinde 4. sınıf okutan 16 sınıf öğretmenine doğal sayılar konusunda ölçme değerlendirme bilgilerini ortaya çıkaracak 6 adet senaryo tipi mülakat sorusu yöneltilmiştir. Senaryolar doğal sayılarının okunuşu, yazımı ve doğal sayıların sıralanışını doğal sayılarda toplama işlemi, doğal sayılarda çıkarma işlemi, doğal sayılarda çarpma işlemi ve doğal sayılarda bölme işlemini kapsayan 6 kazanıma dayalı olarak geliştirilmiştir. Nitel yaklaşıma dayalı olarak yürütülen çalışmada veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Araştırma neticesinde kıdem süresi arttıkça verilen değerlendirme puanların azalmakta olduğu; kıdemi fazla olan öğretmenlerin değerlendirme yaparken sonuca odaklı düşündükleri görülmüştür. Öğretmenlerin tamamına yakını değerlendirme kriteri olarak "ölçmenin kazanıma hizmet edip etmediği" ve "öğrenmeleri ne kadar ölçtüğü"nü belirtmişlerdir. Ayrıca yine tamamına yakını verilen kazanım için geleneksel yaklaşıma dair ölçme değerlendirme örnekleri verirken çok az sayıda öğretmen alternatif ölçme yaklaşımı içeren örnekler ifade etmiştir. Geleneksel yaklaşıma dair ölçme değerlendirme örneklerini özellikle kıdem süresi fazla olan öğretmenlerin öne sürdüğü görülmektedir. Öte yandan öğretmenlerin bazılarının yeni matematik öğretimi programında kullanılması istenen alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin felsefesine uygun düşünceler sergilemedikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin verilen örnek senaryolar dahilinde öğrenci cevaplarının büyük bir kısmına yanlış cevap içerdiğini düşünerek sıfır puan vermesi, öğrencinin verdiği yanlış cevabı görünce cevabın üzerine çizgi çizip değerlendirmeye gerek duymaması bu duruma göstermektedir.

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar ışığında şu öneriler verilebilir: Öğretmenlere hizmet-içi eğitim faaliyetleri planlanarak ölçme değerlendirme faaliyetleri konusunda son gelişmeler dikkate alınıp eğitim verilmelidir. Eğitim programının felsefesinin yansıtan ölçme değerlendirme etkinliklerine daha fazla yer verilmelidir. Eğitim fakültelerinin programlarında Alternatif Ölçme Değerlendirme etkinliklerinin uygulanmasına daha çok zaman ayrılmalı ve önemsenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Alan Öğretimi Bilgisi, Ölçme Değerlendirme, Doğal Sayılar, Sınıf Öğretmeni

2018 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Nurseda TEYMUR [1], Adem BELDAĞ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Uluslararası sınırların önemini kaybetmeye başladığı ve küreselleşmenin gittikçe kendisine daha fazla yer edindiği günümüz dünyasında tek bir kültürün var olduğu toplumlardan söz etmek güç bir hale gelmiştir. Bilimsel, teknolojik, sosyal ve ekonomik gelişmeler ve değişmeler aynı zamanda ülkeler arasında hızla yayılan göç hareketleri farklı kültürlerin birbirleri ile ilişki içerisinde ve sürekli bir etkileşim halinde olmasını da hızlandırmıştır. Küreselleşme ve göç hareketleri kültürel olarak homojen bir devletin var olmasının mümkün olamayacağını göstermiş ve ülkeleri çoğulculuk ve çeşitlilik fikrine yöneltmiştir. 1960'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde toplumsal çeşitliliğin artması, insan hakları hareketlerinin ve etnik azınlıkların diğer taraftan kadınların eşit hak ve imkân taleplerinin yoğunlaşması ile bu gruplara yönelik ırkçılığın, cinsiyetçiliğin ve baskının farkına varılması sonucunda 1970'lerde çokkültürlülük ve çeşitlilik kavramları ortaya çıkmıştır" (Başbay ve Bektaş, 2009). Bir toplumun sahip olduğu değerin, şahsına münhasır denilebilecek özelliklerin bir başkası ile kıyaslanmadan kendi başına bir değer, korunması gereken bir miras olarak kabul edilmesi, çokkültürlülük fikrinin temel dayanağıdır. Çokkültürlülük olgusunun eğitim boyutunu ifade eden çok kültürlü eğitim ise çok kültürlülük politikalarının eğitimde yer almasını savunan fikir ve tutumları ifade eder (Yazıcı, Başol ve Toprak, 2009). Farklı kültürlere açık olan, farklı kültürleri tanımak ve anlamak isteğinde olan ve farklı kültürel değerlere saygı duyan bireylerin yetiştirilmesi ve eğitim yoluyla da bu özelliklerin kazandırılması önem taşımaktadır. Kültürel farklılıkların artmasıyla birlikte Türkiye de "farklılıklara saygı" ve "farklılıkların tanınması için çaba gösterme" gibi özelliklerin öğrencilere kazandırılmasının önemi üzerinde durulmaya başlanmış ve bu amaçlar doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) çokkültürlü eğitim çalışmalarına daha fazla yer vermeye başlamıştır. Öncelikle 2005-2006 eğitim-öğretim döneminden itibaren öğretim programlarında yapılan düzenlemelerde, çokkültürlülük, dil, inanç, etnik yapılar gibi çeşitliliklere, kültürel farklara ve bu farklılıkların sebep olduğu zenginliklere yönelik duyarlılık geliştirme gibi konular yer almaya başlamıştır. Türkiye'de, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili bilgi, beceri ve değerlerin önemli kısmı ilköğretim okullarında okutulan Sosyal Bilgiler dersi yoluyla kazandırılmaya çalışılmaktadır (Öztürk, 2006; Safran, 2008). Türkiye'de son yıllarda eğitim programlarında yapılan değişikliklerle ilköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarına bakıldığında 'Diğer kültürleri tanıma, anlama ve kültürlere saygı duyma', 'Küresel sorunlar hakkında bilgi sahibi olma ve çözüm üretme' ve 'Dünyanın birbirine bağlantılı bir sistem olduğunu anlama' gibi çokkültürlü eğitimi destekleyen öğelere yer verildiği görülmektedir (Açıkalın, 2010). Bu nedenle Sosyal Bilgiler öğretim programı geliştirme çalışmalarında, çokkültürlü eğitim kapsamında kültürel çeşitliliği yansıtan program yapısı üzerinde hassasiyetle durulması, demokratik değerlerle yoğrulmuş nesillerin yetişmesi açısından son derece önemlidir (Akhan ve Yalçın, 2016). Bu bilgilerden yola çıkarak çokkültürlü eğitim kavramına sosyal bilgiler öğretim programında hangi düzeyde yer verildiği tespit etmek büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının çokkültürlü eğitim bağlamında incelenmesidir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemleri içinde yer alan doküman analizi kullanılmıştır. Bu bağlamda 2017 yılında güncellenen ve 2018 yılında tekrar revizyona uğrayan 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren temel eğitim dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıflarda uygulanacak olan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelenmiştir. Çalışmanın doğasına uygun olarak içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde çokkültürlü eğitimi yansıtan kazanımlara yer verildiği görülmüştür. İlköğretim Dördüncü sınıf toplam kazanım sayısı 33, çokkültürlü eğitime dair kazanım sayısı 3' tür. Beşinci sınıfta ise toplam 33 kazanımın 4'ü çokkültürlü eğitim ilkelerine uygundur. Altıncı sınıfta toplam 34 kazanım yer almış, bunun içerisinde 6 kazanım çokkültürlü eğitim ile ilişkilidir. Yedinci sınıfta ise kazanım sayısı 31 olup, çokkültürlü eğitime dair 7 kazanım tespit edilmiştir. 2018 Sosyal bilgiler programı toplam kazanım sayısı 131'dir. Bunun 20 kazanımı çokkültürlü eğitime uygun olduğu tespit edilmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı 7 öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır. Ayrıca *"Kültür ve Miras" ve "Küresel Bağlantılar"* öğrenme alanlarında çokkültürlü eğitim ile ilgili kazanımların daha fazla olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı çokkültürlülük çokkültürlü eğitim

DEVLET OKULLARINDA UYGULANAN YAZILI VE SÖZLÜ DİSİPLİN KURALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Cansu KAYGISIZ, Münevver ÇETİN [1], Şifanur BATTAL[2]

[1] Marmara Üniversitesi

[2] Mustafa Celalettın Beyzadeoglu Anaokulu

Bir öğretmenin toplumun içindeki yeri ve önemi herkes tarafından bilinmektedir. Bir öğretmen hal ve hareketleriyle meslek hayatı boyunca nesillere rol model olmaktadır. Rol model olma şekli, toplumun ahlaki kuralları çerçevesinde, yasaların izin verdiği şekilde olmak zorundadır. Bir öğretmenin kıyafetinden, ideolojisine kadar her şey bir öğrenciye model olabilirken, çalışma disiplini de hem öğrencilerine hem de çalışma arkadaşlarına yol göstermektedir. Bu nedenlerden öğretmenlerin okul içinde ve dışında üstlenmesi gereken roller kanunlarla belirli bir çerçeve içine alınmıştır. Bu çerçeve, kurumlarda belirli bir kültürün oluşmasını sağlayıp, çalışma düzeni yaratıp karmaşayı ortadan kaldırmaktadır. Bu düzen hali ise öğretmene karar alma süreçlerinde kolaylık sağlarken, aynı zamanda çalışma motivasyonu da vermektedir. Ancak, kuralların sıkı ya da gevşek olması ve yanlış uygulamalar olumlu etkilerin oluşmasında bir engel oluşturmaktadır. İstenilen verimliliğin oluşturulması adına tüm bu uygulamaların doğru bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Örgütsel disiplin alan yazınında kurumlarda disiplinin sağlanmasıyla oluşacak kurum kültürünün oluşturulması, çalışan ve yönetici motivasyonlarının sağlanması, örgütsel amaca ulaşmada kolaylaştırıcılık, takım içi ilişkilere ve takım çalışmalarına katkı vs. gibi pek çok etkiden bahsedilmektedir. Baktığımızda, T.C 657 sayılı devlet memurları kanunu ve her bakanlığın kendi özel yasalarıyla kamu kurumlarında, olması halinde pek çok olumlu etkisi bulunan, disiplinin sağlanması için kesin ve net çizgiler koyulmuştur. Bu araştırmada devlet okullarında çalışan öğretmenlerin kurumlarında uygulanan disiplin kuralları, disiplin soruşturmaları ve disiplin cezalarına dair düşünceleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Katılımcıların bu konuyla ilgili deneyimlerini, algılarını gerçekçi bir şekilde ortaya koymak hedeflendiğinden nitel araştırma yöntemi esas alınarak olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bu nedenle araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, İstanbul ilinde bulunan 5 farklı devlet okulunda çalışan 16 öğretmenle yapılmıştır. Katılımcılardan, 4'ü erkek, 12si kadındır. Katılımcılardan 3'ü kariyer'e giriş evresi, 5i durulma evresi, 3'ü Deneycilik evresi, 2si Uzmanlık evresi ve 3'ü Sakinlik evresi öğretmenleridir. Katılımcılardan 6 tanesi Disiplin Soruşturma sürecine dâhil olmuş öğretmenlerdir. 1 öğretmen disiplin cezası aldığını belirtmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin okullarında uygulanan disiplin kuralları, disiplin soruşturmaları ve disiplin cezalarına ilişkin algılarını ölçebilmek için araştırmacı tarafından hazırlanan ve alanında uzman kişiler tarafından uygulanabilirliği kontrol edilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu araştırmada, bireysel görüşmeler yapılmış ve görüşmeler sırasında, eksiksiz ve derinlemesine bilgi toplanabilmesi ve öğretmenlerin tanınma tedirginliğini azaltma amacıyla ses kaydı tekniği kullanılmıştır. Bu araştırma sonucunda elde edilen verilen analizi nitel araştırma analizi tekniklerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

Çalışmaya dâhil olan tüm katılımcıların, disiplin yönetmeliğine dair bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Çalışanlar ister kariyere giriş evresinde olsun, ister sakinlik evresinde yaptıkları mesleklerinin görev ve sorumluluklarını bilmeye yönelik çaba sarf etmektedirler. Kariyere giriş ve durulma evresindeki öğretmenler kendi iç disiplinlerine güvenseler de diğer öğretmenlerin yasaların olmaması durumunda, bu durumu kendi çıkarları uğruna kullanabileceklerini düşünmektedirler. Diğer kariyer evrelerinde, öğretmenler disiplini sağlayanın öğretmenin etik kurallara hakim olması ve kendi iç disiplinleri aracılığıyla olduğu, bu yüzden de yasaların kalkmasının kendi çalışma düzenlerinde ve disiplinlerinde bir farklılık yaratmayacağını düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenler, okullarında disiplin sağlamaya yönelik yürütülen uygulamaların bireysel düzeyde olumsuz sonuçlara neden olduğunu söylemektedirler. Buna göre mevcut uygulamaların, usulüne uygun olmamasından dolayı öğretmenleri işleyişten uzak durmaya ittiği, yönetici tavırlarının kendi üzerlerinde stres oluşturucu ve motivasyon düşürücü etkisi olduğunu söylemektedirler. Katılımcılar, kuralların esneyebilir olduğunu düşündüklerini, yöneticilerindeki adil ve eşit tutumun, yönetici tavrının, çalışanlar arasındaki güven ve uyumun disiplin problemlerini engellediğini söylemektedirler. Okullarda işleyen yazılı ve sözlü disiplin kurallarının adil ve açık bir şekilde yapılmasına yönelik ihtiyaç olduğu görülmektedir. Süreç hakkında doğru bir şekilde bilinçlendirilmiş yöneticilere ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışma sonunda, farklı kariyer evrelerinden öğretmenlerin görüşlerinde çok büyük farklılıklar oluşmadığı görülmüş ancak özellikle kariyere giriş evresi ve sakinlik evresi öğretmenleri arasında bazı farklar oluştuğu fark edilmiştir. Çalışma her kariyer evresinden daha fazla öğretmene ulaşılarak devam ettirilebilir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, Disiplin Kuralları, Motivasyon

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEK TERCİH ALGILARININ İNCELENMESİ

Tuncay ÖZSEVGEÇ [1], Büşra EROĞLU, Merve YILMAZ

[1] Karadeniz Teknik Üniversitesi

Eğitimin değişmeyen amacı çağdaş dünyadaki değişimlere ayak uydurabilecek yeterlilikte ve nitelikte bireyler yetiştirmektir. Bireylerin çağdaş dünyanın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılması iyi bir eğitim sisteminin yanı sıra, nitelikli bir öğretmen kadrosu ile sağlanır. Temelde insanın kendi ihtiyaçlarını karşılama amaçlı doğayla ve çevresiyle olan bu mücadelesi, günümüzde meslek olarak adlandırılan farklı iş ve uğraş alanlarının oluşmasına sebep olmuştur. Meslek, bireylerin hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplumca belirlenen ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve beceriler bütününe dayalı etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir. Tarihin en eski meslek gruplarından biri olan öğretmenlik, geçmişten günümüze varlığını koruyarak devam ettiren mesleklerdendir. Öğretmenlik kutsal meslek olarak görülmekte fakat öğretmen adaylarının bu mesleği tercih etme sebepleri birbirinden farklılık göstermektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleklerini seçmedeki nedenleri ve mesleklerine yönelik olan tutumları onların gelecekte meslek hayatlarında mesleki performanslarını ve dolayısıyla gelecek nesillerin eğitim kalitesine tesir etmesi kaçınılmaz bir durumdur. Bu nedenle farklı disiplinlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının mevcut tutumlarına ilişkin araştırmalara gerek duyulmaktadır. Bu çalışmada literatürde bu konuda gözlenen bazı eksiklikleri gidermeye çalışmak ve katkıda bulunmak amacıyla farklı disiplinlerdeki öğretmen adaylarının mesleki giriş ve çıkış tercih algıları ve mesleklerine yönelik olan mevcut tutumlarının incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini ise Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi lisans programında öğrenim gören Matematik (30), Okul Öncesi (30) ve Sınıf Eğitimi (40) anabilim dalı son sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 100 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak ise iki bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik ortalama ve mezun olunan lise türünün sorulduğu alan yer almakta, ikinci bölümünde ise Çermik, Doğan ve Şahin (2010)'in yaptıkları çalışmadaki önermeler kullanılarak öğrencilerin mesleğe giriş ve çıkış algılarını ortaya çıkarabilecek 32 önermeden oluşan 5'li likert tipinde anket kullanılmıştır. Elde edilen veriler excell çalışma sayfalarına aktarılarak tanımlayıcı istatistikler yapılarak analiz edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Öğretmen adaylarının giriş ve çıkış tercih algıları SPSS programında analiz edilerek okuyucuya sunulmuştur.

Çalışmadan elde edilen verilerden tüm öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş ve çıkış algılarının çıkarcı ve dışsal ve özgeci faktörler üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının öğretmen meslek giriş ve çıkış algılarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Hem kız hem de erkek öğrencilerin mesleğe giriş algılarının daha çok çıkarcı ve içsel oldukları meslekten çıkış algılarının ise daha çok çıkarcı ve özgeci olduğu görülmektedir. Mezun oldukları liseler bazında öğretmenlerin mesleğe giriş ve çıkış algılarına bakıldığında anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin tüm disiplinlerde diğer öğrencilere göre daha özgeci olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin lisans ortalamaları bazında değerlendirildiğinde tüm ortalama aralıklarında kısmen aynı sonuçlar çıktığı ve öğretmen adaylarının mesleğe giriş ve çıkış algılarında ortalamalarının etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılacak yeni çalışmalarda mesleğe yeni başlayan ve uzun yıllar mesleğini yapmış öğretmenlerin meslek tercihlerine yönelik düşünceleri incelenerek öğretmenlerin görev süreçleri boyunca düşüncelerindeki değişimler incelenebilir.

Anahtar Kelimeler : Mesleki giriş tercih algısı, mesleki çıkış tercih algısı, fen bilgisi öğretmen adayı

AKADEMİK ERTELEME ÜZERİNE BİR İNCELEME: YILMAZLIĞIN ROLÜ

Sare TÜRKMEN [1], Ayşegül BAKIR [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Akademik erteleme bireyin sınava hazırlanma, proje hazırlama gibi görevleri geciktirmesi anlamına gelmektedir. Proje, ödev, dönem içi çalışmalar gibi sorumluluklar karşısında erteleme davranışı, bireylerin sorumluluklarını yerine getirmek için yeterli motivasyona sahip olmadığını göstermekte ve bireylerde kaygı, depresyon, öz saygı azalması gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Oysa, öğrencilerin yetişkinliğe hazırlandıkları üniversite ve üniversite sonrası hayatlarında erteleme sorunlarıyla baş edebilen, çözüm odaklı yılmaz bireyler olmaları beklenmektedir. Bu çalışmada bireylerin yılmazlık düzeyleri ve akademik erteleme durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1- Öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri ile yılmazlık düzeyleri arasındaki ilişki manidar mıdır?
2- Öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri cinsiyet, kadro durumu, medeni hal ve öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3- Öğrencilerin yılmazlık düzeyleri cinsiyet, kadro durumu, medeni hal ve öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören 209 kadın 81 erkek olmak üzere 290 öğrenci ile yürütülmüştür. Nicel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri tarama modelinde ilişkisel bir çalışma özelliği taşımaktadır. Araştırmanın verileri Akademik Erteleme Ölçeği ve Yılmazlık Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılara, araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgi formu uygulanmıştır. Verilerin analizi için SPSS 18.0 paket programı kullanılmıştır.

Verilerin dağılımının normalliğini tespit edebilmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov Testi uygulanmıştır. Verilerin tüm faktörlerde normal dağılım göstermediği anlaşılmıştır. Bu nedenle akademik erteleme ve yılmazlık arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek için nonparametrik yöntemlerden Spearman Korelasyon kullanılmıştır. Cinsiyet, eğitim düzeyi ve medeni durum değişkenlerine göre gruplar arasındaki farkın manidarlığını tespit etmede Mann Whitney U ve Kruskall Wallis H testi uygulanmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre; akademik erteleme ve yılmazlık arasında orta düzeyde negatif korelasyon bulunduğu, kadın ve erkekler arasında akademik erteleme ve yılmazlık düzeyleri açısından bir farklılık bulunmadığı, evli bireylerin yılmazlık düzeylerinin bekar bireylerden fazla olduğu ve bekar bireylerin evli bireylere göre akademik görevlerini daha fazla ertelediklerı saptanmıştır. Ayrıca öğrenim düzeylerine göre gruplar arasında bir farklılığa rastlanmamıştır. Sonuç olarak, yılmazlık düzeyleri yüksek olan bireylerin daha az akademik erteleme yaptıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: erteleme, akademik erteleme, yılmazlık

YENİ İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDAKİ ANALİZ DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ebru GÜVELİ [1], Hasan GÜVELİ [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Analiz, kuantum seviyesinde düşündüklerimizi, yaşadığımız gerçeklikte yazma sanatıdır. Analizin temel kavramları olan eşitlik, civara yaklaşım, limit, diferansiyel, türev ve integral kavramları kuantum seviyesinde kurduğumuz epsilon yardımıyla ifade edilmektedir. Benzer şekilde aynı epsilonu kullanarak limit ve integraldeki sonsuzluk durumları izah edilmektedir. Esas olarak tüm analizin amacı diferansiyel ve sonsuz toplam serileri kavramını kurabilmektir. Bu sayede yaşadığımız hayatı ve etrafımızdaki olayları matematiksel modellerle formüle edebiliriz. Fizik, kimya, biyoloji, istatistik, olasılık, ekonomi, iktisat, sosyal bilimler gibi birçok alanda matematiksel modellemeler yapılmış ve formüle edilmiştir. Bu formüllerle pek çok durum ve olayın incelenme olanağı bulunmaktadır. Dolayısıyla analizin yaratılan bilgiyi keşfetmemizi sağlayan bir dil olduğu söylenebilir. Analiz derslerini alan öğrencilerin bu dili iyi seviyede konuşmaları ve yazmaları beklenmektedir. Bu beklentiyi gerçekleştirme düzeylerine bağlı olarak öğrencilerin meslek hayatlarında yaratıcı ve başarılı olacakları düşünülmektedir. Analiz dersleri İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programında yer alan derslerden olup ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının temel dersi niteliğinde bir özellik taşımaktadır. İlköğretim matematik öğretmen adayları lisans programında Analiz 1, Analiz 2 ve Analiz 3 derslerini görmektedir. 2018 yılı itibariyle bu derslerde içerik ve saat olarak değişikliğe gidilmiştir. Eski İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programında 1. dönem verilen Genel Matematik dersinin ardından 3. dönemde verilen Analiz 1 dersi 4 saat teorik, 2 saat uygulama, Analiz 2 dersi; 4. dönemde 4 saat teorik, 2 saat uygulama, Analiz 3 dersi; 5. dönemde 3 saat teorik olarak toplam 11 saat teorik ve 4 saat uygulama olarak 15 saatlik bir ders olarak yer almaktaydı. Yeni İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programında ise Genel Matematik dersi kaldırılarak Analiz 1 dersi; 1.dönem 2 saat teorik, Analiz 2 dersi; 2.dönem 2 saat teorik, Analiz 3 dersi; 3. dönem, 2 saat teorik olarak toplam 6 saatlik teorik bir ders olarak yer almıştır. Eski programda 1. sınıfın 1. döneminde yer alan 4 saat teorik 2 saat uygulama olarak toplam 6 saatlik ders olan Genel Matematiğin de kaldırılmasıyla toplamda haftalık 21 saate tekabül eden ve içerik olarak sayıların kuruluşundan çok değişkenli fonksiyonlarda analizden kuvvet serilerinin yakınsaklığına kadar uzanan bir konu yelpazesi, yeni programda toplamda haftalık 6 saate tekabül eden ve içeriği oldukça sınırlandırılmış bir hale getirilmiştir. Eğitim programlarının planlanması, düzenlenmesi ve geliştirilmesi için öğrenci görüşlerinin önemli olduğu göz önüne alınarak, yeni İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programındaki Analiz derslerinde meydana gelen değişikliğe yönelik matematik öğretmen adaylarının görüşlerini tespit etmek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek için Rize ilinde bir üniversitedeki ilköğretim matematik öğretmenliği 3.sınıfında okuyan toplam 75 öğrenciye açık uçlu görüş anketi uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri içerik analiziyle analiz edilerek kodlara ayrılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektiren ve önceden belirlenmeyen temaların ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan bir yöntemdir. Bu amaçla belirlenen kodlar ve temalar yüzde ve frekanslarla tablolar halinde dönüştürülmüştür. Ayrıca öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri cevaplardan bazıları aynen alıntılama ile doğrudan ifadelerine tırnak içinde yer verilmiştir. Alınan görüşler değerlendirilerek öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Analiz dersleri, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı, öğretmen adayları

KÖY ENSTİTÜLERİ 1943 ÖĞRETİM PROGRAMINDA SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ÖRNEKLERİ

Resul BOLAT [1]

[1] Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Sosyal bilgiler eğitimin verilmeye başlanmasının 50.yılında,sosyal bilgilerin yıllar öncesinde çeşitli değişik isimlerle öğrencilere aktarıldığını görüyoruz.Bu çalışmada köy enstitüleri 1943 öğretim programında sosyal bilgiler eğitimi örnekleri aranmıştır.Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmıştır.Araştırma kaynağını Maarif Vekilliği 1943 köy enstitüleri öğretim programından almıştır.Köy enstitüleri 1940 yılında açılmış okullardır.Yapı ve çalışma itibariyle tamamen Türkiye'ye özgü bir eğitim projesine sahip okullardır.Proje bizzat İsmail Hakkı Tonguç ve Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından yönetilmiştir.Köy enstitülerinin amacı büyük çoğunluğu kırsal kesimde yaşayan halkın okutulması,eğitilmesi ve üretim yeteneğinin artırılmasıydı.Burada yetişecek öğretmenlerin de 'Köy hayatından uzaklaşmayan bir çevre içinde,iyi bir çiftçinin bilgilerine sahip ve bildiklerini uygulamaya muktedirdir'şeklinde olması özellikle belirtilmiştir. Erkek öğrenciler için demircilik,yapıcılık,kooperatifçilik; Kız öğrenciler için de çocuk bakımı,dikiş,ev idaresi,tarım sanatları ve hastaya bakmak' eğitimleri verilmiş ve bunları yapmaları istenmiştir.Entitünün 1943 yılı öğretim programında öğrenim süresi 5 yıl olarak belirlenmiş,bu sürenin 114 haftası 'kültür dersleri'ne,58 haftası 'ziraat dersleri ve çalışmaları'na,58 haftası 'teknik dersler ve çalışmalar'a ayrılmıştır.Köy Enstitüleri 1943 öğretim programında 114 haftalık kültür dersleri kapsamında sosyal bilgiler öğretimi içeriğine sahip derslerde verilmiştir.Coğrafya-tabiat bilgisi,tarih,yurttaşlık bilgisi sosyal bilgiler öğretimi alanından örnek olarak verilebilir.Bu derslerden coğrafyada 'Talebeye Türk yurdunun her gün biraz daha bayındır,verimli,zengin ve başka ülkeler arasında seçkin bir yer sahibi görmek ülküsünü aşılamak' maddesi ile vatanseverlik ve ödevlerini yerine getirme görevi aşılanmak istenmiştir.'Talebelere yaratıcı durumlar yaratmak,doğa ve meteorolojik olayların gözlem yoluyla inceleme ile bulgular elde etmek' maddesiyle genel olarak gözlem yapılmasının öneminden bahsedilmiştir.Öğretmenlerin dersler anlatılırken genellikle enstitü çevresi örnekleri verilmesi istenir.Tabiat bilgisi dersinde öğrencilere tabiat,ağaçlar,bitkiler,toprak gibi unsurlar öğretilmek istenmiştir.'Sanayi ve ziraatle ilgili,enstitüye en yakın çevrede ki hayvan,bitki,toprak ve kütlelerden harekete geçerek onların hayatları,değerleri ve özellikleri incelenecektir.'maddesiyle enstitü ve çevresi öncelik alınarak derslerin işlenişi hakkında bilgiler verilmiştir.'Temel kavram ve ana kanunlar gözlem ve deneylerden çıkarılacaktır.'maddesi yine gözlem yoluyla yapılacak eğitime dikkat çekmektedir.Yurttaşlık bilgisi dersi 'Talebeye ulusal devletin kuruluş şeklini,hükümet organlarının işlevini,vatandaş-devlet,devlet-vatandaş arasındaki bağın önemini kazandırmak' amacını gütmektedir.Bilgilerini kazanmış öğrencinin aile,okul,köy ve şehir hayatında gözlem yapmakla beraber haklarını,ödevlerini öğretmek,öğrenciyi bu haklardan faydalanabilecek,ödevleri eksiksiz yerine getirebilecek duruma getirmek hedef varsayılmıştır.Burada özellikle devlet ve rejim tanıtılmak istenmiş ve vazifelerinin farkında bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.Yurttaşlık bilgisi ile sosyal bilgiler 'demokratik niteliklere sahip hak ve sorumluluklarının farkında olan bireyler yetiştirme'noktasında ortak bir amaca hizmet etmektedir.Tarih dersinde 'Çocukları bulundukları çevrenin tarihi eser ve olayları ile temasa geçirerek onlara bu olanları,doğdukları zaman ve şartlar içinde inceletmek suretiyle tarihsel zaman fikir ve kavrayışını vermek' maddesiyle öğrencilere tarihi olaylar ile dönemin şartları arasında bağ kurarak tarihi ve duygusal bir bağ oluşturulmak istenmiştir.' Tarihsel olaylarla ilgili kurumların evrimlerini ve bozuluşlarının sebeplerini talebeye inceletmek ve onları kazandıkları bilgilerle toplulukların yapılarını kavrayabilecek duruma getirmek' maddesi ile yeni rejimin bazı kurumlarının neden ortaya çıktığının gerekliliği ve önemi aktarılmaya çalışılmıştır.' Talebeye, Türklerde ve onların münasebetlerde bulundukları uluslarda; devlet teşkilâtının ana yapısını, ekonomi ve teknik evrimin kendiliğini, tarihsel zamanların karakteristik olaylarını öğreterek onların bilgilerini artırmak ve ulusal duygularını kuvvetlendirmek' maddesiyle ise öğrencinin milli bilinç ve duyguları kuvvetlendirmek,başka devletlerin yapısını inceleyerek bakış açısını geliştirmek ve genişletmek hedef varsayılmıştır.Sonuç olarak köy enstitülerinde sosyal bilgiler öğretimine dair bir çok ders verilmiştir.Fakat farklılık olarak günümüz sosyal bilgiler öğretim programlarında yapılandırıcı yaklaşım ele alınırken,köy enstitüleri 1943 öğretim programında gözleme dayalı eğitim,uygulamalı eğitim ön plana alınmıştır.Yine köy enstitülerinde sosyal bilgilerde olduğu gibi öğrenme alanları ve üniteler düzenlenmemiştir.Konular tarih,yurttaşlık,coğrafya ile ayrı ayrı verilmiş ve ana konular,alt başlıklar olarak ele alınmıştır.Çalışmada örnekler tespit edilmiş ve günümüz öğretim programları ile karşılaştırılarak yorumlarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Köy enstiüleri,öğretim programı,sosyal bilgiler

EĞİTİM FAKÜLTESİ LİSANS PROGRAMLARINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BRANŞLAR BAZINDA ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİ SEÇME NEDENLERİ VE BU MESLEĞİN GELECEĞİNE YÖNELİK BEKLENTİ VE DÜŞÜNCELERİ (RİZE ÖRNEKLEMİ)

Osman ALBAYRAK [1], İbrahim YAHŞİ [1], Hüseyin TOLU [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Bu araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Farklı lisans programlarında eğitim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ve bu mesleğin geleceğine yönelik beklenti ve düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. 2017-2018 Eğitim öğretim yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde birinci sınıfta öğrenim gören 135 öğretmen adayı örneklem grubunu oluşturmaktadır. Çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veriler , öğretmen adaylarına sorulan iki açık uçlu soru ile toplanmış, çalışmanın güvenirliğini sağlamak amacıyla bu çalışmayı yürüten iki farklı araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Çalışmada toplanan veriler cinsiyet ve branş değişkenine göre ayrıştırılarak nitel veri toplama ve çözümleme tekniklerinden tematik analiz ile çözümlenmiş olup başlıca şu sonuçlara ulaşılmıştır: 1) Öğretmen adaylarının genel itibariyle bu mesleği kendi istekleri doğrultusunda seçtikleri görülmektedir. 2) Katılımcıların öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri branşlar bazında kayda değer farklılık göstermemektedir. 3) Tüm branşlarda öğretmen adayları bu mesleğe genelde idealist düşünceyle yaklaştıkları gözlemlenmiştir. 4) Tüm gruplar genel de , daha fazla gayret sarf etmeleri ve KPSS sınavına yönelik yoğun çalışmaları durumunda atanabileceklerini düşünmekteler. 5) Araştırmaya dahil edilen tüm gruplar her ne kadar son yıllarda prestij kaybetse de , öğretmenlik mesleğinin değerinin bir şekilde korunacağına inanmaktadırlar.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, her ne kadar son yıllarda ülkemizde öğretmenliğe atanma oranı düşse de, öğretmen adaylarının ümitlerini korudukları görülmüştür. Ayrıca , Formasyon gibi yapılan bir takım uygulamaların mesleğin prestijine zarar verdiğini , öğretmenliğin birikim ve uzmanlık gerektiren bir meslek olduğunu ve bu doğrultuda adımların atılması gerektiği bir öneri olarak öne sürülebilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmeni Adayı, Öğretmenlik Mesleği, Beklenti.

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI DRAMA İLE KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL VE İLETİŞİM BECERİLERİNİ DESTEKLEME DURUMLARI

Ayşegül OĞUZ NAMDAR [1], Alper GÜLAY [1], Sare TÜRKMEN [1]

[1] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Alan yazında, okul öncesi eğitimde dersin yaratıcı drama etkinlikleri ile desteklenmesiyle öğrencilerin farklı bakış açıları edinmesinin yanı sıra, sosyal ve duygusal gelişimlerinde önemli bir etkiye sahip olduğu belirtilmektedir. Okul öncesi eğitim, akranlarına göre birçok alanda dezavantaja sahip olan kaynaştırma öğrencileri için kritik öneme sahiptir. Kaynaştırma öğrencilerinin ilerleyen dönemlerdeki gelişimleri için önemli olan bu dönemde yaratıcı dramanın özünü oluşturan yaparak yaşayarak öğrenme, akranları ile etkileşim ve öğrenilenlerin kalıcı olması gibi avantajlar sağladığı bilinmektedir. Okul öncesi öğretmenleri normal gelişim gösteren öğrencilerinin yanı sıra kaynaştırma öğrencilerine yönelik olarak da yaratıcı drama etkinliklerini bireyselleştirerek kullanabilmesi yaratıcı drama yönteminin amacına ulaşmasını destekleyecektir.

Ulusal alanyazında okul öncesi eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin yaratıcı drama ile sosyal ve iletişim becerilerinin desteklenmesi ile ilgili yapılan çalışmaların azlığı da dikkate alınarak bu çalışmada; okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik yaratıcı drama ile sosyal ve iletişim becerilerinin desteklenmesi ile ilgili mevcut durumun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Mevcut durumun ortaya konulmasının gelecekte yapılacak olan çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerini yaratıcı drama etkinliklerine dahil etmede ve etkinlikleri uyarlamakta yaşadıkları güçlükler ve bu güçlüklere yönelik çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan 15 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin tamamı okul öncesi öğretmenliği lisans bölümü mezunudur.

Çalışmanın analizleri devam etmekle birlikte bulgular alan yazın ışığında tartışılarak gelecek araştırmalara ilişkin öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, kaynaştırma, yaratıcı drama

ATÖLYE

Program Akreditasyonu Sürecinde Öz Değerlendirme Raporu Hazırlama

Moderatör: Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, EFAK Başkan V., Uludağ University

Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi M. Kürşad DURU, EPDAD, Marmara University

PANEL

Eğitim Fakültelerinin EPDAD Akreditasyonu Deneyimi: Arka Plan, Hazırlık, Uygulama ve Sonuçlar

Prof. Dr. Alipaşa AYAS, EPDAD, Bilkent Üniversitesi/ Bilkent University

Prof. Dr. Firdevs KARAHAN, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı/ Dean of Education Faculty of Sakarya University

Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR, İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı/ Dean of Education Faculty of Aydin University

Prof. Dr. Coşkun BAYRAK, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekan V./ Dean of Education Faculty of Anadolu University

Prof. Dr. Hülya YILMAZ, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekan V./ Dean of Education Faculty of Ege University